

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Diplomová práce

2022

Bc. Václav Pražák

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Regionální strany v politickém systému České republiky

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Václav Pražák

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: doc. Michel Perottino, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3. ledna 2022

Václav Pražák

Bibliografický záznam

PRAŽÁK, Václav. *Regionální strany v politickém systému České republiky*. Praha, 2022. 108 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce doc. Michel Perottino, Ph.D.

Rozsah práce: 224 520 znaků (včetně mezer)

Abstrakt

Regionální strany v politickém systému České republiky jsou relativně novým fenoménem a neobjevuje se příliš mnoho autorů a odborníků, kteří by se touto problematikou zabývali. Navíc ani neexistuje žádná obecně uznávaná definice, podle které lze tyto politické subjekty určit. Tato diplomová práce vychází primárně z definice regionálních stran od Maxmiliána Strmisky, přičemž v rámci výzkumných metod byla využita více-případová studie na sedmi vybraných regionálních stranách. Těžiště výzkumu spočívá v empiricko-analytickém přístupu vybraných monografií, webových stránek samotných regionálních stran a největší díl informací obsahují polostrukturované rozhovory s vybranými zástupci regionálních stran. V teoretické části je představeno několik definic i rozdělení regionálních stran nejen od českých ale i zahraničních odborníků a autorů. Hlavní část se zaměřuje na vybrané regionální strany samotné, jedná se o jejich členskou základnu, vnitřní strukturu a fungování či výsledky ve třech posledních krajských volbách. Ukazuje se jejich vysoká rozmanitost. Některé dokázaly být volebně úspěšné po celé zkoumané období. Jiné začaly být volebně úspěšné teprve nedávno. Či naopak některé po úspěšném začátku postupně ztratily své postavení. Za nejúspěšnější zkoumanou regionální stranu lze považovat hnutí Starostové pro Liberecký kraj, a naopak za nejméně úspěšnou stranu lze označit stranu Moravané. Lze shrnout, že většině zkoumaných regionálních stran se povedlo úspěšně usadit v politickém systému České republiky a další čas ukáže, zda tyto strany dokáží politicky přežít i v blízké budoucnosti.

Abstract

Regional parties in the political system of the Czech Republic are a relatively new phenomenon. There are not many authors and experts dealing with this issue. Moreover, there is no generally accepted definition according to which these political entities can be identified. This thesis is based primarily on the definition of regional parties by Maxmilian Strmiska. As the research method, a multi-case study based on seven selected regional parties was used. The focus of the research lies in the empirical-analytical approach of selected monographs, websites of the regional parties themselves, and most of the information contains semi-structured interviews with selected representatives of the regional parties. The theoretical part presents several definitions and divisions of regional parties not only from Czech but also from foreign experts and authors. The main part focuses on selected regional parties themselves, their membership base, internal structure and functioning or results in the last three regional elections. This thesis shows a high diversity among examined regional parties. Some managed to be electorally successful throughout the period under study, others began to be electorally successful only recently or vice versa at the beginning and gradually lost their position. The regional party “Starostove pro Liberecky kraj“ can be considered the most successful regional party examined, and the regional party “Moravane” can be considered the least successful party. Most of the examined regional parties managed to successfully establish themselves in the political system of the Czech Republic and the future will show whether these parties can politically survive.

Klíčová slova

region, kraj, volby, politická strana, regionální strana, Jihočeši 2012, Severočeši.cz, JsmePRO!, Moravané, Starostové pro občany, VÝCHODOČEŠI, Starostové pro Liberecký kraj, financování, kampaň

Keywords

region, district, the elections, political party, regional party, Jihocesi 2012, Severocesi.cz, JsmePRO!, Moravane, Starostove pro obcany, VYCHODOCESI, Starostove pro Liberecky kraj, financing, campaign

Title/název práce

Regional parties in the Czech political system

Poděkování

Rád bych poděkoval především vedoucímu této diplomové práce doc. Michelu Perottinovi, Ph.D. za jeho trpělivost a velmi cenné rady, které mi během zpracování výrazně pomohly. Děkuji rovněž své přítelkyni za její nehynoucí podporu a lásku, kterou mi věnovala po celou dobu tvorby. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za jejich vstřícnost a ochotu naslouchat. Poslední dík patří všem kamarádům, kteří ve mně věřili a dodávali mi sílu a energii.

Obsah

Úvod.....	11
Metodologie a sběr dat	15
1 Teoretická část	18
1.1 Politická moc a její decentralizace.....	18
1.2 Region jako problém při definování.....	18
1.3 Decentralizace v ČR.....	19
1.3.1 Kraje.....	20
1.4 Regionální a etnické strany	20
1.5 Vymezení a určení regionální a regionalistické strany	21
1.5.1 Příklad Belgie.....	24
1.5.2 Příklad Indie	24
1.5.3 Geneze regionálních politických stran podle M. Strmisky (2005).....	26
1.5.4 Etnické strany	28
1.5.5 Etnoregionální strany	30
1.6 Další definice regionálních subjektů.....	33
1.7 Pojetí regionálních stranických systémů a subsystémů	34
1.8 Problém odhalení regionálních poboček celostátních stran	34
1.9 Problematika určení regionální strany v ČR.....	35
2 Vznik a organizační struktura vybraných regionálních stran.....	38
2.1 Jihočeši 2012 (JIH 12).....	38
2.2 Starostové pro Liberecký kraj (SLK)	41
2.3 Starostové pro občany (STO).....	44
2.4 VÝCHODOČEŠI (VČ).....	46
2.5 JsmePRO!	48
2.6 Severočeši.cz (S.cz).....	50
2.7 Moravané.....	53
3 Vymezení na základě pravo-levé osy politického spektra	55
3.1 Jihočeši 2012	55
3.2 Starostové pro Liberecký kraj	56
3.3 Starostové pro občany	57
3.4 VÝCHODOČEŠI	57
3.5 JsmePRO!	58
3.6 Severočeši.cz	58
3.7 Moravané.....	59
4 Výsledky krajských voleb v období 2012–2020	60
4.1 Jihočeši 2012	60
4.1.1 Volební kampaň	63
4.2 Starostové pro Liberecký kraj	65

4.2.1	Volební kampaň	68
4.3	Starostové pro občany	69
4.3.1	Sestavování kandidátní listiny od roku 2012	71
4.3.2	Volební kampaň	72
4.4	VÝCHODOČEŠI	73
4.4.1	Česká strana regionů	75
4.4.2	Volební kampaň	76
4.5	JsmePRO!	77
4.5.1	Volební kampaň	80
4.6	Severočeši.cz	80
4.6.1	Volební kampaň	82
4.7	Moravané.....	82
5	Inklinace regionálních stran k jiné politické straně a jejich působení v dalších volbách vyjma krajských.....	84
5.1	Jihočeši 2012	84
5.2	Starostové pro Liberecký kraj	86
5.3	Starostové pro občany	89
5.4	VÝCHODOČEŠI	91
5.5	JsmePRO!	93
5.6	Severočeši.cz	95
5.7	Moravané.....	96
6	Členské příspěvky a další zdroje financí	98
6.1	Jihočeši 2012	98
6.2	Starostové pro Liberecký kraj	99
6.3	Starostové pro občany	100
6.4	VÝCHODOČEŠI	100
6.5	JsmePRO!	101
6.6	Severočeši.cz	102
6.7	Moravané.....	102
	Závěr.....	103
	Summary	108
	Použitá literatura.....	111
	Knihy a elektronické zdroje	111
	Elektronické akademické práce.....	113
	Webové stránky.....	113
	Rozhovory.....	116
	Seznam tabulek.....	117
	Seznam příloh	118

Úvod

Regionální politické strany jsou v rámci České republiky stále poměrně novým pojmem. Velmi často zůstávají mimo hlavní pozornost jak širší veřejnosti, tak také odborníkům, v tomto nejčastějším případě politologům. Tyto regionální strany se ucházejí především o voličskou přízeň v rámci krajských voleb, které působí jako jakýsi mezistupeň pro komunální a celostátní volby.

Tyto regionální politické strany mají v českém prostředí za sebou jen velmi krátkou historii, což je způsobeno i tím, že působnost samotných krajů vznikla na území České republiky až v roce 2000. Zatím se uskutečnilo pouze 6 krajských voleb (čtyřleté volební období), což se nezdá úplně jako vysoké číslo, avšak stále se jedná o dostatečný počet na to, aby v tomto časovém úseku mohlo vzniknout několik zajímavých regionálních uskupení, které představují pro politický systém v České republice nové možnosti a obzory poznání.

Krajské volby sice bývají považovány za volby tzv. druhého řádu, ale to nic nemění na tom, že kraje disponují často silnými pravomocemi, které mohou bezprostředně ovlivňovat životy občanů v kraji i více než například nějaké rozhodnutí politické garnitury na celostátní úrovni. Kraje totiž často přerozdělují například finance pro vybrané obce, přičemž pro obce může být daný finanční přiděl klíčový v jejich dalším rozvoji.

Ukázalo se, že ve vedení kraje bývají zpravidla politické strany, které úspěšně působí i na celostátní úrovni a jejich členové často bojují o poslanecké mandáty, případně mandáty senátorské. Nicméně regionální strany v posledních několika letech ukázaly, že mohou promlouvat do vedení krajského zastupitelstva a být takovou stranou, která pro potenciální vládnoucí koalici získá těsnou většinu. Nejedná se tedy o politické strany, které by politickému systému nic nepřinášely, naopak jejich účast může být v určitých situacích (například povolební vyjednávání) klíčová.

V této diplomové práci bude představeno několik vybraných regionálních stran, které dokázaly ve větší či menší míře v krajských volbách uspět. Existuje rok, který lze označit za pomyslný „boom“ regionálních stran, a to rok 2012. V tomto roce totiž vzniklo či uspělo nejvíce regionálních stran v rámci celé jejich krátké historie „krajského“ politického systému. Některým se povedlo v krajských volbách 2012 uspět hned napoprvé, jiné si na své první krajské mandáty musely ještě chvíli počkat.

Dosavadní stav výzkumu regionálních stran v českém politickém systému je v podstatě teprve v samotném zárodku. Do krajských voleb občané volí své zástupce teprve od roku 2000 a celý český politický systém jako takový není o moc let starší. Experti a výzkumníci se spíše zaměřují na fungování a volební výsledky velkých celostátních politických stran, jejichž zástupci působí v dolní i horní komoře Parlamentu ČR. Regionální strany jsou tedy více či méně opomíjeny a teprve čas ukáže, jestli se stanou subjekty, které by si zasloužily větší pozornost.

Neexistuje příliš mnoho autorů, kteří by se věnovali problematice českých regionálních stran. Nicméně velmi podrobně o nich hovoří ve své diplomové práci Zdeněk Chlupáč, který rozebral krajské volby od svého počátečního roku 2000 až do roku 2012. Zatímco on rokem 2012 končil, tato diplomová práce rokem 2012 začíná. Každopádně pro svůj výzkum si vybral šest regionálních politických stran – Zlínské hnutí nezávislých, ALTERNATIVA, Severočeši.cz, VÝCHODOČEŠI, Jihočeši 2012 a Starostové pro Liberecký kraj, přičemž z těchto vyjmenovaných regionálních subjektů se čtyři z nich objevují i v této diplomové práci. Zdeněk Chlupáč se kromě českého prostředí snažil ještě přiblížit i historii regionálních stran v Evropě.

Okrajově se lze setkat s tematikou regionálních stran v politickém systému České republiky i u Tomáše Pergla, který ve své diplomové práci dopodrobna představuje vznik a vývoj hnutí STAN, se kterým se na regionální úrovni pojí hnutí Starostové pro Liberecký kraj, jelikož oba tyto politické subjekty spolu mají nadstandartní vztahy a vzájemně spolupracují. Kromě zmíněného SLK v práci neexistují případné další zmínky o dalších regionálních politických stranách.

Co se zahraničních autorů a odborníků týče, tak problematice regionálních stran se věnuje například politoložka Dawn Brancatiová. Tematikou etnoregionálních stran se velmi podrobně zabýval Lieven De Winter. Existují i další autoři, jejichž poznatky o regionálních stranách jsou v této diplomové práci využity a zmíněny, například Emilie Van Haute, Jean-Benoit Pilet či z asijského kontinentu Sudha Paiová, která se věnovala regionálním uskupením v Indii.

V této diplomové práci bude celkem představeno 7 regionálních politických stran – Jihočeši 2012, Starostové pro Liberecký kraj, VÝCHODOČEŠI, Starostové pro občany, JsmePRO!,

Severočeši.cz a Moravané. Z těchto 7 regionálních politických subjektů vznikly čtyři z nich právě ve zmiňovaném roku 2012 (případně o rok dříve), další dva se ucházely o krajskou přízeň v roce 2008 a historie zbývající poslední regionální strany sahá do 90. let 20. století.

Diplomová práce si stanovuje za svůj cíl zodpovědět jednu důležitou výzkumnou otázku:

- 1) Lze vybrané regionální strany považovat ve zkoumaném období za stabilní v rámci českého politického systému?

Za stabilní se v tomto případě považuje nejen strana volebně stabilní, ale taková regionální strana, ve které na vedoucích postech proběhly pouze minimální personální obměny. Samozřejmě demokratické zvolení nového vedení neznamená ihned narušení této stability, ale jde i to, jestli v dané straně neproběhl například nějaký interní puč či jestli se nekonal nějaký masivní odliv členů, kteří v roce 2012 byli součástí strany, ale v současnosti už ve straně nepůsobí. Mezi další prvek stability lze zařadit volební výsledek. Jde o to, jestli ve 3 zkoumaných krajských volbách (2012, 2016, 2020) dokázala regionální strana navyšovat či alespoň udržet získané hlasy od voličů.

Kromě základní výzkumné otázky bude potvrzena či vyvrácena následující hypotéza:

- 2) Regionální strany sledují především regionální zájmy a jejich vymezení na pravo-levé ose politického spektra lze určit jen velmi obtížně především kvůli jejich nečitelné a nevyhraněné ideologii.

Kritéria pro určení levicové či pravicové strany vycházejí především ze socioekonomických faktorů. Kraje však nemohou v rámci svých pravomocí rozhodovat o výši či přerozdělování daní, které často napoví, kam daná politická strana na ose směřuje (Bobbio, 2003). Pokud jde všem regionálním stranám o to vytvořit co možná nejlepší podmínky pro život v daném kraji, tak podle jakých kritérií vlastně lze určit jejich pravo-levé vymezení? Ideologické směřování může napovědět i různé předvolební spojení regionálních stran s další (zpravidla) celostátní stranou. Pokud ovšem regionální strany kandidují samostatně, jejich zařazení na pravo-levé ose zůstává nadále složité určit.

Na začátku této diplomové práce bude představena decentralizace politické moci v České republice, na kterou navazuje vymezení a určení regionálních stran. Poznat regionální stranu nemusí být žádný snadný úkol, navíc pozornost bude věnována i určení a vymezení etnických stran, které se kolikrát od těch regionálních velmi špatně rozeznávají a stejně jako v případě regionálních stran, i u těch etnických se odborníci neshodnou na jedné přesné definici. Nicméně hlavní pozornost v teoretické části práce bude zaměřena na definici regionální strany podle Maxmiliána Strmisky, jehož definice vypadá pro účely výzkumu vybraných českých regionálních stran nejvhodněji.

Hlavní část diplomové práce tvoří pochopitelně výzkum samotných vybraných regionálních subjektů. Nejprve budou představeny důvody vzniku těchto stran, jejich vnitřní struktura a případně i interní neshody, které se vyskytly v Ústeckém kraji u hnutí Severočeši.cz. Vybraní zástupci regionálních stran se snažili svůj regionální subjekt také zařadit na pravo-levé ose politického spektra, ačkoliv pro mnohé z nich je toto zařazení bez nějaké větší a důležitější výpovědní hodnoty. Opomenuty nezůstanou ani volební výsledky krajských voleb od roku 2012 až do roku 2020 v rámci vytvořených tabulek a s nimi spojené volební kampaně jednotlivých regionálních stran.

V poslední části se ukáže, jestli daná regionální strana inklinuje k nějaké další politické straně, která by ji finančně či jakkoliv jiným způsobem podporovala. Zmíněna bude i potenciální účast regionálních stran v komunálních a celostátních volbách, přičemž zde se vyskytly jisté rozdíly a každá regionální strana uchopuje volby, mimo krajských, odlišně. V samotném závěru celé hlavní části se pozornost zaměřuje primárně na počet mandátů získaných ve třech volebních krajských obdobích od roku 2012 do roku 2020 a s tím i spojené finance v podobě státních příspěvků za krajský zastupitelský mandát, jelikož právě tyto státní finance bývají hlavním zdrojem pro přežití regionální strany do dalších voleb.

Metodologie a sběr dat

V této diplomové práci bude využita kvalitativní metoda výzkumu, jelikož cílem je co možná nejvíce popsat a prozkoumat vybrané regionální politické strany v rámci politického systému České republiky. Pokud by byla snaha zkoumat všechny regionální strany v ČR, už by se jednalo spíše o kvantitativní výzkum a detailních informací o každém regionálním subjektu by bylo pomálu. V rámci kvalitativní metody byla zvolena výzkumná strategie více-případové studie čili kazuistika. V rámci této kvalitativní více-případové studie budou detailně analyzovány a prozkoumány vybrané případy českých regionálních stran. Jak už bylo zmíněno v samotném úvodu, celkově se jedná o 7 regionálních stran, které budou podrobeny detailnímu šetření ohledně jejich fungování a volebních úspěchů i neúspěchů. Velmi důležitým aspektem případové studie je jeho jasné časové zařazení a vymezení, proto byl zvolen za počáteční rok výzkumu rok 2012 a koncovým rokem se stal pro krajské volby rok 2020 s tím, že některé výzkumné otázky i informace přesahují i do roku 2021, kdy proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Ke sběru samotných dat bylo využito více metod. Jednou z metod sběru dat se stal empiricko-analytický přístup. To zahrnovalo obsahovou analýzu relevantních knih a webových stránek. Nejvíce čerpáno bylo z knih od Maxmiliána Strmisky a jeho definice regionálních politických stran a z knihy Miroslava Mareše, který se snaží i s pomocí jiných autorů co nejlépe popsat a určit strany etnické. Mezi další autory, ze kterých probíhal sběr dat, patří Jaroslav Čmejrek, Dawn Brancatiová či Lieven De Winter. Největší díl informací z webových stránek poskytují především stránky jednotlivých regionálních stran. Pro získání výsledků a ověřitelnosti faktů slouží především webová stránka volby.cz, bez které by výzkum vybraných regionálních stran nebyl možný. Pro doplnění informací v rámci sběru dat byla využita akademická práce v elektronické podobě od zmíněného Zdeňka Chlupáče, který se českým regionálním stranám věnoval ze všech autorů zatím nejvíce.

Stěžejní bod celé této diplomové práce spočívá v polostrukturovaných rozhovorech s jednotlivými představiteli daných regionálních politických stran. Původním plánem bylo získat co možná nejvyšší a nejdůležitější představitele jednotlivých regionálních uskupení, nicméně to se ne vždy úplně povedlo, ať už se jednalo o přílišné časové vytížení respondenta či nějaké jiné nespecifikované události, a bylo tak třeba najít nějakého jiného, kdo by dokázal odpovědět na vybrané otázky. V jednom případě se polostrukturovaný rozhovor nakonec

vůbec neuskutečnil. Zástupci jednotlivých regionálních stran byli osloveni formou e-mailové komunikace, na kterou však ne úplně všichni vždy odpověděli. Žádný problém se nevyskytl u zástupců regionálních uskupení JsmePRO! a Starostové pro občany, kteří na zaslaný e-mail zareagovali poměrně rychle. Úplně nejrychleji se ozval se souhlasem rozhovoru předseda strany Moravané Ctirad Musil, ale poté z ničeho nic přestal komunikovat, nicméně na zaslané okruhy otázek pro rozhovor odpověděl alespoň v písemné podobě, byť se jednalo o odpovědi velmi stručné, což sice lze považovat za nějaký částečný vzorek dat, ale odpovědi v písemné podobě nemohou zdaleka obsáhnout to, co dokázaly poskytnout rozhovory s ostatními respondenty. V případě Starostů pro Liberecký kraj a Jihočechů 2012 byli pro rozhovor vytipováni oba předsedové, tedy Martin Půta a Pavel Hroch. Nakonec se tento ambiciózní plán z důvodu časové vytíženosti obou představitelů nepovedlo uskutečnit. Každopádně i tak se povedlo získat zajímavá jména. Zástupce Jihočechů 2012 se ozval až díky komunikaci přes oficiální účet hnutí na sociální síti Facebook. Přes telefonickou komunikaci byl domluven rozhovor se zástupcem hnutí VÝCHODOČEŠI Ondřejem Hlaváčem a počítalo se i s Martinou Berdychová, která působí v tomto hnutí od začátku svého vzniku, nicméně paní Berdychová nezareagovala na e-mailové a ani telefonické pokusy o spojení. To předseda Severočechů Bronislav Schwarz se sice ozval, ale omluvil se z časových důvodů a rozhovorem pověřil dlouholetého člena hnutí Jaroslava Doubravu. U některých zástupců tedy stačila k domluvě e-mailová komunikace, u dalších bylo potřeba zkusit sílu sociálních sítí a zbylí zareagovali až na telefonní hovor.

Vybraní zástupci regionálních stran, se kterými se nakonec uskutečnil polostrukturovaný rozhovor:

Jihočeši 2012 – Radek Pileček, politický geograf a specialista stany na sociální síti a PR

Starostové pro Liberecký kraj – Jan Berki, místopředseda SLK a poslanec PS PČR

VÝCHODOČEŠI – Ondřej Hlaváč, místopředseda strany za Pardubický kraj

Starostové pro občany – Karel Janoušek, předseda strany a radní Kraje Vysočina

JsmePRO! – Jiří Řehák, předseda strany a zastupitel Ústeckého kraje

Severočeši.cz – Jaroslav Doubrava, senátor Parlamentu ČR

Moravané – Ctirad Musil, předseda strany

Polostrukturovaný rozhovor dává autorovi šanci předem si připravit otázky, které pomohou vést diskusi s respondentem správným směrem. Existoval vždy okruh otázek stejný pro

všechny vybrané zástupce regionálních stran. Otázky směřovaly na členskou základnu, strukturu strany, vymezení na pravo-levé ose politického spektra či finance nebo možnost členů kandidovat v dalších volbách mimo krajských. Poté se na samotný závěr objevily ještě 2–3 otázky, přičemž tyto otázky se pro každou regionální stranu lišily ve své formě.

Oslovení respondenti obdrželi okruh otázek vždy předem, aby se něj mohli případně připravit nebo zjistit informace, kterými z paměti nedisponovali. Během rozhovoru vždy padlo několik dalších doplňujících otázek na základě vývoje diskuse. Celkem proběhlo 6 rozhovorů a jejich časová náročnost se pohybovala v rozmezí 30 až 55 minut. V průměru se jednalo o 45 minut, přičemž výpočet mediánu dosáhl času 49 minut. Polovina rozhovorů proběhla v rámci osobního setkání s respondenty a druhá polovina rozhovorů se uskutečnila formou online s webkamerou, aby byl alespoň částečně simulován pocit osobního setkání. Každý respondent byl před začátkem dotázán, zda mu nevádí, pokud bude jeho rozhovor nahráván. Žádný účastník neměl s nahráváním vůbec žádný problém. Na konci rozhovoru měli respondenti možnost přehodnotit své názory, které by případně nechtěli zveřejnit, avšak tuto možnost nevyužil nikdo z nich.

Sběr dat formou polostrukturovaných rozhovorů trval prakticky od začátku října 2021 až téměř do první poloviny prosince 2021 a občas bylo velmi složité získat nějakou odpověď a reakci hned na první prosbu o rozhovor, proto se některým regionálním stranám zasílaly opakované prosby, což mělo za následek prodloužení až do prosince 2021, protože původně se počítalo s tím, že sběr dat touto formou bude ukončen nejdéle do konce listopadu.

1 Teoretická část

1.1 Politická moc a její decentralizace

Politika a politická moc sama o sobě nám toho příliš mnoho neřekne, proto je důležité si ji představit a spojit s vazbou na určité území. Již v antickém Řecku si lidé spojovali politickou moc s územím, tehdy považovali za politické území hlavně zemědělskou půdu.

Identita národních států je spojena s centralizací. Veškeré orgány a rozhodovací pravomoci byly soustředěny na centrální úrovni. Postupná decentralizace moci do menších celků u některých autorů (expertů) vzbuzovala obavy, že decentralizace bude znamenat konec národních států. Decentralizace však neznamena rozklad státu, naopak decentralizace otevírá a rozvrstňuje politický prostor, čímž se posiluje reprezentace zájmů a politická participace občanů, rovněž se do politického procesu více zapojují lokální komunity a zefektivňuje se tvorba politiky a její implementace (Čmejrek, 2008). V České republice lze za projev decentralizace považovat kraje.

Jak uvádí zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích: „*Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu*“ (zákonyprolidi.cz, online). Dále pak, že „*Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.*“ (zákonyprolidi.cz, online). Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje a mezi další orgány kraje patří rada kraje, hejtman a krajský úřad (zákonyprolidi.cz, online).

1.2 Region jako problém při definování

V současnosti se pojem region používá nejčastěji ve spojení s regionálním rozvojem a s tím související strukturální a regionální politikou Evropské unie (Čmejrek, 2008). Dle Stejskala a Kovárníka (2009) je regionální politika částí státní politiky zasahující do rozmístění primárních ekonomických zdrojů a činností napříč státním územím nebo jeho částí. Kromě nejasného vymezení pojmu region lze velmi obtížně definovat taktéž pojem regionalizace. V tradičním pojetí se jedná o geografickou disciplínu, která si klade za úkol vytyčovat regiony, tedy rozčlenit místa a oblasti do regionů. Rovněž se může jednat o proces, kdy vliv regionů na rozhodování vzrůstá, což může dospět i k tomu, že si regiony mohou dokonce i

přisvojit určité funkce státu (Čmejrek, 2008). Region lze definovat podle mnoha kritérií – fyzická geografie, sociální geografie, demografie, ekonomická struktura, infrastruktura, životní prostředí či administrativní členění. Právě administrativní členění je velmi důležité i díky tomu, že správní členění území inklinuje k tendencím působit značnou setrvačnou silou a dokáže ovlivňovat i další faktory. Zároveň však na administrativní členění působí neustále ostatní faktory, jako například typ krajiny, dopravní infrastruktura nebo i historické či kulturní tradice. Těch dalších působících faktorů lze nalézt opravdu mnoho (Čmejrek, 2008). Ve vyspělých státech představují subnacionální a samosprávné regiony důležitý článek v tvorbě a implementaci politiky. Probíhá decentralizace moci, která se zdůvodňuje funkcionálně, tedy zvýšení efektivity státní správy. Poměrně často se s decentralizací moci pojí i idea minimálního státu, která tím připomíná jakýsi návrat ke klasickému liberalismu (Čmejrek, 2008). V české politologické sféře se s charakteristickou kombinací funkcionální a neoklasické liberální argumentace lze setkat u V. Hlouška. Na centrální administrativní úroveň je kladena celá řada úkolů, které se často obtížně a neefektivně řeší. Přenést tak některé důležité kompetence na regiony se jeví jako dobrý nápad, který kromě odlehčení a zpružnění administrativy přinese i jistou protiváhu těmto regionů vůči centru. Tato protiváha může vést k účinnější kontrole rozpínavosti státu a za určitých okolností brání snahám moderního státu se integrovat do dalších oblastí života jedinců, respektive společnosti jako celku (Strmiska, 2005).

1.3 Decentralizace v ČR

V České republice se prakticky od jejího samostatného vzniku podnikaly kroky k decentralizaci a k uplatnění principu subsidiarity. Již v roce 1990, ještě před vznikem ČR, se konaly volby do obecních zastupitelstev (volby.cz). O 2 roky později dostaly obce právo schvalovat místní územní plány. O dalších 6 let později v roce 1998 se obce rovněž staly i pořizovateli územních a regulačních plánů. Nový legislativní základ o obcích vznikl na začátku nového tisíciletí, v roce 2000 – zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (Čmejrek, 2008). V roce 1997 pak bylo rovněž rozhodnuto o tom, jak budou vypadat vyšší územní samosprávné celky (VÚSC), na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. se z nich staly kraje. První krajské volby proběhly v roce 2000, přičemž činnost krajů byla zahájena na začátku roku 2001. Tím se v České republice posílila decentralizace a princip subsidiarity. Kompetence kraje získaly především z ústředních správních úřadů a jejich

dekoncentrovaných orgánů. Část pravomocí a kompetencí přešla na kraje i z okresních úřadů (Čmejrek, 2008).

1.3.1 Kraje

Počet zastupitelů kraje se liší v závislosti na počtu obyvatel. Tabulka níže ukazuje tuto skutečnost.

Tabulka 1: Závislost počtu zastupitelů na počet obyvatel v kraji

Do 600 000 obyvatel	45 zastupitelů
600 000 až 900 000 obyvatel	55 zastupitelů
Nad 900 000 obyvatel	65 zastupitelů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Zastupitelstvo kraje samozřejmě rozhoduje ve věcech, které patří do samostatné působnosti kraje. Zastupitelstvo disponuje možností předkládat návrhy zákonů dolní komoře Parlamentu ČR v souladu se zákonem, rovněž drží právo předkládat návrhy Ústavnímu soudu ve věci zrušení právních předpisů, pokud vznikne podezření, že jsou právní předpisy v rozporu se zákonem. Mezi další pravomoci zastupitelstva kraje patří vydávání obecně závazných vyhlášek kraje, schvalování územně plánovacích dokumentací pro území kraje atd. (Čmejrek, 2008). Mimo jiné také zastupitelstvo kraje schvaluje rozpočet kraje, má moc také zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje. Těch pravomocí existuje celá řada. Rovněž zastupitelstvo kraje volí a odvolává hejtmana, zástupce hejtmana a další členy rady. Také určuje počet uvolněných členů zastupitelstva a zřizuje a ruší výbory a u těchto výborů volí a odvolává jejich předsedy a členy. Volby do krajů se řídí zákonem č. 130/2000 Sb. o volbách do zastupitelstev krajů. Zastupitelský mandát je na čtyřleté období. Volby probíhají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, přičemž se hlasuje podle poměrného volebního systému (Čmejrek, 2008).

1.4 Regionální a etnické strany

Od vzniku samostatné České republiky existuje pluralitní systém politických stran. Vznikly různé politické strany a politická hnutí a některé z nich si stanovily za primární cíl obhajobu etnických či regionálních zájmů. Ačkoliv z dlouhodobějšího hlediska tyto politické subjekty zabývající se obhajobou etnických a regionálních zájmů nedokázaly získat relevantní pozici v politickém systému, na alespoň kratší dobu se jim povedlo do svých řad zlákat některé

významné regionální i etnické aktivisty (Mareš, 2003). Toto tvrzení už v dnešní době tak úplně neplatí, jelikož především od roku 2012 lze pozorovat poměrně výrazný nástup nových regionálních subjektů, které se dokázaly poměrně dobře etablovat v rámci krajských voleb a některé z nich si dokázaly vydobýt svou uznávanou pozici v rámci stranického systému regionálních stran (Mareš, 2003).

Pojmy regionální strana a etnická strana rozdělují odborníky v otázce jejich zařazení. Někteří tyto dva pojmy striktně oddělují, jiní naopak tyto dva pojmy spojují a přidávají jim stejný význam a váhu. Studium regionálních a etnických stran bylo svého času věnováno zvýšené pozornosti odborníků, kteří se pokoušeli rozvinout komparativní výzkum substanciálních stranicko-politických fenoménů a s tím související pokusy o klasifikaci a typologii těchto fenoménů. Někteří odborníci se snažili pojmut regionální, etnické a etnicko-regionální¹ strany jako specifickou stranicko-politickou rodinu. Pojmy jako regionální strana či etnická strana jsou bezesporu důležité a užitečné pro studium politologie, ale není vůbec jisté, jestli existuje něco jako rodina regionálních, etnických nebo etnicko-regionálních stran, respektive jestli existuje rodina, která by se stala ekvivalentem například pro stranicko-politické tábory nebo klasické familles spirituelles („duchovních rodin“)² (Mareš, 2003). Prakticky neexistuje žádná univerzální platnost pro přesné vymezení regionálních a etnických stran, čímž vzniká celá řada nejasností. Jelikož panují významné odlišnosti při konfiguraci otázek spojených s definicí regionálních a etnických stran, budou tyto pojmy projednány odděleně. Jako první se zaměří pozornost na vymezení regionálních stran (Mareš, 2003).

1.5 Vymezení a určení regionální a regionalistické strany

Nejdříve je důležité si vlastně ujasnit a definovat, co to vůbec znamená regionální politická strana. Bohužel neexistuje žádná všeobecně platná a uznávaná definice. V následujících řádcích bude přiblížena alespoň definice podle českého autora a zároveň i politologa Maxmiliána Strmisky a také definice a představení regionálních stran v podání Dawn Brancatiové. V České republice si většina lidí představí pod pojmem regionální strana takovou stranu, která pouze působí většinou v jednom vymezeném kraji. Dalo by se tedy říct, že v českém prostředí se regionální strana rovná krajské straně v jednom kraji. Níže

¹ Případně „etnoregionální“

² Více na <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/3879/5397>

bude představeno a ukázáno, že tato definice je opravdu velmi zjednodušená a některé regionální politické strany v České republice nepůsobí pouze na území jednoho kraje³.

Existují země, které mají silné regionální strany, ale slabé regionální konflikty. Takovou zemi například představuje právě Česká republika, zatímco třeba Rumunsko se vyznačuje silnými regionálními konflikty, ale slabými regionálními stranami, které by zájmy daných etnických i jiných skupin pokryly (Brancati, 2008). V podstatě téměř v každé zemi světa, respektive téměř na každé úrovni vlády, lze nalézt regionální strany. Jejich cílem by se mělo stát posílení demokracie v podobě zastoupení skupin, které jsou ve větší či menší míře státem přehlížené. Na druhou stranu se ale jedná i o strany, které dokáží na státy vyvíjet požadavky na autonomii či nezávislost, jelikož posilují etnickou a regionální identitu. Některé regionální strany tak mohou zvyšovat svým jednáním spíše konflikty a nestabilitu vlád (Brancati, 2008).

Pokud někdo chce zkoumat regionální strany, určitě se neobejde bez ústřední role teritoriálního vymezení takového subjektu. Je třeba mít na pamětnou, že regionální strany rozhodně nejsou stranami celostátními a naopak. Nelze ovšem říct, že by všechny substátní politické strany byly současně stranami regionálními. Existují totiž i strany lokální, respektive subregionální i multiregionální. Na toto je třeba si skutečně dávat pozor, jelikož se koncepty regionálních a substátních stran často zaměňují (Mareš, 2003). Regionální strany současně mohou být i etnickými stranami, což platí i zároveň naopak. Z toho vyplývá, že existuje možnost označit „etnicko-regionální stranu“ jako podskupinu strany regionální, ačkoliv se může jednat dokonce o podskupinu dominující v rámci vybrané regionální strany. Určitě ale není správné ztotožňovat regionální strany se stranami etnickými nebo prohlašovat, že regionální strany jsou i zároveň vždy stranami etnicko-regionálními⁴ (Mareš, 2003). Dawn Brancatiová udává i různé příklady stran a posuzuje, zda se jedná o regionální stranu či etnickou stranu. Baskická národní strana (PNV) je podle ní stranou regionální, jelikož v Baskicku se tato strana snaží zastupovat a hájit zájmy všech jeho obyvatel bez ohledu na nějakou jejich etnickou identitu. Naopak za regionální stranu nelze považovat Bharatiya Janata (BJP), jelikož se jedná o náboženskou hinduistickou stranu v Indii, která ale působí na území celého státu (Brancati, 2008). Jak říká sám Strmiska (2005) ve své knize: *„Regionální strany lze vymezit jako samostatné stranicko-politické formace regionální*

³ Ačkoliv regionální strany působící pouze na území jednoho kraje převažují.

⁴ Více v podkapitole „Etnoregionální strany“.

obedience, jejichž ideově-programová i organizační identita, stejně jako jimi používané (a s jejich identitou spjaté) zdroje politické legitimace a volební mobilizace mají regionální charakter.“

Dawn Brancatiová definovala regionální strany jako strany, které soutěží a získávají hlasy pouze v jednom regionu země. Mohou se účastnit regionálních i celostátních voleb, avšak o voličskou přízeň se v každém případě musí ucházet pouze ve svém vymezeném regionu a nesmějí hranice tohoto regionu překračovat. Jejich volební program by měl být zaměřen pouze na region, ve kterém kandidují. Regionální strany působí v ostrém kontrastu vůči celostátním stranám, které se ucházejí o voličskou přízeň napříč všemi regiony v zemi a jejich volební program se zaměřuje na problémy skupin v celé zemi. Samotná účast v celostátních volbách může být podle Brancatiové pro regionální stranu přínosem, jelikož si na této volební úrovni může udělat jakousi „reklamu“ u voličů a zvýšit tím své šance při regionálních volbách (Brancati, 2008). Dalším úskalím, na které je třeba si dát pozor, je možná záměna konceptů „regionální strana“ a „regionalistická strana“. Maxmilián Strmiska na toto upozorňuje a sám říká, že tyto dva pojmy rozhodně nelze řadit mezi synonyma (Strmiska, 2005). Termín „regionalistický“ by Maxmilián Strmiska „*primárně zachoval pro označení projektu teritoriálně-politické organizace nebo jakési teritoriální obrany, jehož je příslušná strana nositelem, a v této souvislosti určité pozice nebo úseku v kontinuu integrace-separace*“⁵ (Strmiska, 2005). Podle názoru Maxmiliána Strmisky „*nelze regionálním stranám, jak byly vymezeny výše, prostřednictvím jejich ztotožnění se stranami regionalistickými, ať již explicitně, či pouze implicitně, souhrnně přisuzovat určitou pozici v rámci uvedeného kontinua.*“ (Mareš, 2003). V úvahu by měl být brán i fakt, že regionalistickou stranou nemusí vždy nutně být regionální strana, jelikož za určitých podmínek a okolností mohou být regionalistickými stranami i strany celostátní. Jakýsi „regionalistický“ prvek by však musel být součástí programového sebevymezení celostátní strany, a i tak by bylo velmi obtížné označit nějakou konkrétní celostátní stranu za „regionalistický“ subjekt. Rovněž se mohou objevit i etnicko-regionální či subregionální strany, které však nutně nemusí být zároveň stranami regionalistickými nebo autonomistickými, jelikož jejich orientace může svým způsobem být i antiregionalistická, popřípadě antiseparatisticko-centralistická nebo „unionistická“ (Mareš, 2003). Podle Caramaniho (2004) se regionální strana definuje na základě jasně vymezené regionální

⁵ Regionalistické strany usilují zpravidla o úplnou nezávislost daného regionu.

geografie, regionalistickou stranu lze označit za jistou podmnožinu regionální strany s tím, že se otevřeně prezentuje jako hlavní aktér a „šampion“ konkrétního regionu na úkor ostatních politických subjektů.

1.5.1 Případ Belgie

Jak už bylo řečeno i v samotném úvodu, zájem o regionální i regionalistické strany stále není nikterak velký. Literatura proto neobsahuje příliš mnoho titulů, ze kterých by se dalo čerpat více informací. Jisté informace existují alespoň například o belgických regionalistických stranách. Jedná se například o vlámskou regionalistickou stranu Volksunie (VU) (van Haute, Pilet, 2006). Belgická VU však naprosto zmizela z politické scény v roce 2001. O tři roky později dokonce poprvé za 40 let nekandidovala do voleb žádná belgická regionalistická strana jako samostatný subjekt (van Haute, Pilet, 2006). Tyto strany se zřejmě staly obětí vlastního úspěchu.⁶ (De Winter, 1998) Ve francouzsky mluvící části Belgie se formovaly regionalistické strany již od konce 19. století, které vznikaly na obranu proti vlámským nárokům (Herremans, 1978; Kesteloot, 2005). Postupně se z toho vykrystalizovaly požadavky na federalizaci Belgie (van Haute, Pilet, 2006).

Ústava z roku 1993 definovala Belgii jako federální stát, který je složen ze třech regionů a třech komunit. Regionalistické strany tak vlastně dosáhly svých federalistických požadavků a možná i právě proto přestaly být volebně úspěšné, jelikož jejich hlavní poslání bylo naplněno. Některé se snažily svým volebním programem přiblížit tradičním celostátním stranám, což mohlo některé jejich voliče i členy popudit (van Haute, Pilet, 2006).

1.5.2 Případ Indie

V Indii se začalo tvořit regionální vědomí politických stran od 19. století, k čemuž přispěl sociální, ekonomický i politický vývoj od doby nezávislosti Indie. Stejně jako například u případu belgických regionalistických stran, i v Indii došlo k úpadu tradiční unitární strany. V Indii hrají regionální strany opravdu silnou roli, jelikož v dolní komoře indického národního zákonodárného sboru (Lok Sabha) v celostátních volbách v roce 2014 uspělo až třicet dva regionálních stran, celkem si rozdělily 39 % všech dostupných křesel. Navíc

⁶ V rámci volebních požadavků splnily svůj úkol a neměly voličům už co nabídnout více.

podobný procentuální úspěch křesel zaznamenaly tyto strany i na postu hlavních ministrů (13 z 31 křesel) (Pai, 1990). V Indii panují obrovské rozdíly mezi regiony ať už se jedná o rozdíly ekonomické, politické či kulturní. Regionální strany se tak jeví jako ideální političtí zástupci mezi centrem a periferií. V Indii se nejedná z velké části o regionalistické strany, protože většina regionálních stran působících v daných regionech neusilují o žádnou větší autonomii či separaci, jako tomu bylo u regionalistických stran v Belgii, každopádně existují i určité výjimky (Pai, 1990).

Pokud probíhá výzkum regionální strany, tak ústředním motivem se stává bezpochyby role teritoriálního aspektu, jelikož teritoriální aspekt hraje pro určení regionálních stran zcela klíčovou záležitost. Rozhodně se ale nejedná pouze o jeden hlavní znak, který by měl být brán při určení regionálních stran v úvahu. Problematikou regionálních politických stran se v českém prostředí výrazněji zabývá již zmíněný Maxmilián Strmiska. Jeho díla obsahují několik definic regionálních stran, které zde budou představeny. Velkou roli hraje v jeho dílech pojem teritorium jakožto prostor. Jedná se o prostor, který ohraničuje jak elektorát strany (voličská základna), tak také ohraničuje prostor, v jehož hranicích daný politický subjekt prosazuje své vlastní zájmy. Kromě regionálního elektorátu a substátního operačního prostoru regionální stranu primárně určuje i jasně daná teritoriálně-politická identita, se kterou se pojí i regionální legitimace. Právě identita a legitimace podle M. Strmisky (2005) hrají důležitou roli při určování postavení a role stran ve stranickém subsystému. Podle M. Strmisky je potřeba si dávat velký pozor na to, aby se dokázaly správně odlišit regionální strany od těch celostátních, které mají své regionální pobočky a odnože právě na subnárodních úrovních (Mareš, 2003). Různorodé jsou regionální strany i z genetického hlediska, což přináší další jejich neméně podstatnou skutečnost. Nejedná se však o něco, co by mělo být na obtíž, naopak tato různorodost se jeví jako užitečná při zajímavých úvahách o žádoucím rozlišení zkoumaných regionálních stran. Abychom získali nějakou klasifikaci regionálních stran, tak M. Strmiska vypracoval typologii na základě toho, jak vznikly. Jedná se o šest základních modelů, přičemž některé modely mají ještě své podskupiny. M. Strmiska tuto typologii několikrát upravoval, ale pro tyto potřeby regionálních stran v České republice je tato typologie zcela dostačující (Strmiska, 2005).

1.5.3 Geneze regionálních politických stran podle M. Strmisky (2005)

1a) Regionální strana, jež vznikla a vyvíjela se jakožto „čistá“, autentická, autonomistická strana, jako „strana teritoriální obrany“, vzešlá z konfliktu centrum vs. periferie.

1b) Regionální strana, jež vznikla z odštěpené frakce autentické (autonomistické) regionální strany - při zachování existence původní strany.

2) Regionální strana, jež se vyvinula z neúspěšné „celonárodní“/celostátní strany (resp. z jejího jádra či dominantní frakce).

3a) Regionální strana, jež představuje produkt regionalizace a osamostatnění jednotlivé regionální pobočky anebo frakce celostátní strany (při zachování existence příslušné mateřské celostátní strany, včetně jejích-alespoň některých- regionálních poboček).

3b) Regionální strana, vzniklá v důsledku všeobecné regionalizace/fragmentace anebo rozkladu celostátní strany (zahrnující úplný zánik mateřské strany).

3c) Regionální strana představující výsledek regionalizace/ osamostatnění všech poboček necelostátní strany (s přetrváním mateřské strany v neregionální sféře či sférách).

4a) Regionální strana vzešlá z regionalizace a z osamostatnění jednotlivé filiálky (popřípadě regionalizované frakce) multiregionální (tedy nikoliv celostátní) strany.

4b) Regionální strana vzniklá v důsledku všeobecné regionalizace/fragmentace multiregionální strany (zahrnující úplný zánik mateřské strany).

4c) Regionální strana představující výsledek regionalizace a osamostatnění všech regionálních poboček multiregionální strany (s pokračující existencí mateřské strany v neregionální sféře).

5) Regionální strany pocházející z transformace subregionální či lokální stranicko-politické formace či formací.

6) Regionální, či spíše kvaziregionální strana, jež „regionální“ charakter získala dodatečně a v důsledku zásadní proměny teritoriálně-politického uspořádání, resp. státních hranic (rozdělení či anexe daného území/regionu, sloučení různých teritoriálních útvarů v rámci nového státu atp.), vyvolané exogenními faktory.

Díky těmto uvedeným modelům lze lépe pochopit a odhadnout příčiny a souvislosti heterogenosti regionálních stran, za předpokladu že se skutečně jedná o regionální strany v rámci použité definice. Tyto modely by zároveň měly pomoci lépe rozklíčovat i různé vlastnosti spjaté s již zmíněnou heterogeností regionálních stran. Maxmilián Strmiska se zaměřuje především na takové vlastnosti regionálních stran, které se pojí s ideově-programovým sebevymezením takovýchto stran a používají zdroje politické legitimace (Strmiska, 2005). Miroslav Mareš vítá tyto modely i při použití analýzy rozdílných dispozic pro uplatnění volebně-politického potenciálu jednotlivých regionálních stran v různých arénách stranicko-politické soutěže a spolupráce (Mareš, 2003).

Definice regionálních stran nemá za úkol dokázat druhovou stejnost posuzovaných stran, nebo snad ukázat jejich spřízněnost ideově-programového profilu. Definice nemá za cíl ani zjišťovat existenci přímého vztahu mezi regionálním charakterem stran a jejich ideově-programových pozic určitého druhu. Například evropské regionální strany se ve svém ideově-programovém hledisku poměrně liší a představují viditelně nestejnoroďé uskupení. Pokud by byla snaha zařadit evropské regionální strany a strany etnicko-regionální na pravo-levou osu politického spektra, tak z toho vyjde velmi roztržštěný obraz a jeho použití je takřka minimální, jelikož reprezentanti těchto politických stran jsou rozmístěni po celé pravo-levé ose politického spektra. Proto se jeví jako ne příliš logické těmto stranám přiřazovat nějaký určitý a vyhraněný politický pól (Strmiska, 2005). Tímto však není vyloučeno, že u jednotlivých případů nebude možné prokázat druhovou stejnost nebo spřízněnost a zmíněného přímého vztahu. Některé evropské regionální totiž mohou být bez nějakých větších obtíží přiřazeny k jednotlivým stranicko-politickým rodinám. Existuje zde ovšem celá řada regionálních stran, které lze do klasických stranických rodin zařadit jen velmi těžce či nikoliv, proto vzniká poptávka po konstrukci rodiny regionálních stran, případně rodiny etnicko-regionálních stran. Miroslav Mareš (2003) si však není vůbec jistý, jestli tento problém „neklasifikovatelnosti“ lze řešit tím, že se vytvoří rodina regionálních či etnicko-regionálních stran, čímž vzniká jakási náhražka a degradace této kategorie. Takovýto problém nemusí být ihned na první pohled průkazný, pokud se použije koncept rodiny regionálních stran v rámci jednotlivého stranického systému, respektive v jakémisi „národním“ prostředí. Více zřejmý začne být tento problém ve vztahu k evropské perspektivě⁷. Jako příklad jsou udávány strany Vlámský blok a Lidová jednota (baskická

⁷ Přechod k mezinárodní-kontinentální perspektivě.

strana), jejichž přiřazení do „duchovní rodiny“ regionálních stran se na první pohled mohlo jevit jako vcelku dobrý nápad ve vlámsko-belgickém a baskicko-španělském kontextu. Tyto stranicko-politické formace jsou z evropského úhlu pohledu natolik ideově a programově rozdílné, že zkrátka nemohou patřit k jedné „duchovní“ stranické rodině. Hovoří-li se o „rodinném“ ukotvení těchto dvou stran, tak evidentní rozdílnost a významnost rysů, které v nějaké určité míře stanovují systémově relevantní vlastnosti, nemohou být potlačeny odkazem na regionální (etnicko-regionální) charakter totožnosti a na regionální zavedený způsob uvedených formací. Jestliže mají tyto zmíněné strany nějaké rysy, které jsou společné a lze je tedy zařadit do skupiny stran regionálních, tak to ale na druhou stranu nutně nemusí znamenat, že patří do jedné stranicko-politické rodiny (Mareš, 2003). Pokud by se měly udělat nějaké závěry a určení na základě kategorizace a určení regionálních politických stran podle M. Strmisky, tak určitě by mělo být bráno v potaz jasně dané teritoriální vymezení, dále organizační autonomie⁸, kromě teritoriálního vymezení je nutno počítat rovněž s teritoriálně ohraničeným elektorátem a poslední kritérium souvisí s programovou identitou a politickou legitimací strany, která má regionální (substátní) charakter, nikoliv celostátní⁹ (Strmiska, 2005).

1.5.4 Etnické strany

Etnické strany lze vymezit pouze v rámci nezbytné dávky zjednodušení. Jedná se o politické strany, jejichž ideově-programová i organizační identita mají určitý etnický ráz. S touto identitou se i pojí jejich zdroje politické legitimace a volební mobilizace. Miroslav Mareš ovšem s touto definicí není zcela spokojen a považuje ji pouze za jakousi definici „pracovní“, která je ze všech ostatních definic nejméně zavádějící. Definovat etnickou stranu je vskutku daleko obtížnější než definovat stranu regionální. Všeobecně akceptované vymezení etnických stran zkrátka neexistuje (Mareš, 2003). V odborné literatuře se vyskytuje několik různých definic těchto stranicko-politických aktérů od různých autorů. Nyní bude představeno několik z nich. Podle Donalda L. Horowitz (2000) se etnická strana vyznačuje tím, že se pohybuje mezi politickou stranou a zájmovou skupinou a slouží zájmům určité etnické skupiny. Donna Lee Van Cottová (2003) považuje etnické strany za strany

⁸ Neexistuje celostátní vedení strany, které by drželo skutečnou moc. Pokud by tomu tak bylo, jednalo by se pouze o regionální (krajskou) pobočku nějaké celostátní strany, jak už Maxmilián Strmiska zmiňoval.

⁹ Regionální strana by neměla mít ve svém programu například otázku daní, které má v kompetenci centrální vláda.

s kulturním a etnickým volebním programem s tím, že případy zkoumala v rámci studia latinskoamerických domorodých stran. John T. Ishiyama a Marijke Breuning (1998) používají termín „etnopolitická strana“, přičemž taková strana by měla usilovat o politickou moc s tím, že primárním cílem je mít vliv na mocensko-politické pozice a vzájemný poměr sil etnických skupin. Huri Türsanová (1998) označuje etnické strany jako strany etnoregionalistické, které se ve své podstatě zakládají na silném nacionalismu ve vztahu k exkluzivní etnické identitě, a které se po centrální vládě v rámci daného státu snaží prosadit své teritoriální nároky. Kanchan Chandra (2011) sleduje u etnických stran především jejich mobilizační strategii, kterou oslovují své voliče, při které se etnické strany snaží prosazovat své zájmy a zároveň tím vylučují zástupce odlišných etnických skupin.

Různé přístupy studia etnických stranicko-politických formací kladou různé důrazy na etnické, teritoriální či sociální aspekty a tomu je následně potřeba přizpůsobit pojetí a způsob rozboru těchto zkoumaných fenoménů. Následně se zde vyskytují dva okruhy problémů. Tím prvním je, jestli lze etnické strany pojímat pouze jako formace reprezentující „nedominantní“ etnické skupiny, respektive tedy etnické menšiny a druhým okruhem problému je zřetelně slabé a nedostatečné ohraničení etnických stran oproti zájmovým skupinám. Miroslav Mareš se domnívá, že na první problém nelze udělit jednoznačnou kladnou odpověď. Za určitým účelem sice lze pojmout etnickou stranu jako stranu etnické minority, obecně to ale není možné. Jak dále říká Miroslav Mareš: *„Má to závažné důsledky z hlediska heuristické kapacity vymezení etnických stran, protože lze předpokládat, že rysy a potenciál etnických stran reprezentujících dominantní a nedominantní etnické skupiny jsou v řadě důležitých ohledů natolik odlišné, že při posuzování a rozboru vlastností a dispozic těchto stran pro určité role v příslušných stranicko-politických uspořádáních je výhodné zkoumat je jako oddělené soubory.“* (Mareš, 2003). Následně se Miroslav Mareš věnuje pouze etnickým skupinám nedominantním z toho důvodu, že jejich politická legitimace a volební potenciál jsou zpravidla založeny na identitární mobilizaci etnického společenství substátního charakteru (Mareš, 2003).

Efektivně od sebe odlišit etnické strany (strany etnických minorit) a svým způsobem „politizované“ etnické zájmové skupiny se jeví často jako obtížný úkol. Kde ale hledat hlavní příčinu těchto obtíží. Souvisí to s postavením etnických stran, které zaujímají zvláštní postavení (kvůli svému vymezení) jako „neplnohodnotní“ aktéři nebo operační jednotky daného stranického systému. Jak se ale taková „neplnohodnotnost“ ukazuje? Nárok na vůdčí

postavení síly v rámci celostátního politického systému nemají strany etnických menšin žádnou šanci ani právo, jelikož se stále jedná vlastně pouze o strany permanentních menšin, nemohou tak disponovat většinovým posláním. Posuzovat strany etnických menšin jen na základě kvantitativních dat by byla chyba. V rámci příslušné stranicko-politické konfigurace může etnická strana představovat dokonce stranu s největší voličskou základnou, a i přes to zůstane stranou permanentní menšiny. Tato formace se nikdy nemůže stát reprezentantem většiny a tento fakt poté ovlivňuje interakce s ostatními stranami daného systému (Mareš, 2003). „Neplnohodnotnost“ etnické strany tedy převážně souvisí s její omezenou legitimitací v rámci příslušného institucionálně-politického uspořádání. Etnická strana, ke které se váže etnická identita, etnicky definované zdroje politické legitimize a volební mobilizace, nepropojuje stejným způsobem reprezentaci „části“ a „celku“ stejně jako neetnické strany (strany etnické majority). Tímto se „neplnohodnotné“ etnické strany stávají druhově odlišným stranicko-politickým aktérem, což znamená dalekosáhlé a zcela zásadní důsledky jejich postavení ve stranickém systému (Mareš, 2003). Určitě není nutností ani pravidlem, že by etnické nebo jinak definovatelné zájmy musely nutně bránit a obhajovat výlučně etničtí aktéři. V rámci neetnických stran se totiž mohou nacházet různorodá etnická křídla nebo frakce, které mohou být velmi efektivní v prosazování a zastupování zájmů etnických menšin (Mareš, 2003).

1.5.5 Etnoregionální strany

Při studiu regionálních a etnoregionálních stran mohou etnické a teritoriální aspekty zjevně docílit různých relevancí přístupů a tím se může odlišovat i samotná analýza těchto jevů. Proto se nejeví příliš smysluplné trvat na striktním rozlišování teritoriálních a etnických aspektů etnicko-regionální stranické identity. Zajímavým poznatkem může být fakt, že regionální strany nemusí nutně být zároveň i stranami etnickými a naopak. Příkladem budiž regionální strana, která je z hlediska definice formací s regionálně založenými mobilizačními a voličskými zdroji či formací hájící regionální zájmové komunity vykonávající v plném rozsahu stranické funkce v regionálně definovaném prostoru, a přesto se nemusí nutně jednat o etnickou stranu. Etnoregionální strany tak v důsledku toho lze definovat a považovat za jakési regionální strany (Strmiska, 2002).

Etnoregionální strany jsou podle definice Müller-Rommela strany s geograficky koncentrovanými periferními menšinami, které usilují o změnu v rámci stávajícího

uspořádání národ-stát prostřednictvím prosazení a uznání své kulturní identity (Wauters, 2005). Za hlavní rys odlišující etnoregionální strany od jiných stranických rodin považuje Lieven De Winter požadavek na politickou reorganizaci stávajících národních státních mocenských struktur, což koresponduje s vnímáním etnoregionálních stran u Müller–Rommela (De Winter 1998; De Winter 2002). A právě Lieven De Winter se zasadil o nejlepší a nejvíce vhodnou klasifikaci etnoregionálních stran. Stejně jako někteří ostatní odborníci, i on se snažil hledat rozdíly mezi etnicko-regionálními stranami podle toho, jak jsou radikální ve svých požadavcích na územní a politické změny. Nejméně radikální požadují po centrální exekutivě taková institucionální opatření, která by zajistila jednotlivým etnoregionálním segmentům účinnou ochranu vzhledem k jejich „odlišnosti“. Do této „nejumírněnější“ kategorie řadí například Švédskou lidovou stranu působící ve Finsku nebo Ticino League ve Švýcarsku (De Winter 1998).

Více radikální (autonomistické) strany usilují o autonomii ve svém regionu a na základě vytvořeného konsociačního modelu se snaží dohodnout s centrálními elitami na mocenském vypořádání. Takové formace lze najít například v Itálii (SVP, UV) nebo ve Španělsku (PNV, CDC (vedoucí strana federace CiU)). PNV a CDC se snaží o maximální možnou míru autonomie pro Katalánsko či Baskicko, ale obě strany nevyklučují i úplnou nezávislost těchto zmíněných regionů (De Winter 1998). Další uskupení z hlediska míry radikalit svých požadavků na územní a politické změny představují nacionálně-federalistické strany. Jak už název napovídá, tyto strany se snaží přetvořit unitární formace na federální, aby získaly více pravomocí pro svou samosprávu. V Itálii se jednalo před rokem 1995 o Ligu Severu. Další příklady lze hledat před koncem 80. let v Belgii (De Winter 1998). Nejvíce radikální etnoregionální strany patří separatistickým stranám, které se ještě dále dělí na strany nezávislosti a na strany separatisticko-irredentistické. Strany nezávislosti se domáhají úplné nezávislosti svých regionů včetně rámce jakékoliv nadnárodní formace. Jedná se například o strany ERC, EA nebo LN. Rovněž do této skupiny mohou patřit i radikální nacionalistické formace s napojením na polovojenské organizace, např. baskická Herri Batasuna (De Winter, 2002). Druhou podskupinou v rámci separatistických stran odlišuje od té první to, že tyto strany se nejprve snaží svůj region oddělit od daných států, a když se jim to povede, tak se ho následně snaží připojit k jinému národnímu státu, který disponuje podobnou etnokulturní identitou. Čili samotná nezávislost regionu trvá pouze přechodně. Do této skupiny patří dle De Wintera Sinn Féin (SF) nebo SDLP v Severním Irsku (De Winter, 2002).

Zástupce různých typů etnoregionálních stran lze nalézt po celé ose pravo-levého vymezení v rámci politického spektra. Z toho vyplývá, že nárok na územní a politickou změnu nezáleží na tom, na jaké straně politického spektra či ideologie se daná etnoregionální strana nachází. S tím se váže i poměrně snadná změna v rámci ideologických hodnot, které se u vybraných etnoregionálních stran objevovaly napříč časem (Strmiska, 2002).

1.5.5.1 Ústavní rámec etnoregionálních stran

V rámci různých států existují ústavy, které se nějakým způsobem zmiňují o postavení etnoregionálních stran. Například bulharská ústava zakazuje etnickým menšinám zakládat politické strany právě pro prosazení jejich etnických zájmů. Jiné ústavy naopak zaručují jisté výsady pro zastoupení etnických menšin v rámci politických systémů. Podle autorů je rok 1990 jistým historickým předělem v procesu začleňování etnoregionálních uskupení do demokratických procesů (Baroncelli, Rosini, Farneti, 2015). Je zcela patrné, že regionalismus jako takový dokáže utvářet či přetvářet ústavy, zákonodárné sbory a správní struktury. Především právě po roce 1990 se nejvíce objevily regionální vzorce volebního chování zodpovědné za zásadní reorganizaci politické agregace. Došlo rovněž k úpadku tradičních centralistických stran, které na regionální problematiku příliš nepohlížely. Novými tahouny se staly rasa a pohlaví, a právě především tato identita určovala směr na úkor bohatství či blahobytu obecně (Baroncelli, Rosini, Farneti, 2015). Některé státy se po roce 1990 bály o svou národní jednotu a (nově získanou) nezávislost natolik, že spíše omezovaly některým skupinám přístup k občanským právům a právu podílet se na politické moci. Mezi typické příklady patří Estonsko a Lotyšsko, kde legislativa omezila práva ruské menšiny.¹⁰ Naopak ve Slovinsku ústava zaručuje práva a ochranu italských a maďarských menšin. Obě tyto menšiny mají možnost volit svého jednoho zástupce (poslance) do celostátních struktur (Baroncelli, Rosini, Farneti, 2015).

¹⁰ To bylo dáno především negativní zkušenosti z historie, kdy tyto státy byly součástí Sovětského svazu.

1.6 Další definice regionálních subjektů

Existují i jiné definice regionálních stran, které ale nejsou podle Maxmiliána Strmisky tak přesné a určující. Podle jeho názoru totiž v těchto definicích, jež budou představeny vzápětí, převažují nevýhody nad výhodami. První definicí k určení regionální strany je vazba k regionální institucionálně správní úrovni či sféře. Tato vazba však není striktní podmínkou pro existenci regionální strany. Podle Maxmiliána Strmisky „*Relevantní strana může mít regionální totožnost a může používat zdroje politické legitimace a volební mobilizace regionálního charakteru, aniž by byla nutně spjata s regionální institucionálně správní sférou.*“ (Strmiska, 2005). Rozhodně tím není vysloveně řečeno, že by existence této sféry nepomáhala vytvářet stimul pro působení regionálních stran. Zatímco tedy tato definice říká, že bez existence regionální institucionální úrovně nelze určit regionální stranu, Maxmilián Strmiska tvrdí se svým modelem a definicí to, že regionální strana může existovat i bez této definice (Strmiska, 2005). Druhá definice se soustředí na specifickou volební strategii, respektive volební performanci. V daném státním útvaru regionální strana staví kandidátku a získává hlasy jenom v omezeném počtu regionů, případně lze takové regiony zaměnit i za volební obvody. Očividný problém nastává v šíři takového vymezení, jelikož místo toho, aby vymezoval regionální strany, tak vymezuje pouze strany s necelostátní volební strategií, které disponují a počítají s převážně „regionalizovanou“ volební základnou a operačním prostorem.¹¹ Regionální strana se totiž nevyznačuje pouze svým regionálním elektorátem a substátním operačním prostorem, ale i svou regionální identitou a s ní spjatou regionální politickou legitimací. Problematiku totožnosti strany a s ní spjatou regionální politickou legitimací zkrátka nelze úplně odtrhnout od otázky volební strategie a výsledků ve volbách. Důležitý, a přitom podceňovaný problém, spočívá rovněž v posuzování víceúrovňového působení regionálních stran. Na jakou institucionálně-politickou rovinu se vlastně vztahuje část „omezený počet regionů“, kde ve volbách soutěží substátní strany. Jedná se zcela určitě o celostátní institucionální úroveň a celostátní volby. Nikde není explicitně dáno, že by se ale regionální strana musela nutně zúčastnit celostátních voleb. Pozici regionální strany lze přeci poměrně dobře zajistit výlučně bezprostřední účastí v regionálních volbách. Proto definice, která počítá s určením regionálních stran v rámci jejich strategie a vystoupení v celostátních volbách, je zcela nedostačující (Strmiska, 2005).

¹¹ Velmi opatrně se tomuto pojetí blíží například celostátní KDU-ČSL, která disponuje největší voličskou podporou v rámci Moravy, případně Zlínského či Jihomoravského kraje.

1.7 Pojetí regionálních stranických systémů a subsystémů

Je důležité si uvědomit, že do regionálního stranického systému mohou rovněž patřit neregionální strany, respektive regionální pobočky celostátních stran. Za splnění určitých podmínek lze do regionálního stranického systému také zařadit strany subregionálního charakteru. Samotné regionální pobočky či strany subregionálního charakteru ale regionální stranický systém tvořit nemohou. O regionálním stranickém systému lze hovořit pouze tehdy, když se jedná o soustavu charakterizovanou celostností a neodvozeností souhrnu interakcí stran. Pilířem jakéhokoliv stranického systému na různorodé institucionální úrovni jsou pouze samostatné politické strany (Strmiska, 2005). Pokud existuje institucionální prázdno, žádný stranický systém nemůže nabýt životaschopnosti. Odpovídající institucionální zázemí potřebuje tedy rovněž i stranický systém regionální. Jakmile chybí regionální exekutivní a legislativní orgány (absence voleb do takovýchto orgánů), nemůže vzniknout plnohodnotný regionální stranický systém (Strmiska, 2005). Regionální stranický systém v ČR existuje, jelikož splňuje dané podmínky institucionálního zázemí. V ČR totiž existují krajské volby, které napomáhají ke vzniku takového stranického systému. Podle Maxmiliána Strmisky (2005) se zpočátku jako velmi problematické může jevit i rozlišování mezi regionálními stranickými systémy a regionálními stranickými subsystémy. Základní rozdělení lze odhalit poměrně hladce, jelikož jak již bylo uvedeno výše, regionální stranický systém tvoří regionální strany a případně s nimi i regionální pobočky celostátních stran, zatímco regionální stranický subsystém tvoří pouze regionální pobočky celostátních stran bez relevantních regionálních stran.

1.8 Problém odhalení regionálních poboček celostátních stran

Mezi regionálními stranami a stranami celostátními panuje pochopitelně rozdíl, pokud se nahlédne na celostátní rovinu stranicko-politické soutěže a kooperace. Velmi obtížně se jeví důsledné rozlišování mezi regionálními stranami a takzvanými „regionálními pobočkami celostátních stran“ v kontextu čistě regionálním, který nicméně nelze uchopit pouze jako výsek celostátního kontextu (Strmiska, 2005). Regionální strana se nevyznačuje pouze svým regionálním elektorátem a substátním operačním prostorem, důležitým faktorem zůstává i její vyjádřená regionální identita a s ní vázaná regionální politická legitimace. Právě faktory jako identita a legitimace stanovují roli strany v stranickém systému. Tento úsudek lze použít

i na strany celostátní, především pak na takové strany, které na celostátní úrovni neuspěly. Tyto neúspěšné celostátní strany sice disponovaly celostátní identitou, avšak měly výraznou regionalizovanou voličskou základnu (Strmiska, 2005). Na regionální filiálky (pobočky) celostátních stran nelze pohlížet jako na strany čistě regionální, jelikož i přes nějakou jejich určitou míru organizační autonomie nedisponují vlastními zdroji ideově-politické legitimizace a volební mobilizace natolik, aby se v dostatečné míře dokázaly odlišit od zdrojů, které používají mateřské celostátní strany (Strmiska, 2005). Správně rozlišit regionální stranu od regionální pobočky rozhodně není žádný snadný úkol. Mohou se dokonce vyskytovat i tzv. hybridní formace, tedy strana, o které nelze říct s jistotou to, zda se jedná o regionální politickou stranu či o regionální pobočku nějaké celostátní strany. Podle Maxmiliána Strmisky regionální strana vystupuje jako nezávislá operační jednotka ve všech dostupných volebních a politických arénách. Pak už je pouze na dané regionální straně, jestli využije svého práva zúčastnit se všech volebních arén nebo pouze některých (Strmiska, 2005).

1.9 Problematika určení regionální strany v ČR

Po části s teorií a kritérii bude nyní blíže upřena pozornost na vybrané regionální politické strany. Nejdříve bude představeno, jestli dané strany splňují všechna kritéria regionální strany dle M. Strmisky, tedy teritoriální vymezení (menší než celostátní úroveň ale větší než lokální úroveň); organizační autonomie (neexistuje celostátní vedení strany, které by drželo skutečnou moc); teritoriálně ohraničený elektorát; programová identita a politická legitimace strany (regionální či substátní charakter, nikoliv celostátní). V České republice se většinou spojení regionální strana zaměňuje za spojení krajská strana v jednom určitém kraji. Jak ale bude nastíněno níže, některé regionální subjekty zasahují i do dvou či více krajů.¹²

Takovým politickým uskupením jsou VÝCHODOČEŠI (VČ)¹³. Tato politická organizace má své sídlo primárně v Královéhradeckém kraji, odkud pramení hlavní jádro její činnosti, nicméně svou aktivitu koncentruje také v Pardubickém kraji. Kritéria M. Strmisky o regionální straně však Východočeši splňují. Oba kraje se nachází na východě Čech a

¹² Vybrané regionální strany se až na stranu Moravané označují jako „hnutí“, ale právní hledisko v České republice tento rozdíl nerozlišuje.

¹³ Pro účely této diplomové práce bude používán název „VÝCHODOČEŠI“ i „Východočeši“. V rámci rejstříku politických stran Ministerstva vnitra je název hnutí veden velkými písmeny.

bezprostředně spolu sousedí. Z hlediska teritoriálního pak naplňují představu historického východočeského regionu. Navíc i v samotném programu Východočechů lze nalézt jasné regionální prvky, jelikož usilují o obnovení Východočeského kraje¹⁴ (Královéhradecký + Pardubický) (Chlupáč, 2015). Nicméně otázka sloučení již v dnešní době není příliš aktuálním tématem a Východočeši od tohoto cíle pomalu upouštějí, ale kdyby centrální vláda naznačila možnou změnu v rámci uspořádání krajů, která by dala naději na sloučení Pardubického a Královéhradeckého kraje dohromady, tak by se tomu členové Východočechů určitě nebránili a tuto změnu by uvítali (Hlaváč, 2021).

Zřejmě nejvíce rozprostřenou regionální stranou z hlediska teritoriálního aspektu jsou Moravané. Za předchůdce tohoto uskupení se jistojistě dá považovat moravistické Hnutí za samosprávnou demokracii-Společnost pro Moravu a Slezsko, které bylo poměrně úspěšné především v 90. letech 20. století, ačkoliv se podle nastavených parametrů nejednalo o regionální stranu (Hloušek, 2005). Moravané jsou v rámci klasifikace M. Strmisky opravdu na hraně zařazení. Dalo by se očekávat, že v krajských volbách se budou ucházet o voličskou přízeň především v regionu Morava (potažmo i Slezsko), nicméně kandidátku Moravanů lze nalézt v krajských volbách v roce 2020 i třeba v Pardubickém kraji, což poněkud nabourává představu o konkrétním teritoriálním vymezení. Nicméně i přes v současné době neuspokojivé výsledky je zcela patrné, že hlavní voličská základna se skutečně nachází na území historického regionu Morava. Moravané svým vymezením balancují na hraně zařazení mezi regionální (popřípadě etnoregionální) a etnickou stranou, jelikož ale tato hranice bývá často tenká, nelze s jasnou přesností určit, jaké zařazení by bylo vhodnější. Pokud se nahlédne na definici Huri Türsanové o etnických stranách, která používá termín „etnoregionalistická strana“ (Türsan, 1998), tak velmi opatrně by bylo možné konstatovat, že se Moravané dají v této definici uplatnit, jelikož takovou „etnoregionalistickou stranu“ vyznačuje nacionalismus založený na exkluzivní etnické identitě. Patří sem i teritoriální nároky uplatňované v rámci existujících států (Türsan, 1998). Takže dle této definice by se v případě politické strany Moravané mohlo jednat o etnickou, respektive etnoregionalistickou stranu. Dle definice Lievena De Wintera by Moravané mohli patřit do skupiny etnoregionálních stran, jelikož požadují politickou reorganizaci stávajících

¹⁴ Vznikl v roce 1960 a de facto zanikl v roce 2000 po vytvoření současných krajů, ačkoliv de iure zanikl až na začátku roku 2021.

národních státních mocenských struktur.¹⁵ Nicméně Moravané více či méně splňují především podmínky o regionální straně dle Maxmiliána Strmisky¹⁶, takže pro účely této práce se s nimi bude nadále pracovat jako se zástupci regionální strany.

Teritoriální aspekt jistojistě splňuje hnutí Starostové pro Liberecký kraj (SLK). Díky jejich speciálnímu vztahu s celostátním hnutím STAN by se však mohlo zdát, že se jedná pouze o jakousi regionální pobočku, a nikoliv legitimní regionální politickou stranu. Níže bude ještě tento vztah mezi SLK a STAN představen podrobněji, aby se ukázalo, v čem všem se tato regionální strana svým vztahem vůči STAN liší od ostatních regionálních subjektů a v čem se s nimi naopak shoduje. SLK byli z historického hlediska daleko dříve úspěšnější než celostátní hnutí STAN, takže o krajskou pobočku se určitě nejedná. Všechny ostatní zkoumané regionální subjekty daná kritéria dle Strmisky splňují. Navíc z hlediska teritoriálního aspektu se pohybují skutečně pouze v rámci jednoho kraje, což celé určení podstatně zjednodušuje.

¹⁵ Moravané usilují o federalizaci České republiky, čímž by moravský region získal větší rozhodovací pravomoci.

¹⁶ Navíc M. Strmiska považuje stejně i etnoregionální strany za strany regionální.

2 Vznik a organizační struktura vybraných regionálních stran

Volby do zastupitelstva krajů probíhají každé 4 roky s tím, že první krajské volby se konaly v roce 2000. Regionální strany ovšem začaly výrazněji promlouvat do volebních výsledků až o něco později. Především rok 2012 se stal rokem jakéhosi boomu regionálních stran, které se v jednotlivých krajích dokázaly většinou prosadit a získat zastupitelské mandáty. Nyní tedy bude nastíněno, jakým způsobem vlastně vybrané regionální strany vznikly a co je k tomu primárně vedlo. Nutno podotknout, že ne všechny zde představené regionální strany vznikly až před krajskými volbami v roce 2012, v této práci existují totiž dva regionální subjekty, které vznikly a zároveň zaznamenaly volební úspěch již v předcházejících krajských volbách v roce 2008. Jedná se konkrétně o hnutí Starostové pro Liberecký kraj (SLK) v Libereckém kraji, jak už samotný název napovídá a hnutí Severočeši.cz (S.cz) v Ústeckém kraji. Politická strana Moravané sahá svým vývojem do 90. let 20. století a v této diplomové práci se jedná o nejstarší zkoumaný regionální subjekt. Ostatní pozorované regionální subjekty prakticky započaly svou aktivní politickou činnost právě od zmiňovaného roku 2012 (volby.cz).

2.1 Jihočeši 2012 (JIH 12)

Toto hnutí vznikalo v letech 2011 a 2012 a bylo to v době, kdy vlastně většinu původních zakládajících členů hnutí Jihočeši 2012 byla už dříve politicky aktivní na komunální i krajské úrovni, přičemž těmto členům zakladatelům vadilo hned několik věcí. Vadilo jim obecně, že při přerozdělování jakýkoliv finančních prostředků na krajské úrovni se zapomíná na venkov. Předsedou hnutí je od počátku svého vzniku Pavel Hroch, který je zároveň i dlouholetým starostou obce Kovářov na Písecku¹⁷. Kovářov s necelými 1 500 obyvateli lze považovat za právě takovou tu typickou vesnickou obec. V této obci si obyvatelé společně s Pavlem Hrochem začali uvědomovat, že většina financí je směřována spíše do měst, například do rozvoje kultury a dalších jiných oblastí, a že na ten venkovský život se relativně zapomíná. To byla taková první devíza, proč založit hnutí. Takže za prvotní impuls pro vznik hnutí Jihočeši 2012 lze považovat důkladnější a viditelnější rozvoj venkova (Pileček, 2021).

¹⁷ V roce 2004 získala tato obec titul „Vesnice roku“. Více na <https://budejovice.rozhlas.cz/kovarov-ziskal-titul-vesnice-roku-7066309>

Pavel Hroch působí poslední dvě krajská volební období v roli náměstka, konkrétně se jedná o náměstka pro venkov. O tento post Pavel Hroch vždy primárně usiloval a snažil se získat právě agendu venkova, protože se vlastně jedná i o věc, která se stala jeho osobní vášní a dá se říct i „koníčkem“ (Pileček, 2021). Druhou věcí, proč vznikli Jihočeši 2012, byl odpor k nějakým nastoleným pořádkům, jak to vlastně do té doby fungovalo v Jihočeském kraji. Podle Jihočechů tam byl určitý klientelismus při zadávání veřejných zakázek apod., proti kterému se lidé zakládající Jihočeši 2012 ohrazovali (Pileček, 2021).

Jihočeši 2012 se vlastně z velké části oddělili od jihočeské Občanské demokratické strany (ODS). ODS byla v roce 2011 vnitřně rozdělena na dva tábory. Jeden tábor lze považovat za jakýsi vedoucí směr proudu, který fungoval i kolem současného hejtmana Martina Kuby. Druhý tábor nesouhlasil s tím prvním táborem, jak byla jihočeská ODS směřována. Takže vznikly poměrně výrazné vnitřní rozpory mezi oběma tábory. V čele druhého tábora byl například Michal Doktor, který byl tou dobou poslancem za ODS, a právě on a několik dalších členů strany iniciovali to, že se od jihočeské ODS oddělí, a že půjdou do nadcházejících krajských voleb, které se měly uskutečnit ve druhé části roku 2012, sami.

Takže vlastně zhruba rok před krajskými volbami v roce 2012 se právě tato část oddělila od ODS a rozhodla se založit hnutí Jihočeši 2012 a kandidovat za tento politický subjekt v nadcházejících krajských volbách. Cílem hnutí měl být okamžitý volební úspěch, který by zajistil větší šanci při prosazování zájmů tohoto hnutí v Jihočeském kraji (Pileček, 2021). Pokud jde o přesnější datum, kdy oficiálně toto hnutí vzniklo, tak se jedná o prosinec 2011, když bylo zaregistrováno Ministerstvem vnitra ČR (Chlupáč, 2015). Zakládající skupina Jihočeši 2012 se tedy převážně skládala z bývalých členů ODS, ale zároveň šlo i takové ty regionální politiky, kteří disponovali zkušenostmi z komunální politiky i z jiných politických stran. Například předseda hnutí Pavel Hroch kandidoval předtím vždy za politickou stranu KDU-ČSL (Pileček, 2021). Název hnutí Jihočeši 2012 je hlavně z toho důvodu, že se toto hnutí chtělo v roce 2012 odlišit od jiného regionálního subjektu, a to Severočeši.cz. Jihočeši 2012 nechtěli být s tímto politickým subjektem nějak mylně spojováni. V současné chvíli členové hnutí debatují nad možnou změnou názvu (Pileček, 2021).

Vedení

Co se organizační struktury týče, tak naprosto hlavní personou hnutí Jihočeši 2012 je osoba Pavla Hrocha, který působí od začátku vzniku hnutí v roli předsedy (Pileček, 2021). Setkání všech členů hnutí a jeho sympatizantů probíhá jednou ročně v rámci shromáždění (sněmu), což je nejvyšší orgán celého hnutí. Hlasovací právo ale mají pouze členové, registrovaní příznivci sice hlasovat nemohou, ale mohou se podílet na sestavování kandidátních listin. Toto shromáždění volí a odvolává členy do všech orgánů hnutí, schvaluje členské příspěvky a určuje jejich výši. Rovněž má právo měnit stanovy nebo vyloučit členy hnutí (Jihočeši, online). Výkonný orgán zastává rada hnutí (Pileček, 2021). Radu může svolat kterýkoliv její člen a rozhoduje se nadpoloviční většinou přítomných členů, přičemž rada je usnášeníschopná za účasti alespoň 4 členů hnutí (Jihočeši, online). Obměna těchto členů probíhá pouze v případě, že se nějaký člen rady vzdá svého mandátu, jinak interní volby probíhají dost formálně a jednoznačně, výsledek je takřka předem daný (Pileček, 2021).

Existuje fakticky pouze jedna celokrajská úroveň hnutí. Místní kluby v rámci hnutí Jihočeši 2012 vůbec neexistují. Radu hnutí tvoří předseda, dále 8 členů rady plus 4 až 5 osob, které mají na starosti fungování strany navenek vůči voličům. Těchto 4 až 5 osob se i podílí na diskusi a směřování strany do budoucna, zároveň i působí jako takový poradní orgán, mohou v rámci rady hlasovat, avšak jejich hlasy se oficiálně nezapočítávají do konečného rozhodnutí. V rámci poradního orgánu se jedná o PR experta, grafika, novináře, patří sem i jeden bývalý člen rady (Pileček, 2021). Rada se schází zhruba jednou do měsíce. Když se blíží volby, tak zhruba půl roku až třičtvrtě roku před samotnými volbami se rada schází zhruba dvakrát do měsíce podle potřeby (Pileček, 2021). Dalším orgánem je grémium, které se skládá z poslanců, senátorů a krajských zastupitelů, kteří byli zvoleni na kandidátce JIH 12 bez ohledu na to, jestli jsou členy hnutí či nikoliv. Zajímavostí je to, že jednání grémia řídí vždy jeho nejstarší člen (Jihočeši, online). Rozhodčím orgánem je rozhodce, který řeší spory uvnitř strany mezi členy. Revizor se stará o hospodaření hnutí a o jeho celkovou finanční činnost a aktivity. Sekretář hnutí je funkce, při které vystupuje pověřený člen strany v pracovněprávních vztazích (Jihočeši, online).

Členská základna

Hnutí Jihočeši 2012 disponuje kolem 40 členů. Jedná se vlastně o menší číslo, než je potřeba mít členů na kandidátní listinu do krajských voleb. Další lidé, kteří se pohybují kolem hnutí, jsou jeho sympatizanti. V tomto případě se jedná většinou o starosty obcí, kteří případně doplní členy hnutí i na kandidátce do krajských voleb a hnutí Jihočeši 2012 podporují. V komunálních volbách tito sympatizanti kandidují jako nezávislí, nebo respektive za nezávislé subjekty (Pileček, 2021).

2.2 Starostové pro Liberecký kraj (SLK)

Politické hnutí Starostové pro Liberecký kraj (SLK) bylo zaregistrováno Ministerstvem vnitra v dubnu roku 2008, což znamená zhruba půl roku před samotnými krajskými volbami 2008 (SLK, online). Původním motivem pro vznik a založení SLK byla nespokojenost především starostů menších obcí. Nezáleželo přitom na tom, jestli ve vedení kraje byla u moci zrovna levice nebo pravice. Vznik hnutí bylo vyjádřením jakéhosi vzdoru proti vládnoucí garnituře. SLK bylo tvořeno v uvozovkách od spodu a prvotním cílem byl vznik uznávané opozice proti vládnoucímu uskupení. Původní motiv vzniku se zakládal na negativním pojetí, tzn. velká nespokojenost, která vedla ke sdružení daných starostů obcí. Takže ten motiv vzniku se stal vlastně hodně podobným jako u jiných regionálních stran (Berki, 2021). Někteří starostové určitou větší politickou zkušenost už měli. Někteří byli například do té doby součástí jiné regionální politické strany. V Libereckém kraji se například jednalo o regionální stranu SOS (Strana pro otevřenou společnost). Za tuto regionální stranu kandidoval v krajských volbách v roce 2004 mimo jiné Martin Půta. Další ze členů hnutí SLK Michael Canov byl do té doby například členem ODS. Současný senátor hnutí Jiří Vosecký zase původně působil v KDU-ČSL. Rozhodně to ale není tak, že by se hnutí oddělilo od nějaké větší politické strany. Jedná se tedy skutečně o takový pel-mel všech možných členů s většími i menšími politickými zkušenostmi (Berki, 2021).

Vedení

Nejvyšším orgánem hnutí je sněm, který se koná zpravidla 4x ročně s tím, že kvůli epidemické situaci se některá osobní setkání na sněmu nahradila formou online, ale drtivá většina členů většinou vítá spíše možnost osobního setkání (Berki, 2021). Na sněm mohou dorazit v podstatě všichni členové tohoto uskupení i příznivci SLK a zastupitelé, kteří byli

zvolení na kandidátní listině SLK. Sněm má pravomoci volit a odvolávat předsedu strany, stanovuje počet místopředsedů (maximálně osm místopředsedů) i dalších členů představenstva. Sněm rovněž určuje kandidátní listinu do krajských voleb. Dále volí a odvolává zástupce dozorčí rady i rozhodcovského a smírčího výboru. Také schvaluje zprávu o hospodaření strany. Mezi další kompetence poté patří schvalování politického a volebního programu nebo možnost změnit stanovy třípětinovou většinou při hlasování. Sněm disponuje pravomocí rozpustit celé hnutí, sloučit se s jinou politickou stranou nebo přeměnit hnutí na občanské sdružení (SLK, online). Statutárním orgánem je představenstvo, které se skládá z předsedy a místopředsedů hnutí (SLK, online). Představenstvo svolává předseda minimálně jednou za dva měsíce (Berki, 2021). Představenstvo řídí a spravuje činnost celého hnutí a vykonává právo hospodaření, také schvaluje roční rozpočet nebo určuje výši členských příspěvků. Obecně lze říct, že představenstvo rozhoduje o všech záležitostech, které nespadají do rozhodovacích pravomocí sněmu dle odhlasovaných stanov (SLK, online). Mezi kontrolní orgán hnutí patří dozorčí rada, která hlavně dohlíží a kontroluje na hospodářskou a správní činnost. Jakýsi soudní orgán ve sporech mezi členy, orgány a organizačními jednotkami hnutí plní rozhodcovský a smírčí výbor (SLK, online).

Místní kluby hnutí jsou poměrně novou záležitostí. Vznikly ve chvíli, kdy došlo k jakémusi přerodu samotného hnutí. Dříve se hnutí velmi výrazně skládalo pouze ze starostů či místostarostů obcí. Jednalo se spíše o menší obce a teprve postupně přibývala větší města. V současné době má hnutí zastoupení i v největších městech Libereckého kraje. Najednou se ukázalo, že když mělo hnutí zastoupení ve velkých městech, tak logicky z podstaty vyplývalo, že čím větší to město bylo, tím větší zastoupení z řad členů hnutí mělo v rámci daného města. V případě například města Liberec došlo k tomu, že Liberec by měl tolik členů hnutí, co dalších dohromady například 8 obcí. Aby velká města, resp. jejich členové, nemohli přehlasovávat členy malých obcí, došlo k registraci místních klubů, které byly zaneseny i do stanov hnutí (Berki, 2021). Místní kluby mohou mít členů tolik, kolik chtějí. Návrh může podat kterýkoliv člen a rozhoduje o něm představenstvo hnutí. Představenstvo založí místní klub automaticky za předpokladu, že bude složen alespoň ze 4 členů. Za každý místní klub mohou hlasovat 3 členové. Pokud by v daném městě (obci) byli pouze 3 členové, tak nemá smysl místní klub zakládat, když by stejně hlasovali všichni 3 (Berki, 2021). Místní kluby disponují svým nejvyšším i výkonným orgánem, kde místní shromáždění plní roli nejvyššího orgánu a předseda místního klubu zastává výkonnou funkci a je volen v rámci místního shromáždění (SLK, online).

Vztah s celostátním hnutím STAN

Existuje dohoda obou hnutí o tom, že celostátní hnutí STAN v Libereckém kraji nikdy nezaloží svou krajskou buňku. Předseda hnutí SLK Martin Půta je ze svého titulu funkce členem předsednictva celostátního hnutí STAN. Navíc do celostátního výboru hnutí STAN mohou kandidovat i členové hnutí SLK. Do předsednictva hnutí STAN nikdo další ze členů hnutí SLK kandidovat nemůže. Jelikož celostátní hnutí STAN nemá v Libereckém kraji členy, nemohou jeho členové z logiky věci kandidovat na kandidátní listině SLK v rámci krajských voleb. Při krajských volbách v Libereckém kraji se kandidátka skládá výhradně ze členů hnutí SLK nebo případně z nezávislých kandidátů (Berki, 2021). Určitě není na pořadu dne sloučení obou těchto politických subjektů. Starostové pro Liberecký kraj vlastně úspěšně fungují déle než jejich celostátní partner hnutí STAN, které významnější volební úspěch zaznamenalo až při volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017, kdy se jeho zástupci dokázali stát poslanci v rámci samostatné kandidatury bez dalšího politického subjektu¹⁸ (Berki, 2021). Toto tvrzení lze zcela po právu považovat za správné, jelikož hnutí SLK bylo volebně úspěšné již v krajských volbách v roce 2008, kdy získalo celkem 7 krajských mandátů, zatímco členové hnutí STAN nejprve kandidovali především ve volbách do Poslanecké sněmovny na kandidátních listinách politické strany TOP 09 a až ve zmíněném roce 2017 postavili své vlastní kandidátní listiny a získali 6 poslaneckých mandátů (volby.cz, online). Poslanec Berki Přirovnává vztah hnutí STAN a hnutí SLK k německému modelu CDU/CSU¹⁹. Proti možnému sloučení hraje i jistá historická tradice a zkušenost (Berki, 2021).

Stranická provázanost mezi hnutím Starostové pro Liberecký kraj a mezi celostátním hnutím STAN se týká dvou osob. První osobou je Martin Půta, který nejdříve byl členem SLK, následně se stal členem hnutí STAN²⁰, poté se opět vrátil do SLK. Druhou osobou je Jan Farský, který byl dlouhodobě členem hnutí SLK, ale v roce 2017 se stal členem hnutí STAN, a zároveň celostátním lídrem pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017. Pro Jana Farského se jednalo o logický krok, protože jakožto celostátní lídr hnutí STAN by nevypadalo úplně nejlépe, kdyby byl stále členem pouze SLK (Berki, 2021).

¹⁸ V roce 2010 a 2013 kandidovali členové hnutí STAN na kandidátních listinách TOP 09 v rámci voleb do PS PČR

¹⁹ Více na <https://www.deutschland.de/en/the-cducsu-parties-in-the-german-bundestag>

²⁰ Martin Půta byl členem STAN od 2014 do 2017. V období 2014 a 2015 se stal dokonce předsedou STAN.

Členská základna

V současné době disponuje hnutí Starostové pro Liberecký kraj 80 členy. Jedná se v rámci vybraných zkoumaných regionálních stran o nejvyšší zaznamenané číslo. Takto poměrně početná členská základna asi není žádným velkým překvapením vzhledem k tomu, že se roky jedná o nejsilnější politický subjekt především v rámci krajských voleb (Berki, 2021).

2.3 Starostové pro občany (STO)

Hnutí Starostové pro občany (STO) vzniklo na bázi toho, že se dalo dohromady společenství starostů malých obcí a městysů. Jednalo se především o obce do 500 obyvatel, jelikož takových obcí se nachází v Kraji Vysočina nejvíce. Hnutí oficiálně vzniklo v roce 2012 pár měsíců před krajskými volbami. Při vzniku hnutí mělo mnoho členů větší politické zkušenosti z hnutí STAN. Jednalo se o spoluzakladatele STO, postupně však tito lidé odešli (Janoušek, 2021). Na krajské úrovni podle Karla Janouška vlastně nikdo nebral zájmy malých obcí příliš vážně, takže ten první a nejdůležitější podnět pro vznik hnutí je to, aby právě i tyto malé či nejmenší obce byly slyšet a měly v krajském vedení svou váhu a zastoupení. Současný předseda STO Karel Janoušek nikdy nebyl členem žádné jiné politické strany předtím. Sám měl nabídky, jak on říká, snad od všech politických subjektů, ale nikdy do žádné strany nevstoupil a ve své obci je starostou již 27 let. Nakonec se rozhodl si v podstatě založit vlastní politickou stranu (Janoušek, 2021).

Jedná se o hnutí, kde každý člen je vlastně starostou své obce. To znamená, že každý člen hnutí zastává zároveň roli starosty v dané obci. Maximálně se může stát, že členové hnutí jsou kromě starostů i místostarostové. Název hnutí STO tak dokonale vystihuje samotnou členskou základnu tohoto politického subjektu (Janoušek, 2021). Předseda STO Karel Janoušek je starostou obce Police, která je nejjižnější obcí v kraji Vysočina. Tato obec disponuje 330 obyvateli. Hnutí STO sice pomáhal zakládat, ale jeho samotným předsedou hnutí STO je až od roku 2015 (Janoušek, 2021).

Název hnutí byl celkem jednoznačný, protože všichni členové a potažmo i příznivci jsou starosty svých obcí. Otázkou ale bylo, jaký další název zvolit, jelikož strana Starostové pro Vysočinu už existovala, jelikož se jedná fakticky o celostátní hnutí STAN. V jednu chvíli se o název dokonce hnutí STO se stranou Starostové pro Vysočinu soudilo. Nakonec se členové STO rozhodli, ať si strana Starostové pro Vysočinu tento název ponechá, a zvolili si název

Starostové pro občany, což má odkazovat na to, že v budoucnu může vzniknout i celorepubliková strana, jejímiž členy by byli starostové měst a obcí po celé České republice. Jedná se ale zatím spíše o takové přání než nějakou blízkou budoucnost (Janoušek, 2021).

Vedení

Hlavním a nejvyšším orgánem je sněm, který je tvořen všemi členy STO a má možnost volit a odvolávat předsedu a stanovuje i počet místopředsedů (maximálně 5) a dalších členů představenstva. Mezi další kompetence a pravomoci patří sestavování kandidátní listiny pro krajské volby, dále také volí a odvolává členy dozorčí rady i rozhodčího výboru (STO, online). Sněm se podle potřeby schází jednou nebo maximálně dvakrát za rok (Janoušek, 2021). Kromě volby a odvolání členů do různých orgánů a pozic hnutí sněm rovněž rozhoduje o podobě stanov a schvaluje volební program pro nadcházející volební období (STO, online). Na sněm dorazí všichni členové hnutí včetně pozvaných příznivců. Příznivci mají možnost hlasovat, ačkoliv se jedná pouze o hlas poradní (Janoušek, 2021). Statutárním orgánem je v tomto případě představenstvo hnutí, které řídí tento politický subjekt v mezích stanovených stanovami. Schvaluje tak například roční rozpočet, výroční finanční zprávu či určuje termín a výši členských příspěvků na daný rok (STO, online) Představenstvo se skládá ze 4 členů – předseda, první místopředseda, dva místopředsedové (Janoušek, 2021). Všichni tito stálí členové disponují volebním hlasem, poradní hlas poté mají ostatní členové, kteří mohou být na jednání představenstva přizváni (STO, online). Členové představenstva se schází zpravidla jednou za měsíc. Před volbami se představenstvo schází dvakrát i potažmo třikrát do měsíce (Janoušek, 2021). Dozorčí rada se stará o kontrolní a revizní stránku hnutí a dohlíží na hospodaření a správné činnosti hnutí. Její minimální počet jsou 3 členové této rady, kteří jsou voleni sněmem. Spory řeší rozhodčí výbor, který má 3 členy, jež jsou voleni na tříleté funkční období (STO, online).

Členská základna

Hnutí STO se skládá v současné době zhruba z 10 členů. Z osobní zkušenosti Karel Janoušek říká, že pokud je v komunálních volbách v malé obci člověk členem nějaké politické strany, tak to u lidí vzbuzuje jistou nedůvěru. Příznivců tohoto hnutí je pak dalších zhruba 50. Jedná se převážně o starosty svých obcí či případně místostarosty. Tito příznivci nechtějí být přímo členy hnutí STO z toho důvodu, že by to právě v komunálních volbách mohlo způsobovat jisté potíže u voličů (Janoušek, 2021).

2.4 VÝCHODOČEŠI (VČ)

Původ vzniku strany²¹ Východočeši lze nalézt v Hradci Králové v politické straně SNK Evropští demokraté. V této politické straně došlo k jistému názorovému rozkolu a lidé v Hradci Králové, kteří například v krajských volbách v roce 2008 kandidovali právě za SNK-ED, se rozhodli jít svou vlastní cestou a založili hnutí Východočeši. Již při založení hnutí Východočeši bylo primární oblastí regionální a komunální pole působnosti. Že by od začátku strana Východočeši disponovala nějakými členy, kteří by předtím působili v nějaké větší celostátní straně typu KDU-ČSL, ODS nebo ČSSD, tak to nikoliv. Někteří lidé měli díky členství v SNK-ED regionální zkušenosti²², například Martina Berdychová (Hlaváč, 2021).

Proč kandiduje hnutí Východočeši ve dvou krajích? Protože dříve Pardubický kraj a Královéhradecký kraj byly součástí jednoho kraje, a to pod názvem Východočeský kraj. Čili panuje i jakási snaha opět tyto dva kraje spojit. Podle Ondřeje Hlaváče název hnutí vystihuje i cítění občanů těchto dvou krajů, tzn. že občané se necítí být součástí Pardubického nebo Královéhradeckého kraje, ale cítí se být zkrátka Východočechy. I z toho důvodu kandidují a obsahují členové hnutí Východočeši tyto dva zmíněné kraje (Hlaváč, 2021). Obě části Východočechů se vlastně liší v tom, že část členů v Královéhradeckém kraji se primárně zaměřuje na volby krajské, zatímco druhá část členů v Pardubickém kraji spíše primárně cílí na komunální volby. Hlavní cíl hnutí Východočeši v Pardubickém kraji v komunálních volbách se zatím skládá z volebního úspěchu přímo ve městě Pardubice (Hlaváč, 2021). Velikou zajímavostí zůstává fakt, že v Pardubickém kraji hnutí Východočeši oficiálně funguje až od roku 2019. Matoucí to může být především proto, protože již od krajských voleb v roce 2012 lze nalézt jak v Královéhradeckém kraji, tak také právě v Pardubickém kraji na kandidátních listinách název „Východočeši“. Nicméně v krajských volbách v roce 2012 a 2016 kromě názvu Východočeši neměl Pardubický kraj s tím Královéhradeckým příliš mnoho dalšího společného. Členové současného hnutí Východočeši v Pardubickém kraji, respektive přímo ve městě Pardubice, založili totiž ještě před členstvím ve Východočesích své vlastní lokální hnutí v roce 2010 s názvem Pardubáci (Česká strana regionů – oficiální název zapsaný v rejstříku politických stran na Ministerstvu vnitra). V podstatě od založení Pardubáků v roce 2010 se drží tato strana neustále v pardubickém zastupitelstvu v rámci komunálních voleb (Hlaváč, 2021).

²¹ Hnutí (lze používat obě varianty)

²² Na komunální i krajské úrovni.

Jak už bylo zmíněno výše, v Pardubickém kraji pod názvem Východočeši v krajských volbách v roce 2012 a 2016 se ve skutečnosti ukrývala strana Česká strana regionů. Zpočátku se tento krok založit politickou stranu udělal v Pardubickém kraji hlavně proto, aby např. při komunálních volbách nemusel probíhat sběr petičních podpisových archů od občanů žijících přímo v Pardubicích. Pochopitelně totiž čím více obyvatel daná obec, nebo spíše v tomto případě město má, tím více podpisových petičních archů je třeba pro kandidaturu do komunálních voleb získat. Snazší cestou se tak jevilo sehnat 1000 podpisů od občanů pro vznik politické strany, což se nakonec ukázalo jako dobré rozhodnutí. Čili v Pardubickém kraji v krajských volbách v roce 2012 a 2016 se pod názvem Východočeši skrývala politická strana Česká strana regionů, nejednalo se o hnutí Východočeši známé z Královéhradeckého kraje (Hlaváč, 2021). V roce 2019 se hnutí Východočeši a strana Česká strana regionů v podstatě dohodli na tom, že se sloučí do jednoho subjektu pod současným názvem hnutí Východočeši. Neznamená to ale, že by Česká strana regionů tímto zanikla, jelikož z této strany neodešli úplně všichni členové, což znamená, že tato politická strana stále existuje. Při sloučení těchto dvou politických subjektu ale v Pardubickém kraji na kandidátní listině pro krajské volby 2020 stejně vlastně zůstala podstatná část zástupců, kteří kandidovali pod značkou Česká strana regionů i v krajských volbách v roce 2012 nebo 2016 (Hlaváč, 2021).

Vedení

Existuje statutární orgán zvaný řídicí rada, která se skládá z 5 členů, konkrétně z předsedy hnutí, dále z dvou místopředsedu hnutí, přičemž jeden místopředseda hnutí zastupuje Královéhradecký kraj a druhý místopředseda hnutí plní roli zástupce Pardubického kraje. Řídicí rada poté disponuje ještě dalšími dvěma stálými členy (VČ, online). Řídicí rada se zpravidla schází jednou za měsíc, před volbami se řídicí rada schází dvakrát či v případě potřeby i třikrát měsíčně. Sněm zastává roli vrcholného orgánu, kde se řeší nejdůležitější otázky a problémy hnutí a koná se zpravidla jednou za rok (Hlaváč, 2021). Kontrolní a revizní komise disponuje 3 členy, kteří dohlíží nad hospodářskou a správní činností celého politického uskupení. Rozhodčí a smírčí výbor se stejně jako kontrolní a revizní komise skládá ze 3 členů, kteří rozhodují ve sporech mezi členy hnutí a dbají na správný výklad stanov (Chlupáč, 2015).

Existují i místní organizace, resp. kluby, ale díky tomu, že hnutí Východočeši není velkým politickým uskupením, tak tyto kluby existují pouze jen v několika málo městech. Místní

kluby fungují o minimálním počtu 3 členů, ale jak už bylo řečeno, tyto kluby existují pouze v několika málo městech či obcích v Pardubickém i Královéhradeckém kraji a podle Ondřeje Hlaváče vlastně v tuto chvíli ani příliš neplní svou funkci. Když se totiž koná sněm hnutí, tak to není tak, že by místní kluby vysílaly své 3 zástupce, protože na sněm jsou vždy pozváni všichni členové, proto působení místních klubů nedává z tohoto hlediska smysl (Hlaváč, 2021). Nicméně formálně v rámci stanov působí v rámci klubů valná hromada jako jejich nevyšší orgán a v případě, že počet přesahuje hranici 15 klubů, tak valná hromada volí radu klubu (Chlupáč, 2015).

Členská základna

Co se týče členů a sympatizantů, tak hnutí tyto dva pojmy příliš nerozlišuje, jak člen, tak příznivec jsou v podstatě na stejné úrovni. Pokud jde o velikost členské či příznivecké základny, tak přesný počet Ondřej Hlaváč neví, ale zhruba odhadem se tento počet pohybuje okolo číselky 100 (toto číslo je nutné brát s rezervou), tedy členové a příznivci dohromady (Hlaváč, 2021). V rámci kandidátních listin do krajských voleb v Pardubickém i Královéhradeckém kraji převažují kandidáti bez politické příslušnosti nad těmi, kteří jsou přímo členy hnutí Východočeši, což může naznačovat i to, že ten poměr mezi členy a příznivci hnutí není v žádném případě vyrovnaný, a že příznivci výrazně převažují nad členy z hlediska jejich počtu (volby.cz, online).²³ Cílem zůstává samozřejmě členskou a přízniveckou základnu nadále rozšiřovat (Hlaváč, 2021).

2.5 JsmePRO!

Hnutí primárně vzniklo kvůli různému rozkrádání peněz v Ústeckém kraji, kdy několik málo „aktivistů“ bylo postupně přesvědčeno, že v Ústeckém kraji vládnu skoro až „mafíáni“ kteří nějakým způsobem kooperují, a formou organizovaného zločinu odvádějí potřebné finance na rozvoj kraje pryč. Tito „aktivisté“ zjistili, že standartní politické strany na to neumí nějakým způsobem patričně reagovat (Řehák, 2021). Jiří Řehák postupně dal dohromady skupinu kolem 10 až 12 osob, které se mezi sebou nezávisle znaly. Jednalo se o lidi, kteří ve svých oblastech (myšleno město, obce) aktivně vystupovali a angažovali se. Jednalo se například o představitele z řad kultury Achaba Haidlera nebo o lidi z řad lokální politiky, kteří za sebou měli už nějaké alespoň menší politické zkušenosti. Primárně se tedy jednalo

²³ Stejný případ vykazuje hnutí STO, jehož členská základna je menší než jeho základna sympatizantů.

vlastně o nezávislé osobnosti, většinou nečlenové stran, kteří věděli, že členstvím ve standardní politické straně nemohou nic změnit (Řehák, 2021). Jak už bylo zmíněno, část členů nově vznikajícího hnutí měla nějaké politické zkušenosti, například Jiří Řehák zastával od roku 2010 funkci teplického zastupitele. Důležitou postavou se stal například lokální zastupitel obce Horní Jiřetín Vladimír Buřt, který bojoval za záchranu své obce proti uhelným lobby. Někteří členové tedy působili v komunální politice, ale ty větší politické zkušenosti měl skoro každý takřka minimální či vůbec žádné. Stalo se, že do hnutí přišli například 2 členové, kteří původně působili v ODS, jelikož se jim nelíbili vnitřní poměry této strany, ale to nebylo přímo na začátku vzniku hnutí JsmePRO! a jedná se opravdu o spíše raritní záležitost (Řehák, 2021).

Spory o název a vznik nové strany

V krajských volbách 2012 kandidovali členové hnutí JsmePRO! ještě pod názvem „Hnutí PRO! Kraj“, tehdy se jednalo o název, který spojoval členy odlišných politických subjektů. Jednalo se o kandidáty z řad Strany Zelených, KDU-ČSL, Změny nebo například B10.cz (volby.cz, online). Právě poslední zmíněné uskupení chtělo z názvu „PRO! Kraj“ vytěžit co nejvíce a členové B10.cz změnili svůj název na „ProKraj“ (Ústecký deník, online). Navíc členové nového hnutí „ProKraj“ argumentovali tím, že daný název „Hnutí PRO! Kraj“ nebyl nikde nikterak právně zaregistrovaný, takže nic nebrání tomu, aby se nové hnutí jmenovalo „ProKraj“ (iDnes.cz, online). Lidé kolem Jiřího Řeháka včetně se rozhodli v roce 2016 před krajskými volbami právně zaregistrovat název „JsmePRO!“, čímž vzniklo hnutí, které navazovalo na myšlenky sjednocení více politických subjektů pro krajské volby z roku 2012 (Řehák, 2021). Členská struktura i vedení hnutí se z praktického hlediska vůbec nezměnilo.

Vedení

Organizační struktura je podle Jiřího Řeháka vážným problémem všech malých nebo úplně nejmenších politických subjektů. V čele hnutí stály de facto od počátku dlouhodobě 3 osoby, mezi ně patřil pochopitelně předseda hnutí Jiří Řehák, který ale zdůrazňuje, že tento fakt vůbec nebyl nějakým způsobem podstatný, jelikož probíhala jednou nebo dvakrát ročně setkání na plénu hnutí, což znamenalo zhruba účast okolo 20 až 30 lidí, kteří se o danou problematiku zajímali. V současné době se dbá na to, aby se setkání členů a sympatizantů na plénu konalo vždy dvakrát do roka. Na plénu hnutí se rozhodovalo o věcech, které se vytvářely prakticky pouze v nějakém omezeném okruhu přátel. To znamená, že úzký okruh

osob něco navrhl a plénum daný návrh pouze ověřilo a případně odhlasovalo. Jiří Řehák hovoří až o jakémisi „punkovém“ stylu tohoto předkládání a schvalování. Jak ještě předseda hnutí dodává, veškerá tato aktivita plynula z volného času všech zúčastněných, takže pořádat nějaké pravidelné schůze pro vymezený počet osob nebylo reálné (Řehák, 2021).

Když se hnutí dostalo do krajského zastupitelstva v roce 2012, tak Jiří Řehák předkládal na plénu jakousi zprávu o činnosti členů a sympatizantů hnutí v rámci výborů a komisí. Na plénu se řeší i to, s jakou politickou stranou by dané hnutí mohlo spolupracovat a s jakou tato varianta nepřipadá v úvahu. Při úspěšných krajských volbách se na plénu řeší i to, jestli se má hnutí, za předpokladu že je to možné, podílet na vedení kraje či raději pracovat z opozice (Řehák, 2021). Takže pro hnutí se zdá být organizační struktura trochu nevýhodou. Formálně se tedy v čele pohybovali 3 členové hnutí, kteří museli být kvůli požadavkům ministerstvu vnitra napsaní jako členové výboru. Nejvíce v komunikaci mezi členy a sympatizanty hnutí pomáhá sociální síť Facebook, kde daní jedinci spolu dokážou poměrně rychle a efektivně komunikovat bez toho, aniž by museli dojíždět do jiného města na schůzi hnutí. Nejužší výkonné vedení se schází pravidelně většinou každý týden (Řehák, 2021).

Členská základna

Hnutí JsmePRO! disponuje nejmenší početnou základnou v rámci sledovaných regionálních subjektů. Jak bylo již naznačeno výše, hnutí si na nějakou větší členskou základnu příliš nepotrpí. Důkazem budiž pouze 5 oficiálních členů hnutí. Daleko důležitější jsou pro hnutí jeho sympatizanti a dalo by se říct i „spolupracovníci“. Dohromady se tedy na chodu tohoto politického subjektu podílí zhruba 20 až 30 lidí, kteří spolu převážnou část času komunikují v rámci sociální sítě Facebook (Řehák, 2021).

2.6 Severočeši.cz (S.cz)

Myšlenka založit politické hnutí vznikla už v roce 2007. Impulzem se stal volební úspěch v komunálních volbách 2006 v Mostě v podání komunální strany Sdružení Mostečané Mostu. Členy nově vznikajícího hnutí Severočeši.cz byly další malé subjekty, které byly primárně vyhrazeny proti ODS a jejím vybraným členům. Tyto malé subjekty měly pocit, že se v očích ODS staly nepohodlnými a nadbytečnými. Samotné hnutí Severočeši.cz vzniklo na jaře roku 2008, podkladem vzniku bylo více než 2 500 občanských petičních podpisů, přičemž samotný sběr podpisů trval zhruba tři týdny po celém Ústeckém kraji. Jeho členové se

zavázali pracovat pro společnost slušnými formami a bez nějakého sebevětšího vlivu (údajně) politicko-ekonomické mafie (Severočeši.cz, online). Hnutí vzniklo především z toho důvodu, že z jeho pohledu v Ústeckém kraji působilo nekompetentní vedení na krajském úřadu. Jednalo se především o špatné hospodaření Ústeckého kraje díky vládnoucímu politickému subjektu, případně vládnoucím subjektům. Primárním cílem hnutí při jeho vzniku se stala otázka hospodaření kraje, ve kterém chtělo hnutí udělat pořádek. V podstatě tedy stejně jako některé přechozí regionální strany či hnutí i Severočeši vznikli na základě vymezení vůči nějakému negativnímu faktoru v kraji, přičemž nejčastějším faktorem bývá nespokojenost s krajským vedením, což znamená i tento případ (Doubrava, 2021).

Severočeši kandidovali již v krajských volbách v roce 2008. Tehdy senátor Jaroslav Doubrava kandidoval na kandidátní listině hnutí Severočeši, ačkoli byl tou dobou ještě členem KSČM. Členy hnutí se stali například i někteří, kteří opustili například ČSSD. Nicméně obecně se jednalo o různorodé hnutí, neexistovala žádná politická strana, ze které by přišel do hnutí nějaký výraznější počet členů. Všichni členové hnutí měli v podstatě zkušenosti z komunální politiky, z lokálních hnutí. Podle Jaroslava Doubravy by mělo být nezbytné, aby lidé působící od krajské úrovně disponovali už nějakými určitými zkušenostmi v rámci komunální politiky (Doubrava, 2021).

Rozkol uvnitř hnutí

Od roku 2014 panovaly uvnitř hnutí Severočeši.cz rozpory a tehdejší zakladatelé hnutí se vymezili na dva tábory. První tábor se utvořil kolem podnikatele Jiřího Zelenky, druhý tábor utvořilo „mostecké“ křídlo, ve kterém působil František Ryba nebo nakonec ústřední postava krajských voleb 2016 Hana Jeníčková (Litoměřický deník, online). Interní spory vyvrcholily na valné hromadě v únoru 2014, kdy byl zvolen za předsedu hnutí Bronislav Schwarz (představitel prvního tábora), s ním bylo zvoleno i nové předsednictvo a dozorčí a rozhodčí komise. O měsíc později se však konala další valná hromada, na které byl ale zvolen za předsedu hnutí Luboš Pitín (představitel druhého „mosteckého“ tábora) a stejně jako na únorové valné hromadě, i zde proběhla volba nového předsednictva a dozorčí a rozhodčí komise (Mostecký deník, online). Jelikož obě valné hromady z roku 2014 byly krajským soudem prohlášeny za neplatné, v rejstříku politických stran ministerstva vnitra byly zapsány pouze dvě osoby, a to dva první místopředsedové hnutí Severočeši.cz Jiří Zelenka a Hana Jeníčková (iRozhlas, online). Další valná hromada se uskutečnila v březnu roku 2015, na

kteře byl za předsedu opět zvolen Bronislav Schwarz. Samotný Bronislav Schwarz a jeho kolegové považovali valnou hromadu z března 2015 za platnou, jelikož nebyla v zákonném termínu napadena u soudu (Mostecký deník, online). Oba tábory se navíc rozhodly kandidovat do krajských voleb 2016 zvlášť. Někteří členové druhého tábora („mosteckého křídla“) kandidovali na kandidátní listině hnutí Nový Sever, které vzniklo v roce 2014. První tábor kolem Jiřího Zelenky a Bronislava Schwarze měl v úmyslu kandidovat podle plánu za hnutí Severočeši.cz. Hana Jeníčková stáhla kandidátní listinu Severočeši.cz 8 dní před samotnými krajskými volbami. Původním zmocněncem hnutí byl někdo jiný, ale Hana Jeníčková tohoto zmocněnce nejprve sama odvolala, aby se následně sama jmenovala novým zmocněncem hnutí (ČT24, online). Hana Jeníčková z druhého tábora odvolala kandidaturu hnutí údajně pro to, že díky rozsudku soudu o zneplatnění valné hromady v roce 2014 neměl Bronislav Schwarz žádnou pravomoc kandidátku podávat, když přišel o svůj předsednický post (Litoměřický deník, online). První tábor kolem Jiřího Zelenky sice podal stížnost, ale krajský soud rozhodl „ve prospěch“ Hany Jeníčkové a hnutí Severočeši.cz tak ztratilo šanci v krajských volbách 2016 kandidovat. Voliči měli možnost sice do volební urny vhodit kandidátku Severočešů, ale volební komise to musela počítat pouze jako neplatný hlas (iRozhlas, online). Bronislav Schwarz a další jeho spolupracovníci se domáhali o opakování krajských voleb, ale nakonec neuspěli (ČT24, online).

Vedení

Základním článkem Severočešů jsou základní organizace, kde každá disponuje minimálně 5 členy, přičemž každá tato organizace má svého předsedu, místopředsedu, jednatele i svůj výbor. Tyto základní organizace se poté sdružují do okresních organizací a stejně jako základní organizace, tak i ty okresní mají svého předsedu, místopředsedu, jednatele a výbor. Nejvyšším orgánem je valná hromada, která volí předsednictvo, kontrolní komisi i rozhodčí výbor. Dále řeší a schvaluje stanovy hnutí či udává výši členských příspěvků. Valná hromada je složena z delegátů základních organizací, členů předsednictva, kontrolní komise, rozhodčího výboru i členů, kteří jsou pověřeni předsednictvem (Chlupáč, 2015). Valná hromada hnutí se koná zpravidla jednou ročně. Je možné, že před volbami se koná setkání i častěji, pokud je to nutné (Doubrava, 2021). Statutární orgán zastává volené předsednictvo (Chlupáč, 2015). Představenstvo se schází jednou za měsíc, před blížícími se volbami i vícekrát za měsíc (Doubrava, 2021).

Členská základna

Informace o počtu členů nebyla během polostrukturovaného rozhovoru poskytnuta. Nicméně při pohledu na kandidátní listinu hnutí Severočechi.cz v rámci krajských voleb v roce 2020 lze počet členů alespoň nějakým způsobem odhadnout. Z 57 kandidátů na kandidátní listině hnutí v krajských volbách 2020 jich disponovalo politickou příslušností k Severočechům 21 z nich. Lze tedy velmi opatrně odhadnout, že členská základna se bude pohybovat zhruba maximálně kolem 30 členů (volby.cz, online).

2.7 Moravané

Toto politické uskupení se poněkud vymyká ze všech ostatních pozorovaných regionálních subjektů, jelikož samotný vznik této strany se datuje už od roku 1994, jelikož v 90. letech 20. století byl zaznamenán největší volební úspěch moravistických politických subjektů obecně. Jak bylo zmíněno, strana jako taková vznikla již v červnu roku 1994 a považuje se za nástupce politické strany Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnost pro Moravu a Slezsko, která byla úspěšná především na počátku 90. let 20. století. Po volebních nezdarech se moravistická křídla začala různě slučovat a zase štěpit. V současné době se tedy za hlavní tvář regionu Morava považují právě Moravané (Moravané, online). Strana Moravané má svůj původ ve sloučených promoravských stranách, jejichž vznik spadá do období, kdy byl současný předseda Ctirad Musil ještě ve velmi raném věku. Ctirad Musil alespoň vysvětluje, co ho vlastně vedlo k tomu vstoupit do této strany. V době vzniku strany Moravané se motivací tehdejších členů stala obnova moravské svébytnosti tak, jak tomu bylo až údajně do roku 1918 a ve velmi okleštěné formě do roku 1949. Od obnovení moravské státnosti si členové slibují zlepšení ekonomického postavení Moravy s dopadem na lepší životní úroveň jejího obyvatelstva. Zároveň je snaha zachránit moravskou kulturu, která je podle Ctirada Musila v rámci České republiky prakticky vymazána a za tzv. „moravskou kulturu“ je vydáván jen folklorismus (Musil, 2021). Toto vyjádření je ovšem třeba brát trochu s rezervou, neboť tvrzení, že moravská kultura je v rámci ČR prakticky vymazána lze dokázat jen velmi těžko.

Vedení

Moravané svou organizační strukturu člení na místní organizace (MO) a zemské orgány (ZO). Místní organizace, respektive místní kluby působí zpravidla na území jedné obce či

města. V případě statutárního města může vzniknout více místních klubů, ale vždy pouze jen jeden v rámci jednotlivé městské části takového města. Místní organizaci mohou založit minimálně 3 členové strany, přičemž registraci provádí předsednictvo strany a na ustavující schůzi vznikajícího místního klubu musí být pozván delegát zemského sněmu. Orgány takové místní organizace jsou poté členská schůze a funkci výkonného orgánu zastává místní předseda, případně předseda v čele místního výboru (za předpokladu, že je výbor založen) (Moravané, stanovy).

Statutárním orgánem Moravanů je předsednictvo, které se skládá z předsedy a místopředsedy, čestného předsedy a dalších 2 členů, celkově má tedy předsednictvo 5 členů (sjezd může případně rozhodnout o jiném počtu) (Moravané, online). Vrcholným orgánem je sjezd, který se zpravidla koná jednou za 2 roky a je složen ze členů místních organizací strany. Sjezd volí a odvolává členy předsednictva, schvaluje volební program a stanovy a rovněž schvaluje zásady hospodaření strany. Zemský sněm je orgán, který se snaží koordinovat činnost strany mezi sjezdy a jeho pravidelnost je jednou za 3 měsíce. Zemský sněm zpravidla svolává místopředseda strany, ačkoliv je jeho členem také samotný předseda Moravanů. Mezi další orgány patří i zemská revizní a smírčí komise, která je tvořena 3 členy strany (Moravané, online). Moravané jsou součástí i takzvaného Moravského kulatého stolu (MKS), který sdružuje promoravské organizace. MKS se skládá ze Sněmu a Rady, v obou těchto orgánech jsou zástupci politického uskupení Moravané. Cílem MKS je posilovat jednotu moravského hnutí (Moravané, online).

Členská základna

Dle informace od Ctirada Musila atakují Moravané hranici 100, co se počtu členské základny týče (Musil, 2021). Každopádně tuto informaci nelze úplně spolehlivě ověřit i z toho důvodu, že vybraný zástupce Moravanů pro polostrukturovaný rozhovor zaslal své odpovědi na okruh otázek pouze písemně. Pokud se nahlédne na kandidátní listiny Moravanů pro krajské volby 2020, tak se snadnými počty lze dopracovat k tomu, že za toto politické uskupení kandidovalo celkem 42 jeho členů a ostatní kandidáti byli z řad nezávislých kandidátů na těchto kandidátních listinách (volby.cz). Z toho spíše plyne, že hranice 100 osob v rámci členské základny by se mohla zdát pravdivá spíše spojením skutečných členů strany a případných sympatizantů.

3 Vymezení na základě pravo-levé osy politického spektra

Určit větší celostátní politické strany na pravo-levé ose politického spektra sice může být kolikrát obtížné a zavádějící, nicméně z velké části se vždy danou stranu podaří více či méně správně odhadnout. U regionálních stran už to začíná být poměrně složité, jelikož členové regionálních subjektů spíše neradi uvádí nějaké závěry o tom, na jakém politickém spektru se daná regionální strana nachází. Většinou je to i z toho důvodu, aby dokázali oslovit voliče po celé ose tohoto politického spektra. Takže kdyby se jednoznačně vymezili na jednu či druhou stranu, mohli by o část voličů přijít. Níže bude představeno, jak se vybraní zástupci svých regionálních subjektů vyjádřili na otázku právě tohoto zařazení.

3.1 Jihočeši 2012

Na regionální (krajské) úrovni nehraje rozdělení pravice/levice příliš velkou část, příliš moc velký apel se na to neklade. Samotní Jihočeši rozdělení pravice/levice úplně nevnímají. Pokud by však přeci jen měli určit, kam se zařazují v rámci politického spektra, tak by se jednalo o hnutí středové. Při vzniku hnutí to z počátku na pravolevé ose politického spektra vypadalo to, že díky části bývalých členů ODS bylo možno hovořit o středopravicovém subjektu, tohle vnímání se ale postupem času změnilo i díky tomu, že někteří bývalí členové ODS už v tomto hnutí nepůsobí (Pileček, 2021). Jihočechy 2012 lze označit primárně za stranu, která své zájmy soustředí především na venkov, respektive na lidi žijících v menších obcích. Podle Radka Pilečka pocházejí pravicově smýšlející voliči spíše z menších či větších měst. To může znamenat i důvod, proč nelze považovat hnutí Jihočeši 2012 za více pravicovou stranu (Pileček, 2021).

Na krajské úrovni nelze hovořit ještě o nějaké vrcholné politice, což povětšinu času vnímají i někteří krajští voliči, kteří příliš nevnímají rozdělení na levici/pravici. Stejně jako komunální politika, tak i ta krajská je ještě kolikrát převážně orientovaná na lidi, na silné lídry a známé osobnosti, kde pravolevé vymezení nehraje ještě takový prim jako například u voleb do Poslanecké Sněmovny Parlamentu ČR. To je navíc umocněno tím, že v rámci JIH 12 se jedná o regionální stranu, která čistě působí na území jednoho kraje (Pileček, 2021). Například když byla hejtmankou Jihočeského kraje Ivana Stráská za ČSSD, tak Jihočeši 2012 neměli vůbec žádný problém s ní spolupracovat a jejich vize vedení a budoucnost kraje se víceméně shodovaly s názory samotné hejtmanky kraje. Radek Pileček

je přesvědčen, že je to hlavně především o samotných lidech. Ačkoliv byla hejtmanka Ivana Stráská za levicový politický subjekt ČSSD, tak na té regionální úrovni jde především o vztahy a komunikaci, a jak už bylo řečeno, ideologie pravice/levice nehraje pro JIH 12 příliš velkou roli, takže lze spolupracovat jak s pravicovými stranami, tak s těmi levicovými, pokud existují podobná vize a vzájemná dohoda a respekt. Kdo volí hnutí JIH 12, tak ho zcela jistě nevolí kvůli nějaké vyhrazené ideologii, která v tomto případě ustupuje do pozadí (Pileček, 2021).

Voliči Jihočechů se primárně pohybují v oblastech, ve kterých disponuje toto hnutí svými zástupci, takže se jedná primárně o lidi, kteří znají tyto zástupce spíše osobně a na základě toho volí poté celý subjekt v krajských volbách. Jedná se například převážně o starosty malých nebo menších obcí, kteří jsou přímo členy hnutí. Radek Pileček používá z politické geografie termín tzv. efekt souseda ohledně voličské základny Jihočechů 2012 (Pileček, 2021).

3.2 Starostové pro Liberecký kraj

Starostové pro Liberecký kraj se v otázce zařazení na pravo-levé osy politického spektra vyjadřují poměrně jasně, jedná se o pravicové liberálně konzervativní hnutí. Podle Jana Berkiho by záleželo i spíše na tom, jaký člen hnutí by tuto otázku dostal k zodpovězení. Podle poslance Berkiho patří hnutí do pravého středu v rámci politického spektra. Nicméně někteří členové hnutí jsou spíše více středoví, jiní spíše více pravicoví, takže nakonec z toho vychází nejlépe právě ten pravý střed. Konzervativnost je ovšem dána spíše jako pohled na státní uspořádání, ústavu České republiky a podobně. Ve společenských názorech nelze úplně hovořit o konzervativnosti při pohledu na dělbu moci či na ústavní uspořádání. V blízké budoucnosti bude čekat hnutí ideový sněm, kde si členové chtějí vyříkat a vyjasnit budoucí ideového směřování (Berki, 2021). V tuto chvíli disponuje hnutí na celostátní úrovni 3 senátory a jedním poslancem, další poslanec je dokonce bývalým členem hnutí, a to Jan Farský (volby.cz). I z tohoto hlediska je nutné přemýšlet o cílech hnutí a jeho samotného směřování, jelikož SLK sice působí primárně jako regionální strana, nicméně jeho ambice častokrát tyto regionální hranice překračují (Berki, 2021).

3.3 Starostové pro občany

Když se zakládalo toto hnutí v roce 2012, tak na politické ose levice/pravice politického spektra se jednalo o subjekt, který nemá jasně definované vymezení a pohybuje se od jeho celé levé části až do celé části pravé. Nešlo tedy příliš dobře hnutí nějak lépe vymezit. To bylo dáno především tím, že zakládající členové jakožto starostové měli různorodé politické názory napříč celým politickým spektrem (Janoušek, 2021). Od roku 2015, kdy se Karel Janoušek stal předsedou strany, došlo k přesnějšímu vymezení na pravolevé ose politického spektra. V současné době se teda tato strana profiluje jako středová až středopravicová. Starostové obcí, kteří byli svým politickým smýšlením spíše „nalevo“, tak z tohoto hnutí postupně odešli. Někteří odešli úplně, jiní odešli s tím, že toto hnutí i doposud alespoň podporují, byť už se nejedná přímo o členy strany (Janoušek, 2021). Ačkoliv se v tomto případě nejedná úplně o voliče ale o členy hnutí, tak je zcela patrné, že jakmile se Starostové pro občany nějakým způsobem vymezili na této politické ose, tak to vedlo k nespokojenosti některých členů, kteří tedy následně řady hnutí opustili.

3.4 VÝCHODOČEŠI

Co se týče vymezení na pravolevé ose politického spektra, tak Ondřej Hlaváč říká velmi opatrně, že se jedná o pravicově založené hnutí s velkým důrazem na sociální politiku a cítění. V případě regionální strany hnutí Východočeši by ale bylo nejlepší, kdyby se žádné vymezení na pravolevé ose nepoužívalo. Protože podle Ondřeje Hlaváče se rozdíly mezi levicí a pravicí dost mažou, a tak téměř každá strana má v současné době ve svém programu jak prvky pravicového, tak prvky i levicového programu (Hlaváč, 2021). Pro Ondřeje Hlaváče je nasnadě mluvit o pravici či levici v otázkách přerozdělování daní, kdo chce vyšší daně, kdo chce nižší daně, ale to je opravdu otázka na celostátní úroveň, pro regionální úroveň si toto rozdělení nedovede příliš dobře představit. Takže pokud by se skutečně hnutí Východočeši mělo nějakým způsobem zařadit, tak by to bylo spíše na pravé straně politického spektra s tím, že toto hnutí řeší i řekněme nějaká levicová témata typu sociální politiky. Možná by se o tomto hnutí dalo hovořit jako o středopravém, ale jak už bylo uvedeno, dělit Východočechy na levici nebo pravici není úplně tím správným směrem, který by leccos napověděl (Hlaváč, 2021). Velkým tématem je pro hnutí Východočeši určitě dostupnost bydlení především pro mladé lidi, resp. začínající mladé rodiny. Ačkoliv Ondřej

Hlaváč říká, že problematika bydlení se spíše vztahuje k „levicovým“ záležitostem, nicméně tento problém je třeba řešit co nejdříve a efektivně (Hlaváč, 2021).

3.5 JsmePRO!

Jiří Řehák říká, že je učitelem politologie, ale že pravo-levou osu už za důležitou příliš nepovažuje a toto dělení mu přijde téměř bezpředmětné. Pokud by své hnutí měl přeci jen nějakým způsobem zařadit, tak by se rozhodně jednalo spíše o pravý střed, respektive liberální pravý střed. Dle chování hnutí lze toto zařazení celkem solidně obhájit, ačkoliv se i vyskytly různé výjimky, které by mohly toto směřování zpochybnit (Řehák, 2021). Jiří Řehák opět zdůrazňuje, že na regionálních úrovních se na toto rozdělení příliš nedbá. Každopádně shodou okolností se hnutí poměrně výrazně vymezilo v Ústeckém kraji proti komunismu obecně, takže za levicový subjekt členy JsmePRO! označit s velkou pravděpodobností. Lidé kolem hnutí Jsme PRO! si uvědomovali nejenom to zlo v opoziční smlouvě mezi ČSSD a ODS, ale i v té komunistické minulosti Ústeckého kraje. Většina starších členů či sympatizantů hnutí navíc měla nějakou nepříjemnou zkušenost s komunistickým režimem nebo si minimálně uvědomovala, že Ústecký kraj se nachází v takové špatné situaci, kterou podle ní způsobilo hlavně 40 let vlády v komunismu, takže i z tohoto důvodu se v rámci politického spektra nabízí spíše pravý střed (Řehák, 2021).

3.6 Severočeši.cz

Podle Jaroslava Doubravy v současnosti rozlišit strany na politické ose pravice/levice politického spektra může být velmi obtížné. To platí především pro regionální subjekty, protože přeci jen na celostátní úrovni se toto rozdělení posuzuje u politických stran o něco lépe (Doubrava, 2021). Hnutí bylo při svém vzniku označováno a dáváno spíše na „levou“ pozici politického spektra. Zřejmě to souviselo i s tím, že několik členů přišlo do tohoto hnutí spíše z levicových subjektů, viz např. právě Jaroslav Doubrava z KSČM nebo i jiní členové z ČSSD. Sám Jaroslav Doubrava viděl od začátku vzniku pozici hnutí někde u středu tohoto politického spektra. Členům hnutí ale nelze upřít velké sociální myšlení a citění, které se váží spíše právě ke stranám levicových subjektů (Doubrava, 2021).

3.7 Moravané

Pro předsedu Moravanů Ctirada Musila představuje pravo-levá osa politického spektra velmi vágní pojem, který není historicky ustálený. Předseda Musil udává příklady, že pokud by pravici definoval jako směr hájící zájmy ekonomické moci a levici jako směr hájící zájmy obyčejných lidí, tak je strana Moravané nezařaditelná ani na jednu stranu (Musil, 2021). Programově se jedná o stranu hájící národnostně a zemsky definovanou skupinu lidí. Nevyhraňuje se příliš ve smyslu zaměření na ekonomické vrstvy obyvatelstva. Jelikož podle Ctirada Musila nejsou Moravané ani levicí, ani pravicí, lze i přesto tuto politickou stranu označit jako středovou, ačkoliv její předseda poměrně důrazně dává najevo, že tento pojem a označení nemá úplně rád a přijde mu takové označení strany za zbytečné (Musil, 2021).

4 Výsledky krajských voleb v období 2012–2020

Pro všechny zde zkoumané regionální politické subjekty jsou zpravidla nejdůležitější volby do krajských zastupitelstev, které defacto často rozhodují o tom, jestli je dané regionální uskupení úspěšné či nikoliv. Navíc české regionální strany většinou neoplývají úplně nějakými přebytečnými financemi, takže státní příspěvek pro stranu za krajský zastupitelský mandát je často klíčovým přísunem financí pro celé její fungování. Otázka financí bude v této diplomové práci ještě částečně vysvětlena. Nyní přichází na řadu výsledky krajských voleb v roce 2012, 2016 a 2020. V tabulce jsou uvedeny vždy pouze úspěšné politické strany, které překročily hranici 5 % pro získání zastupitelského mandátu. Pokud se vybrané regionální straně nepovedlo získat od voličů dostatek hlasů nutných pro získání zastupitelského křesla v kraji, figuruje v tabulce pouze její neúspěšný výsledek bez politických stran, které překročily zmiňovanou hranici 5 % pro získání mandátu. Před každými výsledky v rámci krajských voleb bude krátce představen „volební program“ vybraných stran, respektive cíle, které vybraní zástupci považují za primární.

4.1 Jihočeši 2012

Prioritní cíle v kraji byly představeny z velké části výše, tedy důraz na zlepšení života obyvatel venkova. Mezi další neméně důležité body programu lze zařadit silniční dopravu. Hnutí se nelíbí situace kolem dálnice D3, která je v Jihočeském kraji téměř hotová, ale ve Středočeském kraji spojení do Prahy stále vázne a realizace „středočeské“ dálnice D3 zůstává v nedohlednu. Dalším důležitým dopravním bodem jsou obchvaty kolem jihočeských měst. Ovšem realizace obchvatů není vůbec jednoduchou záležitostí, navíc do takovýchto projektů je zainteresováno mnoho aktérů (kraj, město, soukromí aktéři), což často brzdí samotnou výstavbu i o několik let (Pileček, 2021). Programové cíle Jihočechů 2012 jsou pevně ukotveny ve stanovách strany. Strana usiluje o rovnoměrný regionální rozvoj na celém území Jihočeského kraje. Usilují o transparentní používání veřejných prostředků a kladou důraz na to, že výkon veřejných funkcí je službou občanům za uplatňování demokratických pravidel správy veřejných záležitostí. Rovněž odmítají korupci a nekompetentní osoby. V 15 bodech jsou ve stanovách představeny oblasti, které chtějí členové JIH12 podporovat a rozvíjet (patří sem sport, zdravotnictví, vzdělání, doprava apod.) (Jihočeši, online).

Krajské volby 2012 – Jihočeský kraj

Volební účast: 38,59%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 2: Výsledky krajských voleb 2012 pro Jihočeský kraj

ČSSD	27,99 %	53 736 hlasů
KSČM	19,37 %	37 187 hlasů
JIHOČEŠI 2012	14,57 %	27 972 hlasů
ODS	12,56 %	24 110 hlasů
KDU-ČSL	6,43 %	12 341 hlasů
TOP 09 a Starostové pro JHČ	5,00 %	9 614 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Hned při své první kandidatuře v krajských volbách dokázalo hnutí Jihočeši 2012 skončit na 3. místě za ČSSD a KSČM. Lídrem JIH 12 byl JUDr. Luboš Průša. Strana dokázala získat 9 zastupitelských mandátů, což bylo považováno za veliký úspěch.

Krajské volby 2016 – Jihočeský kraj

Volební účast: 36,31%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 3: Výsledky krajských voleb 2016 pro Jihočeský kraj

ČSSD	22,55 %	41 299 hlasů
ANO 2011	17,67 %	32 348 hlasů
ODS	12,67 %	23 210 hlasů
KSČM	10,00 %	18 317 hlasů
STAN, HOPB, TOP 09	8,00 %	14 658 hlasů
KDU-ČSL	6,63 %	12 147 hlasů
JIHOČEŠI 2012	5,80 %	10 629 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Pokles téměř o 10 % voličských hlasů, takový byl výsledek Jihočechů 2012 v krajských volbách 2016. Hnutí dokázalo získat 4 zastupitelské mandáty, což je oproti minulým volbám ztráta 5 zastupitelských křesel. Lídrem kandidátky byl i současný předseda strany Pavel Hroch.

Krajské volby 2020 – Jihočeský kraj

Volební účast: 39,51%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 4: Výsledky krajských voleb 2020 pro Jihočeský kraj

ANO 2011	18,12 %	36 058 hlasů
ODS	17,52 %	34 857 hlasů
Česká pirátská strana	12,88 %	25 560 hlasů
TOP 09 + KDU-ČSL	10,45 %	20 798 hlasů
ČSSD	8,74 %	17 397 hlasů
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	7,38 %	14 686 hlasů
JIHOČEŠI 2012	6,54 %	13 010 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Krajské volby 2020 příliš změn pro Jihočechy 2012 nepřinesly. Strana opět balancovala na hraně volební klauzule, nakonec se ale do zastupitelstva kraje dostala se 4 zastupitelskými mandáty, takže obhájila alespoň svou pozici z minulých krajských voleb. Předsedou strany i lídrem kandidátky byl opět Miroslav Hroch.

Radek Pileček si nemyslí, že by v předchozích krajských volbách v roce 2016 hnutí nějakým způsobem uškodila vládnoucí koalice s ANO a ČSSD, protože si myslí, že spoustu lidí ani neví, že hnutí JIH 12 bylo ve vládnoucí koalici v předchozích krajských volbách. Jak už bylo řečeno navíc výše, Jihočeši se považují za středovou stranu, která nemá problém navázat kontakty s žádným politickým subjektem napříč celým politickým spektrem, pokud se toto spojení jeví jako výhodné z hlediska prosazování zájmů v kraji (Pileček, 2021). Hnutí Jihočeši 2012 je po posledních krajských volbách v roce 2020 součástí vládnoucí koalice. Předseda hnutí Pavel Hroch se snaží vždy chopit šance podílet se na vedení kraje, aby mohl prosazovat zájmy svého hnutí a tím pádem i zájmy obcí a venkova. Ostatní politické strany mají většinou zájem spolupracovat s hnutím Jihočeši 2012 bez ohledu na jejich zařazení na pravolevé ose politického spektra. Hnutí Jihočeši 2012 tak poměrně výrazně naplňuje představu středové strany s velkým koaličním potenciálem (Pileček, 2021). Pavel Hroch je v současné době náměstkem hejtmana Jihočeského kraje pro kulturu, venkov a rozvoj. V komisích a výborech mají členy všechny politické subjekty, které v krajských volbách uspěly. V komisích se prý příliš nerozlišuje, kdo je z jaké strany, zkrátka všichni pracují a jde jim o dobro svého kraje (Pileček, 2021).

4.1.1 Volební kampaň

Na poslední krajské volby v roce 2020 se v rámci volební kampaně vydalo zhruba 2 250 000 Kč. Z toho velká část částky šla na propagaci v médiích čili noviny, letáky či billboardy. Zajímavostí je to, že z utracené částky za kampaň se 500 000 Kč použilo jenom na volební noviny, 200 000 Kč stála online kampaň, což znamená například online bannery na různých vyhledávacích stránkách apod., kdy se uživatelům, kteří něco hledají na internetu, zobrazí reklama právě na hnutí Jihočeši 2012. Jedná se o tzv. PPC kampaň (Pileček, 2021). Ačkoli sociální sítě hnutí příliš nepoužívá, tak mělo na Facebooku dva placené propagované příspěvky ohledně voleb. Zhruba půl roku před volbami se členové hnutí Jihočeši 2012 snaží přidávat příspěvky na Facebooku alespoň dvakrát do týdne, nejedná se o všem vždy o placené příspěvky, takže ten dosah příspěvku není příliš veliký. Na sociálních sítích, především tady na Facebooku probíhá volební propagace tak, že si to členové hnutí mezi sebou nasdílejí a pošlou, aby ten dosah byl větší, a byl tak šířený mezi všechny přátele uvedených daných členů hnutí. Zhruba měsíc před krajskými volbami se provádí kampaň face to face, takže hlavní volební kandidáti za Jihočechy 2012 jezdí po okresních městech (Pileček, 2021).

Hlavní barvou, kterou se Jihočeši 2012 vyznačují, je barva fialová, kterou podle nich nemá v současné době žádná jiná politická strana. Během kampaně face to face po okresních městech jezdí vždy celokrajský volební lídr a předseda strany Pavel Hroch, a záleží zrovna na daném okresním městě, se kterým kandidátem přijede, tzn. že Pavel Hroch jezdí do daného okresního města vždy s osobou, která v tom místě kandiduje (Pileček, 2021). Podle Radka Pilečka je velkým problémem to, že většina členů hnutí Jihočeši 2012 nerozumí příliš sociálním sítím, které v současné době mohou výrazně ovlivnit volební výsledky v rámci volební kampaně. V tom širším vedení hnutí jsou členové spíše staršího věku, takže hnutí by potřebovalo někoho mladého, kdo by se sociálním sítím věnoval a spravoval je. Hlavní propagace hnutí funguje především půl roku před krajskými volbami. Je to straně vyčítáno, že třeba na Facebooku nepůsobí aktivně po celé 4 roky a nepřidává tam žádné informace, ale jak už bylo řečeno, je to hlavně z důvodu „neznalosti“ sociálních sítí z řad členů hnutí (Pileček, 2021).

Kromě svých 4 zastupitelů v kraji mají své členy i v komisích, např. v komisi pro cestovní ruch. Co se týče práce v komisích, tak členové hnutí jsou spokojeni, a kdyby uměli lépe

zacházet se sociálními sítěmi, tak by například mohli lépe informovat občany, co všechno v daných komisích vlastně dělají, ale jelikož sociálním sítím příliš nevládnou, nejsou tyto informace navenek vůči občanům možné. Radek Pileček humorně poznamenává, že např. na sociální síti Instagram mají zhruba 50 sledujících, což opravdu značí velmi nízké a zanedbatelné číslo (Pileček, 2021). Hnutí Jihočeši 2012 nikdy nechtělo dělat negativní kampaň, tzn. poukazovat na někoho a obviňovat jiný politický subjekt. Radek Pileček spatřuje volební výsledkovou stagnaci v uvozovkách v tom, že krajské volby v roce 2020 byly volbami mezi Andrejem Babišem a anti Andrejem Babišem, nicméně hnutí Jihočeši 2012 nebylo ani na jedné straně, takže se nevymezovalo ani na jednu ani na druhou stranu, čímž pro mnohé voliče mohlo být neatraktivní (Pileček, 2021). Pro širší voličský dosah určitě chybí i finanční stránka věci, tzn. že výdaje na volební kampaň by mohly být daleko větší a mít daleko větší dosah, ale na to zkrátka nejsou dostatečné finanční zdroje. Jihočeši 2012 si nemohou dovolit udělat velikou krajskou kampaň jako např. ODS nebo ANO 2011 (Pileček, 2021).

Voličská základna primárně vychází ze známostí a rodinných vztahů z řad členů a sympatizantů hnutí. Věkově se jedná o středně starší až starší jak členy hnutí, tak vlastně i voliče. Velikou demografickou mezeru obnáší voličská základna u mladých voličů zhruba do 30 let věku, kde ta voličská podpora činí naprosto marginální zisky při krajských volbách. Většina samotných členů hnutí se pohybuje okolo věku 40 let a výše (Pileček, 2021). Samotná voličská základna je velmi regionálně diferencovaná. Existují okresy, kde vlastně ani vůbec nepůsobí nějakí silní členové hnutí Jihočeši 2012, a jsou naopak okresy, kde členové hnutí hrají významnější roli, a i samotná voličská základna je v tomto případě daleko početnější. Palčivým problémem se stala oblast kolem Českého Krumlova, kde Jihočeši 2012 nesehnali pro své krajské volby žádného člena na kandidátní listinu. Poměrně slušná politická podpora panuje v okresech Tábor, Písek, donedávna i okres Strakonice, jenže tam postupně v komunálních volbách vznikla silná nezávislá iniciativa, která postupně silné zástupce Jihočechů volebně vytlačila a Jihočeši tak o mnoho voličů ve Strakonících přišli. V Jindřichově Hradci a jeho okolí sice Jihočeši disponují mnoha starosty, ale jedná se spíše o starosty menších obcí, takže ta voličská podpora není ve finále tak značná a početná (Pileček, 2021). Dalším problematickým okresem jsou České Budějovice, kde Jihočeši 2012 dosáhli v krajských volbách v roce 2016 pouze na 3,5 % hlasů. Celé Budějovicko navíc obsáhne téměř jednu třetinu všech hlasů v Jihočeském kraji. Hnutí se proto rozhodlo, že v krajských volbách v roce 2020 půjde do voleb ve spolupráci s hnutím Občané pro

Budějovice. To se ukázalo jako dobrý krok a Jihočeši 2012 v krajských volbách v roce 2020 získali v okrese České Budějovice něco málo přes 6 % hlasů, takže oproti minulým krajským volbám to byl určitý posun vpřed, i když ne možná tak výrazný, jak by si členové hnutí přáli a představovali. Není žádným tajemstvím, že si od volební spolupráce s hnutím Občané pro Budějovice slibovali více. Jelikož podle Radka Pilečka je krajská úroveň blíže spíše komunální politice než třeba té parlamentní, pokud nefunguje voličská podpora na komunální úrovni v rámci komunálních voleb, tak se to silně odráží i ve volbách krajských (Pileček, 2021).

4.2 Starostové pro Liberecký kraj

Prioritní cíle na krajské úrovni se od vzniku hnutí měnily a vyvíjely. Podle Jana Berkiho je prioritním cílem v tuto chvíli především dostupnost zdravotnické péče. Druhou velkou prioritou představuje doprava, ať už jde o silnice či rychlostní železnice, především pak spojení do Prahy. Toto jsou takové pragmatické cíle. Co se týče ideových cílů, tak členové SLK usilují o co možná nejtransparentnější hospodaření v rámci Libereckého kraje, důraz je kladen na výběr, pokud možno nejlepších odborníků na místa expertních či politických pozic (Berki, 2021). Ve volbách šli SLK s vizí, jak by chtěli, aby vypadal Liberecký kraj v roce 2030. Primárním cílem je stavba centra urgentní medicíny v Liberci. Dalším bodem je zrychlení vlakové dopravy do dalších měst a krajů i za hranice státu. Mezi další vize patří zadržování vody v krajině, zlepšená dopravní infrastruktura či rozvoj a podpora sportovního odvětví, především pak mládeže. Zajímavostí je určitě i snaha udělat ze ZOO Liberec nadregionální instituci a její následný rozvoj a modernizaci (SLK, online).

Krajské volby 2012 – Liberecký kraj

Volební účast: 38,55%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 5: Výsledky krajských voleb 2012 pro Liberecký kraj

Starostové pro Liberecký kraj	22,21 %	28 763 hlasů
KSČM	17,89 %	23 167 hlasů
ZMĚNA pro Liberecký kraj	16,85 %	21 829 hlasů
ČSSD	13,05 %	16 900 hlasů
ODS	9,26 %	11 993 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Výrazný úspěch pro hnutí Starostové pro Liberecký kraj. Tato regionální strana vyhrála krajské volby 2012 a získala 13 zastupitelských mandátů. Lídr hnutí Martin Půta se stal dokonce hejtmánem Libereckého kraje. Hnutí SLK tak ukázalo všem ostatním regionálním stranám, že lze krajské volby vyhrát a získat i hejtmanský post.

Krajské volby 2016 – Liberecký kraj

Volební účast: 35,91%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 6: Výsledky krajských voleb 2016 pro Liberecký kraj

Starostové pro Liberecký kraj	32,35 %	40 058 hlasů
ANO 2011	17,08 %	21 156 hlasů
KSČM	8,10 %	10 039 hlasů
ČSSD	8,04 %	9 961 hlasů
ODS	7,91 %	9 803 hlasů
ZMĚNA pro Liberecký kraj	7,06 %	8 744 hlasů
SPD a SPO	5,20 %	6 448 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Krajské volby 2016 a opětovné vítězství hnutí SLK. Hnutí zaznamenalo ještě vyšší volební úspěch než před 4 roky. Hejtmánem se opět stal staronový Martin Půta a jeho hnutí získalo oproti minulému volebnímu období ještě 5 zastupitelů navíc, tedy 18 zastupitelských mandátů. Volební propad zde zaznamenala KSČM a velmi solidní výsledek naopak zaznamenalo hnutí ANO 2011.

Krajské volby 2020 – Liberecký kraj

Volební účast: 40,41%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 7: Výsledky krajských voleb 2020 pro Liberecký kraj

Starostové pro Liberecký kraj	38,57 %	53 546 hlasů
ANO 2011	17,85 %	24 784 hlasů
Česká pirátská strana	9,86 %	13 695 hlasů
ODS	8,59 %	11 932 hlasů
SPD	6,09 %	8 466 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Mimořádně úspěšná série krajských voleb z pohledu hnutí Starostové pro Liberecký kraj pokračuje i po krajských volbách 2020. Hnutí SLK dokázalo opět navýšit celkový počet získaných hlasů a získalo úctyhodných 22 zastupitelských mandátů. Stačilo opravdu málo a

znovuzvolený hejtman Martin Půta by se svým hnutím získal zastupitelskou většinu bez nutnosti vytvoření koalice s dalším politickým uskupením. Hnutí SLK je již třetí období po sobě ve vládnoucí koalici, Martin Půta je hejtmanem Libereckého kraje nepřetržitě od listopadu 2012. V roce 2020 vyhrálo SLK krajské volby se ziskem 38,57 % hlasů (nejvyšší počet procent vítězné strany v celé ČR). Od roku 2020 je v rámci Rady Libereckého kraje SLK v koalici s Piráty a ODS (Berki, 2021).

Jedna rovina během vládnoucí koalice je spíše taková ideová. Ve smyslu toho, co chce hnutí prosazovat, jak chce komunikovat s vládou České republiky a obdobně. Obecně tedy existuje snaha prosadit co nejvíce bodů z volebního programu. Druhá rovina se točí prakticky kolem pracovní roviny HR. Jednak to totiž obnáší komunikaci s koaličními partnery, což teoreticky v opozici strana nemusí dělat, ačkoliv to nikdy není dobré řešení s nikým nekomunikovat. Důležitá se jeví komunikace jak s vládnoucími koaličními partnery, tak také s opozičními partnery. Vždy je zapotřebí nastavit nějaký „zdravý kompromis“. Je třeba si dávat pozor na to, aby nějakého rozhodnutí koaliční partneři nezneužívali. Další nedílnou součástí souvisí s prací s lidskými zdroji uvnitř hnutí. Jan Berki uvádí, že důležitou součástí pracovní činnosti kromě vedení kraje je bezesporu i práce s vlastními lidmi, což vede k následku výchovy budoucí generace, která by navázala na pracovní činnost ve vedení kraje svých předchůdců. (Berki, 2021) Pan poslanec Berki nemá pocit, že by vládnoucí koaliční partneři nějakým způsobem „házeli“ největší díl práce právě na Starosty pro liberecký kraj, a že by své role nějakým způsobem zneužívali. Na krajské úrovni je hlavně především poměrně dobře vidět práce všech politických subjektů, což znamená, že kdyby nějaký politický subjekt nevykonával svou práci úplně svědomitě, tak by se to zcela určitě promítlo i v následujících krajských volbách, zejména tedy na volebním výsledku (Berki, 2021).

Jan Berki představil 3 důvody, podle kterých hnutí SLK disponuje v Libereckém kraji takovou popularitou. Špatné vedení kraje od politických subjektů ČSSD a ODS lze považovat za první důvod, který pomohl nástupu SLK. Voliči nebyli spokojeni a chtěli změnu. Druhým důvodem spočívá v dobré práci starostů obcí a měst, kteří to tam velmi dobře vedli, čímž si u voličů získali důvěru. Třetím důvodem je hejtman Martin Půta. V Libereckém kraji se jedná o obrovskou personu, kterou prakticky znají všichni lidé i po celé České republice, nejenom v Libereckém kraji. Martin Půta dokáže říkat občas nepříjemné věci na rovinu, což mnozí občané oceňují. V krajských volbách se z hnutí SLK už stala taková značka, že jejich volební vítězství se při každých krajských volbách už takřka vždy

bez nějakého překvapení očekává (Berki, 2021). V žebříčku oblíbenosti hejtmanů obsadil Martin Půta druhé místo těsně za hejtmanem Jihočeského kraje Martinem Kubou, což ledacos naznačuje, ačkoliv tyto průzkumy je potřeba vždy brát trochu s rezervovaným přístupem (kurzy.cz, online).

4.2.1 Volební kampaň

Co se týče volební kampaně, tak jedna z věcí, která se Starostům pro Liberecký kraj se dlouhodobě ukazuje v pozitivním světle a vrací se v podobě pozitivních reakcí, je to, že členové hnutí průběžně komunikují s občany Libereckého kraje po celé volební období. Jedná se například o návštěvu vybraných regionů po celé 4 roky, ne pouze několik měsíců před krajskými volbami. Nejezdí se pouze po větších městech, ale navštěvují se i obce menší. Hlavní osobou setkání je samozřejmě předseda hnutí Martin Půta, ale po vybraných obcích a městech jezdí například i další členové hnutí, kteří působí například v radě Libereckého kraje. Možná se to nemusí zdát na první pohled jako volební kampaň, ale určitě to napomáhá do celkového výsledků krajských voleb (Berki, 2021). Intenzivní kampaň jako taková probíhá bezprostředně několik měsíců před krajskými volbami. Jedná se o různé plakáty, letáky, billboardy, kromě novin, které totiž vycházejí jako občasník po celé 4 roky volebního období. Možná to zní jako klišé, nicméně nejúčinnější volební kampaň je poctivá práce celé čtyřleté volební období, jak vyplynulo z rozhovoru s Janem Berkim. Většina občanů může být pobouřena tím, když zástupci jednotlivých politických stran přijedou do jejich regionu až těsně před volbami, aby si udělali svou volební agitaci, ale členů hnutí Starostové pro Liberecký kraj se toto příliš netýká, jelikož díky tomu, že objíždějí celý svůj region po celé 4 roky, tak občané vidí, že to není pouze v rámci volební kampaně těsně před volbami (Berki, 2021). Ze všech regionálních stran nejen zde zkoumaných vyplývá, že hnutí SLK utrácí za krajské volby nejvíce. Při krajských volbách v roce 2016 získalo hnutí 18 zastupitelských mandátů, což v rámci státního příspěvku za krajské mandáty činí 18 milionů korun za celé čtyřleté volební období. Podle finanční zprávy hnutí se volební výdaje na kampaň pro krajské volby 2020 dostaly na částku téměř 7 milionů korun, přesněji se jedná o 6 875 329 Kč (SLK, online). Oproti ostatním regionálním stranám se jedná o částku výrazně vyšší, ale členové SLK jsou zkrátka v pozici, kdy si to mohou dovolit, jelikož jejich voličská podpora je prozatím nezpochybnitelná, a navíc každým krajským volebním obdobím ještě narůstá,

takže se může stát, že v příštích krajských volbách získá hnutí samostatnou většinu a nebude potřebovat žádného koaličního partnera pro řízení Libereckého kraje.

4.3 Starostové pro občany

Primární cíle v kraji byly v podstatě řečeny výše při motivu vzniku tohoto hnutí. Hnutí se snaží o to, aby i menší či nejmenší obce v Kraji Vysočina měly svůj hlas a byly slyšet. Veškeré priority jsou vypsané na stránkách hnutí. Členové hnutí nerozumí tomu, že i když jsou ve vedení kraje i v Poslanecké Sněmovně lidé, kteří jsou bývalými či ještě současnými starosty mnoha obcí, tak mohou často schválit zákon, který jde vlastně proti malým obcím, a který jim v podstatě uškodí. Dále se členům hnutí STO nelíbilo to, že veškeré zákony a problémy si většinou odhlasovali zástupci větších měst, a na zástupce malých obcí se nebral ohled a nedostalo se na ně (Janoušek, 2021). Hnutí rovněž ostře vystupuje proti podomnímu prodeji a „šmejdům“ obecně. Dalším bodem proti je násilné slučování obcí. Členové STO na venkov opravdu primárně dbají a je to vidět i v jejich programu, jelikož jsou proti postupnému vylidňování venkova. V administrativní činnosti se staví zásadně proti rušení pošt či pověřených úřadů v menších městech a případně i obcí (STO, online).

Prioritou pro pana předsedu Janouška je rodina s dětmi. Od toho se odvíjí doprava, školství, životní prostředí, nebo třeba zdravotnictví. Hlavním hnacím motorem jsou podle pana předsedy děti. Právě těm by se měly utvářet takové podmínky k životu, které jim do budoucna pomohou v osobním rozvoji. Mnoho členů a sympatizantů hnutí jsou starostové, kteří svůj úvazek vykonávají v roli neuvolněného starosty. Hnutí se jim snaží pomoci tím, že se mu povedlo zřídit Informační systém pro obce a pro starosty. Tento systém je k dispozici na webu krajského úřadu Kraje Vysočina. Je to vlastně takový návod a příručka pro starosty, co musí a nemusí udělat a odevzdat (Janoušek, 2021).

Krajské volby 2012 – Kraj Vysočina

Volební účast: 41,05%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 8: Výsledky krajských voleb 2012 pro kraj Vysočina

Starostové pro občany	4,46 %	7 322 hlasů
-----------------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Starostové pro občany neměli příliš času na volební agitaci díky tomu, že toto hnutí vzniklo pouze pár měsíců před volbami, ale výsledek nakonec mohl být skoro výborný. Stačilo pouze několik málo hlasů a hnutí by se dokázalo překlomit přes 5 % uzavírací klauzuli. Nakonec se to teda těsně nepovedlo, ale i tak to byl pro členy STO povzbuzující výsledek pro další (nejen krajské) volby.

Krajské volby 2016 – Kraj Vysočina

Volební účast: 37,34%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 9: Výsledky krajských voleb 2012 pro kraj Vysočina

Starostové pro občany	4,94 %	7 509 hlasů
-----------------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Jestli byl minulé krajské volby volební výsledek STO těsný pro získání zastupitelského mandátu, tak krajské volby 2016 byly ještě více těsné, než si možná samotní členové dokázali představit. Opravdu jen zlomek hlasů chyběl k tomu, aby toto hnutí získalo zastupitelská křesla kraje. Stejně jako v minulých krajských volbách byl lídrem kandidátky Petr Bárta.

Krajské volby 2020 – Kraj Vysočina

Volební účast: 39,65%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 10: Výsledky krajských voleb 2020 pro kraj Vysočina

ANO 2011	18,48 %	29 471 hlasů
Česká pirátská strana	13,20 %	21 056 hlasů
ODS a Starostové pro občany	13,19 %	21 038 hlasů
KDU-ČSL	11,96 %	19 082 hlasů
ČSSD	11,86 %	18 919 hlasů
Starostové pro Vysočinu	10,87 %	17 346 hlasů
KSČM	5,26 %	8 390 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Hnutí Starostové pro občany tentokrát kandidovalo v koalici s ODS, což se nakonec ukázalo jako dobrá volba, jelikož strana skončila na třetím místě s minimálním odstupem za Českou pirátskou stranu, přičemž oba tyto subjekty získaly 7 zastupitelských mandátů. Zastupitelem

kraje se stal i Petr Bárta, který na společné kandidátce STO a ODS figuroval na 5. místě. STO se tak na 3. pokus povedlo dostat do zastupitelstva Kraje Vysočina.

V krajských volbách v roce 2012 nebyl Karel Janoušek ještě předsedou svého hnutí. Předsedou byl zvolen, jak už bylo zmíněno výše, v roce 2015 i z toho důvodu, že krajské volby v roce 2012 dopadly pro hnutí neúspěšně a hnutí se nedostalo do krajského zastupitelstva. Jelikož i v krajských volbách v roce 2016 přišel volební neúspěch, předseda Janoušek nechtěl pro krajské volby v roce 2020 riskovat další volební prohru, takže volební spolupráce s ODS přišla vhod a měla být zárukou toho, že se členové hnutí konečně do krajského zastupitelstva Kraje Vysočina dostanou (Janoušek, 2021). Během let 2012 a 2016 byl vůbec problém sehnat dostatečný počet členů na kandidátní listinu hnutí. Navíc vedení hnutí chtělo, aby kandidující členové byli na kandidátní listině rovnoměrně rozloženi a zastoupení, tzn. že každý okres měl mít určitý počet svých zástupců (Janoušek, 2021).

4.3.1 Sestavování kandidátní listiny od roku 2012

Ohromná zajímavost, která se váže k tomuto hnutí je samotné sestavování kandidátní listiny pro krajské volby v roce 2012 a 2016. Členové hnutí se rozhodli, že sestaví kandidátní listinu podle abecedního pořadí, a že si voliči své kandidáty vyberou podle preferenčních hlasů. Byl to vlastně až utopistický návrh, že lidé si projdou všechna jména na kandidátní listině, a kdo se jim bude nejvíce zamlouvat, tak tomu dají svůj preferenční hlas. Jenže většina voličů ale i novinářů a médií hledí většinou hlavně na první místo, jelikož první místo na kandidátní listině považují za volebního lídra, což ale při krajských volbách v roce 2016 nebyl místopředseda hnutí Petr Bárta (díky abecednímu pořadí první na kandidátce), ale lídrem byl právě pan předseda hnutí Karel Janoušek, který byl např. v roce 2016 na kandidátní listině díky abecednímu pořadí až na 12. místě. Takže se často stávalo, že novináři a obecně média volali všichni hlavně Petru Bártovi, ačkoliv hlavním lídrem byl Karel Janoušek, který je přesvědčen o tom, že kdyby v roce 2016 při krajských volbách kandidoval na pozici číslo jedna, tak by se hnutí do krajského zastupitelstva nakonec možná těsně dostalo. Dát abecední pořadí na kandidátní listině byla velká chyba, kterou sám předseda hnutí uznává. Vypadalo to jako revoluční krok ve volbách, ale nakonec se ukázalo, že voliči hledí především na první místa na kandidátních listinách, a nějaké abecední pořadí je příliš nezajímá (Janoušek, 2021).

Finální podoba kandidátní listiny pro krajské volby v roce 2020 byla schválena na sněmu hnutí, s tím že vlastně předseda hnutí rozeslal zprávu o tom, jak by ta kandidátní listina mohla vypadat na základě předchozích výsledků z krajských voleb v roce 2016 a tento návrh sněmem hladce prošel. Už od roku 2012 bylo prioritou při sestavování kandidátních listin to, aby prvních 5 členů na kandidátní listině bylo z 5 různých okresů v rámci Kraje Vysočina. Nicméně to v krajských volbách 2012 a 2016 nebylo možné z toho důvodu, že kandidáti byli řazeni na kandidátní listině dle abecedního pořadí, které již bylo zmíněno výše. Nicméně i když bylo abecední pořadí, stále se dbalo na to, aby z každého okresu bylo nominováno zhruba 10 kandidátů. V roce 2020 se konečně dospělo k tomu, že řadit kandidáty dle abecedního pořadí nefunguje, navíc díky společné kandidatuře s ODS byla místa na kandidátní listině předem domluvena. Karel Janoušek kandidoval z pozice číslo 2 a poté se postupně kandidáti obou subjektů řadili v poměru 2 ku 1, tzn. další dvě místa obsadili zástupci ODS, po nich následoval zástupce STO, a tak pořád dokola až do vyčerpání míst (Janoušek, 2021).

Hnutí je v současném volebním období ve vládnoucí koalici společně s ODS, Českou pirátskou stranou, KDU-ČSL, STAN a ČSSD. Krajské volby v roce 2020 v Kraji Vysočina sice vyhrálo hnutí ANO 2011, ale ostatní strany ho poslaly do krajské opozice. Byly názory, že 6 vládnoucích stran nemůže nikdy na ničem domluvit, ale nakonec se ukázalo, že to zatím celkem dobře funguje. Být například ve vládnoucí koalici s hnutím ANO 2011 nepřicházelo podle Karla Janouška vůbec v úvahu (Janoušek, 2021).

4.3.2 Volební kampaň

Po celé čtyřleté volební období se hnutí prezentuje svými webovými stránkami, zároveň působí na sociální sítích, konkrétně na Facebooku. Volební kampaň probíhá vlastně tak, jako probíhají volební kampaně i jiných politických subjektů zde představených. Probíhají placené příspěvky na sociálních sítích, konkrétně na Facebooku. Dále vznikají volební noviny, letáky, plakáty, billboardy, to vše naposledy ve spolupráci s koaličním partnerem ODS. Pan předseda Janoušek ještě zmiňuje bannery na plotech rodinných domů či polepy autobusů městské hromadné dopravy (Janoušek, 2021). Poslední krajské volby stály na volební kampani oba kandidující subjekty ve společné koalici dohromady 1 500 000 Kč. S tím tedy, že ODS zaplatila 1 000 000 Kč a hnutí STO přispělo částkou 500 000 Kč.

Rozdělení finančních výdajů bylo dohodnuto v poměru jedna ku dvěma, stejné rozdělení jedna ku dvěma probíhalo i při sestavování kandidátní listiny. To znamená, že členové ODS měli na kandidátní listině dvě třetiny svých kandidátů a hnutí STO mělo na kandidátní listině jednu třetinu svých zástupců (Janoušek, 2021). Jelikož disponuje hnutí STO dvěma krajskými zastupiteli, dostane za 4 roky dohromady 2 000 000 Kč díky státním příspěvkům. Karel Janoušek vyhlíží, že příští krajské volby budou v rámci výdajů na volební kampaň stát klidně i 1 500 000 Kč, čili trojnásobek toho, kolik se vynaložilo na krajské volby v roce 2020 (částka ODS není započítána) (Janoušek, 2021). Před krajskými volbami v roce 2012 se členové hnutí na volební kampaň skládali sami, každý z členů přispěl částkou zhruba 5000 Kč. Dohromady se na volební kampaň v roce 2012 vybralo zhruba 200 000 Kč. V roce 2016 dokázalo hnutí na svou volební kampaň vybrat 300 000 Kč s tím, že 200 000 Kč tvořily členské příspěvky a částkou 100 000 Kč přispěli sponzoři (Janoušek, 2021).

4.4 VÝCHODOČEŠI

Hlavními problematickými body v krajích jsou zdravotnictví a dopravní obslužnost. Dalším důležitým tématem k řešení zůstává otázka školství, resp. kvality středoškolského vzdělání (Hlaváč, 2021). Samospráva kraje by pro obce měla vytvářet co nejlepší podmínky a umět je propojit mezi sebou, aby byla komunikace mezi nimi co možná největší. Obce by měly být hlavním partnerem pro vedení kraje. Mezi další cíle patří například podpora a rozvoj sportu a kultury. Důležitým tématem je v poslední době také péče a ochrana životního prostředí a celkové zajištění bezpečnosti pro všechny občany obou zmiňovaných krajů (Východočeši, online). Už bylo řečeno výše, že by se hnutí nebránilo sloučení Královéhradeckého a Pardubického kraje do jednoho. Otázkou ale zůstává, jestli by většina občanů vyslovila vůbec souhlas pro toto sjednocení (Hlaváč, 2021). Kromě toho, že členové hnutí kandidují ve dvou krajích oproti všem ostatním vybraným regionálním stranám (kromě Moravanů), lze najít ještě jednu specialitu, o které mnoho jedinců určitě neví. Jak už bylo zmíněno výše při začátečním představování hnutí Východočeši, v Pardubickém kraji se Východočeši jako hnutí takové angažují až od posledních krajských voleb 2020. Nejprve tedy budou představeny výsledky krajských voleb v Královéhradeckém kraji od 2012 do 2020, poté bude upřena krátká pozornost na Pardubický kraj a krajské volby v něm v roce 2020, následně budou představeny i krajské volby z dvou předešlých volebních období v Pardubickém kraji, které se ale váží bezprostředně ke straně Česká strana regionů, která

označení „východočeši“ používala pouze jako „volební tahák“ pro zvýšení svých šancí v těchto volbách.

Krajské volby 2012 – Královéhradecký kraj

Volební účast: 38,43%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 11: Výsledky krajských voleb 2012 pro Královéhradecký kraj

ČSSD	19,73 %	32 248 hlasů
KSČM	19,39 %	31 685 hlasů
Koalice KDU-ČSL + VPM	12,07 %	19 721 hlasů
ODS	10,62 %	17 366 hlasů
TOP 09 a Starostové pro KHK	8,25 %	13 483 hlasů
VÝCHODOČEŠI	7,69 %	12 577 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Východočechům se hned při jejich volební premiéře podařilo proniknout do zastupitelstva Královéhradeckého kraje. Strana skončila na 6. místě a získala 4 zastupitelské mandáty. Lídrem kandidátky byla Mgr. Martina Berdychová.

Krajské volby 2016 – Královéhradecký kraj

Volební účast: 37,33%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 12: Výsledky krajských voleb 2016 pro Královéhradecký kraj

ANO 2011	25,18 %	41 075 hlasů
ČSSD	13,08 %	21 346 hlasů
ODS	9,93 %	16 207 hlasů
Koalice pro KHK	9,75 %	15 912 hlasů
KSČM	9,39 %	15 319 hlasů
STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI	8,98 %	14 649 hlasů
TOP 09	7,74 %	12 628 hlasů
SPD + SPO	5,54 %	9 041 hlasů
Koalice Piráti a SZ pro KHK	5,27 %	8 602 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Stejně jako v předešlých krajských volbách, i tentokrát skončili Východočeši na 6. místě a obhájili 4 zastupitelské mandáty. Lídr strany zůstal stejný od minulých krajských voleb – Martina Berdychová.

Krajské volby 2020 – Královéhradecký kraj

Volební účast: 41,01%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 13: Výsledky krajských voleb 2020 pro Královéhradecký kraj

Koalice ODS, STAN, Východočeši	23,53 %	41 668 hlasů
ANO 2011	22,04 %	39 037 hlasů
Česká pirátská strana	14,41 %	25 513 hlasů
ČSSD a Zelení	8,88 %	15 726 hlasů
KDU-ČSL + VPM + Nezaníci	8,32 %	14 738 hlasů
Koalice TOP 09, HDK, LES	7,84 %	13 891 hlasů
SPD	5,45 %	9 657 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Silná koalice ODS, STAN a Východočechů v roce 2020 vyhrála krajské volby v Královéhradeckém kraji. Lídr za Východočechy Martina Berdychová kandidovala na společné kandidátce na druhém místě a s přehledem získala zastupitelské křeslo. Celkem koalice získala 12 zastupitelských mandátů.

Krajské volby 2020 – Pardubický kraj

Volební účast: 40,87%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 14: Výsledky krajských voleb 2020 pro Pardubický kraj

VÝCHODOČEŠI	2,41 %	4 014 hlasů
-------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Volební premiéra se v Pardubickém kraji nepovedla. Hnutí nedokázalo najít silného koaličního spojence a v rámci samostatné kandidatury nemělo příliš předvolebních nadějí, což se nakonec potvrdilo i při samotných výsledcích.

4.4.1 Česká strana regionů

Znova je potřeba zdůraznit, že krajské volby v roce 2012 a 2016 v Pardubickém kraji neprobíhaly za účasti hnutí Východočeši. Tento název si pouze vypůjčila strana Česká strana regionů, kterou voliči znali i pod názvem „Pardubáci“ v rámci komunálních voleb především v hlavním městě kraje Pardubice. Mohlo se jednat o jistou vypočítavost členů této strany,

jak zmást a přilákat voliče v domnění, že se jedná o stejný politický subjekt působící v Královéhradeckém kraji, kde hnutí Východočeši bylo úspěšné hned od svého založení, na rozdíl od České strany regionů, které se nepovedlo získat krajské mandáty ani jednou ze 2 volebních pokusů. Ačkoliv došlo v roce 2019 ke začlenění do té doby členů České strany regionů do hnutí Východočeši, stejně se žádný větší volební úspěch při krajských volbách 2020 nekonal a Pardubický kraj tak zatím zůstává pro Východočechy nedosažitelným cílem v rámci krajského zastupitelstva.

Krajské volby 2012 – Pardubický kraj

Volební účast: 39,47%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 15: Výsledky krajských voleb 2012 pro Pardubický kraj

Východočeši	3,20 %	4 981 hlasů
-------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Krajské volby 2016 – Pardubický kraj

Volební účast: 36,80%

Počet volených členů zastupitelstva: 45

Tabulka 16: Výsledky krajských voleb 2016 pro Pardubický kraj

VÝCHODOČEŠI, NEZÁVISLÍ, PATRIOTI	1,50 %	2 253 hlasů
----------------------------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

4.4.1.1 Volební kampaň České strany regionů

Krajské volby 2012 a 2016 v Pardubickém kraji stály členy České strany regionů na volební kampani vždy maximálně kolem 50 000 Kč. Po oficiálním sloučení v roce 2019 dostala „pardubická“ část hnutí finanční prostředky na volební kampaň pro krajské volby v roce 2020 ve výši půl milionu korun, což znamenalo desetinásobek částky v předchozích krajských volbách (Hlaváč, 2021).

4.4.2 Volební kampaň

Veškerá volební kampaň se primárně točí kolem financí. Zde vyplývá markantní rozdíl mezi Královéhradeckým krajem a Pardubickým krajem, jelikož ve druhém zmíněném kraji Východočeši nedisponují žádnými krajskými mandáty, logicky tak nedostávají žádný přísun

financí v rámci státního příspěvku, které by mohli v tomto kraji využít pro další volby. Takže obě volební kampaně v obou krajích byly zcela rozdílné. Zatímco v Královéhradeckém kraji si mohli členové hnutí dovolit udělat větší a nákladnější volební kampaň, tak v Pardubickém kraji se do volební kampaně investovalo méně finančních prostředků, což se mohlo negativně podepsat na volebních výsledcích. Další výhodou při posledních krajských volbách v roce 2020 v Královéhradeckém kraji bylo to, že hnutí bylo součástí trojkoalice, takže kromě Východočechů do volební kampaně finančně přispěly také politické subjekty ODS a hnutí STAN (Hlaváč, 2021). V Pardubickém kraji šlo o volební kampaň, která dosahovala utracené částky zhruba půl milionu korun. Jednalo se o plakáty, billboardy, noviny či placené příspěvky na sociálních sítích, zejména na Facebooku. V Královéhradeckém kraji svým dílem Východočeši přispěli na volební kampaň zhruba částkou kolem 750 000 - 1 000 000 Kč (Hlaváč, 2021). Možná ten finanční rozdíl mezi oběma kraji se ve finále nezdál tak markantní, nicméně Východočechům v Královéhradeckém kraji určitě pomohlo být součástí koalice, čímž se utracené finance rozpočítaly mezi všechny koaliční partnery. Kdyby zde kandidovali Východočeši jako samostatný subjekt, určitě by se částka mohla s klidem dvojnásobit.

4.5 JsmePRO!

Původním primárním cílem hnutí bylo vypořádat se a minimalizovat korupci v kraji, nicméně boj proti korupci mají podle Jiřího Řeháka v programu už téměř všechny nové i zaseté politické strany, takže tento bod programu už možná voliče ani tolik neoslovuje. Hnutí JsmePRO! si svůj velký cíl vytyčilo až postupem času v tom, že jeho cílem bylo sdružit nezávislé osobnosti, které primárně nechtějí vstupovat do velkých politických stran a v menší regionální politické straně nacházejí jakousi alternativu (Řehák, 2021). Druhým cílem hnutí bylo zabránit dalšímu pokračování vlády komunistické strany KSČM. K jeho realizaci ale bylo potřeba překročit hranici 5 % hlasů pro získání zastupitelského mandátu, což se v roce 2012 a 2020 povedlo. Možná se zisk něco málo přes 5 % hlasů nezdá jako mnoho, ale ve finále hnutí dostane šanci být v zastupitelstvu aktivní a minimálně lépe kontrolovat, co se ve vedení kraje děje (Řehák, 2021). Současným cílem zůstává spravedlivá restrukturalizace transformace Ústeckého kraje. JsmePRO! se snaží tlačit na velké firmy a velké politické strany ohledně těžby uhlí, které by se podle hnutí mělo přestat těžit a kraj by se měl vydat jinou cestou a hledět do jiné budoucnosti (myšleno jako neprůmyslová,

neuhelná a netěžební) (Řehák, 2021). Hnutí JsmePRO! Představuje na svých webových stránkách jakési devatero pro Ústecký kraj. Mezi hlavní body opět patří zdravotnictví, přesněji jeho modernizace a kontrola nemocničních zakázek. Mezi priority programu rovněž patří kvalitní školství, aby Ústecký kraj disponoval dostatečným počtem a kvalitou vzdělaných obyvatel. Dalšími důležitými body jsou podpora místních farmářů a průmyslových zón, směřování Ústeckého kraje v rámci „západní Evropy“ nebo větší důraz na udržitelnost životního prostředí (jsmeprokraj.cz, online). Opravdu značný důraz hnutí klade na komunikaci s občany, se kterými svůj program dokonce spoluvytváří a debatuje s nimi o dalších palčivých problémech regionu. Právě důraz na komunikaci s občany by měl být jakýmsi hlavním lákadlem, proč volit právě hnutí JsmePRO!. Mezi poslední bod devatera bezpochyby patří i zlepšení a modernizace místních silnic, železnic i cyklostezek. Hnutí totiž považuje Ústecký kraj za křižovatku všech možných cest, proto je tato modernizace zcela nezbytná pro další budoucí fungování (jsmeprokraj.cz, online).

Krajské volby 2012 – Ústecký kraj

Volební účast: 33,94%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 17: Výsledky krajských voleb 2012 pro Ústecký kraj

KSČM	25,26 %	53 819 hlasů
ČSSD	16,13 %	34 360 hlasů
Severočeši.cz	12,02 %	25 617 hlasů
ODS	9,68 %	20 635 hlasů
Hnutí PRO! kraj	8,15 %	17 372 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Hnutí získalo v krajských volbách 2012 solidních 6 mandátů. Mezi zvolenými zastupiteli byl už tehdy současný předseda hnutí Jiří Řehák, který se na kandidátní listině nacházel na 6. místě, přičemž kandidáti na třetím a čtvrtém místě se do zastupitelstva kraje nedostali, jelikož neobdrželi dostatečný počet preferenčních hlasů. V těchto volbách bylo však nejúspěšnějším regionálním uskupením v Ústeckém kraji hnutí Severočeši.cz, o kterém ještě bude zmínka.

Krajské volby 2016 – Ústecký kraj

Volební účast: 28,94%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 18: Výsledky krajských voleb 2016 pro Ústecký kraj

JsmePRO! Kraj 2016	4,85 %	9 048 hlasů
--------------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Hnutí JsmePRO! nedokázalo navázat na svůj 4 roky starý volební úspěch v krajských volbách a jen velmi těsně se nedostali jeho členové do zastupitelstva kraje. Napodobili tak zástupce hnutí Severočesí.cz, kteří rovněž žádné mandáty nezískali. Kandidátní listině hnutí JsmePRO! nepomohl ani Jiří Řehák. V roce 2016 používalo hnutí název „JsmePRO! Kraj 2016“, který byl ale v roce 2018 definitivně zkrácen na současný „JsmePRO“.

Jiří Řehák vidí volební neúspěch v těchto krajských volbách především v tom, že politická strana ProKraj získala přes 2 % hlasů a ústecké voliče mohl zmást právě podobný název těchto dvou politických subjektů, tedy „JsmePRO!“ a „ProKraj“. Jiří Řehák si je jistý, že kdyby uskupení „ProKraj“ nekandidovalo, tak by se jeho hnutí JsmePRO! do krajského zastupitelstva dostalo (Řehák, 2021).

Krajské volby 2020 – Ústecký kraj

Volební účast: 31,30%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 19: Výsledky krajských voleb 2020 pro Ústecký kraj

ANO 2011	25,88 %	51 746 hlasů
ODS	12,37 %	24 739 hlasů
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	11,17 %	22 339 hlasů
Česká pirátská strana	10,09 %	20 173 hlasů
Svoboda a přímá demokracie	8,94 %	17 874 hlasů
KSČM	6,26 %	12 522 hlasů
JsmePRO, LES, SNKED, Zelení, TOP09	6,11 %	12 220 hlasů
Koalice UFO, ProMOST	5,97 %	11 953 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Po volebním nezdaru v minulém volebním období se hnutí JsmePRO! spojilo do početné koalice s dalšími politickými subjekty a toto spojení se nakonec ukázalo jako úspěšné. Koalice se dokázala dostat do krajského zastupitelstva, nicméně získala pouhé 4 mandáty,

což je o 2 méně, než v roce 2012. Volebním lídrem byl Jiří Řehák, který dostal v rámci společné kandidátky i nejvíce preferenčních hlasů.

4.5.1 Volební kampaň

Sice se jedná o poměrně malé hnutí, nicméně v rámci volební kampaně padají poměrně nemalé částky. V roce 2012 a 2016 se jednalo vždy o částku jednoho milionu korun a v posledních krajských volbách se finanční náklady vyšplhaly na částku dvou milionů korun. Těžká situace nastala především po krajských volbách v roce 2016, kdy se hnutí jen velmi těsně nedostalo nad klíčovou hranici 5 % hlasů, čímž nezískalo žádný krajský z mandát a z něho plynoucí státní příspěvek. Hnutí totiž po celou dobu nenašlo žádného významnějšího sponzora, který by se na financování volební kampaně podílel. Většinu finančních prostředků dávají členové a podporovatelé hnutí ze svého. Ve volbách 2012 přispěl částkou 100 000 Kč podnikatel, který byl součástí hnutí, ale touto částkou přispěl formou půjčky, takže hnutí mu postupně tuto investici muselo vrátit. Proto je klíčové v krajských volbách uspět a dosáhnout tak na státní příspěvek, který by pokryl veškeré tyto volební náklady, což se povedlo v roce 2012 a 2020. Existují alespoň spřátelené firmy, které jsou ochotné nabídnout zvýhodněnou cenu za volební materiály, čímž hnutí ušetří alespoň trochu finančních prostředků (Řehák, 2021). Samotná volební kampaň probíhá na poměrně profesionální úrovni. Členové většinou přesně vědí, která oblast je prakticky volebně ztracená a ve které lze naopak nějaké hlasy navíc ještě získat. Velmi intenzivně vždy probíhá kampaň „door-to-door“, při které se snaží zástupci hnutí oslovit co největší počet potenciálních voličů napřímo. Mezi další nástroje patří i tisk letáků, plakátů, billboardů, příspěvky na sociálních sítích, zkrátka tyto další prostředky se ničím neliší od ostatních regionálních stran (Řehák, 2021).

4.6 Severočeši.cz

Prioritním cílem číslo jedna na začátku vzniku hnutí bylo čisté a rovné hospodaření v kraji, jak už bylo zmíněno výše v otázce samotného vzniku tohoto hnutí. Severočeši.cz usilují o čistou politiku bez jakéhokoliv ideového, náboženského či sociálního vymezení. Členové hnutí chtějí oslovovat především znechucené voliče, kteří ztratili víru v to, že volby dokážou něco změnit. Do politického dění by rádi zapojili co možná nejširší okruh veřejnosti

v Ústeckém kraji. Jak už bylo zmíněno výše, hnutí se kromě ODS vymezuje i proti dalším velkým stranám, například proti ČSSD. Hnutí chce zlepšit komunikaci především směrem od měst a obcí k vedení kraje. Dále usiluje o zlepšenou ekonomickou podporu pro malé obce, města a rovněž pro malá regionální sdružení a spolky, které se pro kraj mohou jevit jako nezajímavá investice. Diskuse s odborníky napříč politickým spektrem by měla efektivně vyřešit zásadní témata kraje, jakými bezpochyby jsou zdravotnictví, školství, sport či bezpečnost (Severočeši.cz, online).

Krajské volby 2012 – Ústecký kraj

Volební účast: 33,94%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 20: Výsledky krajských voleb 2012 pro Ústecký kraj

KSČM	25,26 %	53 819 hlasů
ČSSD	16,13 %	34 360 hlasů
Severočeši.cz	12,02 %	25 617 hlasů
ODS	9,68 %	20 635 hlasů
Hnutí PRO! kraj	8,15 %	17 372 hlasů

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Severočeši.cz celkově obsadili třetí pozici a se ziskem 12,02 % hlasů získali 9 zastupitelských mandátů. Zajímavostí je určitě počín Aleny Dernerové, která získala mandát i přesto, že byla na kandidátní listině až jako 55. v pořadí. Navíc ze všech kandidátů za Severočechy získala nejvíce preferenčních hlasů.

Krajské volby 2016 – Ústecký kraj

Volební účast: 28,94%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 21: Výsledky krajských voleb 2016 pro Ústecký kraj

Severočeši.cz	2,13 %	3 977 hlasů
---------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Krajské volby 2016 přinesly hnutí Severočesi.cz šok. Především z toho důvodu, že kvůli interním problémům byla kandidátní listina dokonce stažena Ministerstvem vnitra těsně před otevřením volebních místností. Hnutí tak obdrželo téměř 4 tisíce hlasů i přes to, že oficiálně se v těchto krajských volbách ucházet o voličskou přízeň již nemohlo. Více informací o této problematice bylo uvedeno již výše.

Krajské volby 2020 – Ústecký kraj

Volební účast: 31,30%

Počet volených členů zastupitelstva: 55

Tabulka 22: Výsledky krajských voleb 2020 pro Ústecký kraj

Severočeši.cz	2,46 %	4 933 hlasů
---------------	--------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování na základě volby.cz

Žádné výrazné zlepšení se pro hnutí Severočeši.cz v krajských volbách 2020 nekonalo. Hnutí se opět do zastupitelstva nedostalo a vypadá to, že doba úspěchů z let 2008 a 2012 je nenávratně pryč.

4.6.1 Volební kampaň

Co se týče volební kampaně, tak volební plakáty, letáky, billboardy, noviny si nechává vyrobit před volbami prakticky každá strana, každé hnutí. Výjimkou není ani hnutí Severočeši.cz. Pro Jaroslava Doubravu je nejdůležitější složkou volební kampaně osobní kontakt, tzn. kampaň face to face. Jakási vizitka se vytváří v rámci pracovního nasazení dané strany/daného kandidáta po celé volební období, kdy se ukáže, co všechno se udělalo nebo naopak neudělalo (Doubrava, 2021).

4.7 Moravané

Strana Moravané má v programu zrušení krajského uspořádání státu. Už z toho vyplývá, že členové jsou velmi skeptičtí k možnostem kraje jako územně správní jednotky něco rozumně řídit. Dávat si cíle v pro ně špatném systému, jak něčeho dosáhnout, nedává moc smysl. Usilují o nahrazení krajského systému federalizací a státní správu chtějí přenést na okresy (Musil, 2021). Zcela nepochybně je hlavním cílem Moravanů získat autonomii pro moravský národ. Jejich vize spočívá v tom, že se Česká republika přemění z unitárního státu na federativní stát dvou národů, a to Čechů a Moravanů. Oficiální název by měl být Česká a Moravská federativní republika. Hlavním městem federace by zůstala Praha. Díky přímému hlasování by se dali odvolat nekompetentní politici či ostatní volení zástupci z řad lidu. Z hlediska ekonomického jsou Moravané pro zrušení EET a chtějí bez školného všechny školy od základních po vysoké. Zajímavostí je určitě přitvrzení v boji proti alkoholismu, toxikomanii a kouření. Ve sportu chtějí zřídit samostatnou moravskou reprezentaci. Jinak se

cíle obecně shodují i s předchozími cíli ostatních regionálních stran, takže důraz je kladen i na modernizaci dopravy či lepší péče o životní prostředí (Moravané, online).

Oproti ostatním regionálním stranám nemá příliš žádný smysl vytvářet tabulku ohledně volebních výsledků. Za 3 volební období se Moravanům nepovedlo dostat do zastupitelstva v žádném kraji. Navíc samotný volební výsledek se velmi často pohyboval pouze do 1 % celkových hlasů. Jedná se tedy opravdu o marginální výsledky.

Velikým problémem je už samotné sestavování kandidátní listiny, jelikož se často stává, že strana nedokáže početně složit kandidátku, která by odpovídala počtům členů zastupitelstva daného kraje. Například při krajských volbách 2020 v Jihomoravském kraji Moravané měli na své kandidátce 42 jmen, ačkoliv počet členů zastupitelstva Jihomoravského kraje je 65. Až komická je v témže roce kandidátka Moravanů ve Středočeském kraji, jelikož čítá pouze jedno jediné jméno. Ano, určitě jde o recesi, ale i tak se na to lze dívat s podivem. Volební úspěch se tak blízké budoucnosti dá očekávat jen velmi těžko (volby.cz). Volební kampaň probíhá standartně jako u všech ostatních politických subjektů. Jedná se o plakátovací kampaň, placené příspěvky na internetu i působení ve veřejných médiích (Musil, 2021). Bohužel Ctirad Musil neprozradil, kolik taková volební kampaň před krajskými volbami asi zhruba stojí. Z transparentního účtu strany rovněž není patrné, jaká částka se pro volební kampaň použila.

5 Inklinace regionálních stran k jiné politické straně a jejich působení v dalších volbách vyjma krajských

Může se stát, že vybraná regionální politická strana hledá v politickém systému spojence, se kterým by měla potenciálně větší šanci uspět v daných volbách. To šlo poměrně dobře vidět u některých zde zmíněných regionálních uskupení, které se díky volebnímu koaličnímu spojení dostaly do krajského zastupitelstva. Spojenectví regionální strany a větší celostátní strany může například i nastat v rámci voleb do Poslanecké sněmovny, kdy mohou vybraní zástupci z řad regionální strany dostat šanci minimálně na kandidátní listině dané větší celostátní strany, čímž dostanou šanci usilovat o poslanecký mandát. Spojenectví ale nemusí být pouze na bázi znásobení volebního úspěchu, další velkou roli hraje určitě i finanční stránka věci. Jak už bylo i zmíněno výše v otázkách financování volební kampaně, tak vždy se jeví jako lepší možnost kandidovat ve spojení s nějakou další politickou stranou, aby se výdaje na volební kampaň lépe rozložily mezi alespoň dva kandidující subjekty. Jestli se regionálním stranám daří navazovat kontakty s dalšími politickými subjekty bude následovně přiblíženo. Ledacos už prozradily výsledky krajských voleb, nicméně nyní bude ukázáno i to, jestli regionální strany vysílají své zástupce do voleb do Poslanecké sněmovny nebo Senátu. Rovněž bude zmíněna i úroveň komunální politiky, především pak to, zda regionální strana požaduje po lokálním hnutí nosit výhradně stejný název do komunálních voleb jako ona sama daná regionální strana, to vše samozřejmě za předpokladu, že lokální hnutí dostane od regionální strany „razítko“ (záštitu) pro kandidaturu do komunálních voleb a s tím spojenou podporu strany a možnost nemuset sbírat podpisové petiční archy od místních občanů pro vznik kandidatury.

5.1 Jihočeši 2012

Co se politických spojenců týče, tak již od počátku bylo velmi spřízněné s hnutím Jihočeši 2012 táborské hnutí Tábor 2020, které s Jihočechy spolupracuje vlastně od samého začátku do současnosti. Důležitou osobou, která stojí za dobrými vztahy mezi těmito dvěma hnutími je bývalý starosta Tábora Jiří Fischer. V současné době je neméně důležitou osobou v rámci těchto spojeneckých vztahů i současný starosta města Tábor Štěpán Pavlík (Pileček, 2021). V podstatě neexistuje žádná větší politická strana, ke které by Jihočeši 2012 inklinovali. Jsou samozřejmě politické strany, ke kterým má hnutí blíže, například Jiří Fischer kandidoval v

roce 2017 do Sněmovních voleb za hnutí STAN, ale je třeba brát zřetel na to, že Jiří Fischer není přímo členem hnutí Jihočeši 2012. Inklinace je tedy spíše ke stranám komunálním, respektive k nezávislým politickým subjektům v komunálních volbách, k lidem, kteří hnutí Jihočeši 2012 nějakým způsobem podporují. Za zmínku stojí například zmiňované hnutí Tábor 2020 v čele se Štěpánem Pavlíkem a Jiřím Fischerem nebo i hnutí Občané pro Budějovice, jehož členové kandidovali na kandidátní listině hnutí JIH 12 v rámci krajských voleb 2020 (Pileček, 2021).

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

Teď rozhodně není aktuální, že by nějaký člen hnutí Jihočeši 2012 kandidoval do Sněmovních voleb za nějaký jiný politický subjekt. Akorát v roce 2013 Michal Doktor kandidoval za jiný politický subjekt do Poslanecké sněmovny, ale volební výsledek byl nevalný, strana dostala pouze 0,5 % hlasů. Zajímavostí je určitě to, že Michal Doktor se ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2010 stal poslancem za ODS, nicméně po vstupu do hnutí Jihočeši 2012 se stalo to, že toto hnutí mělo díky Michalu Doktorovi do roku 2013 v Poslanecké sněmovně svého zástupce (Pileček, 2021).

Kandidáti ve volbách do Senátu

Kandidatura do Senátu byla u hnutí Jihočeši 2012 zaznamenána jednou, a to když se pokoušel o kandidaturu Jiří Fischer. Jiří Fischer se i zároveň pokoušel dostat do Poslanecké sněmovny ve volbách v roce 2017 na kandidátní listině hnutí STAN. Jak už bylo řečeno výše, Jiří Fischer není přímo členem hnutí Jihočeši 2012, nýbrž se jedná o zástupce hnutí Tábor 2020. Nicméně je silným příznivcem hnutí JIH 12, zúčastňuje se například i zasedání rady hnutí či jiných dalších událostí, takže členové hnutí JIH 12 ho za svého člena takřka považují (Pileček, 2021). V Senátních volbách v roce 2020 hnutí Jihočeši 2012 podpořilo kandidáta na senátora, nicméně až ve druhém kole. V prvním kole Senátních voleb toto hnutí nikoho veřejně nepodpořilo, ve druhém kole veřejně podpořilo Luboše Peterku, který kandidoval ve volebním obvodu č.12 ve Strakonících za politický subjekt KDU-ČSL (Pileček, 2021). Luboš Peterka, starosta obce Radomyšl, ve druhém kole velmi těsně prohrál s protikandidátem Tomášem Fialou za ODS (volby.cz). Volební kampaň do Senátních voleb stojí nemalé peníze, proto hnutí Jihočeši 2012 musí dobře hospodařit s financemi a postavení kandidáta na senátora by hnutí spíše finančně uškodilo, než pomohlo. Radek Pileček

odhaduje, že by se na senátní kampaň vydalo kolem 500 000 Kč, a aby se tato investice hnutí vyplatila, musel by jejich kandidát bezpodmínečně vyhrát (Pileček, 2021).

Komunální volby

V komunálních volbách je zajímavé, že hnutí Jihočeši 2012 utvoří kandidátku, i když v dané obci třeba nekandiduje žádný jeho člen. To znamená, že ačkoliv kandidují pouze nezávislí kandidáti, tak je možnost kandidovat pod hlavičkou Jihočeši 2012, přičemž samotná kandidátní listina se jmenuje Jihočeši 2012, nikoliv třeba nezávislí nebo název, který je nějakým způsobem spojený s názvem dané obce, jak tomu často v komunálních volbách v menších obcích bývá (Pileček, 2021). Takže pokud nějaký nezávislý subjekt kandiduje pod hlavičkou hnutí Jihočeši 2012, musí tento název hnutí ponechat i při kandidatuře ve své obci. Pod záštitou názvu Jihočeši 2012 dohromady v komunálních volbách kandiduje zhruba 200 až 300 kandidátů, ačkoliv členů hnutí přímo je pouze kolem 40. Najdou se ale i výjimky, kde přímo člen hnutí Jihočeši 2012 může kandidovat v komunálních volbách za nezávislý subjekt, který se nejmenuje přímo Jihočeši 2012. Nebo případně se strany v komunálních volbách slučují do nějakých větších koalic, které se jmenují jinak, ale mohou za ně kandidovat i členové hnutí Jihočeši 2012 (Pileček, 2021).

5.2 Starostové pro Liberecký kraj

Mezi nejbližšího politického spojence pro členy SLK lze bezpochyby zařadit hnutí STAN. Speciální vztah těchto dvou subjektů byl již rozebrán v kapitole výše. Jedná se o fenomén, který nemá u jiných regionálních politických stran obdoby. Neexistuje ani žádný další regionální subjekt, který by se tomuto vztahu mohl vůbec přiblížit.

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

Ve volbách do Poslanecké sněmovny to zatím bylo vždy tak, že členové hnutí vždy kandidovali společně se členy celostátního hnutí STAN. Čistě samostatná kandidátní listina celostátního hnutí STAN byla pro volby do Poslanecké sněmovny vlastně jen jednou, a to v roce 2017. Mezi celostátním hnutím STAN a hnutím SLK je předem domluveno to, kdo bude mít jaká místa na kandidátní listině, a obě strany si následně samy schvalují a dosazují své kandidáty na tyto pozice. Navíc celostátní hnutí STAN vlastně nemá v Libereckém kraji svou vlastní krajskou pobočku, takže defacto ani neexistují v tomto kraji žádní členové, kteří

by byli příslušníky hnutí STAN (Berki, 2021). Toto se promítá i na faktu a výsledku Sněmovních voleb již od roku 2010 (volby.cz). V příložené tabulce lze zjistit to, kolik kandidátů mělo jakou politickou příslušnost a kolik existovalo kandidátů bez politické příslušnosti ve volbách do PS PČR v rámci Libereckého kraje.

Tabulka 23: Členské rozložení při volbách do PS PČR v Libereckém kraji

Rok	2010	2013	2017	2021
Kandidující strana	TOP 09 (+STAN)	TOP 09 (+STAN)	STAN	STAN + Piráti
Celkový počet kandidátů	17	17	17	17
Politická příslušnost SLK	5	6	9	7
Počet kandidátů BEZPP	3	1	7	2
Politická příslušnost STAN	0	0	1*	1**
Jiná politická příslušnost	9 (TOP 09)	10 (TOP 09)	0	7 (Piráti)
Zvolení poslanci za SLK	2	1	0	1

Zdroj: vlastní tabulka na základě volby.cz

*Martin Půta (nyní SLK) byl v roce 2017 členem STAN

**Jan Farský (dříve SLK) je členem STAN od 2017

Do současné doby se kandidátní listina hnutí SLK obsazovala tak, že předseda hnutí po konzultaci s představenstvem dával vstupní návrh, který následně procházel diskusí na sněmu a samotným sněmem byl poté schválen. Pro letošní volby do Poslanecké sněmovny se zřídil jiný systém, jiný mechanismus. Dopředu se vyhlásila možnost pro kandidáty se přihlásit, aby byli součástí kandidátní listiny pro volby do PS PČR 2021. Kandidáti se mohli hlásit na konkrétní alokovaná místa. Poté probíhaly klasické primární volby uvnitř hnutí SLK, tzn. nejprve probíhalo představování kandidátů a po týdnu až 14 dnech probíhalo samotné hlasování. Letos se tedy poprvé kandidátní listina pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky sestavovala pomocí tohoto způsobu. Podle reakcí členů hnutí to vypadá, že by se tento model mohl zachovat i pro následující volby (Berki,

2021). Dříve se kandidátní listina sestavovala prakticky stejně, jako u ostatních zmíněných regionálních subjektů, tzn. předseda spolu s představenstvem nějakým způsobem sestavili kandidátní listinu a jednotliví členové se poté ozývali, jestli s nabízenou pozicí souhlasí či nikoliv. Model primárek vznikl především z toho důvodu, že hnutí se postupně rozrůstá a členská základna se neustále zvyšuje. Pan poslanec Berki si pochvaluje především to, že členové hnutí se museli aktivně podílet, tzn. sami se přihlásit o možnost ucházet se na kandidátní listině. Navíc hnutí už je natolik početné, že jednotliví členové se kolikrát mezi sebou už ani neznají, což v mnoha regionální stranách nebývá zvykem, jelikož nemusí být natolik početné jako v tomto případě SLK. Už tedy zde neplatí takové to specifikum, že se všichni členové mezi sebou více či méně znají. Primární volby se v tomto ohledu jevily jako rozumný krok, který se nakonec napoprvé osvědčil (Berki, 2021).

Kandidáti ve volbách do Senátu

Senátory, kteří jsou členy SLK, jsou v současné době Michael Canov (zvolen 2016 za obvod č. 34 – Liberec), Jiří Vosecký (znovuzvolen 2020 za obvod č. 36 – Česká Lípa) a Jaroslav Zeman (Berki, 2021). Jaroslav Zeman byl znovuzvolen senátorem za volební obvod č. 35 – Jablonec nad Nisou v roce 2018, tehdy ale ještě v rámci své politické příslušnosti k ODS, ze které v roce 2019 odešel a v roce 2020 vstoupil do SLK (Novinky.cz, online). Hnutí SLK v roce 2020 podpořilo kandidaturu senátora Zbyňka Linharta, který se stal společným kandidátem (a následně senátorem) SLK + STAN (Berki, 2021). Zbyněk Linhart dokázal zvítězit ve svém volebním obvodu č. 33 – Děčín hned v prvním kole, když obdržel skoro 53 % hlasů. Jedná se o jeho druhé senátní období, dokázal tak obhájit svůj předešlý mandát (volby.cz).

Komunální volby

V komunálních volbách existuje mnoho kandidátních listin, které vzniknou pod záštitou SLK. Některé kandidátní listiny nesou přímo i samotný název Starostové pro Liberecký kraj, ale existují i kandidátní listiny, které se přímo tak nejmenují jako název hnutí. Kandidátní listiny jsou tedy podepsány a podány hnutím SLK, ale mnoho z nich se jmenuje jinak, což je dáno především historickou rovinou. Příkladem může být fakt, že tyto vybrané kandidátní listiny kandidovali v komunálních volbách ještě dříve, než se jeho členové stali členy či nějakým jiným způsobem součástí hnutí SLK. Kde tento historický kontext není, tak probíhá dlouhodobá snaha o to, aby se kandidátní listina jmenovala přesně podle hnutí Starostové

pro liberecký kraj. Občanům se pak členové dané kandidátní listiny snaží vysvětlit, že personální obsazení kandidátní listiny vlastně zůstává stejné tak, jak jsou občané zvyklí, a že se tím pádem pro ně ve finále vůbec nic nemění. Jen velmi málo se stává, že by člen hnutí kandidoval v komunálních volbách na kandidátce nějakého subjektu nezávislých kandidátů, kteří by s hnutím neměli takřka nic společného (Berki, 2021).

5.3 Starostové pro občany

V roce 2012 a v roce 2016 se hnutí opravdu jen velmi těsně o pár desítek hlasů nedostalo do krajského zastupitelstva. V krajských volbách neexistuje žádný příspěvek od státu za volební výsledek pod 5 %. V krajských volbách v roce 2020 hnutí nechtělo riskovat další těsný volební neúspěch, a proto spojilo své síly s politickou stranou ODS. Karel Janoušek dodává, že menší politické subjekty to nemají vůbec jednoduché, příkladem budiž to, že např. v novinách byl hnutí zkomolen název na „Starostové pro obce“ (Janoušek, 2021). Již od roku 2012 probíhala různá jednání mezi hnutím STO a dalšími dvěma politickými subjekty, a to konkrétně hnutí STAN a ODS. Na sněmu hnutí STO se nakonec rozhodlo, resp. členové hnutí si odhlasovali, že v krajských volbách v roce 2020 budou kandidovat v koalici společně s ODS. To se nakonec ukázalo jako dobrý tah, jelikož koalice ODS a STO skončila v krajských volbách v roce 2020 na 3. místě se ziskem přes 13 % hlasů, a získala křeslo hejtmána (Janoušek, 2021).

Několik příznivců potažmo členů hnutí STO ubylo po tom, co se hnutí spojilo s ODS, jednalo se především o příznivce více levicově smýšlejících. Po krajských volbách v roce 2020 získalo samotné hnutí přímo v krajském zastupitelstvu dva mandáty.²⁴ Ten hlavní impuls, proč spolupracovat s ODS a jít s tímto politickým subjektem do voleb v roce 2020 byl zřetelný a čitelný, konečně se dostat do krajského zastupitelstva a nezůstat jen velmi těsně již potřetí těsně pod hranicí vstupu. Vazby a vztahy s ODS ještě mohlo podpořit i to, že několik členů hnutí STO osobně znalo a podporovalo Miloše Vystrčila za ODS, který působil v Kraji Vysočina jako hejtmán v letech 2004 až 2008. Iniciátorem nabídky tohoto spojení STO a ODS se stali samotní občanští demokraté (Janoušek, 2021).

²⁴ Karel Janoušek je dokonce jedním z radních na krajském úřadu.

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

V roce 2017 při volbách do Poslanecké sněmovny kandidovali někteří členové hnutí STO (celkem 3) na kandidátní listině hnutí STAN, ale nikdo z členů STO se poslancem nestal. Navíc z Kraje Vysočina se v rámci těchto voleb do Parlamentu ČR nedostal ani žádný zástupce hnutí STAN. Karel Janoušek byl na kandidátní listině hnutí STAN na čtvrtém místě. Další dva jeho kolegové kandidovali z 10. a 14. místa (volby.cz). V roce 2019 hnutí oficiálně podepsalo spolupráci s ODS pro nadcházející krajské volby v roce 2020. Ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021 žádná spolupráce s hnutím STO ze strany ODS či jiné politické strany nebyla navázána. Díky tomu, že ODS byla součástí koalice SPOLU, tak zřejmě pro STO nezbylo na kandidátní listině v Kraji Vysočina už žádné místo. Oficiálně však hnutí koalici SPOLU ve volbách do Poslanecké Sněmovny v roce 2021 alespoň veřejně podporovalo (Janoušek, 2021). Kdyby přišla nabídka spolupráce třeba do příštích voleb do Poslanecké Sněmovny od koalice SPOLU, tak by hnutí neváhalo a zúčastnilo by se voleb. Karel Janoušek ani příliš nemá ambice dostat se například do Parlamentu České republiky, jelikož jak on sám říká, že ta krajská úroveň je přeci jenom té komunální úrovni daleko blíže a probíhá velmi rychlá komunikace mezi jednotlivými starosty daných obcí. Od starostů dostává povětšinou pozitivní zpětnou vazbu, což ho těší a zároveň motivuje pokračovat v práci na krajské i komunální úrovni (Janoušek, 2021).

Kandidáti ve volbách do Senátu

V roce 2014 mělo hnutí dva senátorské kandidáty, a to konkrétně na Žďársku (Ladislav Stalmach) a na Pelhřimovsku (Zdeňka Bečková). Žádný větší volební úspěch se ovšem nekonal a oba kandidáti nepostoupili ani do druhého kola (volby.cz). Jinak hnutí dvakrát veřejně podpořilo Miloše Vystrčila jako kandidáta do Senátu, přičemž oba případy podpory byly úspěšné. Hnutí také podpořilo starostu Havlíčkova Brodu Jana Tecla za ODS, který se úspěšně stal senátorem v roce 2018 při společné nominaci ODS, STAN a STO (Janoušek, 2021).

Komunální volby

Dokonce sám předseda Karel Janoušek kandiduje ve své obci Police jako nezávislý kandidát a nedává najevo, že by byl členem jakékoliv politické strany. Ve své obci dokonce sbírá podpisy petičních archů pro možný vznik kandidátní listiny nezávislých kandidátů, aby vůbec byla možnost se ucházet o hlasy v rámci komunálních voleb. Jelikož se skutečně často jedná

o malé obce, tak sběr podpisů nečiní příliš velký problém. V těch větších obcích třeba kolem 1000 obyvatel nebo lehce nad 1000 obyvatel ale členové hnutí kandidují pod záštitou STO, aby nemuseli shánět od občanů podpisy pro kandidaturu. V komunálních volbách členové nebo případně sympatizanti hnutí STO kandidují buďto přímo na kandidátce STO, nebo kandidují na kandidátních listinách nezávislých kandidátů (Janoušek, 2021). Pokud hnutí STO zaštituje lokální hnutí v rámci komunálních voleb, tak po nich nepožaduje, aby se jmenovaly stejně jako ono hnutí. To znamená, že lokální hnutí nemusí sbírat podpisové petiční archy, a navíc si může kandidovat pod jakým názvem chce (Janoušek, 2021). Jedná se tak o opačný příklad oproti třeba hnutí JIH 12, které požaduje po místních uskupení v komunálních volbách to, aby kandidovali výhradně pod názvem Jihočeši 2012.

5.4 VÝCHODOČEŠI

Hnutí Východočeši sympatizuje především s hnutím STAN. Hnutí STAN je považováno za podobně smýšlející lidi se členy hnutí Východočeši, proto ta spolupráce. V Královéhradeckém kraji spojily tyto dva politické subjekty síly při krajských volbách v roce 2016 i v roce 2020, kdy se do této volební koalice přidala ještě ODS. V krajských volbách v roce 2020 se jednalo vlastně o takový pokus sjednotit více demokratických stran. Tato trojkoalice v Královéhradeckém kraji dokonce krajské volby vyhrála. V Pardubickém kraji se v krajských volbách 2020 tyto politické subjekty nespojily, což se pro hnutí Východočeši ukázalo jako fatální, jelikož se do krajského zastupitelstva vůbec nedostalo. Jiří Hlaváč dodává, že je vždy lepší být součástí nějaké vládnoucí koalice než skončit v opozici. Pokud se totiž strana podílí na vládě kraje, tak oplývá daleko větší šancí na to prosazovat body ze svého volebního programu, než kdyby se ocitla v opozici (Hlaváč, 2021).

V Pardubickém kraji existovala předvolební dohoda mezi hnutím Východočeši a politickou stranou TOP 09 o vzájemné spolupráci a kandidatuře pro krajské volby v roce 2020, ale v březnu roku 2020 strana TOP 09 nakonec změnila názoru a domluvila si volební spolupráci s politickou stranou ODS. Východočeši poté v Pardubickém kraji hledali jiného koaličního partnera a pokoušeli se domluvit s hnutím STAN, což se ale nakonec nepovedlo. Nakonec se uvažovalo i o tom, že by Východočeši v Pardubickém kraji svou kandidátní listinu vůbec nepostavili. Nicméně v rámci nějakého zachování politické značky se kandidátní listina nakonec naplnila zástupci, ale volební výsledek bohužel pro hnutí nedopadl příliš dobře (Hlaváč, 2021).

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

Nikdo z členů hnutí Východočeši v minulých volbách do Poslanecké Sněmovny v roce 2021 nekandidoval, ať už samostatně či na kandidátní listině nějaké jiné a větší politické strany, která by měla i poslanecké zastoupení do té doby. Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 kandidovalo hnutí STAN samostatně, přičemž na jeho kandidátce nebyl žádný člen hnutí Východočeši (Hlaváč, 2021).

Není žádným tajemstvím, že hnutí Východočeši na začátku svého vzniku podporovalo ANO 2011. Předseda ANO 2011 Andrej Babiš se například zúčastnil volební agitace Východočechů v obci Holovousy těsně před krajskými volbami 2012. Dlouholetou starostkou Holovous byla v té době právě Martina Berdychová (YouTube, Východočeši). Jediné celostátní působení nějakého člena Východočechů se váže k volbám do Poslanecké Sněmovny v roce 2013, kdy právě místopředsedkyně hnutí a zároveň starostka Holovous Martina Berdychová kandidovala na kandidátní listině politické strany ANO 2011, a stala se poslankyní na 4 roky (Hlaváč, 2021). Celkem se na této kandidátní listině objevily tři členové hnutí Východočeši – úspěšná Martina Berdychová, Václav Víška a současný předseda hnutí Milan Maček (volby.cz).

Kandidáti ve volbách do Senátu

Hnutí Východočeši žádného kandidáta do Senátu veřejně zatím nepodpořilo, ale nyní se chystá příští rok postavit buď přímo svého kandidáta na senátorské křeslo, nebo veřejně podpořit společného kandidáta do Senátu, ať už to bude s hnutím STAN nebo dohromady ještě třeba s ODS. Toto vše by se odehrávalo v rámci Královéhradeckého kraje. Vše zůstává ještě v rámci jednání. Nemalou část rozhodnutí postavit senátorského kandidáta tvoří finanční stránka věci. Jelikož hnutí Východočeši disponuje omezenými financemi v rámci rozpočtu, tak nemůže v každém obvodu postavit svého senátorského kandidáta (Hlaváč, 2021). Jedná se o podobný případ jako u hnutí Jihočeši 2012, to znamená, že senátorský kandidát by musel volby vyhrát, aby se finanční investice a vložený čas vyplatily.

Komunální volby

V komunálních volbách ve většině případů v různých obcích sice kandidují členové Východočechů, ale pod jiným názvem. A to i přesto, že mají oficiálně podepsanou záštitu, resp. podporu z tohoto hnutí, takže nemusejí sbírat místní petiční archy s podpisy občanů pro samotnou kandidaturu. Takže kandidátní listiny sice disponují „razítkem“ od hnutí

Východočeši, ale většinou se jmenují podle názvu své obce či města, takže například se jedná o „Pardubáky“, „Králičáky“ apod., určitě pro hnutí Východočeši vychází pozitivně to, že v komunálních volbách jednotlivé strany kandidují pod jeho záštitou, ale na tom konečném finálním názvu kandidátní listiny se tolik nelpí a lokální sdružení dostávají ve svém názvu volnost (Hlaváč, 2021). Když nějaká komunální strana trvá na svém názvu, tak s tím vůbec není žádný problém, pro Východočechy je důležité to, aby ta kandidátní listina byla vlastně podávána jejich jménem. Hnutí v podstatě podpoří jakékoliv komunální strany, pokud se vysloveně nejedná o nějaké extrémisty. V případě potřeby a ve výjimečných případech lze udělit razítko pro možnost kandidatury do komunálních voleb i komunální straně z jiného kraje než Královéhradeckého nebo Pardubického. Když Východočeši absolvují výjezdy po kraji a navštěvují občany, resp. jejich obce a města, tak vlastně zjišťují, že lidé na komunální úrovni mají častokrát dost stejné smýšlení a uvažování jako oni, čímž se vlastně navozuje pocit, že komunální a regionální, resp. krajská úroveň nejsou natolik vzdálené (Hlaváč, 2021).

5.5 JsmePRO!

V krajských volbách 2012 se hnutí dokázalo bez pomoci jakéhokoliv koaličního partnera dostat do krajského zastupitelstva. O 4 roky později se to jen velmi těsně nepovedlo, proto hnutí hledalo pro krajské volby v roce 2020 koaliční partnery, kteří by dopomohli hnutí dostat se zpět po čtyřleté odmlce. Nakonec vznikla poměrně široká koalice – JsmePRO!, Zelení, TOP 09, LES, SNK ED. Těchto celkem 5 politických uskupení získalo nakonec 6, 11 % hlasů a tím 4 krajské zastupitele, takže se hlavní předvolební cíl splnil, byť možná samotná koalice mířila i na větší volební výsledek (volby.cz). Koalice kandidovala v krajských volbách 2021 v Ústeckém kraji pod názvem „Spojenci pro kraj“. Ze 4 získaných mandátů nemá v krajském zastupitelstvu pouze politická strana LES (Liberálně ekologická strana), ostatní koaliční strany mají rovnoměrné zastoupení, to znamená jeden krajský mandát. Jmenovitě se jedná o Jiřího Řeháka za JsmePRO!, Karolínu Žákovskou za Zelené, Michala Kučeru za TOP 09 a Petra Medáčka za SNK ED (volby.cz). Účast LES v této koalici je ale spíše symbolická, jelikož jeho hlavní struktura se nachází především v Praze a v ostatních krajích se vždy jedná pouze o několik málo osob. Například v Ústeckém kraji figurují pouze dva členové LES. Účast této strany v koalici měla ukázat, že hnutí JsmePRO! klade veliký důraz na životní prostředí, a že ten ekologický netěžební pohled je z jeho strany

velmi silný, což dokazuje i další spojení se stranou Zelení. Členové LES jako jediní z koalice nemuseli dokonce ani finančně přispívat na volební kampaň. Jelikož je členům hnutí JsmePRO! blízká evropská struktura a integrace, přibrali do koalice ještě zmíněnou politickou stranu SNK ED, ačkoliv zástupce z této strany příliš neznali. Jiří Řehák hovoří o tomto spojení jako spíše o pragmatickém, což se nakonec ale volebně vyplatilo (Řehák, 2021).

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

Hnutí JsmePRO! jasně deklarovalo, že se jedná o politickou stranu především pro Ústecký kraj, to znamená pravidelně se účastnit krajských a komunálních voleb. Samozřejmě jeho členové mohou usilovat o místo na kandidátní listině nějaké jiné politické strany pro volby do Poslanecké sněmovny, ale vzhledem k tomu, že vyloženě členská základna JsmePRO! obsahuje pouze jednotky členů, tak se varianta kandidatury pro někoho z nich PS PČR příliš nenabízí. Nicméně Jiří Řehák dodává, že z okruhu sympatizantů hnutí se určitě někdo objevil, kdo se pokoušel získat poslanecký mandát v rámci jiné politické strany. Nicméně existuje podmínka, že pokud chce člen hnutí i případně jeho úzký příznivec a sympatizant kandidovat ve Sněmovních volbách, tak to za žádnou cenu nesmí být za extremisty či komunisty, tedy SPD či KSČM (Řehák, 2021).

Kandidáti ve volbách do Senátu

Do Senátních voleb kandidoval před skoro 10 lety v roce 2012 sám předseda hnutí Jiří Řehák. Jednalo se o volební obvod č. 32 – Teplice a obdržel 11, 22 % hlasů, což stačilo pouze na 4. místo. Podle předsedy hnutí se ale jednalo spíše o to vyzkoušet volební sílu v dané oblasti. Hnutí s podporou pro kandidáty do Senátu spíše šetří. Naposledy veřejně podpořilo Zdeňka Bergmana, který kandidoval za politický subjekt Senátor 21. Ten ale nakonec prohrál ve druhém kole s kandidátem z řad ODS Hynkem Hanzou. Mezi dalšího neúspěšného kandidáta z řad hnutí JsmePRO! lze počítat Martina Hausenblase (Řehák, 2021). V roce 2018 podpořilo hnutí Přemysla Rabase ve volebním obvodu č. 5 – Chomutov (volby.cz). Přemysl Rabas pomáhal založit JsmePRO! a do Senátních voleb kandidoval za uskupení Senátor 21. Dostal se do druhého kola voleb, ve kterých zvítězil, takže toto lze považovat za jediný senátní úspěch pro JsmePRO! (Řehák, 2021).

Komunální volby

Jelikož členská základna hnutí je takřka marginální, je velmi ošidné hovořit o tom, jestli jeho členové kandidují v komunálních volbách. Každopádně těch pár členů se skutečně zapojuje i do voleb komunálních. Jiří Řehák byl například dlouholetým zastupitelem v Teplicích. Nicméně hnutí v komunálních volbách působí jako celkem kvalitní značka. Jedná se především o samotný název „PRO“, takže existují lokální strany, které například kandidují pod názvem „PRO Teplice“, „PRO Ústí“ apod., všechny tyto subjekty kandidují pod hlavičkou JsmePRO!, čímž nemusejí sbírat podpisové petiční archy. Pokud je to možné, tak zaštiťující hnutí JsmePRO! může i případně poskytnout nějaký menší finanční obnos na předvolební kampaň (Řehák, 2021).

5.6 Severočeši.cz

Neexistuje žádný politický subjekt, resp. žádná politická strana, ke které by hnutí nějak výrazně inklinovalo. Hnutí spolupracuje s takovými politickými subjekty, které jsou ochotny pomoci prosazovat program hnutí Severočeši. Nezáleží tedy na tom, jestli se jedná o stranu spíše levicovou nebo naopak spíše pravicovou. Pokud mezi subjekty panuje obecná shoda a obecný zájem ohledně dané problematiky, neexistuje žádný problém ke spolupráci (Doubrava, 2021).

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

Hnutí Severočeši mělo své zástupce v roce 2013 při volbách do Poslanecké Sněmovny, konkrétně se jednalo o zástupce hnutí, kteří kandidovali na kandidátní listině hnutí ANO 2011. Jednalo se o 6 členů hnutí Severočeši, přičemž dva zástupci se na kandidátní listině hnutí ANO stali poslanci. Jmenovitě se jedná o současného předsedu hnutí Bronislava Schwarze a druhým zástupcem za Severočechy, který získal poslanecký mandát byl v tu dobu primátor města Most Vlastimil Vozka (volby.cz). Při volbách do Poslanecké Sněmovny v roce 2017 a 2021 již Severočeši své další zástupce na kandidátní listině jiných stran neměli, což může být dáno i jejich volebními neúspěchy v posledním dvou krajských volbách v roce 2016 a 2020.

Kandidáti ve volbách do Senátu

V roce 2010 získalo hnutí Severočeši dva senátorské mandáty. Ve volebním obvodu č. 4 - Most zvítězila Alena Dernerová jako nestranický kandidát za Severočechy ve volebním obvodu č. 31 – Ústí nad Labem zvítězil Jaroslav Doubrava (volby.cz). V senátních volbách v roce 2016 oba tito kandidáti svůj senátorský post obhájili, ovšem Alena Dernerová již nebyla zvolena za hnutí Severočeši, to znamená, že hnutí Severočeši zůstal pouze jeden mandát v podobě Jaroslava Doubravy (Doubrava, 2021). Volební senátorská kampaň stála v nákladech zhruba 200 až 300 tisíc korun. Zatímco státní příspěvek straně za krajský zastupitelský mandát činí 250 000 Kč za rok, tak státní příspěvek za senátorský mandát činí 900 000 Kč za rok, což značí poměrně výrazný rozdíl (Doubrava, 2021).

Komunální volby

Určitě členové hnutí kandidují v komunálních volbách. Většinou to funguje tak, že pokud se v dané obci nebo městě sestavuje kandidátní listina, kde figurují členové hnutí, tak tato kandidátní listina kandiduje pod záštitou hnutí Severočeši, což znamená, že v daném místě není třeba sbírat podpisové petiční archy od voličů. Navíc existuje snaha, že pokud nějaké lokální uskupení dostane „razítko“ od hnutí Severočeši, tak aby se stejně jako Severočeši i jmenovalo v komunálních volbách. Jedná se vlastně o stejný případ jako u regionální strany Jihočeši 2012. Může se stát, že nějaký člen hnutí kandiduje v komunálních volbách za jiný subjekt než za Severočechy, jiným subjektem se tím myslí kandidátní listina nezávislých kandidátů, ale to se děje pouze výjimečně (Doubrava, 2021).

5.7 Moravané

Moravané nemají žádného jednoznačného partnera. Velmi volně na Moravských tématech spolupracují s Moravským zemským hnutím a hnutím Morava 1918 (Musil, 2021).

Kandidáti ve volbách do Poslanecké sněmovny

Oproti všem ostatním regionálním stranám Moravané kandidují jako samostatný subjekt do celostátních voleb (Musil, 2021). Takže členové strany nemusejí kandidovat v rámci kandidátních listin jiných politických stran. Otázkou zůstává, jestli má vůbec smysl ve volbách do PS PČR kandidovat, jelikož při volbách v roce 2021 Moravané nedokázali postavit kandidátní listinu ve všech krajích. Chyběly Středočeský, Plzeňský, Karlovarský,

Ústecký, Liberecký a Královéhradecký kraj. Z hlediska regionálního vymezení to dává smysl, že zrovna v těchto krajích Moravané nekandidovali, ale tím se trochu ztrácí smysl možného úspěchu v těchto volbách (volby.cz).

Kandidáti ve volbách do Senátu

Strana Moravané postavili kandidáta do Senátních voleb naposledy v roce 2016 (Musil, 2021). Jednalo se o Vítězslava Krabičku ve volebním obvodu č. 79 – Hodonín. Ten získal 7,26 % hlasů, což nestačilo ani na postup do druhého kola voleb (volby.cz).

Komunální volby

V komunálních volbách kandiduje strana pod svou identitou i v koaliciích dle lokální situace. Samozřejmě pokud strana zaštiťuje a dává razítko vybranému lokálnímu hnutí, tak po něm zpravidla požaduje, aby jeho členové kandidovali pod název „Moravané“ (Musil, 2021).

6 Členské příspěvky a další zdroje financí

Regionální strany se od sebe liší i v rámci členských příspěvků. Některé strany požadují po svých členech alespoň nějaký symbolický finanční příspěvek, jiné své členy od této povinnosti osvobodily. Záleží tedy skutečně na dané regionální straně, jestli členské příspěvky vyžaduje či nikoliv. Největší zdroje financí pochopitelně spočívají ve státním příspěvku za krajské mandáty. Některé zde zkoumané regionální strany se dokonce mohou spolehnout na státní příspěvek za senátorský mandát, což značí další a poměrně velký finanční příděl. Nejprve bude u každé regionální strany řečeno, jestli její členové musí platit členské příspěvky a případně o jakou částku se jedná. Poté se bude ke každému regionálnímu subjektu vázat tabulka se státním příspěvkem za krajské mandáty, aby se ukázalo, kolik taková strana v rámci zkoumaného a vymezeného období (v tomto případě 2012 až 2020) vlastně obdržela peněz. Do tabulky je již započítán celkový počet financí, které obdrží regionální strana za celé krajské období 2020–2024. Pro připomenutí, za každý získaný krajský mandát obdrží strana státní příspěvek v celkové výši 1 000 000 Kč za čtyřleté volební období, tzn. každý rok 250 000 Kč.

6.1 Jihočeši 2012

Neexistuje žádný sponzor, který by hnutí Jihočeši 2012 finančně podporoval. Hnutí žije hlavně ze státních příspěvků za krajské mandáty. Členské příspěvky neexistují, ale u hnutí jsou zavedeny takzvané kandidátské příspěvky, kdy daný kandidát platí takovou částku, která odpovídá jeho postavení na kandidátní listině během krajských voleb. To znamená, že kandidát na prvním místě listiny platí nejvyšší příspěvek, druhý v pořadí o něco nižší a takhle to postupuje dále (Pileček, 2021). Nejedná se tedy vyloženě o členské příspěvky, které by museli všichni členové platit každý rok, ale tuto metodu lze opatrně označit za jinou formu členských příspěvků, které ale neplatí všichni, pokud nefigurují na kandidátní listině hnutí.

Tabulka 24: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Jihočeši 2012)

Rok krajských voleb	Počet krajských mandátů	Státní příspěvek (v Kč)
2012	9	9 000 000
2016	4	4 000 000
2020	4	4 000 000
Celkem	17	17 000 0000

Zdroj: vlastní tabulka na základě rozhovorů a volby.cz

6.2 Starostové pro Liberecký kraj

V otázce financí by se mohla nabízet finanční podpora od celostátního hnutí STAN, nicméně hnutí SLK je fakticky finančně soběstačné, a to především díky volebním úspěchům v krajských volbách od roku 2012, potažmo už od roku 2008 až do současnosti. Největší finanční příjmy pramení za mandáty krajských zastupitelů a menší část příjmu také tvoří členské příspěvky a dary sympatizantů. Členské příspěvky jsou nastaveny tak, že každý člen přispívá ročně 200 Kč. U vrcholných členů hnutí je to pak zhruba okolo 1000 Kč ročně (Berki, 2021).

Volební úspěchy SLK jsou v rámci krajských voleb nezpochybnitelné. V případě vytvořené tabulky se jednoznačně jedná o nejvyšší číslo, co se finančního příspěvku od státu nejen za krajské mandáty týče ze všech ostatních regionálních stran. Starostové pro Liberecký kraj jako jedni z mála regionálních subjektů disponují i senátorskými mandáty. V současné době disponuje hnutí celkem 3 senátorskými mandáty, přičemž státní příspěvek za rok činí na jeden senátorský mandát 900 000 Kč. Takže hnutí může hospodařit s poměrně obsáhlým rozpočtem a v rámci ostatních regionálních stran je mnohonásobně finančně převyšuje.

Tabulka 25: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Starostové pro Liberecký kraj)

Rok krajských voleb	Počet krajských mandátů	Státní příspěvek (v Kč)
2012	13	13 000 000
2016	18	18 000 000
2020	22	22 000 000
Celkem	53	53 000 0000

Zdroj: vlastní tabulka na základě rozhovorů a volby.cz

6.3 Starostové pro občany

Členské příspěvky fungují především nárazově před krajskými volbami. Členové se mezi sebou domluví na požadované částce, kterou přispějí na náklady spojené s volební kampaní. Již výše ve volební kampani bylo zmíněno, že na první krajské volby v roce 2012 přispěl každý člen částkou 5 000 Kč. Výše tohoto příspěvku se za ty roky příliš nezmínila (Janoušek, 2021). Na transparentním účtu hnutí se objevily i finanční dary dosahující hodnoty 25 000 Kč. Nejedná se sice o pravidelné dary, ale taková částka určitě není úplně zanedbatelná (transparentní účet STO, online).

Tabulka 26: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Starostové pro občany)

Rok krajských voleb	Počet krajských mandátů	Státní příspěvek (v Kč)
2012	0	0
2016	0	0
2020	2*	2 000 000
Celkem	2	2 000 000

Zdroj: vlastní tabulka na základě rozhovorů a volby.cz

*Celkem 7 mandátů v rámci koalice STO a ODS

6.4 VÝCHODOČEŠI

Hnutí nepožaduje po svých členech členské příspěvky. Příspěvky od členů existují na bázi dobrovolnosti. Zatím se neobjevil ani žádný výrazný sponzor, který by toto hnutí podporoval. Téměř veškeré příjmy obstarávají státní příspěvky za krajské mandáty, což se ale týká pouze Královéhradeckého kraje, jelikož jak už bylo řečeno, v Pardubickém kraji hnutí žádné krajské mandáty zatím nezískalo (Hlaváč, 2021).

Tabulka 27: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (VÝCHODOČEŠI)

Rok krajských voleb	Počet krajských mandátů	Státní příspěvek (v Kč)
2012	4	4 000 000
2016	2*	2 000 000
2020	3**	3 000 000
Celkem	9	9 000 000

Zdroj: vlastní tabulka na základě rozhovorů a volby.cz

*Celkem 4 mandáty v rámci koalice VČ a STAN

**Celkem 12 mandátů v rámci koalice VČ, STAN a ODS

6.5 JsmePRO!

Vzhledem k malé členské základně neexistují povinné členské příspěvky. Veškeré finanční příspěvky zůstávají na bázi dobrovolnosti. Dary chodí převážně od sympatizantů, kteří se aktivně podílejí na činnosti hnutí, ale nejsou formálně jeho členy. Finance se stejně jako například u hnutí STO shromažďují těsně před krajskými volbami, kdy se členové dohodnou na vybrané částce. Neexistence nějakého většího a významnějšího sponzora znamená, že se hnutí musí spoléhat převážně na státní příspěvky za krajské mandáty (Řehák, 2021).

Tabulka 28: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (JsmePRO!)

Rok krajských voleb	Počet krajských mandátů	Státní příspěvek (v Kč)
2012	0*	0
2016	0	0
2020	1**	0
Celkem	1	1 000 000

Zdroj: vlastní tabulka na základě rozhovorů a volby.cz

*Hnutí JsmePRO! formálně vzniklo až v roce 2016

**Celkem 4 mandáty v rámci koalice JsmePRO!, Zelení, TOP 09, LES a SNK ED

6.6 Severočeši.cz

Členské příspěvky v hnutí existují. Roční příspěvek se za každého člena pohybuje kolem 1000 Kč. Neexistují však žádní výraznější sponzoři, kteří by hnutí financovali, takže členové hnutí si většinu nákladů hradí sami (Doubrava, 2021). Největší finanční přísun samozřejmě obstarával státní příspěvek buď za krajské mandáty v minulosti anebo v současnosti za senátorský mandát Jaroslava Doubravy, který svůj senátorský post obhájil v roce 2016 a hnutí Severočeši obdržel za jeho současný senátorský mandát dohromady 5 400 000 Kč, což znamenají důležité finance pro přežití tohoto hnutí, které za krajské mandáty obdrželo státní příspěvek naposledy v krajském období 2012–2016.

Tabulka 29: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Severočeši.cz)

Rok krajských voleb	Počet krajských mandátů	Státní příspěvek (v Kč)
2012	9	9 000 000
2016	0	0
2020	0	0
Celkem	9	9 000 000

Zdroj: vlastní tabulka na základě rozhovorů a volby.cz

6.7 Moravané

Strana Moravané je financována z členských příspěvků a darů členů a sympatizantů (Musil, 2021). Z transparentního účtu Moravanů vyplývá, že členský příspěvek činí 100 Kč za měsíc. Nicméně u jednoho člena se objevuje částka 50 Kč za měsíc. Větší částky tvoří především dary. Jedná se o dary v hodnotě 1 000 Kč, 4 000 Kč nebo třeba i 11 000 Kč a 50 000 Kč. Tyto vyšší částky zpravidla posílá samotný předseda Moravanů Ctirad Musil (transparentní účet Moravané, online).

Moravané, jako jediná zde zkoumaná regionální strana, nedokázali uspět ani v jednom případě při krajských volbách. Nedisponují ani žádným svým zástupcem v Senátu ČR. Jedná se tak o subjekt, který se svým volebním neúspěchem poměrně dost od ostatních zkoumaných regionálních stran odlišuje.

Závěr

U regionálních stran vzniká problém již v jejich samotném určení, jelikož neexistuje žádná obecně platná definice, která by tyto politické subjekty určovala. Někteří autoři se soustředí pouze na jejich geografické vymezení a na ostatní faktory neberou příliš ohled. Ze všech zmíněných a představených definic v této diplomové práci se nejlépe pracovalo s definicí regionálních stran od Maxmiliána Strmisky, který svou definici postavil na čtyřech hlavních ukazatelích, o kterých bylo hovořeno v teoretické části této práce. Mezi další problematické aspekty patří rozlišení mezi regionální a regionalistickou stranou. Regionalistická strana oproti „klasické“ regionální straně disponuje separačními sklony v rámci nějakého většího celku, to znamená, že pro svůj vymezený region většinou požaduje nezávislost. Takovým případem není žádná zde zkoumaná česká regionální strana.

Neexistuje příliš mnoho autorů a odborníků, kteří by se podrobně věnovali regionálním stranám ve světě, natož pak v pouze v České republice. Přitom český politický systém obsahuje mnoho regionálních stran, které stojí za podrobnější zkoumáním. Jak už bylo řečeno v samotném úvodu, regionální strany v České republice vznikly relativně před krátkou dobou a jejich výzkum tak nedokázal ještě oslovit dostatek badatelů, kteří by se regionální problematice těchto stran věnovali naplno. Některé státy mají s regionálními či případně regionalistickými stranami už bohaté zkušenosti a letitou praxi. Většinou se jedná o státy, které se potýkají s kulturní či jazykovou diferenciací, potažmo v těchto státech panují velké socioekonomické rozdíly. Mezi takové země patří například Belgie, Španělsko či Indie.

V rámci českého politického systému se regionální strany odlišují i svým geografickým vymezením. Zatímco Jihočeši 2012, Severočeši.cz, Starostové pro občany, JsmePRO! a Starostové pro Liberecký kraj působí pouze na území jednoho vybraného kraje, VÝCHODOČEŠI účinkují na území dvou krajů a Moravané operují mimo Čech v podstatě na celém území Moravy a Slezska. Mezi unikát se řadí působnost více či méně volebně úspěšných dvou regionálních stran, které kandidují v Ústeckém kraji a soupeří tak mezi sebou v přímé konfrontaci v rámci krajských voleb, jedná se o hnutí Severočeši.cz a hnutí JsmePRO!.

V úvodu položená výzkumná otázka ohledně stability regionálních stran na základě vymezených kritérií (minimální personální obměny na vedoucích postech, minimální úbytek

členské základny, volební výsledek) poskytuje rozdílné odpovědi, jelikož některé regionální strany všechna kritéria splňují a některé je splňují pouze z části.

Mezi pomyslné premianty v rámci splněných všech nastavených kritérií stability se řadí Starostové pro Liberecký kraj a Jihočeši 2012. Hnutí SLK svou členskou základnu neustále navyšuje a své již třetí krajské volební období ve funkci hejtmána vykonává předseda hnutí Martin Půta. Jedná se o nejúspěšnější českou regionální stranu, jelikož žádná jiná nedokázala sama získat post hejtmána kraje ani vyhrát ve svém kraji krajské volby (SLK se to povedlo třikrát po sobě). Jihočeši 2012 sice zatím nikdy ve svém kraji nezvítězili, nicméně jejich voličskou podporu lze považovat za stabilní a tato strana se dokázala dostat do krajského zastupitelstva ve všech třech sledovaných krajských obdobích. O nějaké výraznější personální obměně rovněž nemůže být řeč, jelikož již od začátku vzniku až po současnost působí v roli předsedy strany Pavel Hroch. Rovněž členská základna nezaznamenala žádný viditelný odliv svých členů.

VÝCHODOČEŠI splňují všechna kritéria až na volební úspěch, který je sice naplněn v Královéhradeckém kraji, ale v Pardubickém kraji toto hnutí zaznamenalo výraznější neúspěch, nutno však podotknout, že v Pardubickém kraji hnutí kandidovalo až při posledních krajských volbách 2020, takže volební výsledek se může další volby výrazně zlepšit. Poslední a předposlední krajské volby utvořilo hnutí v Královéhradeckém kraji kandidovalo v rámci koalice, aby zvýšilo své šance na volební úspěch, což se povedlo.

O poměrně stabilní regionální straně lze hovořit i v případě Starostů pro občany v Kraji Vysočina. STO disponují malou, avšak neměnnou členskou základnou a spoluzakladatelé v tomto uskupení stále působí. V případě volebního úspěchu lze pozorovat vzrůstající trend, kdy se sice zástupci STO v letech 2012 a 2016 těsně do krajského zastupitelstva nevešli, nicméně v posledních krajských volbách se to konečně povedlo, byť s přispěním koaličního partnera v podobě ODS.

V Ústeckém kraji kandidují Severočeši.cz a JsmePRO! a obě tyto regionální strany spolu mají společné znaky krajských voleb 2012 a 2016. Zatímco v roce 2012 volebně uspěli, o čtyři roky později nezískaly ani jedna z nich zastupitelské mandáty. Severočešům zlomily vaz interní rozkoly mezi spoluzakladateli, kdy část členů nakonec úplně odešla a založila nové hnutí Nový Sever. Členům JsmePRO! zase uškodily spory ohledně názvu hnutí, když pod podobným názvem kandidoval jiný subjekt, který zřejmě částečně mohl zmást voliče

při výběru. Zatímco hnutí JsmePRO! dokázalo v rámci koalice uspět v krajských volbách 2020, tak Severočechům se to i přes vyřešení interních sporů a neshod nepodařilo a zatím to vypadá, že volební úspěchy z roku 2012 (i 2008) jsou nenávratně pryč. Z těchto dvou subjektů se tak v současné době jeví více stabilní JsmePRO!, které nezažilo žádné interní rozkoly a volebně se dokázalo vrátit do ústeckého zastupitelstva po čtyřleté pauze.

Moravané jsou sice stranou, která operuje ze všech pozorovaných regionálních stran na největším územím a zároveň se jedná o nejstarší regionální stranu, která vznikla ještě před prvními krajskými volbami v roce 2000, ale její volební úspěch je v komparaci s ostatními zdaleka nejhorší. Z hlediska členské základy a vedení se sice jedná o stabilní politický subjekt, ale to zkrátka nestačí. Volební výsledky v krajských volbách představují skutečně marginální zisky a nic nenaznačuje tomu, že by se to v blízké budoucnosti mohlo změnit.

V úvodu této diplomové práce byla stanovena hypotéza, která říká, že regionální strany sledují především regionální zájmy a jejich vymezení na pravo-levé ose politického spektra lze určit jen velmi obtížně především kvůli jejich nečitelné a nevyhraněné ideologii. To se nakonec potvrdilo během polostrukturovaných rozhovorů, kdy vybraní zástupci své regionální strany nechtěli na otázku zařazení na pravo-levé ose politického spektra příliš odpovídat. Většina z nich postrádala nějaký významnější smysl tohoto zařazení a toto dělení by řešili až na celostátní rovině. Jasnou odpověď poskytl pouze Jan Berki za SLK, který hovořil o pravém středu v rámci politického spektra, což není úplně žádné překvapení vzhledem k blízkým vztahům s celostátním hnutím STAN. Když už museli odpovědět i ostatní zástupci, velmi opatrně označovali svá regionální uskupení za strany středové, čímž naznačovali, že se nechtějí vymezovat na jednu či druhou stranu. Jistou indicií mohla být informace o předvolebních koalicích. Například Starostové pro občany v Kraji Vysočina se ucházeli v krajských volbách v roce 2020 o voličské hlasy společně s ODS, čímž by šlo zařadit tuto regionální stranu na pravo-levé ose politického spektra spíše do její pravé části, což nakonec velmi opatrně potvrdil i předseda STO Karel Janoušek, který používal označení středová až středopravicová strana. VÝCHODOČEŠI v posledních krajských volbách kandidovali společně s ODS a STAN, takže i v jejich případě lze na první pohled hovořit spíše o pravicové regionální straně. Místopředseda hnutí Ondřej Hlaváč se nechtěl pouštět do žádného zařazování a určování, ale nakonec označil své hnutí za pravý střed, což potvrzuje domněnku ohledně volební koalice. Takže ve finále sice nějakým způsobem lze

alespoň částečně určit vybrané regionální strany na pravo-levé ose politického spektra i s pomocí toho, v jaké předvolební koalici se zrovna nachází (za předpokladu, že nekandidují jako samostatné subjekty), ale určitě by bylo vhodnější se na této úrovni do tohoto rozdělování a určování nepouštět. Daná hypotéza se tak spíše potvrdila s tím, že pokud zástupci vybraných regionálních stran museli odpovědět a zařadit svou regionální stranu v rámci pravo-levé osy politického spektra, používali nejvíce pojem středová strana.

To, že v českém politickém systému se regionální strany zaměřují především na krajské volby, o tom není pochyb. Málokdo ale ví, že někdy kolem roku 2013 existovala snaha spojit všechny úspěšné regionální strany do jednoho politického subjektu, pod kterým by kandidovaly do celostátních voleb, respektive ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR, aby voličům nabídly alternativu oproti tradičním celostátním stranám. Tato myšlenka se ale nakonec zatím z různých neznámých důvodů neuskutečnila, i když může se stát, že někdy v budoucnu se nakonec některé regionální strany dohodnou a tento nápad uskuteční. Velikou překážkou mohou být finanční výdaje na volební kampaň, které by jistě nebyly zanedbatelné a vzhledem k tomu, že drtivá většina regionálních stran nedisponuje nějakým větším finančním obnosem, tak by bylo zřejmě potřeba sehnat nějakého většího sponzora, který by vzniklé náklady zafinancoval.

Český politický systém ukázal, že regionální strany si v něm dokázaly najít a vydobýt své právoplatné místo. Některým se to povedlo více, jiným zase méně. Za nejúspěšnější regionální stranu v České republice lze jednoznačně označit Starosty pro Liberecký kraj. Výhra v krajských volbách 3x po sobě, Martin Půta jako předseda a zároveň hejtman, největší členská základna ze zde sledovaných regionálních stran, to všechno jsou nezpochybnitelné faktory úspěchu. Tomuto počínu se ostatní regionální strany zatím příliš nepřiblížily, i když v rámci komparace mezi sebou (bez započítání SLK) dosahují podobných výsledků a úspěchů. Třikrát po sobě se krajské mandáty podařily získat ještě stranám Jihočeši 2012 a VÝCHODOČEŠI (v Královéhradeckém kraji). Naopak bez volebního úspěchu jsou pravidelně zmiňovaní Moravané, jejichž volební program nedokáže často ve vybraných krajích oslovit ani 1 % hlasujících voličů.

Již několikrát bylo v této diplomové práci omílán, že krajské volby a s nimi spojené regionální strany jsou v rámci českého politického systému stále novinkou. Tradiční strany jako ODS či KDU-ČSL sice dokáží v krajských volbách pravidelně uspět, avšak role nově vzniklých regionálních stran dává voličům novou alternativu a nové možnosti a celostátní

strany mohou část voličů na krajské úrovni ztratit. Pro celostátní strany mohou být ty regionální i zajímavé z hlediska možné volební či povolební spolupráce. Navíc volebně úspěšná regionální strana může výrazně promluvit i do sestavení povolební vládnoucí koalice a být v roli strany, na které závisí křehká většina. Další čas ukáže, jakým směrem se regionální strany budou vyvíjet a jestli nějaká další napodobí úspěch SLK v Libereckém kraji.

Summary

For regional parties, the problem arises in their determination, as there is no generally valid definition that would define these political entities. Some authors focus only on their geographical delimitation and do not pay much attention to other factors. Out of all presented and discussed definitions of regional parties in this thesis, the definition of regional parties by Maxmilian Strmiska with four main indicators is the most convenient. Other problematic aspects regarding this topic include the distinction between regional and regionalist parties. The regionalist party, unlike the "classical" regional party, has separation tendencies within a larger whole, which means that it usually demands independence for its defined region. None of the Czech regional parties examined in this thesis is such a case.

There are not many authors nor experts devoted to the topic regional parties throughout the world, let alone in the Czech Republic. Even though, the Czech political system contains many regional parties that are worth examining in more detail. As mentioned in the introduction, regional parties in the Czech Republic were established relatively recently, thus their research is in its infancy and has not yet appealed to enough researchers to fully address the regional issues of these parties. Unlike the Czech Republic, some countries already have extensive experience with regional as well as regionalist parties. These are mostly the countries facing cultural or linguistic differentiation issue or dealing with great socio-economic differences, as for example Belgium, Spain, or India.

Within the Czech political system, regional parties also differ in their geographical delimitation. While the regional parties "Jihocesi 2012", "Severocesi.cz", "Starostove pro obcany", "JsmePRO!" and "Starostove pro Liberecky kraj" operate only in the territory of one selected region, the regional party "VYCHODOCESI" operate in the territory of two regions and "Moravane" operate outside the Bohemia, in the entire territory of Moravia and Silesia. The movements "Severocesi.cz" and "JsmePRO!" are considered as a rarity in the Czech regional political system as both regional parties are running in the Usti nad Labem region and are thus competing with each other in a direct confrontation within the regional elections.

In this thesis, the stability of regional parties based on predefined criteria (minimum staff changes in senior positions, minimum membership loss, election result) were examined.

Among the imaginary premiants within the fulfillment of all stability criteria compared to other regional parties belongs the regional party "Starostove pro Liberecky kraj" (abbreviated to SLK) and the regional party "Jihocesi 2012". The regional party SLK is constantly increasing its membership base. The chairman of the SLK movement, Martin Puta, holds the position of governor is for the third regional election period. Since no other regional party has managed to win the position of regional governor on its own or win regional elections in its region, the SLK movement can be considered as the most successful Czech regional party, as it succeeded three times in a row. Regarding the regional party "Jihocesi 2012", although this party have never won in their region, their voter support can be considered stable, and they managed to get into the regional council in all three examined regional election periods. Additionally, the membership base of regional party "Jihocesi 2012" did not experienced any visible outflow of its members, but there can be no question of any significant personnel change, as Pavel Hroch has been the party's chairman since the beginning. Regarding other parties, "VYCHODOCESI" met all the criteria except for electoral success, and also "Starostove pro obcany" in the Vysocina Region could be considered as relatively stable regional party. The movement JsmePRO! is more stable than movement "Severocesi.cz" since it did not experience any internal divisions and managed to return to the Usti nad Labem Regional Council after a four-year break. On the contrary, the regional party "Moravane" without electoral success, although is the oldest.

The hypothesis of this thesis saying that regional parties primarily pursue regional interests and their definition on the right-left axis of the political spectrum is very difficult to determine, was eventually confirmed in semi-structured interviews. Since majority of selected representatives of their regional party were not able to answer the question regarding the inclusion on the right-wing axis of the political spectrum. Majority of the interviewed representatives of various regional parties lacked meaning of this classification on regional level and would deal with this division only at the national level, with the exception of Jan Berki from the SLK movement, who provided a clear answer.

There is no doubt that regional parties in the Czech political system focus primarily on regional elections. However, few people know that sometime around 2013 there was an effort to unite all Czech successful regional parties into one political entity, under which they would run in Czech national elections, or rather in elections to the Chamber of

Deputies of the Parliament, to offer voters an alternative to traditional national parties. However, this idea has not yet realized for various unknown reasons, although it may happen that at some point in the future, some regional parties will eventually agree and implement this idea. As a major obstacle can be considered a financial spending on the election campaign, which would certainly not be negligible. And given that the vast majority of regional parties are not endowed with larger amount of money, it would probably be necessary to find a larger sponsor to finance the possible occurred costs.

The regional parties have been able to find and gain their rightful place in the Czech political system, although as mentioned throughout this thesis, the regional elections and with them associated regional parties are still considered as a novelty in the Czech political system. Even though the Czech traditional political national parties such as “ODS” or “KDU-CSL” are able to regularly succeed in regional elections, the newly formed regional parties create for the Czech voters a new alternative and creates more diverse options, causing that the traditional national parties may lose part of voters at the regional level. For the national parties, the regional one can proved interesting in terms of possible electoral or post-election cooperation. In addition, an electorally successful regional party can make a significant contribution to the formation of the post-election ruling coalition and be in the role of the party on which the fragile majority depends. The future will show in which direction the regional parties will develop and whether any other regional party will imitate the success of the regional party SLK in the Liberec Region.

Použitá literatura

Knihy a elektronické zdroje

BARONCELLI, Stefania, Monica ROSINI a Roberto FARNETI. *Constitutional principles and ethno-regional parties* [online]. [cit. 2021-12-29].

BOBBIO, Norberto. *Pravice a levice: důvod a smysl rozdělení politické scény*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. Politologická řada. ISBN 80-7325-012-8.

BRANCATI, Dawn. The Origins and Strengths of Regional Parties. *British journal of political science* [online]. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2008, **38**(1), 135-159 [cit. 2021-12-29]. ISSN 0007-1234. Dostupné z: doi:10.1017/S0007123408000070

BREUNING, Marijke a JOHN T ISHIYAMA. The Rhetoric of Nationalism: Rhetorical Strategies of the Volksunie and Vlaams Blok in Belgium, 1991-1995. *Political communication* [online]. PHILADELPHIA: Taylor & Francis Group, 1998, **15**(1), 5-26 [cit. 2021-12-29]. ISSN 1058-4609. Dostupné z: doi:10.1080/105846098199109

CARAMANI, Daniele. *The nationalization of politics: the formation of national electorates and party systems in Western Europe*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2004, xviii, 347 s. : il. ISBN 978-0-521-53520-5.

ČMEJREK, Jaroslav, 2008. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.

DE DECKER, Pascal, Christian KESTELOOT, Filip DE MAESSCHALCK a Jan VRANKEN. Revitalizing the City in an Anti-Urban Context: Extreme Right and the Rise of Urban Policies in Flanders, Belgium. *International journal of urban and regional research* [online]. Oxford, UK: Blackwell Publishing, 2005, **29**(1), 152-171 [cit. 2021-12-29]. ISSN 0309-1317. Dostupné z: doi:10.1111/j.1468-2427.2005.00576.x

DE WINTER, Lieven a Margarita Gomez-Reino CACHAFEIRO. European Integration and Ethnoregionalist Parties. *Party politics* [online]. London: Sage Publications, 2002, **8**(4), 483-503 [cit. 2021-12-29]. ISSN 1354-0688. Dostupné z: doi:10.1177/1354068802008004007

HERREMANS, Maurice-Pierre. *Le système de la décision politique: Coloque Jean Meynaud, Bruxelles, 27.-29 septembre 1978*. Bruxelles: CRISP, 1978, 293 s

HOROWITZ, Donald L. *Ethnic groups in conflict*. Berkeley: University of California Press, 2000, 697 s. : il. ; 23 cm. ISBN 0-520-22706-9.

CHANDRA, Kanchan. What is an ethnic party? *Party politics* [online]. London, England: SAGE Publications, 2011, **17**(2), 151-169 [cit. 2021-12-29]. ISSN 1354-0688. Dostupné z: doi:10.1177/1354068810391153

LEE VAN COTT, Donna. Institutional Change and Ethnic Parties in South America. *Latin American politics and society* [online]. Oxford, UK: Blackwell Publishing, 2003, **45**(2), 1-39 [cit. 2021-12-29]. ISSN 1531-426X. Dostupné z: doi:10.1111/j.1548-2456.2003.tb00239.x

MAREŠ, Miroslav, ed. *Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. Politologická řada. ISBN isbn80-7325-026-8.

PAI, Sudha. REGIONAL PARTIES AND THE EMERGING PATTERN OF POLITICS IN INDIA. *Indian journal of political science* [online]. Indian Political Science Association, 1990, **51**(3), 393-415 [cit. 2021-12-29]. ISSN 0019-5510.

STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

STRMISKA, Maxmilián, Vít HLOUŠEK, Lubomír KOPEČEK a Roman CHYTILEK. *Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů*. Praha: Portál, 2005, 727 stran : ilustrace ; 24 cm. ISBN 80-7367-038-0.

STRMISKA, Maxmilián. A STUDY ON CONCEPTUALISATION OF (ETHNO)REGIONAL PARTIES. *Středoevropské politické studie* [online]. **4**(2-3) [cit. 2021-12-29]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/3901/5376>

STRMISKA, Maxmilián. *Regionální strany, stranické systémy a teritoriálně politický pluralismus: pojetí a typologie evropských regionálních stran a regionálních stranických soustav*. Brno: AP, 2005. ISBN 80-902652-5-1.

VAN HAUTE, Emilie a Jean-benoit PILET. Regionalist parties in Belgium (VU, RW, FDF): Victims of their own success? *Regional & federal studies* [online]. Routledge, 2006, **16**(3), 297-313 [cit. 2021-12-29]. ISSN 1359-7566. Dostupné z: doi:10.1080/13597560600852474

WAUTERS, Bram. Divisions within an ethno-regional party: The Volksunie in Belgium. *Regional & federal studies* [online]. Routledge, 2005, **15**(3), 329-352 [cit. 2021-12-29]. ISSN 1359-7566. Dostupné z: doi:10.1080/13597560500223305

WINTER, Lieven de a Huri TÜRSAN. *Regionalist parties in western Europe*. London: Routledge, 1998, XVIII, 259 s. ISBN 0-415-16437-0.

Elektronické akademické práce

CHLUPÁČ, Zdeněk. *Regionální strany v politickém systému ČR*. Diplomová práce (Mgr.)-Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, 2015, 2015, 136 s

Webové stránky

Devatero pro Ústecký kraj - volební program JsmePRO! Kraj 2016. Chceme čistý Ústecký kraj, kde se dobře žije - JsmePRO! [online]. Dostupné z: <http://www.jsmeprokraj.cz/vy-vite-ze/devatero/>

Historie. [online]. Copyright © 2018 Severočeši.cz. All Rights Reserved. [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <http://severoces.cz/index.php/cs/historie>

Hnutí PRO! Kraj změní název - Ústecký deník. *Ústecký deník - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/hnuti-pro-kraj-zmeni-nazev-20151215.html

Hnutí Severočeši.cz definitivně vypadlo z krajských voleb — ČT24 — Česká televize. *ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize* [online]. Copyright © Česká televize 1996 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1929503-hnuti-severocesicz-definitivne-vypadlo-z-krajskych-voleb>

HORÁK, Jan, 2016. PRO! kraj jde do voleb se změněným názvem, vzali mu ho bývalí spojenci. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2016 [cit. 2021-12-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/hnuti-pro-kraj-prislo-o-znacku.A160405_2237097_usti-zpravy_vac2

Internetové bankovníctví | Fio banka. [online]. Copyright © [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://ib.fio.cz/ib/transparent?a=2900053561&f=01.01.2019&t=17.12.2021>

Internetové bankovníctví | Fio banka. [online]. Copyright © [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://ib.fio.cz/ib/transparent?a=2901280969&f=01.12.2009&t=17.12.2021>

Jihočeši 2012 - Program a volební noviny pro krajské volby 2020. *Jihočeši 2012* [online]. Copyright ©2012 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.jihocesi2012.cz/volby/krajske-volby-2020/program-noviny>

Jihočeši 2012 - Představitelé hnutí. *Jihočeši 2012* [online]. Copyright ©2012 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.jihocesi2012.cz/o-nas/predstavitele-hnuti>

Kdo jsme – Starostové pro občany. Starostové pro občany [online]. Copyright © 2021 Starostové pro občany [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveproobcany.cz/kdo-jsme/>

Kdo jsme? JsmePRO! Kraj 2016. Chceme čistý Ústecký kraj, kde se dobře žije - JsmePRO! [online]. Dostupné z: <http://www.jsmeprokraj.cz/jsmepro-kraj-o-nas/>

Kdo jsou slk. [online]. Dostupné z: <https://www.starostoveprolibereckykraj.cz/kdo-jsou-slk/>

Moravané - Politická strana • Historie strany. Moravané - Politická strana • Novinky [online]. Copyright © 2013 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <http://www.moravane.cz/domains/moravane.cz/o-nas/historie-strany>

Moravané - Politická strana • Moravský kulatý stůl. Moravané - Politická strana • Novinky [online]. Copyright © 2013 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <http://www.moravane.cz/domains/moravane.cz/o-nas/moravsky-kulaty-stul>

Moravané - Politická strana • Program. Moravané - Politická strana • Novinky [online]. Copyright © 2013 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <http://www.moravane.cz/domains/moravane.cz/o-nas/program>

Moravané - Politická strana • Vedení strany. Moravané - Politická strana • Novinky [online]. Copyright © 2013 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <http://www.moravane.cz/domains/moravane.cz/o-nas/vedeni-strany>

Moravané - účet pro příspěvky ze státního rozpočtu, příjmy z darů a jiných bezúplatných plnění. *Fio banka* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z: <https://ib.fio.cz/ib/transparent?a=2900053561&f=01.01.2019&t=17.12.2021>

Náš program – Starostové pro občany. Starostové pro občany [online]. Copyright © 2021 Starostové pro občany [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveproobcany.cz/nas-program/>

Naše cíle. [online]. Copyright © 2018 Severočesí.cz. All Rights Reserved. [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <http://severocesí.cz/index.php/cs/nase-cile>

Oblíbenost hejtmanů - 2021, 2021. *Kurzycz* [online]. 2021 [cit. 2021-12-29]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/597070-oblibenost-hejtmanu-2021/>

Odvolání Severočesí.cz chtějí zpět do voleb, obrátili se i na soud — ČT24 — Česká televize. ČT24 — *Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize* [online]. Copyright © Česká televize 1996 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1923224-odvolani-severocesicz-chteji-zpet-do-voleb-obratili-se-i-na-soud>

Orgány hnutí. *Východočeši* [online]. Copyright © VÝCHODOČEŠI [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://vychodocesi.cz/organy-hnuti/>

Program pro lepší příběh - Spojenci pro kraj. *Lepší příběh pro náš kraj, Ústecký kraj - Spojenci pro kraj* [online]. Dostupné z: <https://spojenciprokraj.cz/program/>

Programové vize. Východočeši [online]. Copyright © VÝCHODOČEŠI [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://vychodocesi.cz/programove-vize/>

První volební aféra: Hnutí Severočesí.cz bylo vyškrtáno z voleb, asi je napadne - Litoměřický deník. *Litoměřický deník - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://litomericky.denik.cz/z-regionu/prvni-volebni-afera-hnuti-severocesí-cz-bylo-vyskrtnuto-z-voleb-asi-je-napadne-20160929.html>

Před volbami se začíná přiosťřovat. Existuje tlak na rušení kandidátek - Mostecký deník. *Mostecký deník - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: https://mostecky.denik.cz/zpravy_region/pred-volbami-se-zacina-priostrovat-existuje-tlak-na-ruseni-kandidatek-20160831.html

Senátor Zeman se hádá v ODS, má nakročeno ven - Novinky.cz. *Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. Copyright © 2003 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/senator-zeman-se-hada-v-ods-ma-nakroceno-ven-40272090>

Severočeši.cz | Transparentní účet | Komerční banka. *Object moved* [online]. Copyright © 2021 Komerční banka [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/transparentni-ucty/115-3887350207>

Severočeši.cz budou v krajských volbách na Ústecku scházet, senátorka Dernerová post obhajovat může | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy* [online]. Copyright © 1997 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/regiony/severocesicz-budou-v-krajskych-volbach-na-ustecku-schazet-senatorka-dernerova_1610060705_

SLK - Jaký chceme mít náš kraj v roce 2030?. SLK - Starostové pro Liberecký kraj [online]. Copyright © 2012 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveprolibereckykraj.cz/volby-2020/volebni-program-slk-2020/>

SLK - Krajské volby 2020. *SLK - Starostové pro Liberecký kraj* [online]. Copyright © 2012 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveprolibereckykraj.cz/volby-2020/financovani-volebni-kampane/krajske-volby-2020/>

SLK - Stanovy politického hnutí Starostové pro Liberecký kraj. SLK - Starostové pro Liberecký kraj [online]. Copyright © 2012 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveprolibereckykraj.cz/kdo-jsou-slk/stanovy/>

SLK - Staráme se o náš kraj. SLK - Starostové pro Liberecký kraj [online]. Copyright © 2012 [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveprolibereckykraj.cz/uspechy/>

Stanovy. [online]. Dostupné z: <https://www.jihocesi2012.cz/obsah/o-nas/stanovy.pdf>

Stanovy. [online]. Dostupné z: <https://www.starostoveproobcany.cz/stanovy/>

Úvod. [online]. Copyright © 2018 Severočeši.cz. All Rights Reserved. [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <http://www.severocesi.cz/index.php/cs/>

Volby do Senátu Parlamentu ČR | volby.cz. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2020 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ>

Volby do zastupitelstev krajů | volby.cz. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2016 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>

Volby do zastupitelstev krajů | volby.cz. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2016 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2016/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20161007>

Volby do zastupitelstev krajů | volby.cz. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2020 [cit. 29.12.2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2020/kz?xjazyk=CZ>

Východočeši. Východočeši [online]. Copyright © VÝCHODOČEŠI [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: <https://vychodocesni.cz/>

Východočeši: "Točí Vás" z Holovous. YouTube. 2012. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=K6fJuCe-HYk>

129/2000 Sb. Zákon o krajích. *Zákony pro lidi - Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 30.12.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Rozhovory

Jan Berki, místopředseda hnutí Starostové pro Liberecký kraj a poslanec PS PČR, Praha 24. 11. 2021

Jaroslav Doubrava, senátor Parlamentu ČR za hnutí Severočeši.cz, Praha 7. 12. 2021

Jiří Řehák, předseda hnutí JsmePRO! a zastupitel Ústeckého kraje, online 22. 10. 2021

Karel Janoušek, předseda hnutí Starostové pro občany a radní Kraje Vysočina, Jihlava 23. 11, 2021

Ondřej Hlaváč, místopředseda hnutí VÝCHODOČEŠI za Pardubický kraj, online 30. 11. 2021

Radek Pileček, politický geograf a specialista hnutí Jihočeši 2012 na sociální síť a PR, Praha 18. 11. 2021

***Ctírad Musil**, předseda strany Moravané, odpovědi poskytnuty pouze v písemné podobě, online 19. 11. 2021

Seznam tabulek

Tabulka 1: Závislost počtu zastupitelů na počet obyvatel v kraji	20
Tabulka 2: Výsledky krajských voleb 2012 pro Jihočeský kraj.....	61
Tabulka 3: Výsledky krajských voleb 2016 pro Jihočeský kraj.....	61
Tabulka 4: Výsledky krajských voleb 2020 pro Jihočeský kraj.....	62
Tabulka 5: Výsledky krajských voleb 2012 pro Liberecký kraj	65
Tabulka 6: Výsledky krajských voleb 2016 pro Liberecký kraj	66
Tabulka 7: Výsledky krajských voleb 2020 pro Liberecký kraj	66
Tabulka 8: Výsledky krajských voleb 2012 pro kraj Vysočina	69
Tabulka 9: Výsledky krajských voleb 2012 pro kraj Vysočina	70
Tabulka 10: Výsledky krajských voleb 2020 pro kraj Vysočina	70
Tabulka 11: Výsledky krajských voleb 2012 pro Královéhradecký kraj	74
Tabulka 12: Výsledky krajských voleb 2016 pro Královéhradecký kraj	74
Tabulka 13: Výsledky krajských voleb 2020 pro Královéhradecký kraj	75
Tabulka 14: Výsledky krajských voleb 2020 pro Pardubický kraj	75
Tabulka 15: Výsledky krajských voleb 2012 pro Pardubický kraj	76
Tabulka 16: Výsledky krajských voleb 2016 pro Pardubický kraj	76
Tabulka 17: Výsledky krajských voleb 2012 pro Ústecký kraj	78
Tabulka 18: Výsledky krajských voleb 2016 pro Ústecký kraj	79
Tabulka 19: Výsledky krajských voleb 2020 pro Ústecký kraj	79
Tabulka 20: Výsledky krajských voleb 2012 pro Ústecký kraj	81
Tabulka 21: Výsledky krajských voleb 2016 pro Ústecký kraj	81
Tabulka 22: Výsledky krajských voleb 2020 pro Ústecký kraj	82
Tabulka 23: Členské rozpoložení při volbách do PS PČR v Libereckém kraji.....	87
Tabulka 24: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Jihočeši 2012).....	99
Tabulka 25: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Starostové pro Liberecký kraj)	99
Tabulka 26: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Starostové pro občany)	100
Tabulka 27: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (VÝCHODOČEŠI)	101
Tabulka 28: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (JsmePRO!).....	101
Tabulka 29: Výše státního příspěvku za krajské mandáty (Severočeši.cz).....	102

Seznam příloh

Stanovy politického hnutí Starostové pro Liberecký kraj

Zdroj: SLK - Stanovy politického hnutí Starostové pro Liberecký kraj. *SLK - Starostové pro Liberecký kraj* [online]. Copyright © 2012 [cit. 30.12.2021]. Dostupné z: <https://www.starostoveprolibereckykraj.cz/kdo-jsou-slk/stanovy/>

ČÁST I.

Název politického hnutí: **Starostové pro Liberecký kraj**

Používaná zkratka: **SLK**

Sídlo: **Hrádek nad Nisou, Donín, Turistická 197, 463 34**

ČÁST II.

HLAVA I.

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1 Programové cíle

1. Cílem činnosti hnutí je
 - a. sdružování občanů, kteří usilují o účast na správě věcí veřejných prostřednictvím volených orgánů a naplnění tak svého ústavního práva – být volen
 - b. vytvoření optimálních podmínek pro život občanů v právním a fungujícím státě, který se opírá o rozvinutou místní a regionální samosprávu
 - c. výkon veřejných funkcí jako služba občanům při uplatňování demokratických pravidel vládnutí a veřejné správy
2. Hnutí působí především v Libereckém kraji a sídlí v Hrádku nad Nisou, Donín, Turistická 197, 463 34.
3. Hnutí bude usilovat o upřednostňování osobní odpovědnosti nestranných kandidátů před stranicky ovlivňovanou odpovědností kandidátů.
4. Cílem hnutí proto při správě věcí veřejných je zejména:
 - a. Usilovat o rovné příležitosti realizace občanů či jejich sdružení a spolků a vytvářet tak předpoklady pro odpovědnou správu věcí veřejných.
 - b. Prosazovat obnovu demokratických hodnot, jako jsou svoboda, rovnost, právní řád a právní stát, ve společnosti.
 - c. Požadovat omezení byrokracie, zasazovat se o decentralizaci výkonu veřejné moci a o prosazení principu subsidiarity.
 - d. Odmítat regulaci bránící občanům podílet se na efektivním fungování veřejné správy.
 - e. Prosazovat průhlednost veřejného života, potírání korupce a obnovovat důvěru v právní řád a stát.

- f. Vyžadovat odpovědnost jednotlivce vůči sobě samotnému a společnosti jako celku.
 - g. Odmítat veškeré projevy národnostní, náboženské a rasové nesnášenlivosti.
 - h. Prosazovat rozšíření užívání prvků přímé demokracie a zapojení veřejnosti do rozhodování.
5. V otázkách dotýkajících se národního hospodářství, ekonomie a sociální politiky prosazuje hnutí principy individuální odpovědnosti občanů, jejich rovných šancí a hájí tržní principy s nezbytným sociálním akcentem a nedotknutelnost soukromého vlastnictví.
6. Hnutí svým působením prosazuje ochranu životního prostředí pro zachování budoucím generacím a ochranu tradic.

Čl. 2 Právní úkony

1. Právní úkony (právní jednání) zavazující hnutí může činit představenstvo hnutí, a to společně dvěma členy, z nichž alespoň jeden je předsedou a druhý členem představenstva anebo společně třemi členy představenstva, z nichž jeden je místopředsedou hnutí a další dva jsou členy představenstva hnutí.
2. Jiné osoby (členové a zaměstnanci hnutí, příp. jiné osoby) mohou jednat (činit právní úkony) za hnutí v souladu s interními normativními předpisy či plné moci vystavené osobami v souladu s odst. 1.
3. Podepisování za hnutí se děje tak, že k vytištěnému nebo předepsanému názvu hnutí a jménům jednajících připojí jednající své vlastnoruční podpisy a uvedou funkci v hnutí.

Čl. 3 Orgány hnutí

Utváří se tyto orgány hnutí:

- a. sněm,
- b. představenstvo,
- c. dozorčí rada,
- d. rozhodcovský a smírčí výbor,
- e. místní shromáždění
- f. předseda místního klubu

Čl. 4 Neslučitelnost funkcí v hnutí

Člen dozorčí rady či rozhodcovského a smírčího výboru nemůže být v zaměstnaneckém či obdobném poměru k hnutí.

HLAVA II. ČLENSTVÍ

Čl. 5 Žádost

1. Žádost o členství může podat pouze občan České republiky, který dosáhl plnoletosti, není omezen ve způsobilosti k právním úkonům, nevykonává funkci, s níž je podle zákona neslučitelné členství v politické straně nebo v politickém hnutí, není členem jiné politické strany nebo politického hnutí a který zároveň

splňuje kriteria stanovená pro výkon některých funkcí zákonem č. 451/1991 Sb. (způsobilost být členem).

2. Členství lze udělit, pokud žadatel nebyl v minulosti vyloučen z hnutí. Pokud byl v minulosti vyloučen, k návrhu žadatele se musí kladně vyslovit sněm.

Čl. 6 Řízení o udělení členství

1. Orgánem rozhodujícím o přijetí je představenstvo hnutí. Orgán rozhodující o přijetí posoudí, zda žadatel splňuje formální podmínky člena hnutí dle čl. 6 odst. 1 (způsobilost být členem), jejichž splnění se prokazuje listinami osvědčující stanovené podmínky a čestným prohlášením; posouzení se provede ve lhůtě do 6 týdnů od doručení žádosti.
2. Je-li žádost po formální stránce bezvadná, zahájí orgán rozhodující o přijetí přijímací řízení a o žádosti žadatele rozhodne nejpozději do 2 měsíců od zahájení řízení. Orgán rozhodující o přijetí posuzuje žádost zejména s ohledem na důvěryhodnost a bezúhonnost žadatele. Rozhodnutí o žádosti žadatele je konečné a nelze se proti němu dále odvolat.
3. Novou žádost lze podat nejdříve po jednom roce od zamítnutí žádosti o členství.

Čl. 7 Vznik členství

Členství v hnutí vzniká ke dni zaplacení členského příspěvku ve výši stanovené představenstvem poté, co bylo orgánem rozhodujícím o udělení členství vyhověno žádosti žadatele o udělení členství. Teprve tímto dnem nabývá žadatel statusu člena se všemi právy a povinnostmi z toho plynoucími.

Čl. 8 Členská agenda

Hnutí vede agendu členů.

Čl. 9 Pozastavení členství

1. Na základě písemně odůvodněné žádosti člena doručené představenstvu či z podnětu orgánu hnutí může být členství člena (individuální rozhodnutí) či členů (obecně konkrétní rozhodnutí) pozastaveno. Členství je pozastaveno a obnoveno dnem uvedeným v rozhodnutí představenstva.
2. Členství lze pozastavit především v souvislosti s vedením řízení o odnětí členství.
3. Po dobu pozastaveného členství jsou členovi pozastavena všechna práva a povinnosti, jež jsou spojena se statutem člena hnutí.

Čl. 10 Zánik členství

Členství zaniká

- a. úmrtím,
- b. dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o zbavení či omezení způsobilosti člena k právním úkonům,
- c. písemným prohlášením o vystoupení z hnutí, a to dnem doručení představenstvu anebo dnem, který je v prohlášení uveden,
- d. nezaplacením členských příspěvků, a to ani v náhradní lhůtě,
- e. rozhodnutím o vyloučení (čl. 14),
- f. dnem, který bezprostředně předchází vzniku členství člena hnutí v politické straně či v jiném politickém hnutí

HLAVA III. PRÁVA A POVINNOSTI ČLENŮ

Čl. 11 Členská práva

Člen má právo v souladu s těmito stanovami

- a. na informace o činnosti hnutí,
- b. obhajovat a prosazovat své názory,
- c. podílet se na projednávání všech záležitostí, týkající se činnosti hnutí,
- d. podávat návrhy, stížnosti, dotazy a má právo být informován o jejich vyřízení či řešení,
- e. být volen a delegován do orgánů a funkcí ve hnutí,
- f. hlasovat a volit na sněmu v případě, že je na něj delegován místním klubem, nebo je-li členem hnutí v obci, kde místní klub nebyl zřízen,
- g. kandidovat za hnutí a navrhopvat kandidáty hnutí pro volby do zastupitelských sborů,
- h. na pozastavení členství v hnutí v případech, kdy o to žádá,
- i. účastnit se jednání všech orgánů hnutí, pokud se rozhoduje o jeho osobě, bez práva hlasovacího.

Čl. 12 Povinnosti člena

Člen je povinen

- a. podporovat politický a volební program hnutí a podílet se na jeho prosazení,
- b. vykonávat odpovědně funkce, do nichž byl zvolen,
- c. dodržovat interní normativní předpisy hnutí přijaté v souladu se stanovami a respektovat jiná nezávazná usnesení orgánů hnutí,
- d. platit členské příspěvky ve stanovené lhůtě a výši,
- e. sdělit neprodleně písemně změnu údajů uvedené na členské přihlášce,
- f. oznámit neprodleně, že je proti členovi na základě oficiálního postupu orgánů veřejné moci, vedeno řízení, jež může vyústit v rozhodnutí o provinění člena a které může mít nepříznivý dopad na hnutí.

Čl. 13 Disciplinární delikty a sankce

1. Člen může být z hnutí vyloučen, jestliže
 - a. závažným způsobem porušil stanovy hnutí,
 - b. svým chováním na veřejnosti či způsobem výkonu veřejné funkce nebo svého povolání (podnikání) opakovaně a závažně poškodil nebo ohrozil pověst hnutí,
 - c. svým jednáním opakovaně výrazně poškozujee dobré jméno hnutí,
 - d. uvedl nepravdivé údaje v čestném prohlášení na členské přihlášce,
 - e. byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin po dni vzniku členství ve hnutí.
2. Členství člena může být pozastaveno na dobu určitou, pokud
 - a. se člen měl dopustit jednání popsaného v odst. 1 písm. a) až d), je-li toto dočasné opatření odůvodněno intenzitou a rozsahem provinění,
 - b. bylo proti členovi zahájeno trestní řízení.

3. Návrh na vyloučení či pozastavení členství může podat kterýkoli orgán hnutí, s výjimkou představenstva, rozhodcovskému a smírčímu výboru; doručením návrhu je zahájeno řízení.
4. Rozhodcovský a smírčí výbor o návrhu rozhodne ve lhůtě do 60 dnů od doručení. Člen má právo v řízení využít služeb právní pomoci. Rozhodnutí se doručuje navrhovateli a členovi.
5. Rozhodnutí o pozastavení členství, nebylo-li vydáno k žádosti dotčeného člena, lze napadnout do 15 dnů odvoláním k představenstvu, které však nemá odkladný účinek.
6. Vyloučený člen může podat odvolání do patnácti dnů od doručení usnesení o vyloučení k představenstvu, jehož rozhodnutí je konečné. Odvolání má odkladný účinek.
7. V případě méně závažného provinění může rozhodcovský a smírčí výbor a představenstvo udělit členovi napomenutí.

HLAVA IV.

ORGÁNY HNUTÍ A JEJICH PŮSOBNOST

Čl. 14 Rozhodování orgánů hnutí

1. Orgány hnutí rozhodují nadpoloviční většinou přítomných členů, není-li dále stanoveno jinak. Orgány hnutí jednají v souladu s jednacími řády a jsou ustanovovány podle volebních řádů; tyto řády jakožto interní normativní směrnice jsou přijímány představenstvem, není-li stanovami uvedeno jinak.
2. Představenstvo je usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů; sněm je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho delegátů stanovených dle čl. 11 písm. f, resp. čl. 19 odst. 5 těchto Stanov; ostatní orgány jsou schopny se usnášet, je-li přítomna alespoň jedna třetina všech jejich členů nebo delegátů, nestanoví-li statut příslušných orgánů jinak, nejméně však tři osoby. V případě voleb je třeba k usnášeníschopnosti vždy přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů nebo delegátů příslušného orgánu.
3. Není-li orgán hnutí usnášeníschopným dle odst. 2 tohoto článku, lze svolat náhradní jednání nejdříve za týden ode dne konání původního jednání, nezkrátí-li představenstvo svým rozhodnutím tuto lhůtu ve stavu nezbytné nutnosti. Náhradní jednání je schopné se usnášet i o volbách, je-li přítomna alespoň jedna třetina všech členů nebo delegátů.
4. Za řádné svolání jednání orgánu hnutí odpovídají těchto předsedové orgánů.
5. Funkční období členů volených orgánů hnutí a volených funkcionářů je dvouleté; jejich působnost se prodlužuje výhradně do doby zvolení nových členů těchto orgánů a funkcionářů, a to nejvíce o 6 měsíců.
6. Před uplynutím funkčního období končí výkon funkce odstoupením, odvoláním nebo ztrátou volitelnosti.
7. Volby předsedů, místopředsedů či kandidátů na kandidátní listiny hnutí je možné provádět distančním způsobem, pokud se nepodaří svolat příslušný orgán, jenž uvedené funkcionáře volí, v usnášeníschopném počtu, nebo pokud vysoký počet

členů svolání orgánu, jenž uvedené funkcionáře volí, neumožňuje. Distanční volba je zahájena svoláním orgánu, na němž jsou představeni jednotliví kandidáti, v následujících dnech probíhá volba v určené volební místnosti; přípustný je i korespondenční způsob hlasování.

Čl. 15 Sněm

1. Sněm
 - a. volí a odvolává předsedu, stanovuje počet místopředsedů (nejvýše osm) a dalších členů představenstva,
 - b. sestavuje kandidátní listinu do krajského zastupitelstva
 - c. volí a odvolává členy dozorčí rady,
 - d. volí a odvolává rozhodcovský a smírčí výbor,
 - e. schvaluje zprávu o činnosti představenstva,
 - f. schvaluje zprávu o hospodaření hnutí.
2. Jednání sněmu svolá předseda představenstva na žádost alespoň jedné třetiny členů hnutí. Pokud předseda představenstva nesvolá sněm do jednoho měsíce od doručení žádosti, svolá jej kterýkoliv člen představenstva.
3. Sněm schvaluje
 - a. politický a volební program,
 - b. třípětinovou většinou stanovy a jejich změny,
 - c. statut rozhodcovského a smírčího výboru,
 - d. statut dozorčích rad,
 - e. zprávu představenstva o činnosti a hospodaření hnutí,
 - f. jednací, volební a hlasovací řád shromáždění.
4. Sněm rozhoduje o rozpuštění hnutí, sloučení s jinou politickou stranou a politickým hnutím nebo přeměně hnutí na občanské sdružení (§ 13 odst. 1 zákona).

Čl. 16 Představenstvo hnutí

1. Představenstvo hnutí (dále jen „představenstvo“) je nejvyšším orgánem hnutí a je plně odpovědné za činnost hnutí (statutární orgán).
2. Členy představenstva s hlasem rozhodujícím jsou:
 - a. předseda,
 - b. místopředsedové
3. Představenstvo se schází nejméně jednou za dva měsíce a svolává jej předseda, který řídí jeho jednání.
4. Představenstvo řídí činnost hnutí a vykonává právo hospodaření. Předseda předsedá schůzi sněmu a zabezpečuje přípravu podkladů pro jeho jednání, zabezpečuje plnění usnesení orgánů hnutí a jedná navenek za hnutí; jednáním může pověřit místopředsedu představenstva.
5. Představenstvo jmenuje hospodáře hnutí, který odpovídá za hospodaření s majetkem hnutí, za dodržení rozpočtu hnutí, za řádné vyúčtování příjmů a výdajů hnutí.

6. Jednání představenstva svolá předseda na žádost dozorčí rady nebo na žádost alespoň jedné třetiny členů hnutí. Pokud předseda představenstvo nesvolá do jednoho měsíce od žádosti, svolá ji kterýkoliv člen představenstva.
7. S hlasem poradním se mohou zúčastnit jednání představenstva
 - a. předseda rozhodcovského a smírčího výboru,
 - b. předseda dozorčí rady,
 - c. ostatní členové hnutí.

Předseda může přizvat další hosty.

8. Představenstvo
 - a. je oprávněno jednat jménem hnutí v souladu s čl. 2 odst. 1 Stanov (statutární orgán),
 - b. je nejvyšším orgánem hnutí v období mezi zasedáními sněmu
 - c. je odvolacím orgánem proti rozhodnutí rozhodcovského a smírčího výboru o vyloučení člena hnutí,
 - d. předkládá sněmu zprávu o činnosti a hospodaření hnutí,
 - e. schvaluje roční rozpočet hnutí,
 - f. schvaluje výroční finanční zprávu hnutí,
 - g. určuje výši a termín splatnosti členských příspěvků na příslušný rok a určuje náhradní termín pro úhradu členských příspěvků,
 - h. zřizuje místní kluby,
 - i. rozhoduje o všech záležitostech, které nejsou stanovami vyhrazeny sněmu.

Čl. 17 Dozorčí rada

1. Dozorčí rada
 - a. je kontrolním a revizním orgánem hnutí, dohlíží na hospodářskou a správní činnost na příslušné úrovni,
 - b. ze svého středu volí a odvolává předsedu, který jedenkrát za rok předkládá zprávu dozorčí rady příslušnému orgánu hnutí.
2. Dozorčí rada je volena sněmem v počtu jím určeném, nejméně však tříčlenném.

Čl. 18 Rozhodcovský a smírčí výbor

1. Rozhodcovský a smírčí výbor
 - a. je rozhodčím a smírčím orgánem hnutí, rozhoduje ve sporech mezi členy, orgány a organizačními jednotkami hnutí,
 - b. ze svého středu volí a odvolává předsedu, který jedenkrát za rok předkládá zprávu o činnosti sněmu.
2. Rozhodcovský a smírčí výbor dále
 - a. závazně vykládá Stanovy hnutí,
 - b. rozhoduje o vyloučení a napomenutí člena hnutí,
 - c. rozhoduje o pozastavení členství (čl. 6).

Před rozhodnutím o vyloučení člena dle písmene b) a c) si rozhodcovský a smírčí výbor vyžádá stanoviska dotčených orgánů a osob.

3. Rozhodcovský a smírčí výbor dále rozhodnutím pozastaví platnost usnesení orgánu hnutí, které je v rozporu s vnitřními předpisy hnutí nebo obecně závaznými právními předpisy. Zároveň vyzve orgán, který toto usnesení přijal, k jeho zrušení či změně a nestane-li se tak, rozhodne o jeho platnosti sněm.
4. Rozhodcovský a smírčí výbor má nejméně pět členů, přičemž menšina členů výboru nemusí být členy hnutí; počet členů výboru stanovuje představenstvo.

čl. 19 Místní kluby

1. Místní kluby jsou organizační složkou hnutí a nemají vlastní právní subjektivitu.
2. V každé obci může být zřízen nejvýše jeden místní klub.
3. V místním klubu jsou sdružováni všichni místně příslušní členové.
4. Představenstvo zřídí místní klub vždy, stoupne-li počet členů z dané obce nad tři. Jinak na žádost některého z místně příslušných členů.
5. Za každý místní klub mohou být na sněm delegováni s právem hlasovat a volit nejvýše 3 členové sdružení v tomto místním klubu. Ostatní členové tohoto místního klubu se mohou sněmu zúčastnit bez práva hlasovat a volit.
6. Nejvyšším orgánem místního klubu je místní shromáždění.
7. Výkonným orgánem místního klubu je předseda místního klubu, kterého volí místní shromáždění.

HLAVA V.

USTANOVENÍ O NĚKTERÝCH FUNKCIONÁŘÍCH HNUTÍ A PORADNÍCH ORGÁNECH HNUTÍ

Čl. 19 Předseda hnutí

1. Předseda hnutí je jeho nejvyšším reprezentantem.
2. Předseda hnutí svolává představenstvo, sněm a předsedá jim. V případě rovnosti hlasů mu patří hlas rozhodující. Předseda hnutí řídí a koordinuje činnost představenstva.

Čl. 20 Místopředsedové hnutí

1. Místopředsedové hnutí zastupují předsedu v jeho nepřítomnosti a vykonávají úkoly z pověření představenstva.
2. První místopředseda je statutárním zástupcem předsedy. V době nepřítomnosti předsedy přebírá všechna práva a povinnosti v souladu se stanovami.
3. Volba místopředsedů se provádí tak, že se nejprve volí první místopředseda a poté ostatní místopředsedové, jsou-li voleni.

Čl. 21 Čestný předseda hnutí

1. Čestný předseda hnutí je volen sněmem za zásluhy a sněmů se účastní jako host s hlasem poradním. Čestný předseda hnutí nemusí být členem SLK.

Čl. 22 Poradní orgány hnutí

1. Poradními orgány hnutí jsou odborné komise, komise představenstva a dále kluby zastupitelů na všech úrovních, jejichž členy mohou být nejméně tři zastupitelé zvolení za hnutí.
2. Odborné komise připravují politický a volební program hnutí. Návrh programu odborné komise projedná s představenstvem, případně spolu s dalším zástupcem odborné komise, předseda odborné komise.
3. Hnutí pravidelně koordinuje svou činnost s nezávislými komunálními politiky a komunálními zastupiteli. Za tímto účelem svolává pravidelné Regionální konference, jichž se účastní zástupci hnutí, místní a krajské samosprávy, státní správy a významní odborníci.

HLAVA VI.

USTANOVENÍ O HOSPODAŘENÍ HNUTÍ

Čl. 23 Zásady hospodaření

1. Hnutí odpovídá za své závazky celým svým majetkem.
2. S majetkem hnutí hospodaří na základě schváleného rozpočtu a vnitřních předpisů představenstvo.
3. Roční rozpočet hnutí a jeho změny v průběhu roku schvaluje představenstvo.
4. Rozpočet hnutí na rok musí být konstruován vždy jako vyrovnaný nebo přebytkový.
5. Vnitřní předpisy pro nakládání s majetkem hnutí schvaluje představenstvo.
6. Příjmy hnutí jsou vytvářeny výhradně na základě ustanovení příslušného zákona.
7. Sněm rozhoduje o způsobu naložení s majetkovým zůstatkem, který vyplyne z likvidace majetku a závazků v případě zrušení hnutí, nejedná-li se o případ podle § 13 odst. 7 zákona. Není-li výše uvedené rozhodnutí Sněmu, připadá majetkový zůstatek plynoucí z likvidace majetku a závazků v případě zrušení hnutí vybrané nadace (nadačního fondu) podporující obranu a rozvoj lidských práv a svobod.

Čl. 24 Příjmy a výdaje hnutí

1. Příjmy hnutí tvoří
 - a. příspěvky ze státního rozpočtu České republiky, pokud je stanoví nebo připouští zákon,
 - b. členské příspěvky,
 - c. dary a dědictví,
 - d. příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku,
 - e. úroky z vkladů,
 - f. příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí,
 - g. půjčky a úvěry.
2. Výdaje hnutí jsou
 - a. existující splatné závazky vůči věřitelům,
 - b. náklady spojené s plněním zákonných povinností hnutí, zejména s vedením účetnictví, zpracováním výroční zprávy a s jejím ověřením auditorem,

- c. nezbytné výdaje na činnost hnutí, zejména mzdy zaměstnanců hnutí, nájemné a cestovné spojené s jednáním orgánů hnutí a náklady na provoz kanceláří, na získávání a předávání informací, pořízení nezbytného majetku hnutí,
 - d. náklady na volby a volební kampaň,
 - e. účelné náklady na rozvoj činnosti hnutí, zejména vydavatelskou, přednáškovou a osvětovou,
 - f. dary nadacím, nadačním fondům, obecně prospěšným společnostem a jiným právníckým osobám, které nejsou založeny za účelem dosažení zisku.
3. Hnutí usiluje o to, aby veškeré své výdaje v kalendářním roce uhradilo z příjmů.
 4. Hnutí trvale udržuje svou ekonomickou nezávislost na podnikatelských subjektech i jakýchkoliv zájmových skupinách.
 5. Úvěry a půjčky může hnutí přijímat pouze v souvislosti s přípravou voleb a volební kampaní, a to dle podmínek schválených sněmem.

HLAVA VII.

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Čl. 25 Ustanovení přechodná

1. Do doby konání Ustavujícího sněmu plní funkci všech orgánů hnutí Přípravný výbor, který ze svého středu zvolí svého předsedu. Předseda Přípravného výboru plní funkci předsedy hnutí v souladu s čl. 19 stanov.
2. Přípravný výbor svolá Ustavující sněm delegátů, kterého se zúčastní členové hnutí. Před začátkem zasedání ustavujícího sněmu delegátů bude Přípravným výborem hnutí sestaven konečný seznam členů hnutí. Členové zapsaní v tomto seznamu mají hlas rozhodující.
3. Ustavující sněm:
 - a. schvaluje nadpoloviční většinou všech přítomných jednacích a volební řád Ustavujícího sněmu, Stanovy hnutí a politický program hnutí,
 - b. volí nadpoloviční většinou všech přítomných:
 - i. předsedu hnutí,
 - ii. prvního místopředsedu hnutí a další místopředsedy,
 - iii. členy rozhodcovského a smírčího výboru,
 - iv. členy dozorčí rady.
 - c. orgány zvolené dle odst. 3 písm. b) tohoto článku se ujímají své funkce dnem svého zvolení.

Čl. 26 Ustanovení závěrečná

1. Právní subjektivitu má pouze hnutí jako celek.
2. V případě zrušení hnutí jiným způsobem než sloučením s jiným politickým hnutím nebo politickou stranou vstupuje hnutí do likvidace.
3. Likvidátora jmenuje a odvolává představenstvo.
4. Po skončení likvidace převede likvidátor majetkový zůstatek v souladu s rozhodnutím Sněmu, a není-li takového rozhodnutí, poukáže jej ve prospěch jím

vybrané nadace (nadačního fondu) podporující obranu a rozvoj lidských práv a svobod.

5. Stanovy byly jednohlasně schváleny všemi členy Přípravného výboru hnutí a jsou vyhotoveny ve dvou stejnopisech. Stanovy hnutí vstupují v účinnost dnem registrace Ministerstvem vnitra ČR.

Stanovy politického hnutí Starostové pro občany

Zdroj: Stanovy – Starostové pro občany. *Starostové pro občany* [online]. Copyright © 2021 Starostové pro občany [cit. 30.12.2021]. Dostupné

z: <https://www.starostoveproobcany.cz/stanovy/>

HLAVA I.

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1 Úvodní ustanovení

Název politického hnutí: **Starostové pro občany**

1. Používaná zkratka: **STO**
2. Sídlo hnutí: **Police čp. 131, 675 34 Police**
3. Předmětem činnosti politického hnutí Starostové pro občany je politické působení v souladu se zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 2 Programové cíle hnutí

Cílem činnosti politického hnutí Starostové pro občany (dále jen hnutí) je zejména:

1. Prosazovat dodržování pravidel demokracie a usilovat o obnovu demokratických hodnot, jako jsou svoboda, rovnost, právní řád a právní stát, ve společnosti.
2. Usilovat o rovné příležitosti realizace občanů či jejich sdružení a spolků a vytvářet tak předpoklady pro odpovědnou správu věcí veřejných.
3. Požadovat omezení byrokracie, zasazovat se o decentralizaci výkonu veřejné moci a o prosazení principu subsidiarity.
4. Odmítat regulaci bránící občanů, podílet se na efektivním fungování veřejné správy.
5. Prosazovat průhlednost veřejného života, potírání korupce a obnovovat důvěru v právní řád a stát.
6. Vyžadovat odpovědnost jednotlivce vůči sobě samotnému a společnosti jako celku.

7. Odmítat veškeré projevy národnostní, náboženské a rasové nesnášenlivosti.
8. Prosazovat rozšíření užívání prvků přímé demokracie a zapojení veřejnosti do rozhodování.
9. V otázkách dotýkajících se národního hospodářství, ekonomie a sociální politiky prosazovat principy individuální odpovědnosti občanů, jejich rovných šancí a hájit tržní principy s nezbytným sociálním akcentem a nedotknutelnost soukromého vlastnictví.
10. Prosazovat ochranu životního prostředí pro zachování budoucím generacím.
11. Zasadovat se svým působením za obnovu rozvoje venkova, za snižování rozdílů mezi venkovem a městy a za zachování místních tradic.

Čl. 3 Právní úkony

1. Právní úkony (právní jednání) zavazující hnutí může činit představenstvo hnutí, a to společně dvěma členy, z nichž alespoň jeden je předsedou a druhý členem představenstva anebo společně třemi členy představenstva, z nichž jeden je místopředsedou hnutí, a další dva jsou členy představenstva hnutí.
2. Jiné osoby (členové a zaměstnanci hnutí, příp. jiné osoby) mohou jednat (činit právní úkony) za hnutí v souladu s interními normativními předpisy či plné moci vystavené osobami v souladu s odst. 1.
3. Podepisování za hnutí se děje tak, že k vytištěnému nebo předepsanému názvu hnutí a jménům jednajících připojí jednající své vlastnoruční podpisy a uvedou funkci v hnutí.

Čl. 4 Orgány hnutí

1. Utváří se tyto orgány hnutí:
2. Sněm,
3. Představenstvo,
4. Dozorčí rada,
5. Rozhodčí výbor

HLAVA II.

ČLENSTVÍ

Čl. 5 Žádost o členství

1. Žádost o členství může podat pouze občan České republiky, který dosáhl plnoletosti, není omezen ve způsobilosti k právním úkonům, nevykonává funkci, s níž je podle zákona neslučitelné členství v politické straně nebo v politickém hnutí, není členem jiné politické strany nebo politického hnutí a který zároveň splňuje kritéria stanovená pro výkon některých funkcí zákonem č. 451/1991 Sb. (způsobilost být členem)

2. Členství lze udělit, pokud žadatel nebyl v minulosti vyloučen z hnutí. Pokud byl v minulosti vyloučen, k návrhu žadatele se musí kladně vyslovit sněm.

Čl. 6 Řízení o udělení členství

1. Orgánem rozhodujícím o přijetí je představenstvo hnutí. Orgán rozhodující o přijetí posoudí, zda žadatel splňuje formální podmínky člena hnutí dle čl. 5 odst. 1 (způsobilost být členem), jejichž splnění se prokazuje listinami osvědčující stanovené podmínky a čestným prohlášením; posouzení se provede ve lhůtě do 6 týdnů od doručení žádosti.
2. Je-li žádost po formální stránce bezvadná, zahájí orgán rozhodující o přijetí přijímací řízení a o žádosti žadatele rozhodne nejpozději do 2 měsíců od zahájení řízení. Orgán rozhodující o přijetí posuzuje žádost zejména s ohledem na důvěryhodnost a bezúhonnost žadatele. Rozhodnutí o žádosti žadatele je konečné a nelze se proti němu dále odvolat.
3. Novou žádost lze podat nejdříve po jednom roce od zamítnutí žádosti o členství.

Čl. 7 Vznik členství

1. Členství v hnutí vzniká ke dni zaplacení členského příspěvku ve výši stanovené představenstvem poté, co bylo orgánem rozhodujícím o udělení členství vyhověno žádosti žadatele o udělení členství. Teprve tímto dnem nabývá žadatel statusu člena se všemi právy a povinnostmi z toho plynoucími.

Čl. 8 Členská agenda

1. Hnutí vede agendu členů.

Čl. 9 Pozastavení členství

1. Na základě písemně odůvodněné žádosti člena doručené představenstvu či z podnětu orgánu hnutí může být členství člena (individuální rozhodnutí) či členů (obecně konkrétní rozhodnutí) pozastaveno. Členství je pozastaveno a obnoveno dnem uvedeným v rozhodnutí představenstva.
2. Členství lze pozastavit především v souvislosti s vedením řízení o odnětí členství.
3. Po dobu pozastaveného členství jsou členovi pozastavena všechna práva a povinnosti, jež jsou spojena se statutem člena hnutí.

Čl. 10 Zánik členství

1. Členství zaniká:
2. Úmrtím,

3. Dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o zbavení či omezení způsobilosti člena k právním úkonům,
4. Písemným prohlášením o vystoupení z hnutí, a to dnem doručení představenstvu anebo dnem, který je v prohlášení uveden,
5. Nezaplacením členských příspěvků, a to ani v náhradní lhůtě,
6. Rozhodnutím o vyloučení,
7. Dnem, který bezprostředně předchází vzniku členství člena hnutí v politické straně či v jiném politickém hnutí.

HLAVA III.

PRÁVA A POVINNOSTI ČLENŮ

Čl. 11 Členská práva

1. Člen má právo v souladu s těmito stanovami:
2. Na informace o činnosti hnutí,
3. Obhajovat a prosazovat své názory
4. Podílet se na projednávání všech záležitostí, týkající se činnosti hnutí,
5. Podávat návrhy, stížnosti, dotazy a má právo být informován o jejich vyřízení či řešení,
6. Hlasovat, volit, být volen a delegován do orgánů a funkcí ve hnutí,
7. Kandidovat za hnutí a navrhopvat kandidáty hnutí pro volby do zastupitelských sborů,
8. Na pozastavení členství v hnutí v případech, kdy o to žádá,
9. Účastnit se jednání všech orgánů hnutí, pokud se rozhoduje o jeho osobě, bez práva hlasovacího

Čl. 12 Povinnosti člena

1. Člen je povinen
2. Podporovat politický a volební program hnutí a podílet se na jeho prosazení,
3. Vykonávat odpovědně funkce, do nichž byl zvolen,
4. Dodržovat interní normativní předpisy hnutí přijaté v souladu se stanovami a respektovat jiná nezávazná usnesení orgánů hnutí,
5. Platit členské příspěvky ve stanovené lhůtě a výši,
6. Sdělit neprodleně písemně změnu údajů uvedené na členské přihlášce,
7. Oznámit neprodleně, že je proti členovi na základě oficiálního postupu orgánů veřejné moci, vedeno řízení, jež může vyústit v rozhodnutí o provinění člena a které může mít nepříznivý dopad na hnutí,

Čl. 13 Disciplinární delikty a sankce

1. Člen může být z hnutí vyloučen, jestliže:
2. Závažným způsobem porušil stanovy hnutí,
3. Svým chováním na veřejnosti či způsobem výkonu veřejné funkce nebo svého povolání (podnikání) opakovaně a závažně poškodil nebo ohrozil pověst hnutí,
4. Svým jednáním opakovaně výrazně poškozují dobré jméno hnutí,

5. Uvedl nepravdivé údaje v čestném prohlášení na členské přihlášce,
6. Byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin po dni vzniku členství ve hnutí.
7. Členství člena může být pozastaveno na dobu určitou, pokud
8. Se člen měl dopustit jednání popsaného v odst. 1 písm. a) až d), je-li toto dočasné opatření odůvodněno intenzitou a rozsahem provinění,
9. Bylo proti členovi zahájeno trestní řízení
10. Návrh na vyloučení či pozastavení členství může podat kterýkoli člen hnutí; doručením návrhu je zahájeno řízení.
11. Představenstvo o návrhu rozhodne ve lhůtě do 60 dnů od doručení. Člen má právo v řízení využít služeb právní pomoci. Rozhodnutí se doručuje navrhovateli a členovi.

HLAVA IV.

ORGÁNY HNUTÍ A JEJICH PŮSOBNOST

Čl. 14 Rozhodování orgánů hnutí

1. Orgány hnutí rozhodují nadpoloviční většinou přítomných členů, není-li dále stanoveno jinak. Orgány hnutí jednají v souladu s jednacími řady a jsou ustavovány podle volebních řádů; tyto řady jakožto interní normativní směrnice jsou přijímány představenstvem, není-li stanovami uvedeno jinak.
2. Představenstvo a sněm jsou usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční většina jejich členů; ostatní orgány jsou schopny se usnášet, je-li přítomna alespoň jedna třetina všech jejich členů nebo delegátů, nestanoví-li statut příslušných orgánů jinak, nejméně však tři osoby. V případě voleb je třeba k usnášeníschopnosti vždy přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů nebo delegátů příslušného orgánu.
3. Není-li orgán hnutí usnášeníschopným dle odst. 2 tohoto článku, lze svolat náhradní jednání nejdříve za týden ode dne konání původního jednání, nezkrátí-li představenstvo svým rozhodnutím tuto lhůtu ve stavu nezbytné nutnosti. Náhradní jednání je schopné se usnášet i o volbách, je-li přítomna alespoň jedna třetina všech členů nebo delegátů.
4. Za řádné svolání jednání orgánu hnutí odpovídají těchto předsedové orgánů.
5. Funkční období členů volených orgánu hnutí a volených funkcionářů je dvouleté; jejich působnost se prodlužuje výhradně do doby zvolení nových členů těchto orgánů a funkcionářů, a to nejvíce o 6 měsíců.
6. Před uplynutím funkčního období končí výkon funkce odstoupením, odvoláním nebo ztrátou volitelnosti.
7. Volby předsedů, místopředsedů či kandidátů na kandidátní listiny hnutí je možné provádět distančním způsobem, pokud se nepodaří svolat příslušný orgán, jenž uvedené funkcionáře volí, v usnášeníschopném počtu, nebo pokud vysoký počet členů svolání orgánu, jenž uvedené funkcionáře volí, neumožňuje. Distanční volba je zahájena svoláním orgánu, na němž jsou představeni jednotliví kandidáti, v následujících dnech probíhá volba v určené volební místnosti; přístupný je i korespondenční způsob hlasování.

Čl. 15 Sněm

1. Sněm je tvořen všemi členy hnutí.
2. Sněm:
3. Volí a odvolává předsedu, stanovuje počet místopředsedů (nejvýše pět) a dalších členů představenstva,
4. Sestavuje kandidátní listinu do krajského zastupitelstva
5. Volí a odvolává členy dozorčí rady,
6. Volí a odvolává členy rozhodčího výboru
7. Schvaluje zprávu o hospodaření hnutí.
8. Jednání sněmu svolá předseda představenstva na žádost alespoň jedné třetiny členů hnutí nebo minimálně jednou za dvanáct měsíců. Pokud předseda představenstva nesvolá sněm do jednoho měsíce od doručení žádosti nebo do uplynutí této lhůty, svolá jej kterýkoliv člen představenstva.
9. Sněm schvaluje
10. Politický a volební program
11. Třípětinovou většinou stanovy a jejich změny,
12. Status dozorčího rad,
13. Statut rozhodčího výboru,
14. Zprávu představenstva o činnosti a hospodaření hnutí,
15. Jednací, volební a hlasovací řád shromáždění.
16. Sněm rozhoduje o rozpuštění hnutí, sloučení s jinou politickou stranou a politickým hnutím nebo přeměně hnutí na občanské sdružení.

Čl. 16 Představenstvo hnutí

1. Představenstvo hnutí (dále jen „představenstvo“) je plně odpovědní za činnosti hnutí (statutární orgán)
2. Členy představenstva s hladem rozhodujícím jsou:
3. Předseda,
4. Místopředsedové
5. Představenstvo se schází nejméně jednou za dva měsíce a svolává jej předseda, který řídí jeho jednání.
6. Představenstvo řídí činnosti hnutí a vykonává právo hospodaření. Předseda předsedá schůzi sněmu a zabezpečuje přípravu podkladů pro jeho jednání, zabezpečuje plnění usnesení orgánů hnutí.
7. Představenstvo jmenuje hospodáře hnutí, který odpovídá za hospodaření s majetkem hnutí, za dodržení rozpočtu hnutí, za řádné vyúčtování příjmů a výdajů hnutí.
8. Jednání představenstva svolá předseda na žádost dozorčí rady nebo na žádost alespoň jedné třetiny členů hnutí. Pokud předseda na žádost dozorčí rady nebo na žádost alespoň jedné svolá ji kterýkoliv člen představenstva.
9. S hlasem poradním se mohou zúčastnit jednání představenstva:
10. Předseda dozorčí rady,
11. Předseda rozhodčího výboru,
12. Ostatní členové hnutí.
13. Předseda může přizvat další hosty.
14. Představenstvo:

15. Je oprávněno jednat jménem hnutí v souladu s čl. 3 odst. 1 Stanov (statutární orgán),
16. Je nejvyšším orgánem hnutí v období mezi zasedáními sněmu
17. Předkládá sněmu zprávu o činnosti a hospodaření hnutí,
18. Schvaluje roční rozpočet hnutí,
19. Schvaluje výroční finanční zprávu hnutí,
20. Určuje výši a termín splatnosti členských příspěvků na příslušný rok a určuje náhradní termín pro úhradu členských příspěvků,
21. Rozhoduje o všech záležitostech, které nejsou stanovami vyhrazeny sněmu.

Čl. 17 Dozorčí rada

1. Dozorčí rada
2. Je kontrolním a revizním orgánem hnutí, dohlíží na hospodářskou a správní činnost na příslušné úrovni,
3. Ze svého středu volí a dovolává předsedu, který jedenkrát za rok předkládá zprávu dozorčí rady příslušnému orgánu hnutí.
4. Dozorčí rada je volena sněmem v počtu jím určeném, nejméně však tříčlenném.

Čl. 18 Rozhodčí výbor

1. Rozhodčí výbor
2. Je rozhodčím a smířčím orgánem hnutí, rozhoduje ve sporech mezi členy, orgány a organizačními jednotkami hnutí,
3. Ze svého středu volí a odvolává předsedu, který jedenkrát za rok předkládá zprávu o činnosti sněmu.
4. Rozhoduje spory o výklad stanov hnutí
5. Rozhodčí výbor dále rozhodnutím pozastaví platnost usnesení orgánu hnutí, které je v rozporu s vnitřními předpisy hnutí nebo obecně závaznými právními předpisy. Zároveň vyzve orgán, který toto usnesení přijal, k jeho zrušení či změně a nestane-li se tak, rozhodne o jeho platnosti sněm.
6. Rozhodčí výbor má tři členy. Funkční období členů činí tři roky.

HLAVA V.

USTANOVENÍ O NĚKTERÝCH FUNKCIONÁŘÍCH HNUTÍ A PORADNÍCH ORGÁNECH HNUTÍ

Čl. 19 Předseda hnutí

1. Předseda hnutí je jeho nejvyšším reprezentantem.
2. Předseda hnutí svolává představenstvo, sněm a předseda jim. V případě rovnosti hlasů mu patří hlas rozhodující. Předseda hnutí řídí a koordinuje činnost představenstva.

Čl. 20 Místopředsedové hnutí

1. Místopředsedové hnutí zastupují předsedu v jeho nepřítomnosti a vykonávají úkoly z pověření představenstva.
2. První místopředseda je statutárním zástupcem předsedy. V době nepřítomnosti předsedy přebírá všechna práva a povinnosti v souladu se stanovami.
3. Volba místopředsedů se provádí tak, že se nejprve volí první místopředseda a poté ostatní místopředsedové, jsou-li voleni.

HLAVA VI.

USTANOVENÍ O HOSPODAŘENÍ HNUTÍ

Čl. 21 Zásady hospodaření

1. Hnutí odpovídá za své závazky celým svým majetkem.
2. S majetkem hnutí hospodaří na základě schváleného rozpočtu a vnitřních předpisů představenstva.
3. Roční rozpočet hnutí a jeho změny v průběhu roku schvaluje představenstvo.
4. Rozpočet hnutí na rok musí být konstruován vždy jako vyrovnaný nebo přebytkový.
5. Vnitřní předpisy pro nakládání s majetkem hnutí schvaluje představenstvo.
6. Příjmy hnutí jsou vytvářeny výhradně na základě ustanovení příslušného zákona.
7. Sněm rozhoduje o způsobu naložení s majetkovým zůstatkem, který vyplýne z likvidace majetku a závazků v případě zrušení hnutí. Není-li výše uvedené rozhodnutí Sněmu, připadá majetkový zůstatek plynoucí z likvidace majetku a závazků v případě zrušení hnutí předsedou hnutí vybrané nadaci (nadačního fondu) podporující obranu a rozvoj lidských práv a svobod.

Čl. 22 Příjmy a výdaje hnutí

1. Příjmy hnutí tvoří:
2. Příspěvky ze státního rozpočtu České republiky, pokud je stanové nebo připouští zákon,
3. Členské příspěvky,
4. Dary a dědictví,
5. Příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku,
6. Úroky z vkladů,
7. Příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí,
8. Půjčky a úvěry.
9. Výdaje hnutí jsou
10. Existují splatné závazky vůči věřitelům,
11. Náklady spojené s plněním zákonných povinností hnutí, zejména s vedením účetnictví, zpracováním výroční zprávy a s jejím ověřením auditorem,

12. Nezbytné výdaje na činnosti hnutí, zejména mzdy zaměstnanců hnutí, nájemné a cestovné spojené s jednáním orgánu hnutí a náklady na provoz kanceláří, na získávání a předávání informací, pořízení nezbytného majetku hnutí,
13. Náklady na volby a volební kampaň,
14. Účelné náklady na rozvoj činnosti hnutí, zejména vydavatelskou, přednáškovou a osvětovou,
15. Dary nadacím, nadačním fondům, obecně prospěšným společnostem a jiným právníckým osobám, které nejsou založeny za účelem dosažení zisku.
16. Hnutí usiluje o to, aby veškeré své výdaje v kalendářním roce uhradilo z příjmů.
17. Hnutí trvale udržuje svou ekonomickou nezávislost na podnikatelských subjektech i jakýchkoliv zájmových skupinách.
18. Úvěry a půjčky může hnutí přijímat pouze v souvislosti s přípravou voleb a volební kampaní, a to dle podmínek schválených sněmem.

HLAVA VII.

USTANOVENÍ PŘEDCHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Čl. 23 Ustanovení přechodná

1. Do doby konání Ustanovujícího sněmu plní funkci všech orgánů hnutí Přípravný výbor, který ze svého středu zvolí svého předsedu. Předseda Přípravného výboru plní funkci předsedy hnutí.
2. Přípravný výbor svolá Ustanovující sněm delegátů, kterého se zúčastní členové hnutí. Před začátkem zasedání ustanovujícího sněmu delegátů bude Přípravným výborem hnutí sestaven konečný seznam, členů hnutí. Členové zapsaní v tomto seznamu mají hlas rozhodující.
3. Ustanovující sněm:
4. Schvaluje nadpoloviční většinou všech přítomných jednacích a volební řád Ustanovujícího sněmu, Stanovy hnutí a politický program hnutí,
5. Volí nadpoloviční většinou všech přítomných:
6. Volí předsedu hnutí,
7. Volí prvního místopředsedu hnutí a další místopředsedy,
8. Volí členy rozhodčího výboru,
9. Volí členy dozorčí rady.
10. Orgány zvolené dle odst. 3 písm. b) tohoto článku se ujímají své funkce dnem svého zvolení.

Čl. 24 Ustanovení závěrečná

1. V případě zrušení hnutí jiným způsobem než sloučením s jiným politickým hnutím nebo politickou stranou vstupuje hnutí do likvidace.
2. Likvidátor jmenuje a odvolává představenstvo.
3. Stanovy byly jednohlasně schváleny všemi členy. Přípravného výboru hnutí a jsou vyhotoveny ve dvou stejnopisech. Stanovy hnutí vstupují v účinnosti dnem registrace Ministerstva vnitra ČR.

Stanovy politického hnutí VÝCHODOČEŠI

Zdroj: Stanovy zaslal místopředseda hnutí Ondřej Hlaváč dne 30. 11. 2021

1. Úvodní ustanovení

1.1. Název hnutí: **VÝCHODOČEŠI**

1.2. Zkratka hnutí: **VČ**

1.3. Hnutí působí na území České republiky.

1.4. VČ jsou politickým hnutím ve smyslu zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích ve znění pozdějších změn.

1.5. Sídlo hnutí: Holovousy 37, 508 01 Hořice

2. Programové cíle

2.1. Sdružovat ty, kteří nejsou a nechtějí být členy žádné politické strany, ale přesto mají aktivní zájem o osudy svých obcí, měst i krajů, kteří se chtějí angažovat ve veřejné samosprávě na všech úrovních.

2.2. Zajistit maximální úspěch svých kandidátů ve volbách.

2.3. Pečovat o odborný růst zástupců s mandátem hnutí.

3. Práva a povinnosti členů

3.1. Členství v hnutí:

3.1.1. Členem hnutí může být každý občan České republiky starší 18 let, způsobilý k právním úkonům, který není členem jiné politické strany nebo hnutí a který uznává, že jen svobodný občan se svými právy a povinnostmi může spolu s ostatními vybudovat prosperující společnost založenou na odpovědnosti jednotlivce.

3.1.2. Členem hnutí může být jen fyzická osoba.

3.1.3. Člen hnutí musí být registrován u okresního klubu, registrace je možná pouze u jednoho klubu.

3.1.4 Členství vzniká vlastnoručním podepsáním přihlášky a po projednání v klubu.

3.1.5. V případě, že není ustanoven okresní klub, je člen registrován v centrální evidenci hnutí.

3.2. Zánik členství v hnutí:

3.2.1. Členství zaniká: vstupem do jiné politické strany nebo hnutí

3.2.2 ztrátou způsobilosti k právním úkonům

3.2.3. písemným prohlášením o vystoupení z hnutí

3.2.4. úmrtím.

3.3. Povinnosti členů hnutí:

3.3.1. Dodržovat stanovy hnutí.

3.3.2. Spolupracovat na uskutečňování cílů hnutí.

3.3.3. Bez odkladu oznamovat okresnímu klubu změny osobních údajů, které jsou předmětem členské evidence.

3.4. Práva členů hnutí:

3.4.1. Účastnit se jednání okresního klubu.

3.4.2. Volit orgány hnutí a být volen do všech orgánů hnutí.

3.4.3. Předkládat všem orgánům hnutí náměty, připomínky, stížnosti a být vyrozuměn o jejich řešení.

3.4.4. Být pravidelně informován o přijatých usneseních, politických, organizačních a jiných otázkách týkajících se hnutí.

3.4.5. Odvolávat se ve sporech k smírčímu výboru.

4. Orgány hnutí

4.1. Na okresní úrovni valná hromada a rada klubu. Za klub jedná předseda klubu. Podpisové právo má předseda klubu.

4.2. Na centrální úrovni sněm, řídicí rada, smírčí výbor, kontrolní a revizní komise:

4.2.1. Řídicí rada je složena z předsedy hnutí, místopředsedů hnutí, hlavního pokladníka a členů. Hlavní pokladník je odpovědný řídicí radě za hospodaření se svěřenými prostředky, za řádné vedení evidence a včasné vypracování a předložení zprávy podle §18 zákona 424/1991 Sb., ve znění pozdějších změn.

4.2.2. Smírčí výbor je rozhodčím orgánem hnutí. Je složen z předsedy a nejméně dvou členů. Jeho členy nesmí být členové řídicí rady, ani zaměstnanci hnutí. Rozhoduje ve sporech mezi členy a orgány hnutí, je oprávněn podávat závazný výklad stanov.

4.2.3. Kontrolní a revizní komise je složena z předsedy a nejméně dvou členů. Jeho členy nesmí být členové řídicí rady, ani zaměstnanci hnutí. Kontroluje hospodářskou a správní činnost hnutí.

4.3. Volby orgánů hnutí se konají 1x za dva roky na výročním sněmu. Sněm svolává předseda hnutí buď z vlastní iniciativy, nebo svým usnesením řídicí rada.

4.3.1. Statutárním orgánem hnutí je řídicí rada. Za řídicí radu jedná předseda. Podpisové právo má předseda a místopředseda. Podepisování za hnutí se provádí tak, že k vytištěnému nebo napsanému jménu hnutí připojí předseda nebo místopředseda svůj podpis.

4.3.2. Všechny orgány mají své jednací řády, jsou schopné se usnášet při přítomnosti nadpoloviční většiny všech svých členů (nebo právoplatně zvolených delegátů) a usnesení je platné, hlasuje-li pro něj nadpoloviční většina přítomných. Stanovy hnutí může schvalovat pouze sněm a vždy je nutný souhlas nejméně třípětinové většiny všech právoplatně zvolených delegátů sněmu.

5. Organizační jednotky

5.1. Základním článkem hnutí na okresní úrovni jsou kluby, tvořené nejméně třemi členy.

Klub se může usnášet, rozhodovat a konat v souladu se stanovami. Nejvyšším orgánem klubu je valná hromada, která volí předsedu klubu a v případě většího počtu členů než 15 též radu klubu. Volby orgánů klubu se konají 1 x za dva roky na výroční valné hromadě.

Valnou hromadu svolává předseda klubu buď z vlastní iniciativy, nebo na základě požadavků členů klubu.

5.2. Na okresní úrovni může vzniknout pouze jeden klub. Ustavení klubu podléhá schválení statutárním orgánu hnutí.

5.3. Okresní úrovní se rozumí území okresu.

6. Zásady hospodaření

6.1. Zdroje financování hnutí tvoří příjmy podle zákona č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Finanční prostředky podle předchozí věty jsou příjmem rozpočtu řídicí rady podle pravidel, které stanoví sněm.

6.2. Evidenci o hospodaření hnutí vede pokladník.

6.3. Hnutí jako právnická osoba odpovídá za své závazky celým svým majetkem.

S finančními prostředky a majetkem hnutí hospodaří řídicí rada podle rozpočtu, schváleného sněmem hnutí.

7. Ukončení činnosti hnutí

7.1. Hnutí může zaniknout pouze způsobem určeným zákonem č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

7.2. Eventuální likvidační zůstatek (podle §6 odst. 2 písm. B bod 9 zákona č. 424/1991 Sb., v platném znění) bude převeden na jinou organizaci či politické hnutí podle rozhodnutí sněmu ukončujícího činnost tohoto hnutí nebo tento zůstatek (v souladu s § 13 odst. 7 zákona) připadne státu

Stanovy politického hnutí Jihočeši 2012

Zdroj: Jihočeši 2012 - Stanovy. *Jihočeši 2012* [online]. Copyright ©2012 [cit. 30.12.2021]. Dostupné z: <https://www.jihocesi2012.cz/o-nas/stanovy>

ČÁST I.

NÁZEV A SÍDLO

Název politického hnutí: „**JIHOČEŠI 2012**“ (dále jen „Hnutí“)

Používaná zkratka: **JIH 12**

Sídlo: **Kovářov 63, PSČ 398 55 Kovářov, okres Písek**

ČÁST II.

PROGRAMOVÉ CÍLE

Cílem činnosti Hnutí je zajištění rovnoměrného regionálního rozvoje na celém území Jihočeského kraje, zajištění hospodárneho a transparentního používání veřejných prostředků, zajištění výkonu veřejných funkcí jako služby občanům při uplatňování demokratických pravidel správy veřejných záležitostí. Cílem činnosti Hnutí je také zlepšování kvality života občanů v Jihočeském kraji a zlepšování kvality veřejných služeb. Cílem činnosti Hnutí je prosadit do státní správy a samosprávy nezkorumpované osobnosti, schopné zodpovědné a sebevědomé občany, kteří jsou odborně schopní a morálně způsobilí zastávat veřejné funkce. Hnutí bude usilovat o naplnění popsanych cílů především v následujících oblastech:

1. Regionální rozvoj, grantová politika
2. Doprava a dopravní obslužnost
3. Životní prostředí
4. Rozvoj venkova
5. Kultura, památky, turistický ruch, volný čas
6. Podpora podnikání, veřejné zakázky
7. Školství a sport
8. Zdravotnictví a sociální věci
9. Samospráva, efektivní úřady
10. Finance
11. Vnější vztahy
12. Přeshraniční spolupráce
13. Strategické plánování
14. Podpora neziskové sféry
15. Spolupráce s dalšími Hnutími s obdobnými programovými cíli

ČÁST III.

ČLENOVÉ HNUTÍ

- 1.. Členem Hnutí (dále také jen „člen“) mohou být občané České republiky starší 18 let. Členem se občan stává jednomyslným schválením jeho písemné přihlášky Radou Hnutí.
2. Prvními členy Hnutí se stávají členové přípravného výboru. Členové přípravného výboru se stávají členy Hnutí dnem doručení sdělení ministerstva vnitra o registraci hnutí Hnutí zmocněnci přípravného výboru. K jejich členství není potřeba schválení Radou Hnutí.
3. Člen může být z Hnutí vyloučen rozhodnutím shromáždění členů. K vyloučení může dojít pouze, pokud člen svým jednáním opakovaně i přes písemné upozornění Radou porušuje povinnosti člena.

ČÁST IV.

REGISTROVANÍ PŘÍZNIVCI

1. Registrovaný příznivec Hnutí je osoba, která není členem Hnutí, ale má zájem podílet se na činnosti nebo jej podporovat a souhlasí s programovým směřováním — cílem činnosti Hnutí.

2. Status registrovaného příznivce vzniká dnem doručení vyplněné přihlášky do sídla Hnutí. Evidenci registrovaných příznivců vede kancelář Hnutí, jejíž údaje jsou závazné.
3. Kancelář Hnutí zajistí informovanost registrovaných příznivců o činnosti Hnutí.
4. Registrovaní příznivci mohou být navrženi za Hnutí do zastupitelských sborů a jiných veřejných funkcí a dále se mohou na základě schváleného volebního řádu Hnutí případně účastnit i sestavování kandidátek Hnutí.
5. Registrovaní příznivci Hnutí se mohou účastnit jednání Shromáždění a mohou zde v souladu s jednacím řádem vystupovat.

ČÁST V.

PRÁVA A POVINNOSTI

1. Člen má právo v souladu s těmito stanovami

- a. na informace o činnosti Hnutí,
- b. obhajovat a prosazovat své názory v orgánech Hnutí i na venek,
- c. podílet se na projednávání všech záležitostí, týkajících se činnosti Hnutí,
- d. podávat návrhy, stížnosti, dotazy a má právo být informován o jejich vyřízení či řešení,
- e. hlasovat, volit, být volen a delegován do orgánů a funkcí ve Hnutí,
- f. kandidovat za Hnutí a navrhopvat kandidáty Hnutí pro volby do zastupitelských sborů,
- g. na pozastavení členství v Hnutí v případech, kdy o to žádá,
- h. účastnit se jednání všech orgánů Hnutí, pokud se rozhoduje o jeho osobě, bez práva hlasovacího.

2. Člen je povinen

- a. podporovat politický a volební program Hnutí a podílet se na jeho prosazení,
- b. vykonávat odpovědně funkce, do nichž byl ve Hnutí nebo za Hnutí zvolen,
- c. dodržovat stanovy popř. interní normativní předpisy Hnutí přijaté v souladu se stanovami
- d. a respektovat jiná nezávazná usnesení orgánů Hnutí,
- e. platit příspěvky ve stanovené lhůtě a výši, jsou-li vypsány,
- f. sdělit neprodleně písemně změnu údajů uvedených na své přihlášce,
- g. oznámit neprodleně, že je proti němu na základě oficiálního postupu orgánů veřejné moci, vedeno řízení (disciplinární, trestní řízení), jež může vyústit v rozhodnutí o jeho provinění a které může mít nepříznivý dopad na Hnutí,
- h. v případě kandidatury do kteréhokoli zastupitelského orgánu v ČR nebo na vyžádání představenstva prokázat, že vyhovuje podmínkám: dosáhl 18 let věku a není omezen ve způsobilosti k právním úkonům a splňuje kritéria pro výkon některých funkcí stanovená zákonem č. 451/191 Sb. v platném znění.

3. Registrovaný příznivec má právo v souladu s těmito stanovami

- a. na informace o činnosti Hnutí,

- b. kandidovat za Hnutí a navrhopvat kandidáty Hnutí pro volby do zastupitelských sborů,
- c. na pozastavení statusu registrovaného příznivce Hnutí v případech, kdy o to žádá,
- d. účastnit se jednání Shromáždění a vystupovat zde v souladu s jednacím řádem Shromáždění
- e. účastnit se jednání jiných orgánů Hnutí než je Shromáždění, pokud se zde jedná či rozhoduje o jeho osobě

4. Registrovaný příznivec je povinen

- a. podporovat politický a volební program Hnutí
- b. vykonávat odpovědné funkce, do nichž byl za Hnutí zvolen,
- c. dodržovat stanovy popř. interní normativní předpisy Hnutí přijaté v souladu se stanovami a respektovat jiná nezávazná usnesení orgánů Hnutí,
- d. sdělit neprodleně písemně změnu údajů uvedených na své přihlášce,
- e. oznámit neprodleně, že je proti němu na základě oficiálního postupu orgánů veřejné moci, vedeno řízení (disciplinární, trestní řízení), jež může vyústit v rozhodnutí o jeho provinění a které může mít nepříznivý dopad na Hnutí,
- f. v případě kandidatury do kteréhokoli zastupitelského orgánu v ČR nebo na vyžádání Rady prokázat, že vyhovuje podmínkám: dosáhl 18 let věku a není omezen ve způsobilosti k právním úkonům a splňuje kritéria pro výkon některých funkcí stanovená zákonem č. 451/191 Sb. v platném znění.

5. Člen může být z Hnutí vyloučen, jestliže st

- a. závažným způsobem porušil stanovy Hnutí,
- b. svým chováním na veřejnosti či způsobem výkonu veřejné funkce nebo svého povolání (podnikání) opakovaně a závažně poškodil nebo ohrozil pověst Hnutí,
- c. uvedl nepravdivé údaje v čestném prohlášení a své přihlášce,
- d. byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný či po dni vzniku svého statusu k Hnutí. Zestejných důvodů může být registrovanému příznivci odňat jeho status.

6. Členství člena může být pozastaveno na dobu určitou, pokud

- a. se člen měl dopustit jednání popsaného v odst. 3 písm. a) až d), je-li toto dočasné opatření odůvodněno intenzitou a rozsahem provinění,
- b. bylo proti členovi zahájeno trestní nebo obdobné (přestupkové, disciplinární) řízení.

Ze stejných důvodů může být registrovanému příznivci pozastaven jeho status.

7. Ze závažných důvodů může být pozastaveno členství také na jeho žádost.

8. Návrh na vyloučení či pozastavení členství může podat kterýkoli orgán Hnutí nebo společně skupina alespoň 10 členů či registrovaných příznivců; doručením návrhu rozhodci je zahájeno řízení.

9. Rozhodce o návrhu rozhodne a jeho rozhodnutí se doručuje navrhovateli a dotčené osobě, účinnosti nabývá dnem přijetí rozhodnutí.

10. Rozhodnutí o pozastavení členství, nebylo-li vydáno k žádosti dotčené osoby, lze napadnout do 15 dnů odvoláním k radě, které však nemá odkladný účinek.

11. Dotčená osoba může podat odvolání do patnácti dnů od doručení rozhodnutí o vyloučení k radě, jejíž rozhodnutí je konečné. Odvolání má odkladný účinek.

12. V případě méně závažného provinění může rozhodce nebo Rada udělit dotčené osobě napomenutí.

ČÁST VI.

ORGANIZAČNÍ JEDNOTKY

Hnutí nezřizuje žádné organizační jednotky.

ČÁST VII.

ORGÁNY HNUTÍ

1. Shromáždění členů (dále jen „Shromáždění“)

a) je nejvyšším orgánem Hnutí, tvoří jej členové a registrovaní příznivci Hnutí, přičemž členové mají hlasovací právo při všech hlasováních a registrovaní příznivci hlasovací právo nemají, mohou však na Shromáždění vystupovat v souladu s jednacím řádem Shromáždění a podílet se na sestavování kandidátek Hnutí do zastupitelských sborů v souladu s volebním řádem Hnutí.

b) schází se nejméně jednou za 12 měsíců. Shromáždění svolává Předseda Hnutí. Předseda je povinen shromáždění svolat, pokud o to písemně požádá minimálně 1/3 členů nebo 1/2 registrovaných příznivců.

c) volí a odvolává osoby do všech orgánů Hnutí, volí a odvolává předsedu Hnutí

d) schvaluje členské příspěvky a jejich výši

e) rozhoduje o změně stanov, vyloučení člena Hnutí a odnětí statusu příznivce Hnutí, zániku Hnutí či o jakékoliv další otázce, jejíž rozhodnutí si vyhradí

f) volí, odvolává, schvaluje a rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných

g) je usnášeníschopné, účastní-li se schůze nejméně nadpoloviční většina všech členů Hnutí.

Nebude-li shromáždění usnášeníschopné, koná se náhradní shromáždění do 1 měsíce.

h) bližší podrobnosti upraví jednacím řádem Shromáždění

2. Grémium

a) je složeno z poslanců a senátorů a krajských zastupitelů zvolených do kandidátky Hnutí nebo volební koalice, jejíž je Hnutí součástí, bez ohledu na členství.

b) Má konzultační roli. Bez předchozího stanoviska Grémia nemůže rada projednávat záležitosti, které souvisí s postupem či pozicí hnutí či jeho členů v samosprávných a zastupitelských orgánech obcí, kraje i státu. Rada si může vyžádat stanovisko Grémia i v jiných záležitostech.

c) Grémium rozhoduje nadpoloviční většinou.

d) Jednání svolává a řídí jeho nejstarší člen.

3.Rada

- a) je výkonným orgánem Hnutí, který plní veškerou agendu Hnutí v mezích těchto stanov a provádí usnesení Shromáždění
- b) má 8 členů, členem rady je vždy Předseda. Shromáždění členů při volbě dbá, aby každý z okresů Jihočeského kraje dle územního členění podle zákona 36/1960 Sb. měl zastoupení 1 člena v Radě a Statutární město České Budějovice spolu s okresem Č. Budějovice pak 2 členy
- c) se schází podle potřeby na základě svolání kterýmkoliv členem rady
- d) rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů Rady
- e) je usnášeníschopná, účastní-li se schůze Rady nejméně 4 členové Rady
- f) až do ustanovení rady jejím zvolením na ustavujícím Shromáždění členů plní funkce Rady, zejména schvalování přijetí za člena Hnutí dle čl.III.odst.1 Stanov Přípravný výbor Hnutí.

4.Předseda

- a) je statutárním orgánem Hnutí, který vystupuje za Hnutí na veřejnosti a jedná za něj v právních vztazích, to vše v mezích těchto stanov, usnesení Shromáždění členů a Rady.
- b) Předseda může pověřit částmi své pravomoci jiné osoby — členy Rady
- c) Pokud rozhodnutí ve věci náleží do kompetence Rady či Shromáždění může Předseda jednat a podepisovat až po schválení těmito orgány.
- d) Předseda svolává jednání Shromáždění i Rady a předsedá jim. V případě rovnosti hlasů mu patří hlas rozhodující.
- e) Předseda Hnutí řídí a koordinuje činnost Rady.

5.Rozhodce

- a) je rozhodčím orgánem Hnutí, který rozhoduje a urovnává spory mezi členy Hnutí, registrovanými příznivci Hnutí a spory mezi jednotlivými orgány Hnutí
- b) jedná pouze na základě písemného podnětu od člena, registrovaného příznivce nebo orgánu Hnutí. Před rozhodnutím musí Rozhodce dát prostor pro vyjádření všem stranám sporu. Jednání rozhodce se může účastnit každý člen Hnutí a registrovaný příznivce Hnutí, pokud se rozhoduje o jeho osobě. Ze svého jednání pořizuje Rozhodce zápis. Rozhodnutí Rozhodce musí vždy obsahovat odůvodnění.

6.Revizor

- a) je revizním orgánem Hnutí, který kontroluje, zda Hnutí hospodaří s finančními prostředky v souladu s právními předpisy a v souladu s rozhodnutím orgánů Hnutí
- b) jedná na základě písemného podnětu člena, registrovaného příznivce nebo orgánu Hnutí. Po obdržení písemného podnětu provede Revizor šetření, jehož výsledkem je stanovisko k podnětu. Ve stanovisku revizor sdělí, zda považuje výhrady uvedené v podnětu za oprávněné, příp. doporučí Shromáždění nebo Radě opatření k nápravě.

6.Sekretář Hnutí

- a) Sekretáře Hnutí jmenuje a odvolává Rada.

b) Sekretář Hnutí,

-vystupuje jménem Hnutí v pracovněprávních vztazích,

-jedná jménem Hnutí v majetkových, hospodářských a pracovněprávních vztazích v rozsahu

stanoveném vnitřními předpisy,

-zajišťuje vedení evidence a pravidelnou aktualizaci členů a registrovaných příznivců Hnutí,

-navrhuje Radě ke schválení organizační řád Kanceláře Hnutí,

- plní další úkoly určené radou Hnutí.

ČÁST VIII.

ZPŮSOB JEDNÁNÍ STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ

Jednat a podepisovat jménem Hnutí je oprávněn Předseda, případně jím ve stanoveném rozsahu písemně pověřený člen Hnutí. Podepisuje se tak, že k vytištěnému nebo předepsanému jménu a funkci připojí svůj podpis a otisk razítka Hnutí.

ČÁST IX.

ZÁSADY HOSPODAŘENÍ

- 1) Příjmy Hnutí tvoří členské příspěvky, dary a dotace.
- 2) Výdaje Hnutí jsou zaměřeny na uskutečňování cílů Hnutí uvedených v článku II. těchto stanov.
- 3) Hospodaření Hnutí musí být vyrovnané.
- 4) Hnutí odpovídá za své závazky celým svým majetkem.
- 5) S majetkem Hnutí hospodaří na základě schváleného rozpočtu a vnitřních předpisů Rada.
- 6) Roční rozpočet Hnutí a jeho změny v průběhu roku schvaluje Rada.
- 7) Rozpočet Hnutí na rok musí být sestaven vždy jako vyrovnaný nebo přebytkový, pouze z důvodu konání voleb může přijat rozpočet jako deficitní se zajištěním financování schodku.
- 8) Vnitřní předpisy pro nakládání s majetkem Hnutí schvaluje Rada.
- 9) Příjmy Hnutí jsou vytvářeny výhradně na základě ustanovení příslušného zákona.
- 10) Rada rozhoduje o způsobu naložení s majetkovým zůstatkem, který vyplyne z likvidace majetku a závazků v případě zrušení Hnutí, nejedná-li se o případ podle paragrafu 13 odst. 7 zákona. Není-li výše uvedené rozhodnutí Rady učiněno, připadá majetkový zůstatek plynoucí z likvidace majetku a závazků v případě zrušení Hnutí vybrané nadaci (nadačnímu fondu) podporující obranu a rozvoj lidských práv a svobod.
- 11) Za hospodaření Hnutí odpovídá Rada.

ČÁST X.

ZPŮSOB NALOŽENÍ S MAJETKOVÝM ZŮSTATKEM

V případě zrušení Hnutí se majetkový zůstatek, který vyplyne z likvidace majetku a závazků, převede na jinou právnickou osobu, jejíž cíle jsou blízké cílům Hnutí a jež se zabývá neziskovou činností. Tuto právnickou osobu určí Shromáždění.

Stanovy politického hnutí Severočeši.cz

Zdroj: Stanovy zaslal člen hnutí Petr Pípal dne 28. 12. 2021

ČLÁNEK I.

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

1. Název politického hnutí: **SEVEROČEŠI.CZ (Severočeši.cz)**, Používaná zkratka: **S.cz**
2. Sídlo: **tř. Čsl. armády č.p. 1766, Most 434 01**
3. Politické hnutí SEVEROČEŠI.CZ působí v České republice.
4. Předmětem činnosti politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ (dále jen - „Hnutí“) je politické působení v souladu se zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění předpisů pozdějších.

ČLÁNEK II.

HLAVNÍ CÍLE A PRIORITY POLITICKÉHO HNUTÍ

1. Hlavní priority a cíle politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ:

SEVEROČEŠI.CZ jsou politickým hnutím:

- a) čestných, poctivých a slušných občanů, kteří mají rádi svou obec, svůj kraj a Českou republiku a jsou připraveni podpořit nebo se osobně podílet na veškerých politických krocích realizovaných ve prospěch své obce, svého kraje i ve prospěch celé ČR;
- b) odmítajícím:
 - všechny formy planého politikaření;
 - všechny formy politické a jiné korupce;
 - jakékoliv formy zneužívání moci zákonodárné či výkonné;
 - všechny formy nepřipustného zasahování politiky či politiků do všech stupňů justice, do orgánů činných v trestním řízení, do výkonu státní správy či místní samosprávy;
 - vše co dlouhodobě demoralizuje společnost; vše, co destabilizuje či přímo ohrožuje demokratický politický systém v ČR;
 - vše, čím je vytvářen špatný obraz kraje i celé České republiky na mezinárodní úrovni;

- c) odmítajícím dělení politického spektra na strany a politiku – pravicové, levicové či středové; Hnutí bude vždy realizovat věcnou a neideologickou politiku – jejímž cílem vždy bude především obecné blaho, tzn., zájmy občanů, obcí, kraje a celé ČR;
- d) odmítajícím stále tužší centralizační snahy státu a posilování kompetencí a moci ústředních orgánů a institucí prosazovaných stávající politickou reprezentací; cílem Hnutí jsou naopak zcela zásadní přesuny kompetencí (tzn., kompetencí řídicích, rozhodovacích i kompetencí k přerozdělování veřejných financí) směrem do regionů, tzn., především na kraje a jejich orgány;
- e) prosazujícím jak širokospektrální mezinárodní spolupráci, tak sebevědomě, rozhodně a samostatně koncipovanou politiku státu vůči všem strukturám EU.

2. Hlavní úkoly politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ:

- a) trvale prosazovat v politice pojmy jako – čestnost, poctivost, pravdomluvnost, otevřenost, pracovitost a služba občanům, kraji i státu;
- b) účastnit se aktivně voleb a následně prosazovat program Hnutí sloužící výhradně zájmům občanů, všech obcí i kraje;
- c) volební program Hnutí systematicky zaměřovat do všech základních oblastí života občanů; program a všechny materiály formulovat tak, aby byly konkrétní, pro všechny občany srozumitelné a přinášely prospěch občanům, obcím i kraji;
- d) prosazovat v politické kultuře čestnost, poctivost a věcnost; odmítat plané politikaření, veřejné politické hádky otravující občany a zamezit politickému handlování i jakýmkoliv formám politické korupce;
- e) tvrdě postihovat ve svých řadách jakékoliv formy nečestného, nepoctivého či dokonce korupčního jednání; ukončit členství v případě jakéhokoliv závadového jednání u každého člena Hnutí (bez ohledu na jeho postavení či funkci v Hnutí);
- f) v rámci Hnutí dlouhodobě systematicky realizovat celé spektrum činností; základem odborně-politických činností Hnutí je práce jednotlivých odborných Komisí Hnutí, které jsou i odbornými garanty za jednotlivá specializovaná odvětví;
- g) stanovovat pravidla a normy jednání Hnutí tak, aby ucelený systém pravidel a zásad poskytoval všem členům Hnutí:
 - rovnou příležitost účastnit se jasného a srozumitelného formování a formulování politické linie a realizace dalších záležitostí Hnutí;
 - možnosti účastnit se celého spektra činností v rámci Hnutí;
 - rovnou příležitost pro to volit a být volen do všech orgánů Hnutí, případně do orgánů a institucí, kam bude Hnutí delegovat své kandidáty.
 - možnost sloužit v rámci politiky Hnutí - zájmům všech občanů, obcí, krajů i ČR.

Článek III.

ČLENSTVÍ V HNUTÍ

1. Členem Hnutí může být každý občan, který:
 - dosáhl věku 18 let;
 - má bydliště na území České republiky;
 - je bezúhonný;

- je způsobilý k právním úkonům;
- ztotožňuje se s principy, programem i cíli Hnutí a zavazuje se respektovat stanovy Hnutí.

2. Členové Hnutí jsou registrováni v „Centrální evidenci členů“ Hnutí, který je veden v Ústřední kanceláři Hnutí (dále jen – „ÚKH“).

3. Základní podmínkou členství v Hnutí je: splnění podmínek v Čl. III., odst.1 Stanov Hnutí; řádně vyplněná a vlastnoručně podepsaná přihláška k členství; výpis z rejstříku trestů (ne starší 3 měsíců); písemné stanovisko od spádové základní organizace žadatele (kde má žadatel trvalé bydliště); vyplněné a podepsané čestné prohlášení (dle předloženého tiskopisu); zaplacení členských příspěvků. Výši členských příspěvků stanovuje Valná hromada Hnutí.

4. Uvedené materiály doručí zájemce o členství do ÚKH. Přihlášku projedná Předsednictvo Hnutí a rozhodne o přijetí. Členství v Hnutí vzniká na základě kladného rozhodnutí Předsednictva Hnutí dnem zaplacením členských příspěvků.

5. Členství v Hnutí zaniká

- a) ztrátou způsobilosti člena k právním úkonům;
- b) písemnou žádostí člena o ukončení členství; členství končí dnem doručení žádosti do ÚKH;
- c) nezaplacením určených příspěvků Hnutí ve stanovém termínu;
- d) dnem vstupu do jiné politické strany nebo politického hnutí;
- e) dnem úmrtím člena;
- f) dnem rozhodnutí Předsednictva Hnutí o zrušení členství např., z důvodu:
 - porušení „Stanov“ Hnutí;
 - porušení či nerespektování schváleného „Programu Hnutí“;
 - nekolegiálního, nečestného či korupčního jednání vedoucí k poškození či ohrožení zájmů Hnutí či dobrého jména Hnutí;
 - pravomocné rozhodnutí soudu o odsouzení člena Hnutí za jakýkoliv trestný čin;
 - uvedení nesprávných, zkreslených či nepravdivých údajů v jakýchkoliv materiálech Hnutí.

6. Rozhodnutí o ukončení členství v Hnutí zasílá ÚKH písemnou formou doporučenou zásilkou na adresu člena uvedenou v „Centrální evidenci členů“; pokud si člen doporučenou zásilku nevyzvedne, má se za to, že byla doručena. Stejným způsobem zasílá Hnutí i rozhodnutí Rozhodčího výboru ve věci odvolání člena proti rozhodnutí Předsednictva Hnutí o ukončení členství.

7. Proti rozhodnutí Předsednictva Hnutí o zrušení členství se může daný člen odvolat k Rozhodčímu výboru Hnutí do 15 dnů po oznámení ukončení členství. Do rozhodnutí Rozhodčího výboru Hnutí má člen pozastaveno členství; v tomto období pozastaveného členství nesmí člen vykonávat v Hnutí jakoukoliv činnost, nesmí se účastnit jakýchkoliv jednání Hnutí (s výjimkou jednání týkajících se ukončení členství), nemá hlasovací právo a nesmí být volen ani navrhován na jakékoliv kandidátky Hnutí. Rozhodčí výbor Hnutí musí v dané věci zrušení členství rozhodnout do 60 dnů od doručení odvolání člena.

8. Práva a povinnosti člena Hnutí:

Práva člena Hnutí:

- a) účastnit se jednání valné hromady své ZO;
- b) účastnit se jednání všech dalších orgánů Hnutí, kam byl člen zvolen nebo delegován;
- c) realizovat odborně-politické činnosti v rámci odborných Komisí Hnutí (kam byl člen na základě své odbornosti přijat);
- d) volit orgány Hnutí a být volen do všech dalších orgánů Hnutí;
- e) být navrhován na kandidátky Hnutí do celého spektra voleb;
- f) předkládat návrhy, připomínky či stížnosti všem orgánům Hnutí; má právo i povinnost upozorňovat na všechny nedostatky v činnosti Hnutí;
- g) být objektivně a komplexně informován o dění v Hnutí.

Povinnosti člena Hnutí:

- a) respektovat všechny principy Hnutí i veškeré zásady politiky hnutí; být loajální k Hnutí a chovat se kolegiálně a seriózně ke všem členům Hnutí;
- b) dodržovat schválené „Stanovy Hnutí“ i další schválené materiály týkající se činnosti Hnutí;
- c) aktivně a se podílet na každodenní realizaci celého spektra přijatých úkolů a cílů Hnutí v rámci plnění „Programu Hnutí“; aktivně se podílet na realizaci spektra činností Hnutí v rámci schválených „Volebních programů Hnutí“ (pro jednotlivé typy voleb); aktivně se účastnit práce v rámci odborných komisí Hnutí; aktivně pracovat ve všech funkcích, do nichž byl člen Hnutí zvolen z pozice kandidát Hnutí;
- d) ve všech funkcích, do nichž byl jako kandidát Hnutí zvolen být plně loajální k Hnutí, k programům a zásadám Hnutí; dodržovat, respektovat a prosazovat politiku Hnutí; plně prosazovat veškerá rozhodnutí Hnutí;
- e) plně akceptovat, respektovat a prosazovat usnesení všech orgánů Hnutí;
- f) podepsat čestné prohlášení, že v případě ukončení členství v Hnutí (na základě ust. čl. III., odst.4, písm.f) odstoupí člen ze všech svých funkcí, vzdá se všech mandátů či dalších pozic; tzn., jedná se o funkce či další pozice získané z postavení delegovaného kandidáta-člena Hnutí, které daný delegovaný člen Hnutí získal ve všech typech voleb nebo následně v souvislosti se všemi typy voleb, případně v souvislosti s dalším rozhodnutím vedení Hnutí;
- g) ve stanoveném termínu platit členské příspěvky Hnutí;
- h) oznamovat do ústřední kanceláře Hnutí do 15 dnů veškeré změny všech osobních údajů, které jsou uváděny v „Centrální evidenci členů“.

9. Kategorie „sympatizant Hnutí“

- a) Hnutí zřizuje moderní kategorii „sympatizant Hnutí“ - pro moderní formu sounáležitosti a spolupráce mezi Hnutím a občany-sympatizanty;
- b) sympatizanti Hnutí sice nechtějí být vázáni členstvím v Hnutí, ale na druhé straně sympatizují s politikou a programem Hnutí a mají eminentní zájem být podrobně informováni o dění v Hnutí a chtějí aktivně spolupracovat na některých činnostech v rámci Hnutí (např., systematická práce v rámci činností jednotlivých odborných Komisí aj.);
- c) sympatizanti Hnutí mají nadstandardní vztahy a vazby s Hnutím; tzn., budou průběžně informováni o dění v Hnutí i jeho programovém vývoji; budou mít možnost pracovat v odborných Komisích Hnutí a budou zváni na vybrané akce Hnutí;

- d) sympatizanti Hnutí mají přednostní možnost (v případě rozhodnutí Předsednictva Hnutí) kandidovat na kandidátkách Hnutí do všech typů realizovaných voleb;
- e) sympatizanti Hnutí jsou registrováni v „Centrální evidenci členů“ Hnutí.

Článek IV.

ORGÁNY HNUTÍ

1. Regionální organizace a orgány Hnutí

Organizační jednotky Hnutí na regionální úrovni jsou

- a) na místní úrovni - základní organizace (ZO);
- b) na okresní úrovni - okresní organizace (OO).

2. Ústřední orgány Hnutí:

- a) nejvyšším orgánem Hnutí je „Valná hromada delegátů politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ“ (dále jen „valná hromada nebo VH“);
- b) statutárním orgánem Hnutí je „Předsednictvo politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ“ (dále jen „Předsednictvo Hnutí“);
- c) výkonným orgánem Předsednictva Hnutí je „Výkonný výbor politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ (dále jen „Výkonný výbor“);
- d) správně-administrativním orgánem Hnutí je „Ústřední kancelář politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ“ (dále jen „ÚKH“);
- e) kontrolním a revizním orgánem Hnutí je „Kontrolní komise Hnutí“ (dále jen „Kontrolní komise“);
- f) rozhodčím orgánem Hnutí je „Rozhodčí výbor Hnutí“ (dále jen „Rozhodčí výbor“);
- g) politickým poradensko-konzultačním orgánem Hnutí je „Politická rada Hnutí“ (dále jen – „Politická rada“), v rámci které jsou projednávány zásadní politické, ideologické a programové záležitosti Hnutí;
- h) Předsednictvo Hnutí může jmenovat „Radu poradců Hnutí“ (dále jen „Radu poradců“), která je poradenským a konzultačním orgánem Předsednictva Hnutí; v Radě poradců, která je složena z odborníků ze všech oblastí, mohou pracovat jak členové Hnutí, tak i nečlenové či sympatizanti Hnutí.

3. Všechny uvedené orgány Hnutí se mohou usnášet pouze v případě, že je na jednání přítomna nadpoloviční většina všech členů daného orgánu; k přijetí usnesení jakéhokoli orgánu Hnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů. Výjimky v procesu přijímání usnesení jednotlivých orgánů jsou v jednotlivých člancích výslovně uvedeny.

Článek V.

ZÁKLADNÍ ORGANIZACE

1. Základní organizace (dále jen „ZO“) jsou základním regionálním článkem Hnutí. ZO musí být tvořena nejméně 5 členy. ZO Hnutí mohou realizovat činnost, mohou se usnášet a

rozhodovat. ZO má vymezeno území své organizačně-řídící působnosti; toto území se může rozhodnutím Předsednictva Hnutí měnit, dle vývoje situace v daném regionu.

2. Vznik a zánik ZO:

- a) ustavení ZO Hnutí iniciují 3 členové Hnutí s trvalým bydlištěm na území daného okresu, kteří vytvoří „přípravný výbor ZO“; tento přípravný výbor připraví veškeré potřebné doklady a podklady a svolá ustavující valnou hromadu ZO;
- b) na ustavující valné hromadě ZO musí být přítomno nejméně 5 členů dané ZO Hnutí (kteří mají trvalé bydliště na území daného okresu a nejsou členy žádné jiné ZO Hnutí);
- c) ustavující valné hromadě ZO předsedá pověřený člen přípravného výboru;
- d) valná hromada svým rozhodnutím ustaví ZO a hlasováním přijme za členy ZO minimálně stanovených 5 členů Hnutí;
- e) valná hromada zvolí výbor ZO ve složení – předseda, místopředseda a jednatel ZO (v případě potřeby mohou být zvoleni i další členové výboru);
- f) ZO po své ustavující valné hromadě zasílá Předsednictvu Hnutí písemnou žádost o schválení ustavení ZO; k žádosti je připojen:
 - zápis z ustavujícího zasedání valné hromady ZO;
 - seznam členů základní organizace (s uvedením jména, příjmení, trvalého pobytu a čísla průkazu člena Hnutí SEVEROČEŠI.CZ);
 - seznam členů výboru ZO se specifikací rozdělení jednotlivých funkcí;
 - návrh organizačně-řídícího území ZO.
- g) ZO Hnutí vzniká dnem přijetí rozhodnutí Předsednictva Hnutí o schválení ZO Hnutí.
- h) ZO zaniká dnem rozhodnutí Předsednictva Hnutí o zániku ZO z důvodu:
 - usnesením ZO o rozpuštění ZO;
 - rozhodnutí Předsednictva Hnutí o zániku ZO;
 - poklesne-li počet členů ZO Hnutí pod 5 členů po dobu 6 měsíců;
- i) vznik a zánik ZO projednává příslušná OO Hnutí.

3. Valná hromada ZO:

- a) je nejvyšším orgánem Hnutí na území organizačně-řídící působnosti ZO Hnutí;
- b) schází se 1 x do roka (dle potřeby častěji)
- c) předseda ZO je povinen svolat valnou hromadu ZO, požádá-li o to písemně nejméně 30% členů ZO; předseda je povinen svolat a zrealizovat valnou hromadu do 30 dnů od doručení žádosti. Pokud předseda nesvolá a neuskuteční požadovanou valnou hromadu do 30 dnů, mohou tuto hromadu svolat a uskutečnit žadatelé, kteří představují nejméně 30% členů ZO; žadatelé jsou pak povinni před konáním svolávané valné hromady o této situaci prokazatelně informovat Předsednictvo Hnutí;
- d) složení účastníků valné hromady ZO:
 - právo zúčastnit se valné hromady ZO mají všichni její členové; s výjimkou uvedenou v Čl. III. odst. 7 Stanov Hnutí;
 - valné hromady ZO mají právo se zúčastnit dále pověření členové výboru příslušné OO Hnutí nebo pověření členové okresní kontrolní komise či okresního rozhodčího výboru (kteří mají písemné pověření příslušného orgánu k účasti na jednání ZO);
 - valné hromady ZO mají právo se zúčastnit pověření členové Předsednictva Hnutí nebo členové kontrolní komise Hnutí či rozhodčího výboru Hnutí (kteří mají písemné pověření Předsednictva Hnutí);

e) působnost valné hromady ZO:

- 1 x za 3 roky volí výbor ZO; tzn., předsedu, místopředsedu, jednatele, případně další členy;
- 1 x za 3 roky volí delegáta ZO na valnou hromadu OO Hnutí a na valnou hromadu Hnutí;
- navrhuje nominace kandidátů pro všechny typy voleb;
- schvaluje zprávu předsedy ZO a zprávu jednatele ZO o hospodaření ZO;
- projednává a schvaluje plány činnosti, programové záležitosti, plány realizace volebních programů v regionu a další interní aktivity ZO;
- zápisy z jednání valné hromady ZO a schválené plány činností ZO se zasílají na výbor OO k posouzení (pokud by výbor okresní organizace vznesl proti předloženým materiálům námitky, připomínky či doplňky k plánu práce a dalším aktivitám příslušné ZO a ZO by je nehodlala akceptovat – rozhodne o dalším vývoji ve věci Předsednictvo Hnutí);
- projednává zrušení členství svého člena; případný návrh na zrušení členství předkládá ZO písemnou formou s kompletním zdůvodněním ke konečnému rozhodnutí Předsednictvu Hnutí.

4. Výbor ZO:

- a) odpovídá za činnost Hnutí na vymezeném organizačně-řídícím území v období mezi valnými hromadami ZO;
- b) schází se minimálně 1 x za dva měsíce (dle potřeby častěji)
- c) předseda výboru ZO je povinen svolat výbor ZO, požádá-li o to písemnou formou kterýkoliv člen výboru ZO; pokud předseda nesvolá z jakéhokoli důvodu výbor ZO, může tak učinit kterýkoliv člen výboru;
- d) složení výboru ZO:
 - předseda,
 - místopředseda,
 - jednatel;
 - případně další členové výboru zvolení valnou hromadou ZO;
- e) působnost výboru:
 - rozhoduje o všech záležitostech základní organizace mezi valnými hromadami ZO;
 - rozhoduje hlasováním o doporučení členství přihlášeného zájemce;
 - rozhoduje o žádosti zájemce o přeregistraci z jiné základní organizace;
 - rozhoduje o všech základních činnostech ZO i realizaci všech plánů ZO (s výjimkou kompetencí vyhrazených valné hromadě ZO).

5. Předseda ZO:

- a) je představitelem Hnutí, odpovídá za činnost Hnutí a je mluvčím Hnutí v rámci organizačně-řídícího území dané ZO;
- b) svolává valnou hromadu ZO a předsedá jí;
- c) předkládá valné hromadě ZO výroční zprávu o činnosti;
- d) vyhledává a oslovuje potenciální nové členy Hnutí a vyhledává a navrhuje vedení Hnutí nové vhodné kandidáty pro všechny typy voleb;
- e) průběžně získává finanční prostředky pro Hnutí.

6. Místopředseda ZO:

a) zastupuje předsedu při jednáních ve vymezených záležitostech na základě jeho pověření a v době jeho nepřítomnosti při jednáních ve všech záležitostech.

7. Jednatel ZO:

- a) realizuje celé spektrum organizačně-administrativních záležitostí ZO;
- b) je zodpovědný za svěřené finanční prostředky a řádné vedení evidence;
- c) podává valné hromadě zprávu o hospodaření ZO.

Článek VI.

OKRESNÍ ORGANIZACE

1. Okresní organizace (dále jen „OO“) je základním regionálním článkem Hnutí a organizačně-řídícím orgánem pro všechny ZO na území daného okresu. OO může jednat jménem Hnutí SEVEROČEŠI.CZ v souladu s kompetencemi stanovenými v rámci „Statutu okresní organizace“. Nejvyšším orgánem Hnutí na okresní úrovni je valná hromada OO, v období mezi sněmy má veškerou odpovědnost výbor OO.

2. Vznik a zánik OO:

- a) OO Hnutí vzniká na základě rozhodnutí Předsednictva Hnutí nebo na základě návrhu nejméně tří základních organizací Hnutí ustavených na území daného okresu. Definitivní existence okresní organizace je potvrzena usnesením valné hromady OO o vytvoření OO Hnutí;
- b) dokud nedojde k vytvoření všech organizačních složek na úrovni ZO i OO Hnutí, jmenuje na tuto přechodnou dobu Předsednictvo Hnutí pro daný okres „pověřeného předsedu OO Hnutí“; tento „pověřený předseda“ vykonává svou funkci do valné hromady OO, na níž je zvolen celý definitivní výbor OO;
- c) projednání návrhu o zániku OO Hnutí se přijímá na valné hromadě OO (hlasy nejméně 3/4 přítomných delegátů ze ZO okresu); návrh na zánik OO, projednaný na valné hromadě OO se předkládá do 15 dnů Předsednictvu Hnutí, které s definitivní platností rozhodne o zániku OO.

3. Valná hromada OO Hnutí:

- a) je nejvyšším orgánem Hnutí na daném okrese;
- b) schází se 1 x ročně (dle potřeby častěji)
- c) předseda OO je povinen svolat valnou hromadu OO, požádá-li o to písemnou formou nejméně minimálně 30% členů Hnutí na daném okrese; nebo minimálně 30% ZO Hnutí na území daného okresu; nesvolá-li z jakéhokoli důvodu předseda valnou hromadu OO Hnutí, mohou valnou hromadu svolat žadatelé o svolání; svolavatelé jsou povinni před uskutečnění dané valné hromady o této situaci neprodleně a prokazatelně informovat Předsednictvo Hnutí;
- d) složení valné hromady OO Hnutí:
 - členové výboru dané OO Hnutí;
 - členové Kontrolní komise OO;
 - členové Rozhodčího výboru OO;

- minimálně jeden delegát z každé ZO Hnutí v daném okrese (počty delegátů jednotlivých ZO a způsoby hlasování jsou stanoveny podle „Zásad stanovení delegátů a systému hlasování“ stanoveného Předsednictvem Hnutí);
- jednání valné hromady OO se mohou s hlasem poradním zúčastnit i krajší zastupitelé-členové Hnutí registrovaní v daném okrese;
- jednání valné hromady se mohou zúčastnit s hlasem poradním i pověření členové Předsednictva Hnutí nebo pověření členové Kontrolní komise Hnutí či Rozhodčího výboru Hnutí (kteří mají písemné zmocnění Předsednictva Hnutí k účasti na jednání);
- e) působnost valné hromady: 1x za 3 roky volí většinovým hlasováním - předsedu, místopředsedu (místopředsedy) a další členy výboru okresní organizace Hnutí; dále volí členy Kontrolní komise a členy Rozhodčího výboru;
- f) schvaluje zprávu předsedy, zprávu okresního výboru o hospodaření, zprávu Kontrolní komise a bere na vědomí zprávu Rozhodčího výboru;
- g) projednává a schvaluje veškeré plány práce a plány dalších činností celé okresní OO Hnutí;
- h) schvaluje nominace kandidátů okresu pro všechny typy voleb; tyto návrhy předkládá předsednictvu Hnutí;
- i) schvaluje rozpočet OO Hnutí;
- j) základní zásadou hlasování delegátů ZO je, že delegáti ZO hlasují na valné hromadě OO i valné hromadě Hnutí počty hlasů – kdy počet hlasů každého delegáta ZO odpovídá počtu členů v jeho ZO.

4. Výbor OO Hnutí

- a) odpovídá za činnost Hnutí na území daného okresu;
- b) schází se 1 x za dva měsíce (dle potřeby častěji)
- c) předseda je povinen výbor svolat, požádá-li o to písemnou formou nejméně minimálně 30% členů výboru, a to do 30 dnů po doručení žádosti; nesvolá-li z jakéhokoli důvodu předseda výbor OO, učiní tak sami žadatelé o svolání; o této situaci prokazatelně informují žadatelé předsednictvu Hnutí;
- d) složení výboru:
 - předseda výboru OO;
 - místopředseda (místopředsedové);
 - jednatel;
 - případně další členové výboru; počet členů výboru ZO nesmí být větší než počet ZO v rámci daného okresu;
- e) jednání výboru OO se mohou s hlasem poradním účastnit i pověření členové Předsednictva Hnutí, pověření členové Kontrolní komise a Rozhodčího výboru (pokud mají písemné zmocnění příslušného orgánu); dále i místně příslušní krajší zastupitelé za Hnutí;
- a) působnost výboru OO: rozhoduje o všech záležitostech OO Hnutí v období mezi valnými hromadami OO Hnutí; při hlasování v rámci výboru rozhoduje v případě rovnosti hlasů hlas předsedy výboru OO;
- b) předkládá zprávu o hospodaření valné hromadě OO;
- c) předkládá valné hromadě OO veškeré plány práce a jiných činností;
- d) projednává návrh na vznik či zrušení ZO Hnutí;

- e) pověření členové výboru OO Hnutí (písemně pověření k účasti vedením OO Hnutí) mají právo účastnit se zasedání výborů ZO s hlasem poradním;
- f) hospodaří se svěřeným majetkem Hnutí v rámci okresu, jedná a zavazuje Hnutí v rámci daného okresu v rozsahu schváleném Předsednictvem Hnutí;
- g) stanovuje klíč k volbě delegátů na valnou hromadu Hnutí.

5. Předseda OO Hnutí:

- a) je hlavním představitelem Hnutí na území okresu a odpovídá za činnost Hnutí v daném okrese;
- b) řídí jednání výboru okresní organizace;
- c) řídí jednání valné hromady okresní organizace;
- d) je politickým konzultantem okresního výboru;
- e) iniciativně vyhledává a navrhuje vhodné kandidáty pro všechny typy voleb;
- f) organizuje získávání finančních prostředků na území okresu;
- g) svolává jednání výboru okresní organizace, svolává jednání valné hromady okresní organizace oblastní a předsedá jim;
- h) k projednání na valné hromadě připravuje a předkládá (spolu s výborem) veškeré plány práce a plány další činnosti v rámci daného okresu;
- i) předkládá výroční zprávu valné hromadě okresní organizace.

6. Místopředseda (místopředsedové) OO Hnutí:

- 1. zastupuje předsedu při jednáních ve vymezených záležitostech na základě jeho pověření a v době jeho nepřítomnosti při jednáních ve všech záležitostech.

7. Jednatel OO Hnutí:

- d) realizuje celé spektrum organizačně-administrativních záležitostí OO;
- e) je zodpovědný za svěřené finanční prostředky a řádné vedení evidence;
- f) podává valné hromadě zprávu o hospodaření OO.

Článek VII.

VALNÁ HROMADA HNUTÍ

- 1. Valná hromada Hnutí je nejvyšším orgánem Hnutí SEVEROČEŠI.CZ.
- a) valná hromada se schází dle potřeby; minimálně však jedenkrát za rok;
- b) o termínu konání valné hromady rozhoduje Předsednictva Hnutí; pracovní program jednání připravuje Předsednictvo Hnutí; při přípravě programu ve specifických oblastech spolupracuje v případě potřeby Předsednictvo Hnutí s Výkonným výborem;
- c) valnou hromadu svolává předseda Předsednictva Hnutí (prostřednictvím ústřední kanceláře Hnutí); písemná pozvánka na valnou hromadu se zasílá na adresu každého delegáta jmenovaného příslušnou ZO; informace o konání valné hromady musí být umístěna na oficiální internetové stránky Hnutí;
- d) jednání valné hromady řídí předseda Hnutí nebo jím pověřený místopředseda Hnutí;
- e) v případě, že o svolání valné hromady požádá více než 50% členů Předsednictva Hnutí nebo více než 50% delegátů ZO Hnutí - je povinen předseda Předsednictva Hnutí valnou hromadu svolat; valná hromada se musí uskutečnit do 3 měsíců ode dne, kdy výše uvedený

počet členů Předsednictva Hnutí či uvedený počet delegátů ZO požádal o svolání; pokud předseda Předsednictva Hnutí požadovanou valnou hromadu v daném termínu nesvolá, je oprávněn svolat valnou hromadu daný žadatel o svolání.

2. Složení valné hromady Hnutí:

- a) pověření delegáti ZO - s hlasem rozhodujícím;
- b) členové Předsednictva Hnutí – s hlasem rozhodujícím;
- c) členové Kontrolní komise – s hlasem rozhodujícím;
- d) členové Rozhodčího výboru - s hlasem rozhodujícím;
- e) osoby pověřené Předsednictvem Hnutí – s hlasem poradním.

3. Působnost Valné hromady Hnutí:

- a) volí členy Předsednictva Hnutí;
- b) volí členy Kontrolní komise; schvaluje „Statut a jednací řád Kontrolní komise“;
- c) volí členy Rozhodčího výboru; schvaluje „Statut a jednací řád Rozhodčí komise“;
- d) projednává a schvaluje „Stanovy Hnutí“ a jakékoliv jejich změny;
- e) na návrh Předsednictva Hnutí projednává a schvaluje veškeré základní a zásadní materiály Hnutí; tyto materiály připravuje a navrhuje Předsednictvo Hnutí;
- f) schvaluje na návrh Předsednictva Hnutí jednací řád valné hromady Hnutí;
- g) projednává a schvaluje Výroční zprávu Předsednictva Hnutí;
- h) projednává a schvaluje Výroční zprávu o hospodaření Hnutí; návrhy vypracovává a předkládá

Předsednictvo Hnutí;

- i) projednává a schvaluje Výroční zprávu Kontrolní komise;
- j) projednává a schvaluje Výroční zprávu Rozhodčího výboru;
- k) projednává a schvaluje komplexní materiál „Zásady hospodaření Hnutí“; přijatý návrh předkládá valné hromadě Předsednictvo Hnutí;
- l) v případě zrušení Hnutí (a likvidace majetku) navrhuje Předsednictvu Hnutí, jakým způsobem by mělo být naloženo s majetkovým zůstatkem;
- m) rozhoduje o případném zrušení Hnutí;
- n) na návrh Předsednictva Hnutí rozhoduje o rozdělení Hnutí nebo o případném sloučení s jiným politickým subjektem (politickou stranou nebo s politickým hnutím);
- o) projednává a schvaluje výši členských příspěvků na vymezené období.

4. Způsob rozhodování na Valné hromadě Hnutí:

- jednání valné hromady Hnutí se účastní zvolení delegáti jednotlivých ZO Hnutí;
- delegát každé ZO hlasuje na valné hromadě Hnutí počtem hlasů – kdy počet hlasů každého delegáta ZO odpovídá počtu členů Hnutí v jeho ZO.

Článek VIII.

PŘESEDNICTVO HNUTÍ

1. Předsednictvo politického hnutí SEVEROČEŠI.CZ je statutárním orgánem řídicím Hnutí v obdobích mezi zasedáními valné hromady Hnutí. Předsednictvo je složeno ze 7 členů Hnutí.

2. Složení Předsednictva Hnutí:

- A. předseda Hnutí, který je zároveň předsedou Předsednictva Hnutí;
- B. první místopředseda Hnutí, který je zároveň prvním místopředsedou Předsednictva Hnutí;
- C. 2 místopředsedové Hnutí, kteří jsou zároveň místopředsedy Předsednictva Hnutí;
- D. 3 členové Předsednictva Hnutí.

A. Předseda Hnutí:

- a) je statutárním zástupcem Hnutí a jeho reprezentantem;
- b) zároveň je předsedou Předsednictva Hnutí;
- c) svolává zasedání Předsednictva Hnutí a je jeho předsedajícím;
- d) po rozhodnutí Předsednictva Hnutí svolává valnou hromadu Hnutí; je předsedajícím valné hromady Hnutí;
- e) předkládá valné hromadě Hnutí „Výroční zprávu Předsednictva Hnutí“; na znění „Výroční zprávy Předsednictva Hnutí“ se musí shodnout minimálně 3/4 členů předsednictva Hnutí;
- f) má právo se účastnit zasedání Výkonného výboru Hnutí.

B. První místopředseda Předsednictva Hnutí:

- a) zastupuje předsedu Hnutí v době jeho nepřítomnosti a v případě vážných a nepředvídatelných okolností (kdy předseda nemůže pověřit zastupováním) vykonává první místopředseda činnosti předsedy v celém rozsahu;

C. Místopředsedové Předsednictva Hnutí:

- a) zastupují předsedu Hnutí na základě jeho písemných zmocnění v přesně vymezených záležitostech;
- b) v případě nepřítomnosti předsedy Hnutí i prvního místopředsedy Hnutí, je zastupováním Předsednictvem Hnutí písemně pověřen jeden z místopředsedů;
- c) jeden z místopředsedů Hnutí je Předsednictvem Hnutí jmenován do funkce předsedy Výkonného výboru Hnutí; místopředseda Hnutí, vykonávající funkci předsedy Výkonného výboru nemůže být pověřen zastupováním předsedy Předsednictva Hnutí.

D. Členové Předsednictva Hnutí

- a) účastní se veškeré činnosti Předsednictva Hnutí;
- b) k řízení a koordinaci mají přiděleny konkrétní oblasti.

3. Působnost Předsednictva Hnutí:

- a) je statutárním orgánem Hnutí;
- b) řídí Hnutí a zodpovídá činnost a řádné fungování Hnutí v obdobích mezi zasedáními valných hromad;

- c) schází se dle potřeb na základě návrhů členů Předsednictva hnutí; zasedání Předsednictva svolává předseda Hnutí; předseda je povinen svolat mimořádné zasedání Předsednictva Hnutí, pokud o to požádá více než 1/2 členů Předsednictva Hnutí;
- d) připravuje, projednává a schvaluje veškeré zásadní programové, koncepční a volební materiály Hnutí; připravuje, projednává a schvaluje strategie Hnutí ve všech typech voleb; připravuje, projednává a schvaluje záležitosti týkající se fungování Hnutí; rozhoduje o sestavení kandidátních listin do všech typů voleb, kterých se bude Hnutí zúčastňovat; všechna rozhodnutí uvedená v tomto bodě musí být schválena minimálně 5 hlasy všech členů Předsednictva Hnutí;
- e) pro zajištění řádného fungování Hnutí zřizuje Hnutí Výkonný výbor Hnutí; členy Výkonného výboru jmenuje Předsednictvo Hnutí;
- f) valné hromadě předkládá Výroční zprávu o činnosti Předsednictva Hnutí;
- g) projednává a schvaluje „Rozpočtová pravidla Hnutí“;
- h) navrhuje valné hromadě Hnutí nové Stanovy a všechny změny Stanov Hnutí;
- i) schvaluje další statuty, jednací řády a volební řády všech orgánů Hnutí;
- j) projednává a schvaluje „Zásady stanovení delegátů a systém hlasování“;
- k) má právo projednávat a schvalovat veškeré návrhy Výkonného výboru;
- l) valné hromadě Hnutí předkládá návrhy, koncepce, projekty či svá rozhodnutí týkající se zásadních oblastí činnosti Hnutí;
- m) navrhuje, projednává a schvaluje všechny kandidáty Hnutí do všech typů voleb;
- n) schvaluje přijetí člena Hnutí i zrušení členství v Hnutí; rozhodnout o ukončení členství člena je možno jen se souhlasem minimálně 5 členů Předsednictva Hnutí;
- o) Předsednictvo Hnutí může jmenovat odbornou „Radu poradců Hnutí“, která je složena z odborníků ze všech oblastí; může být složena jak z členů Hnutí, tak i nečlenů-sympatizantů Hnutí; „Rada poradců“ je poradenským a konzultačním orgánem Předsednictva Hnutí;
- p) Předsednictvo Hnutí jmenuje „Mediální komisi“, která odpovídá za veškeré kontakty vedení Hnutí vně Hnutí; předsedou Mediální komise je automaticky 1. místopředseda Předsednictva Hnutí, který vybere a ke schválení navrhne členy „Mediální komise“; vybere a navrhne mluvčího Hnutí; kompletní materiály kandidátů do Mediální komise předloží 1 místopředseda ke schválení Předsednictvu Hnutí.

Článek IX.

KONTROLNÍ KOMISE HNUTÍ

1. Kontrolní komise Hnutí (dále jen – „Kontrolní komise“) je kontrolním a revizním orgánem Hnutí, který dohlíží na dodržování Stanov Hnutí i dalších schválených interních materiálů Hnutí. Vedle těchto činností kontroluje hospodářskou a správní činnost Hnutí.
2. Kontrolní komise je složena ze 3-5 členů Hnutí (počet se odvíjí od potřeb Hnutí).
3. Členové Kontrolní komise jsou voleni valnou hromadou; volební období této komise je 5 let.

4. Na svém prvním zasedání volí komise ze svého středu – předsedu KK, místopředsedu KK a jednatele-zapisovatele KK.
5. Její činnost se řídí „Statutem a jednacím řádem Kontrolní komise Hnutí“; statut a jednací řád komise schvaluje valná hromada Hnutí.
6. Členem komise nesmí být člen předsednictva Hnutí ani člen Výkonného výboru ani člen Rozhodčího výboru; stejně tak nemůže být členem Kontrolní komise nikdo z ÚKH.

Článek X.

ROZHODČÍ VÝBOR HNUTÍ

1. Rozhodčí výbor Hnutí (dále jen „Rozhodčí výbor“) je rozhodčím orgánem Hnutí. Členové Rozhodčího výboru jsou voleni přímo valnou hromadou; volební období tohoto výboru je 5 let.
2. Rozhodčí výbor je složen ze 3-5 členů Hnutí (počet se odvíjí od potřeb Hnutí).
3. Členové Rozhodčího výboru nesmějí být členy Předsednictva Hnutí, Výkonného výboru, Kontrolní komise ani zaměstnanci Hnutí.
4. Na svém prvním zasedání volí rozhodčí výbor ze svého středu – předsedu RV, místopředsedu RV a jednatele-zapisovatele RV.
5. Rozhodčí výbor:
 - a) rozhoduje ve sporech mezi členy a orgány Hnutí;
 - b) přísluší mu závazný výklad stanov;
 - c) rozhoduje ve věci odvolání proti zrušení členství v Hnutí.
5. Rozhodčí výbor se řídí „Statutem a jednacím řádem Rozhodčího výboru“, který na návrh schvaluje valná hromada Hnutí.

Článek XI.

POLITICKÁ RADA HNUTÍ

1. Hnutí ustavuje svůj ústřední politický (poradní a konzultační) orgán, který by měl na nejvyšší úrovni projednávat politické, ideologické a programové záležitosti Hnutí.
2. Politická rada Hnutí je složena:
 - a) 7 členů Předsednictva Hnutí;
 - b) předsedy Kontrolní komise;
 - c) předsedy Rozhodčího výboru;
 - d) předsedy Rady poradců;
 - e) 7 předsedů Okresních organizací Hnutí;
 - f) a dalších osob (i nečlenů Hnutí), které zmocní Předsednictvo Hnutí.

3. O svolání Politické rady Hnutí rozhoduje Předsednictvo Hnutí; jednání svolává předseda Předsednictva Hnutí na základě rozhodnutí Předsednictva Hnutí. Pozvánky na jednání rozesílá ústřední kancelář Hnutí na udanou adresu každého člena Politické rady Hnutí.

4. Jednání Politické rady Hnutí řídí předseda Předsednictva Hnutí nebo jím pověřený člen Předsednictva Hnutí.

Článek XII.

VÝKONNÝ VÝBOR

1. Výkonný výbor Hnutí je výkonným orgánem Předsednictva Hnutí, který je vytvářen a jmenován k výkonu provozně-organizačních činností Hnutí. Členové Výkonného výboru jsou jmenováni Předsednictvem Hnutí na 3leté funkční období.

2. Složení Výkonného výboru Hnutí:

- a) předseda Výkonného výboru;
- b) místopředseda Výkonného výboru;
- c) místopředseda Výkonného výboru-pro ekonomiku;
- d) jednatel-tajemník Výkonného výboru;
- e) členy Výkonného výboru Hnutí jsou automaticky předsedové jednotlivých odborných Komisí Hnutí (jmenováni Předsednictvem Hnutí).

3. Působnost Výkonného výboru:

- a) je výkonným orgánem Předsednictva Hnutí;
- b) plní rozhodnutí Předsednictva Hnutí a odpovídá mu za svou činnost; vykonává i rozhodnutí výkonného výboru;
- c) realizuje veškerou vymezenou činnost v rámci Hnutí, jehož realizací ho pověřilo Předsednictvo Hnutí;
- d) předkládá Předsednictvu Hnutí k projednání a schválení všechny materiály a návrhy, jejíž realizací byl výkonný výbor pověřen; výkonný výbor může iniciativně předkládat další náměty, návrhy a další materiály, které se týkají činnosti Hnutí;
- e) zabezpečuje celé spektrum úkolů, které vyplývají ze „Statutu Výkonného výboru a jeho jednací řád“.

Článek XIII.

ODBORNÉ KOMISE HNUTÍ

1. Základními prvky realizace spektra odborných činností v rámci hnutí jsou jednotlivé odborné komise. Předsednictvo Hnutí ustavuje dle potřeb Hnutí počet a zaměření jednotlivých Komisí.

2. Vedením odborné komise je pověřen – „Výbor odborné komise“; výbor je složen nejméně ze 4 členů Hnutí:

- a) předseda odborné komise;
- b) místopředseda odborné komise;
- c) tajemník odborné komise;
- d) člen výboru odborné komise (počet musí být přiměřený počtu členů dané komise).

3. Každou odbornou komisi vede předseda odborné komise; tajemník odborné komise zabezpečuje veškerou administrativně-správní agendu odborné komise.

4. Předseda odborné Komise je členem Výkonného výboru Hnutí; předsednictví v jednotlivých odborných Komisích nijak neomezuje možnosti členů Hnutí realizovat další funkce v rámci Hnutí.

5. Příslušný předseda odborné Komise je zároveň i odborným garantem za daný obor a specializaci v rámci celého hnutí.

6. Členy odborných komisí mohou být (s výjimkou Čl. XIII. odst. 2 Stanov) nejen členové Hnutí, ale i odborníci z řad sympatizantů Hnutí nebo odborníci z řad občanů-nečlenů Hnutí.

7. Činnost komise, jednání komise a personální obsazení vychází ze „Statutu a jednacího řádu odborné komise“.

Článek XIV.

RADA PORADCŮ Hnutí

1. Předsednictvo Hnutí může jmenovat odbornou „Radu poradců Hnutí“ (dále jen – „Rada poradců“), která je složena z odborníků-konzultantů ze všech odborných oblastí. „Rada poradců“ je poradenským a konzultačním orgánem Předsednictva Hnutí.

2. Rada poradců může být složena jak z členů Hnutí, tak i nečlenů-sympatizantů Hnutí; v čele Rady poradců stojí Předsednictvem Hnutí pověřený místopředseda Předsednictva Hnutí.

Článek XV.

MEDIÁLNÍ KOMISE Hnutí

1. Předsednictvo Hnutí jmenuje „Mediální komisi Hnutí“ (dále jen – „Mediální komise“), která odpovídá za veškeré kontakty vedení Hnutí vně Hnutí. Mediální komise pro Předsednictvo Hnutí připravuje, navrhuje a realizuje veškeré činnosti v rámci mediální politiky Hnutí.

2. Předsedou Mediální komise je Předsednictvem Hnutí pověřený místopředseda Předsednictva Hnutí.

3. Předseda Mediální komise vybere a navrhne mluvčího Hnutí a další členy Mediální komise; návrhy všech členů Mediální komise předloží ke schválení Předsednictvu Hnutí.

Článek XVI.

ÚSTŘEDNÍ KANCELÁŘ Hnutí

1. Pro realizaci veškerých administrativně-organizačních záležitostí může Hnutí zřídit svou „Ústřední kancelář Hnutí“ (UKH).
2. Celá činnost kanceláře, personální i finanční otázky komplexně řeší „Statut a jednací řád UKH“.

Článek XVII.

ZÁSADY HOSPODAŘENÍ Hnutí

1. Hnutí, jako právnická osoba, odpovídá za své závazky celým svým majetkem. S majetkem Hnutí hospodaří Předsednictvo Hnutí na základě schváleného ročního rozpočtu. Předsednictvo Hnutí může zmocnit Výkonný výbor Hnutí k hospodaření s majetkem Hnutí v přesně (písemně) specifikovaném rozsahu.
2. Zdroje financování Hnutí tvoří příjmy podle stávající platné právní úpravy zákona 424/1991 Sb. o sdružování v politických stranách a politických hnutích ve znění pozdějších předpisů. Finanční prostředky podle předchozí věty jsou příjmem Hnutí rozdělované podle pravidel rozdělení, která stanoví valná hromada Hnutí.
3. Hnutí hospodaří výhradně na základě schválených rozpočtů. Rozpočty Hnutí nesmí být schváleny jinak, než jako vyrovnané nebo přebytkové. Rozpočty Hnutí jsou sestavovány na roční období podle rozpočtových pravidel Hnutí, která schvaluje předsednictvo Hnutí.
4. Hnutí cíleně zřizuje účelově zaměřené volební fondy, které jsou systematicky odděleny od rozpočtových prostředků Hnutí.

Článek XVIII.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Stanovy Hnutí nabývají platnosti dnem schválení valnou hromadou Hnutí.

Stanovy politického hnutí JsmePRO!

Zdroj: Stanovy zaslal předseda hnutí Jiří Řehák dne 28. 12. 2021

1. ÚVODNÍ USTANOVENÍ:

1.1 Název hnutí: **JsmePRO!**

1.2 Zkratka: **JsmePRO!**

1.3 Hnutí působí na území České republiky.

1.4 JsmePRO! je politickým hnutím ve smyslu zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích ve znění pozdějších změn.

1.5 Sídlo hnutí: **Teplice, Novoveská 3091, 415 01**

2. PROGRAMOVÉ CÍLE:

2.1 Sdružovat ty, kteří nejsou a nechtějí být členy žádné politické strany, ale přesto mají aktivní zájem o osudy svých obcí (měst), kteří se chtějí angažovat ve prospěch harmonického rozvoje své obce (města) v komunální politice prací na radnicích v obecních (městských), krajských zastupitelstvech a v horní nebo dolní komoře Parlamentu České republiky.

2.2 Zajistit maximální úspěch svých kandidátů v komunálních volbách, krajských a parlamentních volbách.

2.3 Pečovat o odborný růst svých zástupců v obecních (městských) a krajských zastupitelstvech, stejně jako v Parlamentu České republiky.

3. PRÁVA A POVINNOSTI ČLENŮ:

3.1 Členství v hnutí:

3.1.1 Členem hnutí může být každý občan ČR starší 18ti let, způsobilý k právním úkonům, který není členem jiné politické strany nebo hnutí a který uznává, že jen svobodný občan se svými právy a povinnostmi může spolu s ostatními vybudovat prosperující společnost, založenou na odpovědnosti jednotlivce.

3.1.2 Členem hnutí může být jen fyzická osoba.

3.1.3 Člen hnutí musí být registrován u místního klubu, registrace je možná pouze u jednoho klubu.

3.1.4 Členství v hnutí vzniká vlastnoručním podepsáním přihlášky po projednání v klubu.

3.2 Zánik členství v hnutí:

3.2.1 Vstupem do jiné politické strany nebo hnutí.

3.2.2 Ztrátou způsobilosti k právním úkonům.

3.2.3 Písemným prohlášením o vystoupení.

3.2.4 Úmrtím.

3.3 Povinnosti členů hnutí:

3.3.1 Dodržovat stanovy hnutí.

3.3.2 Dodržovat etický kodex hnutí.

3.3.3 Spolupracovat na uskutečňování cílů hnutí.

3.3.4 Bez odkladu oznamovat místnímu klubu změny osobních údajů, které jsou předmětem členské evidence.

3.4. Práva členů hnutí:

3.4.1 Účastnit se jednání místního klubu.

3.4.2 Volit orgány hnutí a být volen do všech orgánů hnutí.

3.4.3 Předkládat všem orgánům hnutí náměty, připomínky, stížnosti a být vyrozuměn o jejich řešení.

3.4.4 Být pravidelně informován o přijatých usneseních, politických, organizačních a jiných otázkách týkajících se hnutí.

3.4.5 Odvolávat se ve sporech k smírčímu výboru.

4. ORGÁNY HNUTÍ:

4.1 Na místní úrovni valná hromada a rada klubu.

4.1.1 Za klub jedná předseda klubu.

4.1.2 Podpisové právo má předseda klubu.

4.2 Na centrální úrovni sněm, řídicí rada, smírčí výbor, kontrolní a revizní komise.

4.2.1 Řídicí rada je složena z předsedy hnutí, místopředsedů hnutí, hlavního pokladníka a členů. Hlavní pokladník je odpovědný řídicí radě za hospodaření se svěřenými prostředky, za řádné vedení evidence a včasné vypracování a předložení zprávy podle §18 zákona 424/1991 Sb., ve znění pozdějších změn.

4.2.2 Smírčí výbor je rozhodčím orgánem JsmePRO!. Je složen z předsedy a nejméně dvou členů. Jeho členy nesmí být členové řídicí rady, ani zaměstnanci JsmePRO!. Rozhoduje ve sporech mezi členy a orgány JsmePRO!, je oprávněn podávat závazný výklad stanov.

4.2.3 Kontrolní a revizní komise je složena z předsedy a nejméně dvou členů. Jeho členy nesmí být členové řídicí rady, ani zaměstnanci hnutí JsmePRO!. Kontroluje hospodářskou a správní činnost hnutí JsmePRO!.

4.2.4 Volby orgánů hnutí se konají každoročně na výročním sněmu. Sněm svolává předseda hnutí buď z vlastní iniciativy, nebo na základě usnesení řídicí rady.

4.2.5 Statutárním orgánem hnutí je řídicí rada. Za řídicí radu jedná předseda a pověřený členové řídicí rady hnutí. Podpisové právo má předseda a pověřený člen řídicí rady.

Podepisování za JsmePRO! se provádí tak, že k vytištěnému nebo napsanému jménu hnutí připojí předseda nebo pověřený člen řídicí rady svůj podpis. Všechny orgány mají své jednací řády, jsou schopné se usnášet při přítomnosti nadpoloviční většiny všech svých členů (nebo právoplatně zvolených delegátů) a usnesení je platné, hlasuje-li pro něj

nadpoloviční většina přítomných. Stanovy hnutí může schvalovat pouze sněm a vždy je nutný souhlas nejméně třípětinové většiny všech právoplatně zvolených delegátů sněmu.

5. ORGANIZAČNÍ JEDNOTKY:

5.1 Základním článkem hnutí na místní úrovni jsou kluby, tvořené nejméně 3 členy. Klub se může se usnášet, rozhodovat a hospodařit se svěřenými prostředky v souladu se stanovami.

Nejvyšším orgánem klubu je valná hromada, která volí předsedu klubu a v případě většího počtu členů než 15 též radu klubu. Valná hromada (nebo rada klubu pokud je zřízena) volí vždy pokladníka, který je valné hromadě odpovědný za svěřené prostředky a za řádné vedení evidence, valné hromadě klubu předkládá zprávu o hospodaření. Pro daňové účely předkládá v dohodnutých termínech uzávěrku hospodaření hlavnímu pokladníkovi hnutí. Volby orgánů klubu se konají každoročně na výroční valné hromadě. Valnou hromadu klubu svolává předseda klubu buď z vlastní iniciativy, nebo na základě požadavků členů klubu.

5.2 Na místní úrovni může vzniknout pouze jeden klub.

5.3 Místní úrovní se rozumí území, určené katastrem jedné obce (města) nebo území vzniklé

spojením katastrů obcí (měst), které se rozhodnou takto působit.

5.4 O velikosti území pro místní úroveň rozhoduje valná hromada klubu třípětinovou většinou

ze všech členů klubu a usnesení je nutné projednat s řídicí radou.

6. ZÁSADY HOSPODAŘENÍ:

6.1 Zdroje financování hnutí tvoří příjmy podle zákona č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších

změn. Finanční prostředky podle předchozí věty jsou příjmem rozpočtu klubu nebo rozpočtu

řídicí rady podle pravidel rozdělení, které stanoví sněm.

6.2 Kluby mohou nabývat majetek a hospodařit s ním podle vlastního uvážení.

6.3 Centrální evidenci o hospodaření hnutí vede hlavní pokladník a kluby jsou povinny předkládat mu výkazy o hospodaření v dohodnutých termínech.

6.4 Příjem darů, podléhajících zdanění musí kluby neprodleně hlásit hlavnímu pokladníkovi.

6.5 Hnutí jako právnická osoba odpovídá za své závazky celým svým majetkem. S majetkem

hnutí hospodaří řídicí rada podle sněmem schváleného ročního rozpočtu.

6.6 Kluby hnutí hospodaří s majetkem klubu v rámci rozpočtu, schváleného valnou hromadou

klubu. Rada klubu může jednat a zavazovat se do výše rozpočtu klubu.

6.7 Rozpočty klubů a řídicí rady musí být schváleny vždy jako vyrovnané nebo přebytkové.

7. UKONČENÍ ČINNOSTI JSMEPRO!

7.1 JsmePRO! může zaniknout pouze způsobem, určeným zákonem č. 424/1991 Sb., v platném znění.

7.2 Eventuální likvidační zůstatek (podle §6 odst. 2 písm. b bod 9 zákona 424/1991 Sb.,) bude převeden na obecně prospěšnou společnost podle rozhodnutí sněmu, ukončujícího činnost politického hnutí JsmePRO!.

Stanovy politické strany Moravané

Zdroj: Stanovy zaslal předseda strany Ctirad Musil dne 18. 11. 2021

ČÁST I.

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Čl. 1 NÁZEV, SÍDLO, OBVOD PŮSOBNOSTI A PRÁVNÍ POVAHA

Název strany: **Moravané**

Zkratka: **Moravané**

Sídlo strany: **602 00 Brno, Malinovského náměstí 603/4.**

Politická činnost se vztahuje na celé území České republiky.

Strana je právnickou osobou ve smyslu § 3 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 2 PROGRAMOVÝ CÍL

Na základě práva na sebeurčení moravského národa, ke kterému se hlásí statisíce občanů České republiky, usiluje strana Moravané o přeměnu unitární České republiky na federativní stát dvou rovnoprávných národů, Cechů & Moravanů, na Českou a Moravskou Federativní Republiku.

ČÁST II.

ČLENSTVÍ VE STRANĚ

Cl. 3 ČLEN

1. Člen strany nesmí být členem žádné jiné politické strany nebo politického hnutí.
2. Členem strany se může stát každý občan ČR starší 18 let, občansky bezúhonný, souhlasí-li s programovými cíli, stanovami & programem strany.

3. Nového člena přijímá členská schůze místní organizace (dále jen MO) na základě písemné přihlášky a zaplacení členského příspěvku.
4. Je-li členství odmítnuto místní organizací, má uchazeč o členství právo se odvolat k zemskému sněmu (dále jen ZS), který hlasováním rozhodne.
5. Členství zaniká:
 - a) písemným sdělením člena o vystoupení ze strany předsedovi příslušné MO,
 - b) vyloučením,
 - c) nezaplacením členského příspěvku v termínu stanoveném ZS,
 - d) ztrátou způsobilosti k právním úkonům,
 - e) úmrtím.

Čl. 4 PRÁVA A POVINNOSTI ČLENA

1. Člen má právo:
 - a) zúčastnit se členských schůzí a akcí pořádaných stranou, podávat návrhy, stížnosti, volit a být volen do orgánů strany;
 - b) účastnit se práce ve straně;
 - c) odvolat se proti usnesení orgánu strany ve lhůtě 30 dnů ode dne písemného doručení k Zemské revizní a smírčí komisi (dále jen ZRSK), přičemž ta je povinna rozhodnout ve lhůtě 30 dnů.
2. Člen má povinnosti:
 - a) plnit úkoly, kterými byl pověřen a které přijal, propagovat a vysvětlovat program strany na veřejnosti a získávat další členy a příznivce strany;
 - b) dodržovat a plnit ustanovení stanov, usnesení orgánů strany a řídit se jejich jednacím řádem;
 - c) uhradit členský příspěvek do 31. 3. příslušného roku, pokud ZS svým rozhodnutím nestanoví pro příslušný rok jiný termín úhrady;
 - d) člen nebo funkcionář nižšího orgánu strany veřejně podává o straně pouze informace, které nepřesahují jeho kompetenci, nebo interpretuje oficiální stanoviska přijatá vyšším orgánem.

Čl. 5 POŘÁDKOVÁ OPATŘENÍ

1. Poruší-li člen stanovy, může příslušný orgán uložit následující pořádková opatření:
 - a) napomenutí;
 - b) pozastavení Výkonu funkce nebo odvolání z funkce, v případě funkcionáře strany;
 - c) vyloučení ze strany.
2. O Všech pořádkových opatřeních Vůči členu rozhoduje na návrh předsedy MO členská schůze MO, kde je člen registrován. O pořádkových opatřeních Vůči funkcionáři, mimo vyloučení, rozhoduje orgán, V němž se funkcionář provinil. O svém rozhodnutí podá příslušný orgán do 30 dnů písemnou zprávu MO, ve které je dotýčný členem. V mimořádných případech, nebo V případech, kdy není jednoznačné, který orgán strany má

případ projednávat, může příslušná pořádkové opatření, Včetně vyloučení udělit ZS souhlasem většiny všech svých delegátů.

3. Člen, proti němuž má být použito pořádkového opatření, musí být k jednání prokazatelně písemně pozván nejméně 7 dní předem a současně písemně o předmětu jednání vyrozuměn.

4. Člen může být vyloučen:

- a) za prokazatelně hrubé porušení členských povinností;
- b) za soustavné porušování členských povinností, byl-li alespoň jedno napomenut;
- c) byl-li pravomocně odsouzen za trestný čin;
- d) za závažné porušení morálních a etických pravidel společnosti;
- e) za aktivní činnost ve prospěch jiné politické strany či hnutí;
- f) když veřejně zpochybňuje a kritizuje programové cíle strany.

5. K platnosti pořádkového opatření je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů MO,

kde je člen registrován, respektive souhlas nadpolovičního počtu členů orgánu, V němž se provinil jako funkcionář.

6. Provinivší se člen má právo se odvolat proti rozhodnutí o pořádkovém opatření k ZRSK. Podáním odvolání se pozastavuje účinnost pořádkového opatření. Odvolání k ZRSK je nutno podat písemně do 30 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí o pořádkovém opatření členu doručeno. ZRSK je povinna rozhodnout o odvolání do 30 dnů a Výsledek rozhodnutí písemně sdělit provinivšímu, jeho MO & orgánu, který pořádková opatření nařídil.

ČÁST III

ČLENĚNÍ A ORGÁNY STRANY

Čl. 6. ORGANIZAČNÍ ZÁSADY

1. Strana se člení na:

- a) místní organizace (MO),
- b) zemské orgány (ZO).

2. Funkční období Všech volených funkcionářů je stejné jako funkční období orgánu, který je volil.

3. V rámci strany jsou neslučitelné funkce V předsednictvu strany s členstvím V ZRSK.

A. MÍSTNÍ ORGANIZACE

Čl. 7 VZNIK – ROZDĚLENÍ – SPOJENÍ

1. MO sdružují členy v územním obvodu jedné obce nebo Více obcí. V územním obvodu statutárního města, členěného na městské části, může být i více MO podle místních částí. Na území jedné obce, města, nebo městské části V případě statutárního města může být

vytvořena pouze jedna MO.

2. MO dobrovolně založí nejméně 3 členové na ustavující členské schůzi. Ustanovení MO podléhá registraci předsednictvem strany, a to nejpozději do 30 dnů po ustavující schůzi. ustavující schůzi musí být prokazatelně pozván delegát zemského sněmu

3. MO zanikne, klesne-li počet členů MO pod tří. Zánik podléhá registraci prostřednictvím strany do 30 dnů od rozhodnutí o zrušení MO.

4. Na základě podnětu ZRSK může zemský sněm svým rozhodnutím MO rozpustit, důvodem pro rozpuštění MO je zejména dlouhodobé nečinnosti MO, neplnění stranických úkolů a nerespektování rozhodnutí orgánů strany.

Čl. 8 ORGÁNY MO

Orgány MO jsou:

- a) členská schůze,
- b) předseda a Výbor (je-li vytvořen),

Čl. 9 ČLENSKÁ SCHŮZE

1. Členská schůze je svolávána dle potřeby, nejméně 2x ročně předsedou MO.

Mimořádnou

schůzí je povinen předseda MO svolat, požádá-li o to zemský sněm, předsednictvo strany, nebo nejméně jedna třetina členů MO. Členská schůze je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční Většina členů MO. Pro přijetí usnesení je třeba souhlas nadpoloviční většiny přítomných členů. Členská schůze může V případě nutnosti proběhnout per rollam.

2. Členská schůze:

- a) se usnáší o všech záležitostech MO, schvaluje jednací a volební řád MO;
- b) volí z členů MO předsedu, případně Výbor, V závažných případech je odvolává;
- c) rozhoduje o pořádkovém opatření, nebo o vyloučení člena MO;
- d) volí své delegáty na jednání zemského sněmu a na sjezd strany;
- e) navrhuje své členy na funkce ve vyšších orgánech strany;
- f) navrhuje kandidáty do obecních, krajských, parlamentních, evropských, případně senátních voleb;
- g) schvaluje program činnosti a zprávu o činnosti za minulé období MO;
- h) o průběhu schůze sepíše zápis ověřený vedením MO s uvedením jmen a kontaktů na vedení MO, který zašle předsednictvu strany;
- i) schvaluje kandidátky do komunálních voleb v místě svého působení.

Čl. 10 VÝBOR MO

1. Je výkonným orgánem MO. Za svou činnost se zodpovídá členské schůzi.

2. Výbor MO se schází dle potřeby, o svém jednání pořizuje zápis, který zasílá předsednictví strany.

3. Neodkladné záležitosti vyřizuje předseda MO, avšak platnost jejich rozhodnutí musí dodatečně schválit výbor MO nebo členská schůze.

B. ZEMSKÉ ORGÁNY

Čl. 11 ZEMSKÉ ORGÁNY STRANY

1. Zemské orgány tvoří:

- a) sjezd strany,
- b) předsednictvo strany,
- c) zemský sněm (ZS),
- d) zemská revizní a smírčí komise (ZRSK).

Čl. 12 SJEZD STRANY

1. Vrcholným orgánem strany je sjezd, který se koná nejméně jednou za dva roky & kterého se účastní delegáti, zvolení na členských schůzích MO, členové předsednictva strany a ZRSK.

2. O svolání sjezdu rozhoduje ZS, který určí také klíč pro počet delegátů. Mimořádný sjezd je svolán, požádá-li o to nejméně jedna třetina delegátů ZS na základě usnesení příslušných MC).

3. Sjezd je schopen právoplatně se usnášet, je-li na něm přítomna Více než polovina delegátů

MO. Usnází se nadpoloviční Většinou V jednacím sále přítomných delegátů sjezdu. Sjezd může V případě nutnosti proběhnout per rollam. K usnesení o zrušení strany, o změně názvu

strany a změně stanov strany je zapotřebí dvou třetin z celkového počtu delegátů, delegovaných dle klíče, stanoveného ZS.

4. Do kompetence sjezdu přísluší zejména:

- a) schválit jednací a volební řád sjezdu a řídicího sjezdu,
- b) volit a odvolávat předsednictvo strany a jeho jednotlivé členy dle čl. 18 stanov,
- c) volit členy ZRSK a schvalovat její statut,
- d) schvalovat programové cíle a stanovy strany,
- e) schvalovat strategii činnosti strany a program strany,
- f) schvalovat zásady hospodaření strany,
- g) jednat a usnášet se o zprávách a návrzích delegátů sjezdu a ZRSK,
- h) udělit titul čestného předsedy strany bývalému předsedovi strany, který se významným způsobem zasloužil o rozvoj strany,
- i) schvalovat, případně rušit čestné členství,
- j) usnášet se o zániku strany dle čl. 18 stanov.

Čl. 13 PŘEDSEDNICTVO STRANY

1. Předsednictvo strany je výkonným orgánem strany. K platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny Všech přítomných členů. V případě

rovnosti hlasů je rozhodující hlas předsedy strany. Předsednictvo strany je usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční Většina členů. Schůze předsednictva může v případě nutnosti proběhnout per rollam.

2. Na svém prvním zasedání předsednictvo rozhodne o rozdělení kompetencí v jednotlivých oblastech působení strany mezi předsedu, místopředsedu a další členy předsednictva.

3. Předsednictvo strany svolává předseda, nebo místopředseda dle potřeby.

4. Předsednictvo tvoří:

- a) předseda strany,
 - b) místopředseda strany,
 - c) 1 až 5 členů předsednictva.
- O počtu členů předsednictva rozhoduje sjezd.

5. Zasedání předsednictva strany se může Zúčastnit s hlasem poradním čestný předseda strany a kterýkoliv člen ZRSK.

6. Předsednictvo strany rozhoduje o Všech otázkách, které nejsou vyhrazeny stanovami sjezdu nebo jinému orgánu. Do kompetence předsednictva strany přísluší zejména:

- a) řídit a koordinovat činnost strany mezi ZS;
- b) přijímat stanoviska k aktuální politické situaci;
- c) zajišťovat plnění usnesení sjezdu & ZS;
- d) připravovat zprávy o činnosti a návrhy řešení pro sjezd & ZS;
- e) schvalovat podpisový řád, který předkládá na Vědomí ZS;
- f) zřizovat a rušit odborné komise strany, schvalovat jejich statut a úkolovat a kontrolovat jejich činnost;
- g) schvalovat kandidátky do komunálních voleb v obcích, kde nepůsobí MO strany;
- h) zabezpečovat hospodaření strany podle schváleného rozpočtu,
- i) přijímat nové členy strany V obcích, ve kterých není zřízena MO.

6. V mimořádné neodkladné záležitosti příslušející do kompetence předsednictva strany může rozhodnout předseda strany. Takové rozhodnutí pozbude platnost nebude-li schváleno na nejbližším zasedání předsednictva strany.

PŘESEDNA STRANY

1. Předseda strany je statutárním orgánem strany a:

- a) zastupuje stranu jako právní subjekt,
- b) má za politickou stranu podpisovou pravomoc,
- c) organizuje činnost předsednictva strany.

2. Ze své činnosti je odpovědný sjezdu.

3. Podává zprávu o činnosti strany ZS a sjezdu strany.

MÍSTOPŘESEDNA STRANY

1. Zastupuje předsedu strany a V jeho nepřítomnosti jedná jménem strany.
2. Odpovídá za oblasti činnosti strany schválené předsednictvem strany.
3. Ze své činnosti je odpovědný sjezdu strany.
3. Přípravuje a organizuje přípravu, činnost a jednání ZS.
4. Podává zprávu o plnění svých úkolů ZS a sjezdu strany.

ČLENOVÉ PŘEDSEDNICTVA

1. Jednotliví členové předsednictva odpovídají za oblasti Činnosti schválené předsednictvem strany.
2. Jsou ze své činnosti odpovědní sjezdu strany, V době mezi sjezdy ZS.
3. Podávají zprávy o své činnosti sjezdu strany a ZS.
4. Řídí a organizují činnost jednotlivých odborných komisí strany.

Čl. 14 ZEMSKÝ SNĚM

1. Zemský sněm je orgán strany mezi sjezdy rozhoduje o Všech otázkách, které nejsou sjezdem, nebo stanovami svěřeny jinému orgánu. Koordinuje činnost strany mezi sjezdy a schází se zpravidla jednou za tři měsíce.
2. Zemský sněm tvoří s hlasem rozhodujícím: předseda strany, místopředseda strany, členové předsednictva a delegáti jednotlivých MO v počtu, který je určen na základě početnosti členské základny.
3. K platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných členů. ZS je usnášeníschopný při účasti nadpoloviční většiny delegátů ZS. ZS může V případě nutnosti proběhnout per rollam.
4. Na základě rozhodnutí může MO delegovat svého zástupce na Zemský sněm z jiné MO, strany.
5. Zemský sněm svolává pověřený člen předsednictva.
6. Zemský sněm řídí místopředseda strany, případně řídící, zvolený v úvodu zasedání každého ZS.
7. Do kompetence ZS přísluší zejména:
 - a) svolat sjezd a stanovit klíč k účasti delegátů;
 - b) projednávat program strany a metody vedoucí k jeho realizaci a provádět kontrolu jeho plnění;
 - c) schvalovat výši členských a mimořádných příspěvků do rozpočtu strany a stanovit termíny jejich úhrad;
 - d) schvalovat jednací řád ZS, směrnice strany, organizační a jiné pokyny strany;
 - e) schvalovat rozpočet strany;
 - f) projednávat a schvalovat zprávy předsedy a místopředsedy strany, a členů předsednictva strany;
 - g) spravovat majetek strany;

- h) schvalovat kandidátky strany do Všech voleb, kromě komunálních;
- i) schvalovat volební i ostatní spolupráci s jinými politickými stranami, uzavírat volební koalice, schvalovat účast členů strany na kandidátních listinách jiných stran, hnutí a koalic, kromě komunálních;
- j) schvalovat volební programy a propagační materiály strany;
- k) přijímat pořádkové opatření k členům předsednictva strany;
- l) na základě podnětu ZRSK rozpouštět MO.

Čl. 15 ZEMSKÁ REVIZNÍ A SMÍRČÍ KOMISE

1. Počet členů ZRSK stanovuje sjezd strany, který také volí členy ZRSK. Počet členů ZRSK je lichý. Zvolení členové ZRSK volí následně na sjezdu ze svého středu předsedu ZRSK.
2. ZRSK je své činnosti odpovědná sjezdu strany.
3. Ve své činnosti se ZRSK řídí stanovami a směrnicemi strany, usnesením sjezdu, platnými právními předpisy & jednacím řádem ZRSK.
4. ZRSK kromě politické činnosti, kontroluje veškerou ostatní činnost strany.
5. ZRSK upozorňuje předsednictvo a zemský sněm na zjištěné nedostatky, předkládá mu návrhy k jejich odstranění.
6. ZRSK prostřednictvím svého předsedy podává zprávu sjezdu strany.
7. ZRSK rozhoduje o smírčích záležitostech na všech úrovních strany.
8. ZRSK je odvolacím orgánem k rozhodnutí orgánů MO, a ZS. Příslušní funkcionáři a členové strany jsou povinni podat ZRSK potřebná vysvětlení, předložit požadované doklady a poskytnout potřebnou součinnost. ZRSK je oprávněna zrušit rozhodnutí orgánu strany, které je v rozporu se stanovami strany a platnými právními předpisy.
9. ZRSK provádí Výklad stanov, směrnic a ostatních organizačních dokumentů strany.
10. Podává ZS návrhy na rozpuštění MO.

ČÁST IV.

ZÁSADY HOSPODAŘENÍ A ZASTUPOVÁNÍ STRANY

Čl. 16 HOSPODAŘENÍ

1. Strana hospodaří s Vlastním majetkem a s majetkem, který mu byl svěřen do užívání V rámci platných předpisů na základě směrnice strany o hospodaření s majetkem a finančními prostředky.
2. Finanční prostředky na činnost strana opatřuje zejména:
 - a) z řádných a mimořádných příspěvků členů strany;
 - b) ze státních příspěvků;
 - c) z úroků, darů, půjček;
 - d) z výnosu společenských akcí.

Čl. 17 ZASTUPOVÁNÍ STRANY

Stranu zastupuje předseda strany, V jeho nepřítomnosti místopředseda strany, případně jiný ze členů předsednictva na základě písemného pověření předsednictva strany.

V případě podpisu dokumentů připojuje zastupující k názvu strany své jméno, příjmení, funkci a podpis.

ČÁST V.

ZRUŠENÍ STRANY

Čl. 18 ZRUŠENÍ STRANY

1. Strana se zruší Vlastním rozhodnutím, a to dobrovolným rozpuštěním, sloučením s jinou stranou, nebo politickým hnutím nebo přeměnou na politické hnutí nebo spolek, usnese-li se na tom sjezd dvoutřetinovou většinou všech delegátů.
2. V případě, že se strana zruší bez právního nástupce, musí být sjezdem rozhodnuto, jak bude naloženo s majetkovým zůstatkem strany, který vyplyne z likvidace majetku strany.

ČÁST VI.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 19 ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Stanovy byly schváleny sjezdem konaným dne 11. 3. 1995 V Brně.
2. Stanovy byly doplněny a schváleny sjezdy konanými V Brně dne 24. 2. 1996, 9. 3. 1996 a 25. 2. 2001.
3. Stanovy byly upraveny & schváleny na I. sjezdu strany Moravané, který se konal dne 17. 12. 2005 V Modřicích u Brna.
4. Stanovy byly upraveny & schváleny na II. sjezdu strany Moravané, který se konal ve dnech 28. 4. 2007 V Bošovicích.
5. Stanovy byly upraveny a schváleny na III. sjezdu strany Moravané, který se konal ve dnech 21.- 22. 3. 2009 V Hluku.
6. Stanovy byly upraveny a schváleny na IV. sjezdu strany Moravané, který se konal ve dnech 16. - 17. 4. 2011 V Kyjově.
7. Stanovy byly upraveny a schváleny na V. sjezdu strany Moravané, který se konal ve dnech 13 -14. 4. 2013 v Pasohlávkách.
8. Stanovy byly upraveny & schváleny na VI. sjezdu strany Moravané, který se konal dne 18. 1. 2014 V Brně.
9. Stanovy byly upraveny & schváleny na VII. sjezdu strany Moravané, který se konal ve dnech 11. - 12. 4. 2015 V Brně.
10. Stanovy byly upraveny a schváleny na VIII. sjezdu strany Moravané, který se konal dne 11. 3. 2017 V Prostějově.
11. Stanovy byly upraveny a schváleny na IX. sjezdu strany Moravané, který se konal dne 30.9. 2017 ve Vracově.
12. Stanovy byly upraveny a schváleny na X. sjezdu strany, který se konal dne 16. 2. 2019 V Hevlíně.
13. Stanovy byly upraveny a schváleny na XI. sjezdu strany, který se konal dne 18. 1. 2020 V Brně.
14. Stanovy byly upraveny & schváleny na XII. sjezdu strany, který se konal dne 13. 2. 2021 V Pasohlávkách.